# Berättelser för den äfventyrsälskande ungdomen. 8, Slafgossarne i Sahara

---

## Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

### I. Slaflandet.

Ethiopien! du land, hvars brännande medelpunkt synes lika omöjlig att beträda, som den isiga polen! du enhörningarnes och lejonens land! den krypande pantherns och den ståtliga elefantens land! kamelens, kameleopardens, antilopernas och den smärta gazellens land! den gigantiska krokodilens och den ofantliga flodhästens land! och till sist på listan, du — det smärtar mig att uttala det — du slafland!

Ack! litet tänka menniskorna, medan de sålunda helsa dig, huru nära de sjelfva kunna vara att drabbas af det förfärliga ödet. Föga ana de, då de tanklöst beklaga de svarta, att hundrade, ja tusende af deras egen färg och race hållas i slafveri och äro dömda till en vida lägre lott, ett långt fruktansvärdare öde än de svartas!

Och dock förhåller det sig så! Under det jag här skrifver, suckar den stolte kaukasiern, trots sin berömda öfverlägsna intelligens, trots sin hvita hud, tillika med hundrade sina bröder i dessa obekanta trakter, under ett hårdt arbete, slaf icke allenast åt sina förtryckare, utan slafvarnes slaf!

Låt oss lyfta på den slöja, som döljer det vidsträckta Sahara och betrakta några taflor, hvilka borde lära Sems söner, under det de förakta sina bröder, afkomlingarne af Kam och Japhet, att de ännu icke äro verldens herrar.

Kusten emellan Susa och Senegal, på Afrikas vestra strand, är för sjöfarande den mest fruktade af alla landamären i verlden. Blotta tanken derpå framkallar en darrning af fasa hos sjömannen, och detta är icke underligt; ty vid denna ogästvänliga hafskust hafva tusende af hans kamrater funnit sin våta graf och tusende andra ett öde, långt beklagligare än döden.

Der äro två ofantliga öknar; den ena af land, den andra af vatten — Sahara och Atlanten — i förening utsträckande sig till den oerhörda vidden af tio grader af jordens latitud. Ingenting åtskiljer dem, utom en linia, som endast finns i inbillningen; ty de fruktansvärda och farliga vattenvågorna kyssa sandvågorna — icke mindre fruktansvärda eller farliga, för dem som äro nog olyckliga att blifva kastade på denna fasansvärda kust. Hundradetals skepp och tusentals menniskor hafva lidit skeppsbrott och funnit sin undergång emellan Susa och Senegal.

Inom perioden af de senaste tre århundradena, hafva sjömän af nästan hvarje nation — åtminstone alla, hvars väg fört dem utmed östra stranden af Atlanten — haft skäl att ångra, det de närmat sig denna kust, känd på skeppsspråket under namn af »Barbarikusten»; men hvilken, med en liten förändring i ortografien, kunde lämpligare benämnas »barbariska kusten».

De skeppsbrott, som vanligen förekomma på barbari-kusten — eller, rättare sagdt, på den söder om Sahara — äro förorsakade af en atlantisk ström, som går österut emot denna kust.

Orsaken till denna ström är enkel nog, fastän den fordrar förklaring, emedan den icke allenast synes stå i strid

med theorien om passadvindarne, utan äfven afvika från den centrifugala dragningskraft, man tillskrifver oceanens vatten.Jag har endast utrymme för theorien i dess enklaste form: hettan från Sahara under en tropisk sol; frånvaron af saft och grönska, hvilka fördrifva hettan och upptaga fuktighet; uppstigandet af den upphettade luft, som sväfvar öfver denna vidsträckta öde trakt; den kallare atmosferen, som rusar in från Atlantiska oceanen; och till följe deraf hafsvattnets fallenhet för att röra sig mot öster.

Dessa fakta förklara den flod, som visat sig under olika tider vara en dödsbringande malström för hundrade, ja för tusende skepp, hvilka varit nog olyckliga att omisstänksamt styra kurs längs vestra kusterna af det ethiopiska fastlandet.

Äfven i våra dagar äro skeppsbrott på denna öde kust icke någon sällsynthet, oansedt de varningar som tidt och ofta under en tidrymd af trehundra år blifvit gifna.

Medan jag skrifver detta, förgås måhända emellan Bojador och Blanco någon brigg, bark eller fartyg, och dess manskap styr mot kusten i båtar, blottställda för att öfverspolas af de fradgande vågorna; eller befinner sig tre eller fyra af besättningen på någon splittrad planka, för att kastas på en öde strand, hvilken hvar och en ur djupet af sin själ önskar måtte befinnas *obebodd!*

Jag kan sjelf förtälja en scen, lik denna, hvilken tilldrog sig för icke tio år sedan, omkring halfvägs emellan de två förut nämnda hufvudplatserna — Bojador och Blanco. Platsen kan närmare bestämmas om jag säger att det emellan dessa namngifna uddar — blekta hvita af en tropisk sol — en smal remsa af land några mil långt utskjuter likt tungan af någon eldig orm, hvaraf Sahara väl kan utgöra en bild, och hvilken tunga sträcker sig långt utåt hafvet för att afkyla sig i kristallvågorna.

## II. Typer af det trefaldiga konungariket.

Nära spetsen af denna tunga, syntes en afton i Juni månad 18—, en grupp af tre till fyra personer liggande på en spira i hafvet.

Till lycka för dem, var ingen nog nära stället, för att kunna bemärka det mörka föremål, som långsamt nalkades den hvita landtungan.

Landtungan var sina fulla tre engelska mil lång och bakom densamma höjde sig en ås af sandkullar.

Så långt som ögat kunde nå — i öster, norr och söder — fanns ingenting annat än hvit sand, och i vester endast det blå vattnet. Af Guds skapade varelser, tama eller vilda, barbarer eller civiliserade, syntes ingen på flera mils omkrets; ty inom detta område var ingenting synligt, som kunde skänka uppehälle åt hvarken menniskor eller djur. I den hvita sanden, långsamt sluttande djupt under vattenytan, fanns icke tillräckligt med organiska beståndsdelar, för att kunna tjena till föda åt fisk — icke ens åt den lägre organismen af *mollusca*. Tvifvelsutan voro derföre de skeppsbrutne likaså allena, som om de befunnit sig midt i Atlanten, i stället för vid dess kust.

Vi nalkas dem nära nog för att kunna observera dem och lära känna den orsak, som fört dem så aflägse från alla lefvande varelser.

De skeppsbrutne bestå af fyra personer, ridande grensle öfver en spira, å hvilken äfven är uppsatt ett segel, på sina ställen refvadt kring spiran och på andra ställen löst släpande i vattnet.

Vid första anblicken skulle en sjöman hafva sagt, att spiran, som uppehöll dem, var ett stycke märssegel, hvilket så våldsamt frånryckts sin mast,

att refsejsingarne som fasthållit seglen, brustit och sålunda till en del lossat segelduken. Men det behöfdes ingen sjöman för att förstå orsaken till hvad som skett. Ett fartyg har sjunkit någonstädes nära kusten. En storm hade uppstått två dagar förut. Spiran och de som uppehöllo sig på densamma, voro lemningarne efter skeppsbrottet.

Som vi redan nämnt äro de fyra. Tre af dem likna hvarandra mycket till storlek, form och drägt, och icke ens i

åldern är skillnaden stor. Alla tre äro gossar; den äldste icke öfver aderton år och den yngste säkerligen knappast ett år yngre. I ansigtsdragen finnes likhet nog att man kan anse dem tillhöra samma nation, men ändock olikheter tillräckligt, för att utvisa en särskild nationalitet, både i anletsdrag och karakter. Deras mörkblå klädesjackor, prydda med blanka gula knappar, samt deras blå klädesmössor, kantade med guldsnodder, och deras kragar, broderade med krona och ankare, gifva tillkänna att de alla tre äro officerare i tjenst hos den stora sjömakt, som så länge och obestridt innehaft herraväldet öfver hafven. De äro midshipmän i den brittiska flottan, eller vi borde hellre säga: de hade varit detta. De hafva förlorat sin plats på den fregatt de tillhört, och föra nu endast kommando på en spira, öfver hvilken de söka utöfva något herravälde, i det de med kropparna böjda nedåt och med händerna slående i vattnet styra åt det håll der landtungan visar sig.

De tre midshipmännen äro naturligtvis skeppsbrutne från samma fartyg, och i tjenst under samma styrelse, fastän hvardera af dem tillhöra en särskild nation. De äro de respektive representanterna af Jack, Paddy och Sandy — eller, för att tala mera poetiskt, af Rosen, Klippan och Tisteln — och hade de tre konungarikena, från hvilka dekommit, blifvit genomsökta till hela deras vidd, så skulle man knappast kunnat upptäcka mera äkta nationaltyper än dessa tre, som redo på en spira och drefvo emot sandåsen emellan Bojador och Blanco. De hette Harry Blount, Terence O'Connor och Colin Macpherson.

Den fjerde individen, hvilken delade med dem deras bräckliga farkost, var olik alla tre i nästan allting, men i synnerhet i ålder. Gossarnes sammanlagda ålder öfversteg icke hans; och deras alla skrynkor skulle tillsammans knappast uppgått till så många, som tydligen kunde räknas kring hans ögonvrå.

Det skulle erfordrats en ganska lärd ethnolog, för att kunna bedöma till hvilken af de tre följeslagarne han var en landsman; fastän det icke kunde vara något tvifvel underkastadt att han var antingen engelsman, irländare eller skotte.

Hvilket af de tre konungarikena, som hade äran af att hafva skänkt honom lifvet, hade emellertid gifvit den brittiska flottan en verklig matros; ty fastän man kunde taga miste i andra hänseenden, så förbjöd hans utseende allt tvifvel i denna punkt.

Hans drägt var en simpel sjömans och hans namn var naturligtvis »Bill». Men som han endast hade varit en bland de många »Bills», hvilka blifvit inskrifna i örlogsskeppets böcker och numera gått till hafsbottnen, så bar han en särskild benämning, utan tvifvel erhållen på grund af hans ålder. Ombord å fregatten var han bekant under namnet »gamle Bill», och denna titel följde honom på spiran.

## III. Ormtungan.

Ett brittiskt skepp, en korvett, hade under sin kryssning på Guinea-kusten, gått till botten. Till följe af strömsättningen vid Saharas hafskust, hade fartyget under en mörk stormig natt stött på en sandbank, tagit läck och nästan ögonblickligen sjunkit bland bränningarne. Båtarne hade genast blifvit öfverfulla; de öfriga, som icke fått rum deri, hade tagit sin tillflykt till hvad som kunde lösgöras från det sjunkande fartyget. Men om de öfverbefolkade båtarne eller någon af de öfriga skeppsbrutne lyckats nå kusten, var en fråga, som ingen af de fyra, hvilka suto grensle öfver märsseglet, förmådde besvara.

De visste endast att korvetten hade gått till botten — de sågo den sjunka strax efter det de lemnat densamma, men de sågo ingenting mera ända till morgonen, då de funno sig allena på oceanen. De hade drifvit fram och åter under återstoden af den långa mörka natten — ofta helt och hållet under vatten, då de allesammans voro nära att bortspolas från sin bräckliga farkost.

Vid daggryningen hade stormen lagt sig och efterföljdes af en klar, lugn dag, men det dröjde länge innan de svallande vågorna lugnat sig så pass, att de skeppsbrutne förmådde försöka att styra sin sällsamma farkost. Nyttjande sina händer som åror, började de att arbeta sig fram genom vattnet.

Hvarken land eller något annat föremål kunde ses — endast hafvet, himlahvalfvet och solen.

Den nu i vestern sjunkande solen blef deras kompass, ty de visste att de endast åt öster kunde hoppas att påträffa land.

Efter solens nedgång styrde de kurs efter stjernorna, och hela den andra natten efterskeppsbrottet, hade de fortfarit att med händerna ro spiran mot öster.

Återigen spridde dagen sitt ljus öfver dem, men utan att förnöja deras ögon med åsynen af land eller något annat föremål, som kunde tända en gnista af hopp.

Lidande af hunger, plågade af törst och uttröttade, voro de nära förtviflan, då solen ännu en gång höjde sig och dess ljusa sken genomstrålade det kristallklara vattnet, på hvilket de flöto, dervid de sågo under sig endast hvit sand. Det var hafsbottnen och den var icke särdeles djup, endast några få famnar under deras fötter.

Då vattnet var så grundt, kunde de icke vara långt ifrån stranden. Lugnade och upplifvade af denna tanke, började de ånyo med sina bemödanden att söka drifva spiran framåt, hvarvid de under hela morgonen endast gjorde korta uppehåll.

Långt före middagen måste de upphöra. De voro nära vändkretsen, nästan rakt under dess linie. Det var midsommar; och vid middagstiden stod solen naturligtvis midt öfver deras hufvuden. Icke ens deras kroppar gåfvo någon skugga, annat än på den hvita sanden rakt under dem i hafsbottnen.

Solen kunde icke längre gifva dem någon ledtråd och som de icke hade någon annan kompass, nödgades de hålla sig stilla eller låta drifva sig i den riktning vinden eller floden kunde föra dem. De hade ingenting att samspråka om, utom deras hjelplösa belägenhet, och om detta ämne hade de uttömt sina tankar. Deras enda sysselsättning var att gifva akt på solen, tilldess den sänkte sig.

Kunde de i detta ögonblick hafva höjt sina blickar endast tre fot högre, så skulle de icke behöft vänta på solens uppgång. De skulle då hafva sett land — sådant det var — men så lågt som de befunnosig, nästan i jemnhöjd med vattenytan, voro icke ens topparne af sandhöjderna synliga för dem.

Då solen närmade sig horisonten, började de ånyo att med flata händerna genom de flytande vågorna vricka spiran mot öster. Solens nedra kant vidrörde just horisonten i vester, då dess röda strålar, glänsande öfver deras skuldror, för dem belyste några hvita fläckar, hvilka syntes resa sig utöfver vattenbrynet. Månne dessa fläckar voro moln? Nej ! Deras runda toppar, som aftecknade sig mot skyn, tillintetgjorde denna förmodan. Det måste vara berg, antingen af snö eller sand, och som de icke voro i snöregionerna, kunde det endast vara sandkullar.

Ropet »land» ljöd på samma gång från allas läppar — detta glädjerop som så ofta fröjdat den förtviflade skeppsbrutne — och med fördubblade bemödanden styrde de fyra personerna spiran genom vattnet med starkare fart än någonsin förut.

Lifvade af hoppet att ännu en gång få sätta sin fot på land, glömde de för ögonblicket törst, hunger och trötthet och sysselsatte sig uteslutande med att kryssa sin räddningsbåt emot land.

Öfvertygade att de ännu hade några mil innan de kunde nå kusten, arbetade de allesammans med ögonen fästade på den farkost som bar dem. Af en händelse blickade dock den gamle Bill uppåt och gaf till ett glädjerop, hvilket ögonblickligt upprepades af hans unga kamrater; alla hade de i samma ögonblick bemärkt den långa landtunga, som sköt ut i vattnet, och hvilken af de förliste betraktades såsom en utsträckt hand från en vän, bjudande dem välkommen.

Denna upptäckt var knappt gjord, förrän en annan af lika behaglig beskaffenhet företedde sig. Som de suto grensle öfver spiran, hängde deras benpå hvardera sidan om densamma och till allas glädje kände de fötterna skrapa i sanden.

Drifna af samma impuls stego alla fyra från den obeqväma plats de så länge nödgats innehafva, och lemnande spiran störtade de sig i det grunda vattnet utan att stanna, tilldess de stodo upprätta och torrskodda på den yttersta punkten af halfön.

Solen hade nyss gått ned och de fyra drypande figurerna, hvilkas konturer dunkelt aftecknades i den purpurröda aftonskymningen, liknade fyra sällsamma varelser, hvilka nyss uppstigit ur oceanens djup.

»Hvart skola vi nu taga vägen?»

Detta var den fråga alla fyra gjorde sig, fastän ingen af dem yttrade den högt.

»Ingenstädes för i natt,» var det svar de gåfvo sig på detta spörjsmål.

Man skulle hafva förmodat att de, drifna af hunger och törst, ämnade begifva sig vidare för att uppsöka föda och vatten, att dermed lindra sitt dubbla lidande, men de hade ett ännu mera trängande behof—alltför starkt att kunna motstås — nämligen det att sofva. De hade i femtio timmar varit utan sömn, ty att öfverlemna sig deråt på spiran, skulle hafva varit att blottställa sig för den nästan oundvikliga faran att falla af och drunkna Glädjen af att känna sina fötter på *terra firma* upplifvade dem för ögonblicket, men sömnens gud ville icke längre afstå från sina rättigheter; och den ene efter den andre låg snart på den mjuka sanden, försjunken i dess ljufva famn.

## IV. Ebb och flod.

Till följe af den nyck eller naturlag, som bildat halfön, var landtungans spets belägen några fot på hvardera sidan om densamma och till allas glädje kände de fötterna skrapa i sanden.

Drifna af samma impuls stego alla fyra från den obeqväma plats de så länge nödgats innehafva, och lemnande spiran störtade de sig i det grunda vattnet utan att stanna, tilldess de stodo upprätta och torrskodda på den yttersta punkten af halfön.

Solen hade nyss gått ned och de fyra drypande figurerna, hvilkas konturer dunkelt aftecknades i den purpurröda aftonskymningen, liknade fyra sällsamma varelser, hvilka nyss uppstigit ur oceanens djup.

»Hvart skola vi nu taga vägen?»

Detta var den fråga alla fyra gjorde sig, fastän ingen af dem yttrade den högt.

»Ingenstädes för i natt,» var det svar de gåfvo sig på detta spörjsmål.

Man skulle hafva förmodat att de, drifna af hunger och törst, ämnade begifva sig vidare för att uppsöka föda och vatten, att dermed lindra sitt dubbla lidande, men de hade ett ännu mera trängande behof—alltför starkt att kunna motstås — nämligen det att sofva. De hade i femtio timmar varit utan sömn, ty att öfverlemna sig deråt på spiran, skulle hafva varit att blottställa sig för den nästan oundvikliga faran att falla af och drunkna Glädjen af att känna sina fötter på *terra firma* upplifvade dem för ögonblicket, men sömnens gud ville icke längre afstå från sina rättigheter; och den ene efter den andre låg snart på den mjuka sanden, försjunken i dess ljufva famn.

## IV. Ebb och flod.

Till följe af den nyck eller naturlag, som bildat halfön, var landtungans spets belägen några fotöfver hafsytan, medan den närmast land belägna ändan knappt höjde sig öfver vattnet.

Det var denna yttersta punkt, der sanden var uppkastad i en drifva likt snö i en storm, hvilken de skeppsbrutne hade utvalt till sin bädd.

Så tarflig an bädden var, fingo de dock icke länge behålla densamma. De hade knappt tillbringat tvänne timmar i sömn, förrän de alla vaknade af en kylande känsla, som på samma gång uppskrämde dem. De kände att de voro nära att drunkna, och det förekom dem som om de arbetade midt ibland vågorna, från hvilka de så nyligen undkommit.

Alla fyra rusade upp. I stället för den mjuka bädden af torr sand, på hvilken de hade utsträckt sina trötta lemmar,

stodo de nu till fotknölarne i vattnet, hvilket porlade och svallade kring dem. Under deras tankeslapphet, förökad af behofvet af sömn, hade de icke tänkt på ebb och flod. Sanden, damtorr genom en brännande sol, hade besvikit dem. De hade hvilat på densamma utan en tanke på möjligheten att den skulle kunna komma under vattnet; men till sin öfverraskning funno de nu sitt misstag. Icke allenast deras bädd var fullkomligt dold under vattnet, utan, om de hade sofvit några minuter längre, skulle de också sjelfva kommit under detsamma.

Då de kommo underfund med förhållandet, försvann deras rädsla nästan lika hastigt som den uppstått. Det var endast instörtningen af floden; och att undkomma detta föreföll dem ingalunda svårt. De hade endast att hålla sig längs den smala landremsan. De visste att denna låg på något afstånd; men, en gång komne dit, skulle de välja en högre belägen bädd, på hvilken de kunde hvila ostörda till morgonen.Denna tanke uppstod hos dem i det ögonblick de kommo på benen. Men de möttes af en annan motgång, hvilken, om den icke kom så oförberedd som den första, dock var tio gånger svårare.

Då de vände sina blickar åt det håll der de trodde sig finna land, fanns intet sådant i sigte — hvarken sandhögar, eller strand eller ens den smala tunga, hvars spets de hade bestigit. Ingenting annat var synligt än vatten och äfven detta kunde knappast urskiljas på ett afstånd af sex fot från det ställe der de stodo. Endast derigenom att de från alla håll hörde vågorna slå omkring sig och att de genom mörkret sågo linier af svart fradga flöda på den ojemna ytan, visste de att vattnet på alla sidor omslöt dem.

Nattens mörker var icke ensamt det som hindrade dem från att blicka omkring sig, fastän detta i sig sjelft kunde vara tillräckligt. En tjock dimma hade dessutom uppstigit från hafsytan och svepte omkring dem, så att, fastän de stodo mycket nära hvarandra, syntes en hvar för den andre blott som ett stort spöke i fjerran.

Att qvarstå der de voro, var detsamma som att låta sig uppslukas af böljorna; derom fanns intet tvifvel, och derföre tänkte ingen af dem stanna en minut längre på landtungan, som nu helt och hållet låg begrafven i vattnet. Men åt hvilket håll skulle de gå? Detta var en fråga, hvilken kräfde sin lösning, innan något uppbrott gjordes, och på hvars utredning deras lif måhända berodde.

Vi behöfva knappast säga *måhända,* hellre må vi säga *säkerligen.* Genom att taga orätt riktning skulle de komma i hafvet, nedstörta deri och löpa fara att drunkna. Detta var så mycket mera sannolikt som blåsten ökats, sedan de lade sig ned för att hvila, och denna blåst tilltog med ansenlig styrka,så att äfven i det grunda vatten, der de stodo, stego vågorna allt högre och högre.

Det var ingen tid att förlora. De måste skyndsamt utfinna den rätta vägen till kusten och följa densamma — eller omkomma ibland bränningarne.

## V. En falsk vägledare.

»Hvilken väg skulle de gå?»

Måhända tänker ni att denna fråga var lätt besvarad? Vinden och vågorna drefvo emot land. Det var hafsbrisen, hvilken under natten, som hvar sjöman känner, vanligen blåser emot land, åtminstone i de tropiska regionerna, och särdeles emot den heta Sahara.

Floden allena borde kunna underrättat dem om den riktning de skulle taga. Det var den inkommande floden som höjde sig emot kusten.

Ni föreställer er att de icke hade annat att göra än att följa vågorna och låta vinden spela på ryggarne. Så trodde de sjelfva; det dröjde dock ickelänge förrän de upptäckte att denna vägledare, synbarligen så trovärdig, icke var att lita på och först då varseblefvo de den verkliga faran af sin belägenhet. Både vind och vågor drefvo visserligen mot land i en rak linie, men det var just den raka linien de skeppsbrutne icke vågade, icke kunde följa; ty de hade icke gått hundra famnar, förrän de funno vattnet framför dem hastigt tilltaga i djuplek, och några famnar längre bort stod vattnet dem till armhålen.

Det var tydligt att åt det håll, mot hvilket de fortskredo, djupet tilltog, hvarföre de vände sig åt ett annat.

Efter att en stund hafva plaskat omkring, så att äfven i det grunda vatten, der de stodo, stego vågorna allt högre och högre.

Det var ingen tid att förlora. De måste skyndsamt utfinna den rätta vägen till kusten och följa densamma — eller omkomma ibland bränningarne.

## V. En falsk vägledare.

»Hvilken väg skulle de gå?»

Måhända tänker ni att denna fråga var lätt besvarad? Vinden och vågorna drefvo emot land. Det var hafsbrisen, hvilken under natten, som hvar sjöman känner, vanligen blåser emot land, åtminstone i de tropiska regionerna, och särdeles emot den heta Sahara.

Floden allena borde kunna underrättat dem om den riktning de skulle taga. Det var den inkommande floden som höjde sig emot kusten.

Ni föreställer er att de icke hade annat att göra än att följa vågorna och låta vinden spela på ryggarne. Så trodde de sjelfva; det dröjde dock ickelänge förrän de upptäckte att denna vägledare, synbarligen så trovärdig, icke var att lita på och först då varseblefvo de den verkliga faran af sin belägenhet. Både vind och vågor drefvo visserligen mot land i en rak linie, men det var just den raka linien de skeppsbrutne icke vågade, icke kunde följa; ty de hade icke gått hundra famnar, förrän de funno vattnet framför dem hastigt tilltaga i djuplek, och några famnar längre bort stod vattnet dem till armhålen.

Det var tydligt att åt det håll, mot hvilket de fortskredo, djupet tilltog, hvarföre de vände sig åt ett annat.

Efter att en stund hafva plaskat omkring,upptäckte de ånyo grundt vatten, som endast räckte dem till knäna; men hvarhelst de försökte följa vågornas lopp, märkte de att vattnet så småningom blef djupare. Till en början orsakade detta dem såväl förvåning som oro, men de kunde snart tillfredsställande förklara detta. Landtungan utsköt icke perpendikulärt från kusten, utan i en diagonal riktning. Den var ett slags naturlig vågbrytare, som bildade den ena sidan af en stor kon eller hamn, och som låg emellan den senare och den verkliga kusten. Detta hade de iakttagit vid den första landstigningen, fastän de då voro så mycket upptagna af glädjen att hafva undkommit hafvet, att de icke fästat någon vigt dervid.

De ihågkommo nu denna omständighet, ehuru den icke var synnerligt tillfredsställande, ty de sågo genast att den vägledare, på hvilken de förlitat sig, icke längre kunde vara dem till nytta.

Vågorna rullade öfver denna vik, hvars djup de hade försökt endast för att finna den omöjlig att vada öfver.

Detta var en ny dilemma, och för att undgå densamma fanns blott en utväg. De måste taga vägen längs åsen af halfön — om de kunde!

De voro nu icke längre säkra på att de befunno sig på sandåsen, men huru som helst kunde de icke finna något grundare vatten, ty åt hvilket håll de än vände sig, tycktes vattnet dem djupare, och äfven om de stodo stilla endast för några ögonblick, hvilket de voro nödgade att göra, under det de öfvertänkte den riktning de skulle följa, höjde sig vattnet märkbart på deras kroppar.

De märkte nu ganska väl att de hade två fiender att strida mot. En orätt kosa skulle föra dem i djupt vatten; tidsutdrägt skulle bringa djupt vatten omkring dem. Af de betraktelser de hade gjortföre solnedgången, slöto de att kusten icke kunde vara närmare än tre, kanhända fyra mil.

Alla hade de tillräcklig bekantskap med hafvet, för att veta huru hastigt tidvattnet kommer. Deras ängslan ökades för hvarje ögonblick, då de kände det mörka vattnet resa sig allt högre och högre omkring sig.

## VI. Vada eller simma!

För en stund arbetade de sig fram genom vattnet, med den gamle sjömannen i spetsen. De tre gossarne gingo i en linie efter honom; stundom afveko de något från denna ordning, derigenom att den ene efter den andre försökte att på sidan känna sig för efter grundare vatten.

Vattnet nådde dem allaredan till höfterna, och allteftersom det småningom steg högre på deras kroppar, sjönk deras mod. De visste att de följde riktningen af sandåsen. De slutade dertill af att hafvet var djupare på ömse sidor om dem.

Det var icke *kosan,* som bekymrade dem längre, men väl tiden och flodvattnet.

Vattnet stod dem till midjan och de kunde endast långsamt framskrida.

Trots deras utmattade tillstånd fortforo de att vada framåt, utmed den vattendränkta åsen, hvilken vid hvarje steg syntes sjunka djupare i vattnet, liksom om halfön närmare land blefve allt lägre.

Det blef allt djupare och djupare, till dess det salta vattnet steg dem under armarne och började att svalla öfver deras hufvuden.

Endast en utväg syntes dem öppen, hvarigenom de kunde undgå att uppslukas af de hotande böljorna. Det var att öfvergifva alla försök att vada och i stället kasta sig i och simma. före solnedgången, slöto de att kusten icke kunde vara närmare än tre, kanhända fyra mil.

Alla hade de tillräcklig bekantskap med hafvet, för att veta huru hastigt tidvattnet kommer. Deras ängslan ökades för hvarje ögonblick, då de kände det mörka vattnet resa sig allt högre och högre omkring sig.

## VI. Vada eller simma!

För en stund arbetade de sig fram genom vattnet, med den gamle sjömannen i spetsen. De tre gossarne gingo i en linie efter honom; stundom afveko de något från denna ordning, derigenom att den ene efter den andre försökte att på sidan känna sig för efter grundare vatten.

Vattnet nådde dem allaredan till höfterna, och allteftersom det småningom steg högre på deras kroppar, sjönk deras mod. De visste att de följde riktningen af sandåsen. De slutade dertill af att hafvet var djupare på ömse sidor om dem.

Det var icke *kosan,* som bekymrade dem längre, men väl tiden och flodvattnet.

Vattnet stod dem till midjan och de kunde endast långsamt framskrida.

Trots deras utmattade tillstånd fortforo de att vada framåt, utmed den vattendränkta åsen, hvilken vid hvarje steg syntes sjunka djupare i vattnet, liksom om halfön närmare land blefve allt lägre.

Det blef allt djupare och djupare, till dess det salta vattnet steg dem under armarne och började att svalla öfver deras hufvuden.

Endast en utväg syntes dem öppen, hvarigenom de kunde undgå att uppslukas af de hotande böljorna. Det var att öfvergifva alla försök att vada och i stället kasta sig i och simma.Det fanns dock ett skäl som hindrade dem att kasta sig i vågorna. Det var ingen sjelfvisk tanke, utan en ädel instinkt, som till och med i detta farans ögonblick herrskade i deras hjertan. Endast tre af sällskapet hyste denna känsla; den fjerde kunde det icke, — *han kunde icke simma!*

## VII. En tvungen skilsmessa.

Det var gamle Bill som alldeles saknade kunskap i simkonsten — gamle Bill, sjögasten!

Det kan låta besynnerligt, att en person, som tillbringat nästan hela sitt lif på hafvet, skulle sakna en kunskap så behöflig och användbar i ett sådant yrke. Slika händelser äro dock icke sällsynta; och ibland sjöfolk träffas ofta ganska många, stundom de skickligaste sjömän, hvilka icke kunna taga ett simtag.

De, hvilka såsom gossar hafva försummat att öfva sig i denna nyttiga konst, kunna knappast tillegna sig den sedan de vuxit upp till män; eller, om de göra det, så blir skickligheten ganska ringa. På hafvet, så otroligt det än må synas, gifves färre tillfällen att öfva simkonsten än på kusterna. Ombord på ett seglande skepp äro tillfällen att bada ganska få och sällsynta; då skeppet ligger i hamn har sjömannen vanligtvis annat att göra, än att tillbringa sina lediga stunder i vågorna, och då han kommer i land, söker han något mera lockande nöje.

Som gamle Bill hade varit på hafvet allt sedan han kunde stå på ett däck, hade han försummat denna nyttiga konst, och, fastän för öfrigt en fullkomlig sjöman, kunde han icke simma sex famnar.

Det var en ädel instinkt, som förmådde hans tre unga följeslagare att qvarblifva hos honom i  Det fanns dock ett skäl som hindrade dem att kasta sig i vågorna. Det var ingen sjelfvisk tanke, utan en ädel instinkt, som till och med i detta farans ögonblick herrskade i deras hjertan. Endast tre af sällskapet hyste denna känsla; den fjerde kunde det icke, — *han kunde icke simma!*

## VII. En tvungen skilsmessa.

Det var gamle Bill som alldeles saknade kunskap i simkonsten — gamle Bill, sjögasten!

Det kan låta besynnerligt, att en person, som tillbringat nästan hela sitt lif på hafvet, skulle sakna en kunskap så behöflig och användbar i ett sådant yrke. Slika händelser äro dock icke sällsynta; och ibland sjöfolk träffas ofta ganska många, stundom de skickligaste sjömän, hvilka icke kunna taga ett simtag.

De, hvilka såsom gossar hafva försummat att öfva sig i denna nyttiga konst, kunna knappast tillegna sig den sedan de vuxit upp till män; eller, om de göra det, så blir skickligheten ganska ringa. På hafvet, så otroligt det än må synas, gifves färre tillfällen att öfva simkonsten än på kusterna. Ombord på ett seglande skepp äro tillfällen att bada ganska få och sällsynta; då skeppet ligger i hamn har sjömannen vanligtvis annat att göra, än att tillbringa sina lediga stunder i vågorna, och då han kommer i land, söker han något mera lockande nöje.

Som gamle Bill hade varit på hafvet allt sedan han kunde stå på ett däck, hade han försummat denna nyttiga konst, och, fastän för öfrigt en fullkomlig sjöman, kunde han icke simma sex famnar.

Det var en ädel instinkt, som förmådde hans tre unga följeslagare att qvarblifva hos honom idetta kritiska ögonblick, då de, genom att kasta sig i vågorna, utan svårighet kunde hafva nått kusten.

Alla tre voro säkra om att kunna rädda sig; men hvad skulle det blifva af deras följeslagare, båtsmannen?

»Vi kunna icke lemna dig, Bill!» utropade Harry; »vi göra det icke!»

»Nej, det kunna vi ej; vi göra det icke,» sade Terence.

»Vi kunna icke och vilja icke,» tillade Colin med eftertryck.

Dessa ädla uttryck voro svar på ett lika ädelt förslag, hvilket båtsmannen gjort, nemligen att de skulle begifva sig mot stranden och lemna honom åt sitt öde.

»Bry er icke om mig;» utropade han, förnyande sitt förslag, »tanken på er sjelfva! jag är endast en väderbiten, utsliten gammal sjöbuss, knappast värd att rädda. Se så, skynda på, vattnet kommer öfver er, om ni stå här tio minuter längre!»

Vattnet stod dem allaredan till axlarne och det var med möda de kunde bibehålla fotfäste.

»Lägg i väg, pojkar!» skrek gamle Bill; »lägg i väg, säger jag! Tänk inte på mig; det är inte så säkert att jag går åt den här gången. Jag har hela hufvudet för den längsta af er. Kanhända floden inte stiger högre, och då är det ingen fara för mig. Lägg i väg, pojkar, lägg i väg, säger jag!»

Den gamle sjöbussens befallningar till sina unga följeslagare understöddes af en ännu oemotståndligare påtryckning, emot hvilken äfven deras sjelfuppoffring icke kunde hålla stånd.

I detta ögonblick kom en svallvåg, större än någon af de föregående, och de tre midshipmännen upplyftades på hennes rygg och fördes en half kabellängd från det ställe der de hade vadat.Förgäfves försökte de att få fotfäste. De hade blifvit förda i djupt vatten, der de icke kunde nå botten.

Under några sekunder kämpade de på toppen af vågen, med ansigtena vända åt det ställe från hvilket de blifvit bortsopade. De höllo sig tätt tillsammans. Alla tre syntes angelägna att komma tillbaka till den mörka, enstaka fläcken som de sågo sticka upp öfver vattenytan och hvilken de visste vara gamle Bills hufvud. De tvekade ännu att öfvergifva honom.

Ännu en gång ljöd hans röst i deras öron.

»Ahoj, gossar!» ropade han, »försök inte att komma tillbaka. Det är utan nytta. Lemna mig åt mitt öde och rädda er sjelfva. Floden ligger hårdt emot er. Vänd om som jag säger. Det bär säkert till stranden och om jag kastas opp efteråt, så begraf mig i sanden. Farväl, raska gossar, farväl!»

Det var för gossårne ett sorgligt farväl; och kunde de hafva gjort något för att rädda båtsmannen, så var det ingen af dem som icke velat våga sitt lif. Men alla voro de medvetna om sin oförmåga att hjelpa, och då ännu en annan hög våg kom svallande upp under deras hakor, vände de sig om i vattnet, togo floden till vägvisare, samt summo af alla krafter emot kusten.

## VIII. I land

Simningen blef kortare än någon af dem hade beräknat. De hade knappast tillryggalagt en half mil öfver viken, då Terence, som var minst skicklig att simma, lät sina ben sjunka och slog tåspetsarne mot någonting stadigare än salt vatten. Förgäfves försökte de att få fotfäste. De hade blifvit förda i djupt vatten, der de icke kunde nå botten.

Under några sekunder kämpade de på toppen af vågen, med ansigtena vända åt det ställe från hvilket de blifvit bortsopade. De höllo sig tätt tillsammans. Alla tre syntes angelägna att komma tillbaka till den mörka, enstaka fläcken som de sågo sticka upp öfver vattenytan och hvilken de visste vara gamle Bills hufvud. De tvekade ännu att öfvergifva honom.

Ännu en gång ljöd hans röst i deras öron.

»Ahoj, gossar!» ropade han, »försök inte att komma tillbaka. Det är utan nytta. Lemna mig åt mitt öde och rädda er sjelfva. Floden ligger hårdt emot er. Vänd om som jag säger. Det bär säkert till stranden och om jag kastas opp efteråt, så begraf mig i sanden. Farväl, raska gossar, farväl!»

Det var för gossårne ett sorgligt farväl; och kunde de hafva gjort något för att rädda båtsmannen, så var det ingen af dem som icke velat våga sitt lif. Men alla voro de medvetna om sin oförmåga att hjelpa, och då ännu en annan hög våg kom svallande upp under deras hakor, vände de sig om i vattnet, togo floden till vägvisare, samt summo af alla krafter emot kusten.

## VIII. I land

Simningen blef kortare än någon af dem hade beräknat. De hade knappast tillryggalagt en half mil öfver viken,

då Terence, som var minst skicklig att simma, lät sina ben sjunka och slog tåspetsarne mot någonting stadigare än salt vatten.»Jag tror,» framstötte han utmattad, »jag tror jag känner botten. Lofvad vare Gud!» fortfor han, ställande sig upprätt, med hufvud och axlar ofvan vattenytan.

»Rätt så!» skrek Harry, efterhärmande den unge hibernianens upprätta ställning. Det måste vara botten och botten är det. Gud vare tack derför!»

Med ett liknande utrop af tacksamhet, släppte Colin sitt simtag och stod på fötterna.

Alla tre blickade instinktmessigt utåt hafvet och utropade:

»Stackars gamle Bill!»

»Vi kunde verkligen hafva fört honom med oss,» yttrade Terence, så snart han återhämtat sig; »hade vi icke kunnat det?«

»Om vi blott vetat att det var så liten bit att simma,» sade Harry, »så hade det kunnat vara en möjlighet.»

»Om vi skulle försöka att simma tillbaka? Tror ni att vi kunna göra det?»

»Omöjligt!» försäkrade Colin.

»Hvad, Colin, du som är den bäste simmaren af oss alla! Säger du det?» frågade de andra, angelägna att göra ett försök att rädda den gamle sjöbussen, som hade blifvit en favorit bland alla officerarne ombord på fartyget;

»Jag säger att det är omöjligt,» svarade den försigtige Colin; »jag vill våga lika mycket som någon af er, men det finnes icke något förnuftigt sätt hvarpå han kan räddas, och hvad tjenar det till att försona omöjligheter? Vi gjorde bättre i att förvissa oss om huruvida vi sjelfve äro räddade. Det kan ännu finnas mera djupt vatten emellan oss och kusten. Låt oss fortsätta, till dess vi fått våra fötter på någonting som mera liknar fast land.»

Den unge skottens råd var alltför välgrundadtatt icke följas. En stund vadade de framåt, men som detta sätt att färdas gick långsammare och var mera tröttsamt, började de återigen att simma tills vattnet blef så grundt att simning icke var möjlig, då de åter började vada framåt, sökande att genomtränga mörkret med sina blickar och hvarje ögonblick väntande att få se land.

De fingo snart den glädjen att se sitt hopp förverkligadt. De krokiga linier, som skymtade fram genom mörkret, voro konturerna af runda föremål som icke kunde vara oceanens vågor; dertill voro de för hvita. Som vattnet icke stod dem längre än till knäna, kunde dessa föremål icke vara långt borta och de behöfde icke längre rädas för djupt vatten.

De tre skeppsbrutne ansågo sig redan hafva nått kusten.

Harry och Terence ämnade fortsätta vägen emot stranden, då Colin bad dem stanna.

»Hvarföre?» frågade Harry.

»Hvarföre?» sporde Terence.

»Innan vi uppnå land,» menade den tankfulle Colin, »låtom oss förvissa oss om gamle Bills öde.»

»Huru kunna vi utforska det?» inföllo de andra två.

»Stå stilla en stund; vi skola snart se huruvida han ännu har hufvudet öfver vattnet.»

Harry och Terence gillade kamratens förslag utan att dock rigtigt förstå det.

»Hvad menar du, Coley?» frågade den otålige irländaren.

»Jag vill se efter om floden ännu är i stigande, svarade den unge skotten.

»Och om så förhåller sig?» sporde Terence.

Om så är, så få vi aldrig mer se den gamlebåtsmannen lefvande i land. Vi kunna söka efter hans liflösa kropp sedan den blifvit kastad i land.»

»Ah! jag förstår,» sade Terence.

»Du har rätt,» tillade Harry. »Om floden ännu är i stigande, så är gamle Bill i denna stund under vattnet. Jag tänker att hans kropp drifs till land innan morgonen.»

De stodo alla tre stilla betraktande vattnet medan det sqvalpade på deras lemmar, och iakttogo dess stigande och fallande. Deras ögon buro uttryck af djup ängslan. Så stodo de ungefär tjugu minuter. Hade det varit nödvändigt, skulle de tålmodigt förlängt undersökningen, men deraf gjordes icke behof. Inga vidare iakttagelser erfordrades för att öfvertyga dem att floden ännu var i stigande mot kusten, och att vattnet blef djupare omkring dem.

Dessa fakta voro nog för att förvissa dem om gamle Bills öde. Under den tid de simmat och vadat öfver viken, måste floden hafva varit i oupphörligt tilltagande. Den måste hafva stigit minst en aln. En fots höjning skulle hafva varit tillräcklig att öfversvämma båtsmannen, då han icke kunde simma. Det var endast *en* slutsats, till hvilken de kunde komma. Deras följeslagare måste hafva drunknat.

Med tunga hjertan vände de sig emot kusten, tänkande mera på båtsmannens sorgliga slut än på deras egen framtid.

Knappast hade de gått ett dussin steg framåt, förr än ett rop bakom dem kom dem att stanna.

»Stopp der!» ropade en röst som tycktes komma ur hafvets djup.

»Det är Bill!» utropade alla tre i ett andedrag.

»Vänta god vänner, om det är er jag ser!» fortfor rösten. »Jag är så trött att vada, jag behöfverstanna litet för att hvila mig. Vänta nu, så skall jag komma till er, så snart jag får refva mitt märssegel.»

Så stor den glädje var, som orsakades af denna helsning, kunde den knappt jemföras med den förvåning den väckte. Gossarne stodo tviflande några sekunder. Det välbekanta ljudet af båtsmannens röst, tillika med någonting som liknade skapnaden af en mensklig varelse, var ett säkert bevis på att han ännu lefde, under det att blott ett ögonblick förut verkliga fakta syntes hafva talat för att han måste hafva gått till botten. Men deras tvifvel måste försvinna, då den gamle örlogsmannen sjelf, hastigt vadande genom det grundare vattnet, inom få ögonblick stod ansigte mot ansigte med de tre raska gossarne, dem han så nyligen nödgat att öfvergifva sig.

»Bill, är det du?» utropade alla tre.

»Ah, och hvem annars skulle det vara? Tror ni det är gamle Neptun som klifver ur hafvet? Eller tar ni mig för ett sjörå? Ge mig ett slag af era små näfvar, mina snälla pojkar. Gamle Bill var inte född till att drunkna.»

»Men hur kom du hit, Bill? Floden har stigit alltsedan vi lemnade dig.»

»Oh!» sade Terence, »jag ser hur det är; viken är, när allt kommer omkring, icke så djup; du har vadat hela vägen?»

»Stopp der, mäster Terry! inte halfva vägen en gång. Häremellan och der ni lemnade mig, är nog djupt vatten att dränka två »Schampis». Jag har inte alls vadat öfver viken.»

»På hvad sätt kom du öfver då?»

»Jag kom öfver i en liten nätt båt, som ni allihopa känner till —samma en som bar oss öfver till sandbanken.»»Spiran?»

»Precist som ni säger. Just som jag skulle ge opp mitt sista andetag, slog någonting mig på ryggen och doppade mig ner i vattnet. Hvad tror ni det var, om icke märsseglet? He! jag var inte sen att klänga mig på. Jag släppte det då jag kände tårna släpa på botten. Så är det med den saken, mina unga kycklingar. Ännu en gång litet glam, sedan skola vi se hvad det är för slags kust vi hamnat på.»

Den gamle båtsmannen skakade hjertligt hand med alla sina unga kamrater, hvarefter allas ögon rigtades emot kusten, ännu endast dunkelt skönjbar och till utseendet föga inbjudande, men dock en mera välkommen syn än

den öde vattenrymden, som sträckte sig bakom dem i oändlighet.

## IX. Obeqvämt läger.

De skeppsbrutne hade ännu ett stycke att gå innan de nådde land, men efter omkring tjugu minuters arbetande i vattnet, stodo de omsider på stranden. Som floden ännu var i stigande, fortsatte de sin väg för att derigenom komma utom vattnets område, i den händelse det skulle stiga högre.

De hade att passera öfver en lång sträcka våt sand, innan de kunde påträffa ett ställe tillräckligt högt beläget att skydda dem för floden. Efter att slutligen hafva upptäckt ett sådant, stannade de för att öfverlägga om hvad som var bäst att göra.

Förgäfves hyste de den önskan att skaffa sig eld för att torka sina drypande kläder, ty natten hade till följe af dimman, blifvit kyliga.

Den gamle båtsmannen hade flinta, stål och sköre — det senare ännu bevaradt i hans vattentäta »Spiran?»

»Precist som ni säger. Just som jag skulle ge opp mitt sista andetag, slog någonting mig på ryggen och doppade mig ner i vattnet. Hvad tror ni det var, om icke märsseglet? He! jag var inte sen att klänga mig på. Jag släppte det då jag kände tårna släpa på botten. Så är det med den saken, mina unga kycklingar. Ännu en gång litet glam, sedan skola vi se hvad det är för slags kust vi hamnat på.»

Den gamle båtsmannen skakade hjertligt hand med alla sina unga kamrater, hvarefter allas ögon rigtades emot kusten, ännu endast dunkelt skönjbar och till utseendet föga inbjudande, men dock en mera välkommen syn än den öde vattenrymden, som sträckte sig bakom dem i oändlighet.

## IX. Obeqvämt läger.

De skeppsbrutne hade ännu ett stycke att gå innan de nådde land, men efter omkring tjugu minuters arbetande i vattnet, stodo de omsider på stranden. Som floden ännu var i stigande, fortsatte de sin väg för att derigenom komma utom vattnets område, i den händelse det skulle stiga högre.

De hade att passera öfver en lång sträcka våt sand, innan de kunde påträffa ett ställe tillräckligt högt beläget att skydda dem för floden. Efter att slutligen hafva upptäckt ett sådant, stannade de för att öfverlägga om hvad som var bäst att göra.

Förgäfves hyste de den önskan att skaffa sig eld för att torka sina drypande kläder, ty natten hade till följe af dimman, blifvit kyliga.

Den gamle båtsmannen hade flinta, stål och sköre — det senare ännu bevaradt i hans vattentätatenndosa, men det fanns icke något bränsle på nära håll. Om de ock kunnat sönderstycka spiran, så hade de den icke att tillgå. I saknad af eld, måste de uttänka något annat medel, hvarigenom de kunde bortskaffa åtminstone någon del af vattnet ur kläderna. De afklädde sig helt och hållet, samt vredo hvarje klädesplagg särskildt; och efter att dugtigt hafva skakat dem, påklädde de sig åter, öfverlemnande åt sina kroppars naturliga värma att fullborda torkningsprocessen.

Vid den tid de slutat med denna operation hade dimman blifvit ansenligt tunnare och månen, som oförmodadt framstack ur molnen, gjorde det möjligt för dem att taga en bättre öfversigt af kusten, på hvilken de satt sin fot.

Inåt landet, så långt de kunde se, syntes intet annat än sand, skinande likt silfver i månljuset. Så väl uppåt som nedåt stranden kunde endast samma enformiga landskap urskiljas i dunklet.

Det var icke en jemn yta, som på detta sätt var betäckt med sand, utan en blandning af kullar och åsar, strödda

om hvarandra och bildande en labyrint, som syntes sträcka sig i oändlighet — utom mot sjelfva hafvet.

Slumpen ledde dem upp på den högsta af dessa kullar. Från dennas spets kunde de hafva en bättre utsigt af landet nedanföre dem och kanhända upptäcka ett ställe som passade till läger — måhända kunde de varseblifva något trävirke, som kunde tjena dem till bränsle.

Under försöket att bestiga sandhögen, funno de att de ännu måste fortsätta med att vada. Fastän de icke längre voro i vattnet, sjönko de vid hvarje steg ned till knäna i den mjuka sanden, som gaf efter för hvarje tryckning af deras fötter. Att uppstiga på den knappt hundra fot höga kullen, var derförevida mödosammare än att vada till knäna i vattnet, men de fortsatte dock sitt sträfvande och nådde omsider toppen af kullen.

Till höger, till venster, framför dem, så långt ögat kunde nå, syntes i månskenet ingenting annat än sandkullar och sandåsar, hvita som snö. Man kunde lätt hafva fallit på den tanken, att landet vore betäckt med djup snö, som drifvit tillsammans i hvirflar och kullar af hvarje upptänklig form. Det var en vacker syn, men dess enformighet blef snart tröttande, och den skeppsbrutna qvartetten gladde sig åt att ännu en gång få vända sina blickar mot den knappt mindre ödsliga oceanen.

Inåt landet varseblefvo de andra sandhögar, större an den på hvilken de hade uppklättrat, och åsar med mellanliggande djupa dalar; men intet föremål fanns som kunde glädja deras syn, ingenting som gaf löfte om hvarken mat, dryck, eller tak öfver hufvudet. Om de icke varit så uttröttade, så hade de gått vidare. Sedan månen gått upp hade de tillräckligt ljus till vägledning; men bland de fyra var det icke en som ej var fullkomligt uttröttad både till kropp och själ. Den korta sömnen på sandbanken, från hvilken de så oförmodadt uppvaknat, hade föga stärkt dem, och under det de stodo på sandhögens topp, kände de sig alla fyra färdiga att ögonblickligen lägga sig ned och insomna.

Det var en fullkomligt inbjudande bädd och de hade genast intagit den, om icke något inträffat, som hos dem uppväckte hopp om att finna en ännu bättre hviloplats.

Det blåste från hafvet, och enligt hvad gamle Bill förutspådde, hotade det att öka sig till storm. Vinden var allaredan tillräckligt häftig och kylig, för att göra vistandet på sandkullens spets allt annat än behagligt. På den sida af kullen, som vette åtland, upptäckte de ett ställe som bättre passade till skydd.

Det fanns intet skäl hvarföre de icke skulle utvälja det till sitt hviloläger. Gamle Bill föreslog det; ingen motsägelse yttrades af hans unga följeslagare och utan vidare resonerande gingo de utför den sluttande sandhögen. Anlända dit, befunno de sig i ett smalt pass. Den sandkulle, från hvilken de nedstigit, utgjorde endast den högsta toppen af en lång ås, som sträckte sig i samma riktning som kusten. En annan ås af ungefär lika höjd gick parallelt med denna, åt landsidan till. Basen af dessa två åsar närmade sig så tätt till hvarandra, att de nästan bildade en spetsig vinkel, och passet deremellan liknade en inskärning hvarur en stor kil uthuggits, icke olik en skifva af en jättemelon.

Det var i denna vinkel som de skeppsbrutne befunno sig och der de hade bestämt sig för att tillbringa den återstående delen af natten.

Ankomna till sitt sofställe, voro de icke rätt belåtna dermed, då de funno utrymmet så begränsadt, ty passets botten var icke sex fot bredt, icke ens tre, som kunde kallas fullkomligt horizontala. Äfven längs efter hade bottnen en sluttande riktning, ty sjelfva passet steg uppåt till dess det sammanlöpte med de omgifvande åsarne.

Vid upptäckten häraf bringades våra skeppsbrutne för ett ögonblick ur fattning. De kände ett begär att söka upptäcka en bättre säng, men deras uttröttade tillstånd lade hinder deremot, och efter något betänkande beslöto de att qvarblifva i det dike, i hvilket de så ofrivilligt nedstigit.

Deras första försök var att placera sig i en halfstående ställning, med ryggarna hvilande mot passets sluttning och fötterna stödda mot hvarandra. Så länge de höllo sig vakna, var denna ställning bådelätt och behaglig; men i samma ögonblick någon af dem tillslöt sina ögon för att sofva —- och detta skedde nästan genast —- blefvo musklerna slappade, och följden blef en obehaglig sammanrullning till passets botten, der ingen hvila var möjlig.

Detta oangenäma afbrott i deras sömn förnyades oupphörligt, och gaf omsider anledning till en rådplägning huruvida de ej skulle välja ett annat läger.

Terence hade isynnerhet plågats af detta oupphörliga afbrott och förklarade sitt beslut vara att icke tåla det längre. Han ämnade söka sig ett mera beqvämt logis.

Han hade rest sig upp i begrepp att begifva sig från stället.

»Bäst är att vi icke skiljas,» menade Harry Blount. »Det kunde blifva svårt att åter sammanträffa.»

»Du har icke så orätt i hvad du säger,» yttrade den unge skotten. »Det går icke an att vi förlora hvarandra ur sigte, eller hvad menar du, Bill?»

»Jag säger stanna här,» svarade båtsmannen. »Det duger inte att vi gå från hvarandra. Låt oss hålla tätt tillsammans, hur vi än ha det.»

»Men hvem f—-n kan sofva här?» brummade Terence. »En uttröttad arbetshäst kan sofva stående, och så kan en elefant, säges det; men hvad mig beträffar, så föredrager jag sex fot i horizontalt läge, äfven om det vore på en hård sten, framför denna sluttning af den mjukaste sand.»

»Stopp Terry!» ropade Colin. »Jag har funnit en utväg.«

»Ah! ni skottar finna alltid något, antingen det är en idé eller en fluga. Låt oss höra hvad det är du funnit.»

»Efter denna förolämpning,» svarade Colin godmodigt, »vet jag icke om jag vill säga det.»

»Gå på, Colly!» afbröt honom Harry Blount,»om du har något godt råd att gifva oss, så håll icke inne dermed. Vi kunna icke sofva stående i en fyratiofem graders vinkel. Hvarföre skulle vi icke försöka att ändra vår ställning, genom att söka en annan plats?»

»Välan, Harry, efter som du frågar mig, så vill jag säga dig hvad som kommit för mig. Jag är endast förvånad öfver att ingen af oss förr kommit på denna tanke.»

»Mose moder!» utropade Terence skämtande, på sin nationaldialekt; »och hvarför kommer du icke fram med det genast? Ni skottar äro verkliga stumfiskar.»

»Bry dig icke om det, Colly!» sade Blount; »det är nu icke tid med att lyssna, till Terry's stickord. Vi äro alla för sömniga att skämta; säg oss hvad du har i sinnet.»

»Om ni alla göra som jag, så går jag i borgen för att ni skola sofva tills det blir dager. God natt!»

Som Colin uttalat dessa ord, sjönk han ned till bottnen af passet och lade sig längs med detsamma. Då de sågo honom ligga utsträckt, förvånades de andra öfver att de icke förr kommit på en sådan tanke.

De voro för sömniga att länge fästa sig vid sin egen tanklöshet, och den ena efter den andra följde skottens exempel, samt lade sig längs med bottnen i passet och började att njuta en sömn, ur hvilken alla pukor i verlden knappt skulle kunna hafva väckt dem.

## X. Flygsanden.

Som den fördjupning, i hvilken de nedlagt sig för att hvila, icke tillät dem att ligga bredvid hvarandra, bildade deras kroppar en kedja, hvarvid de »om du har något godt råd att gifva oss, så håll icke inne dermed. Vi kunna icke sofva stående i en fyratiofem graders vinkel. Hvarföre skulle vi icke försöka att ändra vår ställning, genom att söka en annan plats?»

»Välan, Harry, efter som du frågar mig, så vill jag säga dig hvad som kommit för mig. Jag är endast förvånad öfver att ingen af oss förr kommit på denna tanke.»

»Mose moder!» utropade Terence skämtande, på sin nationaldialekt; »och hvarför kommer du icke fram med det

genast? Ni skottar äro verkliga stumfiskar.»

»Bry dig icke om det, Colly!» sade Blount; »det är nu icke tid med att lyssna, till Terry's stickord. Vi äro alla för sömniga att skämta; säg oss hvad du har i sinnet.»

»Om ni alla göra som jag, så går jag i borgen för att ni skola sofva tills det blir dager. God natt!»

Som Colin uttalat dessa ord, sjönk han ned till bottnen af passet och lade sig längs med detsamma. Då de sågo honom ligga utsträckt, förvånades de andra öfver att de icke förr kommit på en sådan tanke.

De voro för sömniga att länge fästa sig vid sin egen tanklöshet, och den ena efter den andra följde skottens exempel, samt lade sig längs med bottnen i passet och började att njuta en sömn, ur hvilken alla pukor i verlden knappt skulle kunna hafva väckt dem.

## X. Flygsanden.

Som den fördjupning, i hvilken de nedlagt sig för att hvila, icke tillät dem att ligga bredvid hvarandra, bildade deras kroppar en kedja, hvarvid dehade hufvudena vända alla åt ett håll, och då passets botten bildade en obetydlig sluttning, hade de naturligtvis lagt sig så att deras hufvuden voro högre belägna än fötterna.

Den gamle båtsmannen låg vid nedersta ändan, med hufvudet tätt nedanom Harry Blounts fötter. Ofvanom Harrys hufvud låg Terence O'Connor, och längst upp hvilade Colin, på det ställe der han först utsträckt sig.

Båtsmannen hade varit den som sist lagt sig på denna mindre vanliga bädd; han var också den siste som insomnade. Medan de andre voro omedvetna om hvad som föregick omkring dem, låg han en stund lyssnande till hafvets ljud och vinden, som spelade utmed de mjuka sidorna af sandkullarne.

Han förblef icke länge vakande. Lika trött som hans unga kamrater, sjönk han snart i sömnens famn; derförinnan hade han dock gjort en iakttagelse af den art, som icke rimligtvis undgår en gammal sjöman sådan som han. Han hade förvissat sig om att en storm var i antågande. Himmelens hastiga mörknande, månans fullkomliga försvinnande, hvarigenom till och med detta hvita landskap syntes mörkt, månens röda färg innan hon dolde sig, det tilltagande bullret af de svällande bränningarne och det starka suset af vinden som började blåsa upp i hastiga stötar — alla dessa tecken och ljud öfvertygade honom att en storm var nära för handen.

Instinktmessigt bemärkte han dessa tecken, och ombord på skeppet skulle han hafva purrat den sofvande vakten för att uppmana till försigtighet. Men, utsträckt på fast mark, trodde han ingen fara vara å färde, der han jemte sina kamrater låg temligen väl skyddad mellan tvänne höga åsar. Han mumlade derför endast för sig sjelf: »fördömda storm»,hvarefter han, med sitt väderbitna ansigte mot det mjuka sandörngottet snart föll i djup sömn.

Båtsmannens tysta förutsägelse blef snart förverkligad. Det uppstod en storm, hvilken, innan de skeppsbrutne hade sofvit en half timme, ökade sig till orkan. Det var en af elementernas hastiga rörelser, så vanliga i alla tropiska länder, synnerligast i Arabiens och Afrikas öde trakter, der luften, som förtunnas af hettan och hastigt förlorar sin jemnvigt, rusar likt en förstörelsens engel öfver jordens yta.

Den storm som brutit lös öfver den sandiga bädden, hvarpå våra fyra skeppsbrutne sofvo, var en sandorkan, eller, för att gifva den sin arabiska benämning, en *samum*.

Den fuktiga dimma, som länge hvilat öfver marken, hade bortsopats af de första vindpustarne, och i dess ställe var luften fyld af ett moln af hvit sand, lyftadt från jordens yta, och hvirflande högt upp emot himlen, till och med långt utåt oceanens vågor.

Hade det varit dagsljus, skulle man öfver sandåsarne sett rulla stora massor af damm, stundom svängande som runda pelare, hvilka lätt kunnat tagas för solida kolonner, och som stodo en stund stilla på ett ställe, hvarefter de spatserade öfver kullarnes toppar eller hastigt sönderföllo i ojemna, höga massor, medan de tyngre beståndsdelarne, icke längre uppburna af den rörliga hvirfveln, föllo tillbaka emot jorden, likt ett sandregn

skakadt genom ett jättesåll.

Midt under denna häftiga orkan, under hvilken icke en droppa regn föll, fortforo de skeppsbrutne att sofva.

Man kunde, i likhet med hvad den gamle örlogsmannen före sitt insomnande gjort, antaga att de icke voro blottställda för någon fara. Det fanns intet träd som kunde blåsas ned öfver dem, ingategelstenar eller skorstensrör som kunde störta ned genom taket och krossa dem der de lågo i sina sängar.

Hvilken fara kunde då flygsanden medföra?

Ingen stor fara för en vaken menniska med öppna ögon. I en sådan belägenhet kunde uppstå besvärligheter, men inga faror.

Helt annat var det dock med de sofvande. Öfver dem sväfvade en fara, om hvilken ingen af dem denna natt drömde, och på hvilken måhända icke någon af dem skulle hafva trott, om de icke före morgonen kommit i erfarenhet af dess verklighet.

Kunde något öga sett dem der de lågo, skulle detta öga hafva skådat en syn, som fullkomligt uppenbarade en fara. Det skulle hafva sett fyra menskliga varelser, allaredan till hälften begrafna i sanden, och att, så vida icke någon af dem vaknade, alla fyra säkerligen måste blifva qväfda.

Hvad vill detta säga? Blott en lindrig opasslighet, uppkommen derigenom att mun, öron och näsborrar tillstoppades af sand, hvilken en liten påtryckning och nysning eller hostning snart skulle fördrifva.

Fråga den högländske fåraherden, som ovisligen insomnat under den blåsande snön; spörj lappen, som är nödgad att nedslå sitt tjäll på det öppna fjellet, och ni skall blifva viss om faran af att sålunda begrafvas. Fråga araben hvad det är att öfversvämmas af sand; fråga den vilde beduinen från Bled-el-jereed, tuaricken och tiboon i österns öknar, -— de skola säga er att det medför fara, ofta döden!

Araberna säga, att om en menniska blir öfverhöljd af flygsanden, förlorar hon all förmåga att hjelpa sig sjelf. Hennes krafter försvagas, hennes känslor domna bort —- med ett ord, hon befinner sig isamma belägenhet som den, hvilken lägger sig att sofva under en snöstorm.

Huru dermed förhåller sig, så syntes det likväl som om våra fyra skeppsbrutne hade blifvit slagne med en oförklarlig förlamning. I trots af det starka bullret från bränningarne, trots den pipande och tjutande vinden, trots det damm som ständigt lade sig öfver deras kroppar och inträngde i öron, mun och näsa, trots det stelnade tillstånd, hvari de befunno sig och hvilket man kunde förmoda de måste hafva bemärkt, trots allt detta fortforo de att sofva. Det tycktes som om denna sömn skulle vara för beständigt.

Om de icke hörde stormen, som rasade vildt omkring dem, om de icke kände sanden som pressade sig tungt på dem — hvad skulle då kunna varna dem, hvad skulle uppväcka dem från denna olycksbådande sömn?

## XI. En hemlighetsfull nattmara.

De fyra skeppsbrutne hade sofvit omkring tvänne timmar, det vill säga från den stund de, följande den unge skottens exempel, hade utsträckt sig på passets botten. Det var dock icke en timme sedan sandstormen börjat och ändock hade på denna korta stund den lätta flygsanden samlat sig i ett lager af flera tum öfver deras kroppar.

Alla fyra hade börjat känna en tyngd i lemmarne och domning i lederna, liksom en ofantlig tyngd pressade deras kroppar, hvilket gjorde det omöjligt för dem att röra hvarken hand eller fot. Det var en känsla liknande den så bekanta och mycket fruktade *maran*.

Deras hufvuden, som lågo högre än samma belägenhet som den, hvilken lägger sig att sofva under en snöstorm.

Huru dermed förhåller sig, så syntes det likväl som om våra fyra skeppsbrutne hade blifvit slagne med en oförklarlig förlamning. I trots af det starka bullret från bränningarne, trots den pipande och tjutande vinden, trots

det damm som ständigt lade sig öfver deras kroppar och inträngde i öron, mun och näsa, trots det stelnade tillstånd, hvari de befunno sig och hvilket man kunde förmoda de måste hafva bemärkt, trots allt detta fortforo de att sofva. Det tycktes som om denna sömn skulle vara för beständigt.

Om de icke hörde stormen, som rasade vildt omkring dem, om de icke kände sanden som pressade sig tungt på dem — hvad skulle då kunna varna dem, hvad skulle uppväcka dem från denna olycksbådande sömn?

## XI. En hemlighetsfull nattmara.

De fyra skeppsbrutne hade sofvit omkring tvänne timmar, det vill säga från den stund de, följande den unge skottens exempel, hade utsträckt sig på passets botten. Det var dock icke en timme sedan sandstormen börjat och ändock hade på denna korta stund den lätta flygsanden samlat sig i ett lager af flera tum öfver deras kroppar.

Alla fyra hade börjat känna en tyngd i lemmarne och domning i lederna, liksom en ofantlig tyngd pressade deras kroppar, hvilket gjorde det omöjligt för dem att röra hvarken hand eller fot. Det var en känsla liknande den så bekanta och mycket fruktade *maran*.

Deras hufvuden, som lågo högre änkropparne, voro icke så djupt begrafna under den sammandrifna sanden, hvilken, lätt sammanblåst öfver deras ansigten, ännu icke hindrade luften att tränga igenom. Eljest skulle deras andedrägt hafva afstannat och döden blifvit den oundvikliga följden.

Antingen det var en mara eller icke, var dock tillståndet åtföljdt af all den förfärlighet som utmärker denna plåga. Efter hvad de sedermera uppgåfvo, kände alla fyra dess inflytande, hvar och en på sitt sätt drömmande om någon skräcksyn, hvilken han icke kunde undfly. Sällsamt nog voro deras drömmar icke lika. Harry Blount trodde sig störta utför ett bråddjup; Colin tyckte att en jättestor ulf hade fasttagit honom och ämnade äta upp honom, medan den unge hibernianen inbillade sig vara i ett boningshus, satt i brand, och ur hvilket han icke kunde komma.

Gamle Bills dröm stod mest i samband med deras belägenhet — eller åtminstone med den som de nyligen undkommit. Han tyckte sig helt enkelt befinna sig öfversvämmad af hafvet, och som han visste att han icke kunde simma, var det helt naturligt att han trodde sig drunkna.

Båtsmannen var den förste som undslapp den obehagliga maran, fastän det endast var ett ögonblick emellan allas uppvaknande. De sprutto upp ur sömnen, den ene efter den andre, i den ordning, i hvilken de lågo.

Deras uppvaknande var lika besynnerligt som sjelfva maran, och befriade dem knappt från den förskräckelse den senare orsakat dem.

Alla kände de hastigt och hvar och en i sin tur en tung tryckning, hvilken hade till följd att de icke allenast sprutto upp ur sömnen, utan äfven kände stor plåga.

Tvänne gånger kände de denna tryckningnästan på samma ställe och med knappt en sekunds uppehåll. Efter den andra tryckningen hade hvar och en kommit till fullt medvetande om att han var utsatt för att blifva krossad, och gjorde nu ett förtvifladt försök att draga sig undan faran.

Ett utrop från alla fyras läppar tillkännagaf att de ännu tillhörde de lefvandes antal, men de oredіga frågor som följde, förmådde icke förklara orsaken till detta häftiga samtidiga uppvaknande.

De hostade och nyste så mycket, att detta förhindrade dem att tala klart eller sammanhängande. Orkanen fortfor. Alla fyra hade de sand i mun och näsa samt dam i ögonen. Deras tal liknade mera pratet af apor, hvilka oförståndigt inträngt i en snusbutik, än fyra förnuftiga varelsers tal.

Det förgick en stund innan någon af dem kunde förstås af de andra; och sedan alla omsider lyckats göra sig begripliga, befanns det att hvar och en af dem hade samma sak att förtälja. Allesammans hade de känt tvänne tryckningar på någon del af sin kropp, och sett, fastän ganska otydligt, något stort kreatur passera öfver sig, påtagligen fyrfotadt, men hvad det var, kunde de icke bestämma. Allt hvad de visste var, att det var ett stort

vederstyggligt kreatur med en smal kropp och ganska långa ben. Att det hade fötter var utom allt tvifvel, då det var dessa som hade tryckt så tungt på dem.

Hvad det än var, voro de tillräckligt uppskrämda och stodo en stund helt darrande. Vaknande ur ohyggliga drömmar, var det helt naturligt att de hyste sällsamma föreställningar; och i stället att försöka taga reda på hvad slags besynnerligt djur det var som de sett och kännt, voro de mera benägna att anse det som en öfvernaturlig varelse.

De tre midshipmännen voro endast gossar —- icke så länge sedan komna från barnkammaren, attde alldeles voro fria från inflytandet af de barnpigberättelser de åhört, och hvad beträffar gamle Bill, som i femtio år plöjt Oceanen, så hade dessa år endast stadfästat *honom* i den tron, att »spöken» icke ha så liten makt som filosoferna vilja inbilla oss.

Så uppskrämda voro alla fyra, att sedan det första utbrottet af deras öfveraskning lagt sig, stodo de stilla och lyssnade darrande. Om de vetat hvilken tjenst störaren gjort dem, hade de kanhända känt sig tacksamma i stället för misstänksamma och rädda. Ingen af sällskapet kom på den tanken att denna egendomliga väckelse ur sömnen — mera kraftig, det är sannt, än en kammartjenares halfhviskande uppmaning, eller en frukostklockas ringning — efter all sannolikhet hade frälsat dem från en stilla men säker död.

De stodo, som sagdt, lyssnande. Åtskilliga aflägsna ljud nådde deras öron. Det var rytandet af hafvet som slog emot kusten, susandet af vinden som for emot sandåstopparne och gnisslandet af sanden som flög rundtomkring.

Alla dessa ljud voro röster från döda föremål, men lätta att förstå. Dessa ljud öfverröstades dock af ett annat, lika naturligt, ehuru icke lika bekant för dem som hörde det.

Det var ett slags dofva slag, som om en jätte trampat på sandbanken ofvanom dem; men deremellan hördes skarpare ljud — skrik, blandade med korta fnysningar.

Dessa ljud voro lika förvånande för engelska och irländska som för skottska öron. Äfven gamle Bill, som hade hört nästan hvarje ljud i skapelsen, kunde icke säga hvad det var.

»Dj—n ta' dem!» hviskade han till sina kamrater; »jag vet inte hvad detta skall betyda.»

»Hör!» utbrast Harry Blount.»Hu!» utropade Terence.

»Tyst!» hviskade Colin. »Det kommer närmare, hvad det än kan vara. Tyst!»

Sanningen af denna gissning kunde icke underkastas något tvifvel, ty just som varningen utgick från den unge skottens läppar, närmade sig påtagligen ljuden af de dofva hammarslagen, fnysningarne och de hemska skriken. Fastän de icke genom det tjocka sandregnet kunde se det djur som utstötte dessa ljud, förstodo de likväl att en tung kropp hastigt nedsteg från den sluttande branten, och detta med en närgångenhet som gjorde det bäst för dem att draga sig ur vägen.

Mera af instinkt än af någon verklig aning om en öfverhängande fara klättrade alla fyra efter bästa förmåga upp på den sluttande sandhögen.

Knappast hade de i sin nya ställning erhållit fotfäste, då de ljud de hört icke längre närmade sig, och det djur som orsakat dem, passerade tätt förbi deras fötter — så nära att de kunde hafva vidrört det med sina tåspetsar. Detta oaktadt kunde ingen af sällskapet angifva hvad slags djur det var, som hardt nära ihjelkrossat dem genom sin ansenliga tyngd.

Allt hvad de iakttagit var en sammanblandning af mörka föremål — liknande hufvud, hals, kropp och ben af något ohyggligt djur — medan de ljud det utstött kunde liknas vid dem som komma från en annan verld, ty de hade föga likhet med något ljud som de skeppsbrutne förr hört i denna verlden, vare sig på haf eller land.

## XII. Kamelen.

Gossarne och gamle Bill stodo en stund undrande hvad detta skulle betyda.

»Hu!» utropade Terence.

»Tyst!» hviskade Colin. »Det kommer närmare, hvad det än kan vara. Tyst!»

Sanningen af denna gissning kunde icke underkastas något tvifvel, ty just som varningen utgick från den unge skottens läppar, närmade sig påtagligen ljuden af de dofva hammarslagen, fnysningarne och de hemska skriken. Fastän de icke genom det tjocka sandregnet kunde se det djur som utstötte dessa ljud, förstodo de likväl att en tung kropp hastigt nedsteg från den sluttande branten, och detta med en närgångenhet som gjorde det bäst för dem att draga sig ur vägen.

Mera af instinkt än af någon verklig aning om en öfverhängande fara klättrade alla fyra efter bästa förmåga upp på den sluttande sandhögen.

Knappast hade de i sin nya ställning erhållit fotfäste, då de ljud de hört icke längre närmade sig, och det djur som orsakat dem, passerade tätt förbi deras fötter — så nära att de kunde hafva vidrört det med sina tåspetsar. Detta oaktadt kunde ingen af sällskapet angifva hvad slags djur det var, som hardt nära ihjelkrossat dem genom sin ansenliga tyngd.

Allt hvad de iakttagit var en sammanblandning af mörka föremål — liknande hufvud, hals, kropp och ben af något ohyggligt djur — medan de ljud det utstött kunde liknas vid dem som komma från en annan verld, ty de hade föga likhet med något ljud som de skeppsbrutne förr hört i denna verlden, vare sig på haf eller land.

## XII. Kamelen.

Gossarne och gamle Bill stodo en stund undrande hvad detta skulle betyda.

Då och då hörde de fnysandet och skrikandet, fastän de icke längre sågo det djur, som utstötte det.

Sandklyftans öppning vette i diagonal riktning åt sjön. Det kunde icke vara många alnar till det ställe, der klyftan sammanlöpte med den jemna hafskusten, och djuret, som orsakat dem en sådan öfverraskning och som ännu upptog deras tankar, måste hafva uppnått denna slätt. Då och då upprepades samma hemska ljud, och det lät liksom ville djuret sparka sig sjelf till döds.

Men hvarföre hade djuret gått uppför denna klyfta, för att komma nedtumlande igen på ett sådant besynnerligt sätt? Hvarföre sparkade det och tumlade sig om i passets botten? ty ljuden förrådde att så förhöll sig.

På dessa frågor funno de intet svar förrän det dagades, då orkanen äfven stannade.

De skeppsbrutne varseblefvo då det djur som så oförhappandes väckt dem ur deras sömn — och som derigenom kanhända räddat deras lif. De sågo det hvila sig på klyftans botten, der de så obeqvämt tillbragt natten.

Det var ett djur af en ansenlig storlek, i höjd vida öfverstigande en häst. Det hade en grotesk skapnad, och skulle genast kunnat igenkännas af den som sett detsamma aftecknadt. Den långa tranlika halsen, med det nästan öronlösa hufvudet, de stora utstående benen, med valkar vid knäna, och slutande i breda utspärrade hofvar, den korta bakdelen och den glest hårbevuxna svansen — båda illa proportionerade — den uppsvällda buken, men framförallt den från ryggen uppstigande höga puckeln, tillkännagaf genast att djuret var en dromedar.

»Åh, det är bara en kamel!» utropade gamle Bill så snart dagsljuset gjorde det möjligt förhonom att se djuret. »Hvad i all verlden vill han göra här?»

»Säkert,» menade Terence, »var det detta djur som klef på oss under det vi sofvo! Det nästan kramade andan ur mig, ty det satte sina hofvar midt på magen på mig.»

»Sak samma med mig,» sade Colin. »Det tryckte ned mig nära en fot i sanden. Och vi böra vara tacksamma för

att sandmassan då låg öfver våra kroppar. Om så icke varit, skulle det stora djuret krossat oss till döds!»

Det låg mycken sanning i Colins anmärkning. Om icke den öfvertäckande sanden varit, tillika med den som utgjorde deras läger, och som vid påtryckningen sjönk under dem, skulle djurets fot tillfogat dem svår skada. Som det nu var, hade de endast blifvit skrämda af den främmande störaren.

Den besynnerliga tilldragelsen var dock endast till hälften förklarad. De sågo att det var en kamel, som stört dem i deras sömn, och att djuret varit på väg uppför passet — kanhända för att söka skydd under stormen; men hvad hade varit orsaken att det så hastigt återvändt nedför sluttningen? Och framför allt, hvarför hade det gått ned på ett så besynnerligt sätt? Mörkt som det varit, då de sett djuret, hade de dock märkt, att det icke gått på alla fyra, utan tydligen tumlat och arbetat sig utför med de långa benen i luften, liksom om det kommit utför genom en hel rad af kullerbyttor.

Allt detta hade varit sällsamt nog; men det var snart förklaradt, till stor tillfredsställelse för de fyra skeppsbrutna, hvilka, så snart de blifvit varse kamelen på klyftans botten, rusat ned för att omringa densamma.

Djuret befanns i liggande ställning — icke som om det skulle hafva lagt sig ned för att hvila, utansom om det varit fjettradt. Den långa halsen låg utsträckt och hufvudet var till hälften begrafvet i sanden.

Som det rörde sig då de först bemärkte detsamma, trodde de det nu vara dödt af möjligen erhållna sår. Detta skulle hafva förklarat det besynnerliga sätt, på hvilket djuret återvändt utför sluttningen, och kullerbyttorna de varseblifvit hade måhända utgjort en del af dödsarbetet.

Då de kommo närmare, funno de att det ännu lefde och var fullkomligt friskt, och dess besynnerliga rörelser funno ögonblickligen sin förklaring. En stark hårgrimma, stadigt bunden om djurets hufvud, hade löpt in mellan klöfven af dess ena framfot, och en knut på repets ända hindrade det att glida genom den djupa klykan. Detta var orsaken till att djuret tumlat sig hals öfver hufvud, sträfvande att komma lös, hvilket slutat med att det fallit till passets botten, der det nu låg med det långa repet slingradt om benen.

## XIII. En flytande frukost.

Sorglig, som det sjelffångade djurets belägenhet var, blef den en glädjesyn för de hungriga gossarne och Bill. Köttet skulle förse dem med föda, och inuti djurets mage fanns tillräckligt med vatten. Dessa voro deras första tankar, under det de närmade sig kamelen.

De förnummo dock snart att det icke var nödvändigt att döda kamelen. På öfre delen af dess puckel låg en liten flat stoppning eller sadel, fasthållen med ett långt läderbälte, som löpte omkring djurets buk. Djuret befanns vara en »maherry» eller ridkamel — ett af dessa snabba djur som som om det varit fjettradt. Den långa halsen låg utsträckt och hufvudet var till hälften begrafvet i sanden.

Som det rörde sig då de först bemärkte detsamma, trodde de det nu vara dödt af möjligen erhållna sår. Detta skulle hafva förklarat det besynnerliga sätt, på hvilket djuret återvändt utför sluttningen, och kullerbyttorna de varseblifvit hade måhända utgjort en del af dödsarbetet.

Då de kommo närmare, funno de att det ännu lefde och var fullkomligt friskt, och dess besynnerliga rörelser funno ögonblickligen sin förklaring. En stark hårgrimma, stadigt bunden om djurets hufvud, hade löpt in mellan klöfven af dess ena framfot, och en knut på repets ända hindrade det att glida genom den djupa klykan. Detta var orsaken till att djuret tumlat sig hals öfver hufvud, sträfvande att komma lös, hvilket slutat med att det fallit till passets botten, der det nu låg med det långa repet slingradt om benen.

## XIII. En flytande frukost.

Sorglig, som det sjelffångade djurets belägenhet var, blef den en glädjesyn för de hungriga gossarne och Bill. Köttet skulle förse dem med föda, och inuti djurets mage fanns tillräckligt med vatten. Dessa voro deras första tankar, under det de närmade sig kamelen.

De förnummo dock snart att det icke var nödvändigt att döda kamelen. På öfre delen af dess puckel låg en liten flat stoppning eller sadel, fasthållen med ett långt läderbälte, som löpte omkring djurets buk. Djuret befanns vara en »maherry» eller ridkamel — ett af dessa snabba djur somaraberna nyttja vid sina långa och hastiga resor genom öknarne, och hvilka djur äro vanliga bland de stammar sorn bo i Sahara.

Vid sadeln var fastsnörd en säck, som hängde bakom kamelens puckel. Denna säck var af getskinn och befanns vid närmare undersökning vara nära till hälften fylld med vatten. Det var verkligen »gerba», eller vattenskinnet —- en för kamelens egare mera nödvändig artikel än sjelfva sadeln.

De skeppsbrutne, som ledo af en förfärlig törst, gjorde sig icke samvete af att tillegna sig säckens innehåll. På den möjligaste korta tid blef den lösgjord från kamelens rygg, dess propp uttagen och den ene efter den andre tillgodogjorde sig det dyrbara innehållet, till dess säckens ringa tyngd och de hopfallna sidorna utvisade att den blifvit tömd.

Sedan deras törst sålunda blifvit tillfredsställd, hölls råd om huru de skulle stilla sin hunger.

Skulle de döda kamelen? Detta syntes vara deras enda utväg, och den otålige Terence hade allaredan dragit sin midshipshuggare i akt och mening att sänka den i djurets kropp.

Colin, som var mera klok, ropade till honom att vänta — åtminstone till dess de hunno noggrannt öfverlägga om ämnet.

På grund häraf började de rådslå om saken. Terence och Harry Biount yrkade på kamelens ögonblickliga dödande, hvaremot båtsmannen förenade sig med Colin, som röstade för uppskof.

»Låt oss först använda djuret till att föra oss någonstädes,» yrkade den unge skotten. »Vi kunna vara utan föda ännu en dag. Sedan kunna vi slagta djuret om vi icke finna något annat.»

»Men hvad kunna vi finna i ett sådant land som detta?» frågade Harry Biount. »Sen er omkring! Det finnes ingenting grönt utom sjelfvahafvet, ingenting ätbart, — icke så mycket som till middag åt en skogsråtta.»

»Kanhända,» återtog Colin, »kunna vi, sedan vi färdats några mil, komma i ett helt annat land. Vi kunna hålla oss utmed kusten. Hvarföre skulle vi icke kunna finna skalfisk att uppehållia lifvet med? Se — derborta är "ett mörkt ställe på stranden. Det skulle icke förundra mig om det funnes något der.»

Allas blickar vände sig ofrivilligt mot kusten — allas, utom båtsmannen Bills. Hans voro fästade på ett annat föremål; och en rörelse som undföll honom, tilldrog sig hans kamraters uppmärksamhet.

»Skalfisk, och strunt!» utropade Bill; »här är någonting bättre till frukost än kalla ostron.»

Medan båtsmannen talade, pekade han på ett ovalformadt föremål, något större än en kokosnöt, och som framstack mellan kamelens bakben.

»Det är en hona!» tillade han, »hon har haft kalf för inte länge se'n. Titta på jufret! Det är fullt med mjölk. Det räcker för oss alla.»

Liksom för att bekräfta hvad han sade, nedföll den gamle båtsmannen på sina knän bredvid den liggande kamelen, tog en af spenarne i munnen och började suga.

Djuret gjorde intet motstånd. Måhända kunde det finna »kalfven», som sålunda begagnade sig af dess spenar, något ovanlig, men endast till färg och utseende, ty utan tvifvel hade det ofta förut på samma sätt betjenat sin afrikanska egare.

»Riktigt rart!» utropade Bill, då han ett ögonblick höll upp för att andas. »Lika godt som den bästa grädde; om vi bara hade en bit bröd eller något af er skottska gröt, master Colin. Men jag glömmer mig. Mina dugtiga

jungman», fortfor han i det han reste sig upp och gick åt sidan, »ni äro alla hungrigare än jag. Drick, det räcker till åt er allihop.»På denna uppfordran och dessutom manade af hunger knäföllo de alla tre, den ene efter den andre, på samma sätt som båtsmannen hade gjort, och drucko ymnigt ur denna söta »öknens källa».

## XIV. Båtsmannen ibland skalfisken.

Det blef icke längre fråga om att slagta kamelen; det skulle hafva varit att döda gåsen som värpte guldäggen. Fastän de ännu voro mycket hungriga, hade den kraftiga mjölken till någon del minskat deras stora appetit, och alla sade sig kunna gå några mil utan att behöfva äta.

Den nästa frågan var hvart de skulle taga vägen.

De hade tillräcklig kännedom om den kust på hvilken de lidit skeppsbrott, för att inse att egaren till kamelen måste vara något slags arab, och att han skulle anträffas, icke i ett hus eller i en stad, utan i ett tält, och enligt all sannolikhet i sällskap med ett antal andra araber vid ett »läger».

Terence föreslog att de skulle uppsöka kamelena egare, eller det tält eller läger, från hvilket djuret afvikit..

Den unge irländaren hade icke hängifvit sig åt mycken läsning — åtminstone hade icke beskrifningen öfver »de sorgliga skeppsbrotten på barbarikusten» fallit i hans händer, och han kände ingenting om dess bebyggares dåliga rykte. Icke heller hade Bill hämtat någon kunskap derom ur böcker; men tack vare mången skepparhistoria, var den gamle båtsmannen ganska väl underrättad om beskaffenheten af den kust på hvilken de strandat och om dess befolknings karakter. Bill hade de giltigaste skäl att frukta folket i Saharas öken. På denna uppfordran och dessutom manade af hunger knäföllo de alla tre, den ene efter den andre, på samma sätt som båtsmannen hade gjort, och drucko ymnigt ur denna söta »öknens källa».

## XIV. Båtsmannen ibland skalfisken.

Det blef icke längre fråga om att slagta kamelen; det skulle hafva varit att döda gåsen som värpte guldäggen. Fastän de ännu voro mycket hungriga, hade den kraftiga mjölken till någon del minskat deras stora appetit, och alla sade sig kunna gå några mil utan att behöfva äta.

Den nästa frågan var hvart de skulle taga vägen.

De hade tillräcklig kännedom om den kust på hvilken de lidit skeppsbrott, för att inse att egaren till kamelen måste vara något slags arab, och att han skulle anträffas, icke i ett hus eller i en stad, utan i ett tält, och enligt all sannolikhet i sällskap med ett antal andra araber vid ett »läger».

Terence föreslog att de skulle uppsöka kamelena egare, eller det tält eller läger, från hvilket djuret afvikit..

Den unge irländaren hade icke hängifvit sig åt mycken läsning — åtminstone hade icke beskrifningen öfver »de sorgliga skeppsbrotten på barbarikusten» fallit i hans händer, och han kände ingenting om dess bebyggares dåliga rykte. Icke heller hade Bill hämtat någon kunskap derom ur böcker; men tack vare mången skepparhistoria, var den gamle båtsmannen ganska väl underrättad om beskaffenheten af den kust på hvilken de strandat och om dess befolknings karakter. Bill hade de giltigaste skäl att frukta folket i Saharas öken.»De äro bestämdt icke kannibaler!» utlät sig Terence. »De vilja väl icke äta upp oss heller?»

»Att säga sanningen, så är jag inte säker derpå, master Terry», svarade Bill. »Men antag att de inte äta upp oss, så göra de det som är värre.»

»Värre!»

»Ja, värre, säger jag. De pina oss, tills döden blir en välsignelse.»

»Hur vet du det?»

»Ack! master Terry!» suckade den gamle båtsmannen, med ett allvarsamt uttryck, som hans unga följeslagare förut aldrig varseblifvit i hans vanligtvis glädtiga anletsdrag; »jag kunde berätta er något, som kunde ge er en idé om hvad vi ha att vänta, om vi råka i händerna på de förfärliga araberna.»

Bill hade redan förut antydt faran af att komma i beröring med landets befolkning.

»Tala om för oss, Bill. Hvad är det?»

»Välan, unga masters, det är inte mycket — bara att min egen bror strandade någonstäds på den här kusten. Det är tio år se'n. Han kom aldrig tillbaka till gamla England,»

»Kanhända han drunknade?»

»Bättre för honom, stackars pojke, om han det gjort! Men han var inte så lycklig. Han var på ett handelsfartyg som strandade; besättningen bestod af tio man, och alla räddade sig och kommo i land, men så snart de kommit upp på stranden, togos de tillfånga af araberna. Bara en af de tio kom hem och talte om det, och han hade icke kommit derifrån, om han icke blifvit köpt af en judisk köpman, som fick veta att han hade rika slägtingar, som ville betala bra för honom. Jag såg honom litet efter sedan han kom tillbaka till England, och då berättade han huru mycket han lidit. Ingen af er har någonsin hört sådana grufligheter som de ha för sig.Död, hurudan som helst, är en smal sak i jemförelse med hvad de fingo utstå. Stackars Jim! Han är nog död för länge se'n. Seg som jag är, tror jag inte att jag kunde stå ut en vecka — ännu mindre tio år. De blefvo bultade och slagna, knuffade och sparkade, och fingo svälta värre än den lataste skeppspojke, som någonsin gick på ett däck. Nu master Terry, vi få inte tänka på att skaffa reda på djurets egare, utan göra allt hvad vi kunna att hålla oss ur vägen från både honom och hans läger.»

»Hvad vill du vi skola göra då, Bill?»

»Jag vet inte mycket om hvar vi äro,» svarade båtsmannen, »men hvar det än må vara, så är det bäst att vi hålla oss efter kusten, så att vi jemt se vattnet. Om vi gå inåt landet så gå vi bestämdt vilse. Gå vi åt söder, så kan det hända att vi träffa på någon portugisisk nederlagsplats!»

»Då borde vi gå genast,» inföll den otålige Terence.

»Nej, master Terry,» sade båtsmannen; inte förrän i natt. Vi få inte gå förrän det skymmer på. Vi skola resa om nätterna.»

»Hvad!» utropade alla tre midshipmännen på en gång. »Skola vi stanna här till natten! Omöjligt!»

»Ah, pojkar! vi måste gömma oss också. Så sannt som vi lefva, så kommer någon och söker efter den bortkomna kamelen, och det snart. Om vi våga oss ut i dagsljuset, så se de oss bestämdt från högarna. Tjufvar och skälmar äro alltid på vakt der ett skepp förliser, och jag är säker om att det här djuret tillhör någon vraktjuf.»

»Men huru skola vi få någon föda?» frågade någon bland sällskapet; »vi skola blifva uthungrade före nattens inbrott! Kamelen, som heller icke fårnågot att äta ooh dricka, skall icke längre skänka oss någon mjölk.»

Detta var måhända icke långt från sanningen. Ingen svarade derpå. Colins ögon voro åter fästade på stranden. Ännu en gång ledde han kamraternas tankar på skalfisken.

»Hållen er stilla, midshipmän,» sade båtsmannen. »Liggen stilla här bakom högen och jag skall se efter om det finns någon skalfisk, som vi kunna göra oss ett mål af. Nu, då solen står högt, duger det inte att gå. Jag får lof att krypa.»

Efter att hafva gått ett stycke utför sandklyftan, kastade sig den gamle sjöbussen framstupa och fortskred i denna ställning lik en ödla krypande på sanden.

Floden hade fallit undan; men den fuktiga stranden, nyss sköljd af hafvet, låg icke långt från sandhögarne.

Efter en tio minuters arbete, lyckades gamle Bill att nå den mörka fläck, der Colin förmodade att skalfisk skulle

kunna påträffas.

Den gamle båtsmannen syntes snart ifrigt sysselsatt med något, och af hsns rörelser kunde skönjas att hans företag icke aflupit fruktlöst. Hans händer sträcktes ut åt olika håll och drogos derefter med korta uppehåll tillbaka, och stuckos in i hans rymliga fickor.

Sedan han fortsatt på detta sätt omkring en halftimme, vände han om och kom tillbaka krypande emot sandhögarna.

Hans återvändande gick långsammare än hans bortgång, och det syntes att han var tungt lastad.

Kommen tillbaka i passet, blef han genast befriad från sin börda, hvilken bestod af omkring trehundra »cookies», som han kallade den skalfisk han samlat och hvilken befanns vara ett slags musslor.

De vore icke allenast ätbara, utan äfven läckra, — så tycktes det åtminstone på dem som skulle förtära dem.

Denna föda stillade betydligt allas hunger; äfven Terence förklarade sig nu villig att hålla sig dold, till dess natten skulle lemna dem tillfälle att förändra enformigheten af deras läge.

## XV. Ett gömställe.

Från det ställe der kamelen ännu låg, kunde man icke se hafvet, då man låg på marken. Endast i upprätt ställning och genom att rikta blicken öfver sandåsens kant kunde man få stranden och hafvet bortom densamma i sigte. Det kunde således icke uppstå någon fara för dem att upptäckas från det hållet, förutsatt att de höllo sig nedböjda bakom sandåsen, hvilken bildade ett slags bröstvärn framför dem. De kunde lätt upptäckas från någon af sandkullarne, men det var icke särdeles troligt att någon skulle nalkas dem från det hållet. Det inre af landet syntes bestå af en labyrint af sandkullar — utan någon öppning som erbjöd väg för menniskor eller djur. Kamelen hade, troligtvis ledd af sin instinkt, nalkats passet, för att der söka skydd undan sandstormen. Att djuret bar sadel utvisade att dess egare måste hafva varit på resa, då det gick ifrån honom. Hade våra vänner varit bättre hemmastadda med bruken i Sahara, skulle de hafva vetat att vid annalkandet af en »samum», hvars förebud äro väl kända, skynda beduinerna att i största hast bryta upp och sätta sig jemte hela sin personal i rörelse. I motsatt fall skulle de äfventyra att blifva qväfda af flygsanden.

Följande båtsmannens råd, hvars ökenkännedom De vore icke allenast ätbara, utan äfven läckra, — så tycktes det åtminstone på dem som skulle förtära dem.

Denna föda stillade betydligt allas hunger; äfven Terence förklarade sig nu villig att hålla sig dold, till dess natten skulle lemna dem tillfälle att förändra enformigheten af deras läge.

## XV. Ett gömställe.

Från det ställe der kamelen ännu låg, kunde man icke se hafvet, då man låg på marken. Endast i upprätt ställning och genom att rikta blicken öfver sandåsens kant kunde man få stranden och hafvet bortom densamma i sigte. Det kunde således icke uppstå någon fara för dem att upptäckas från det hållet, förutsatt att de höllo sig nedböjda bakom sandåsen, hvilken bildade ett slags bröstvärn framför dem. De kunde lätt upptäckas från någon af sandkullarne, men det var icke särdeles troligt att någon skulle nalkas dem från det hållet. Det inre af landet syntes bestå af en labyrint af sandkullar — utan någon öppning som erbjöd väg för menniskor eller djur. Kamelen hade, troligtvis ledd af sin instinkt, nalkats passet, för att der söka skydd undan sandstormen. Att djuret bar sadel utvisade att dess egare måste hafva varit på resa, då det gick ifrån honom. Hade våra vänner varit bättre hemmastadda med bruken i Sahara, skulle de hafva vetat att vid annalkandet af en »samum», hvars förebud äro väl kända, skynda beduinerna att i största hast bryta upp och sätta sig jemte hela sin personal i rörelse. I motsatt fall skulle de äfventyra att blifva qväfda af flygsanden.

Följande båtsmannens råd, hvars ökenkännedomtycktes vara så utsträckt som om öknen och icke hafvet skulle varit hans hem, lutade sig våra gossar ned, så att de icke kunde ses af någon som kom utmed stranden.

Knappt hade de hunnit intaga denna ödmjuka ställning, förrän gamle Bill, som, med blott hälften af sitt hufvud ofvan sandåskanten, hela tiden noga hållit utkik, med låg röst tillkännagaf att något var i sigte.

Två mörka skepnader syntes komma söderifrån utmed stranden, men på så långt afstånd, att det var omöjligt att säga hvad slags varelser det kunde vara.

»Låt mig se,» sade Colin. »Lyckligtvis har jag qvar min kikare. Den låg i fickan då vi lemnade fartyget och jag tänkte icke på att kasta bort den.»

Under det den unge skotten talade, framdrog han ur jackan en liten tub, hvilken, då den blef utdragen till sin fulla längd, var omkring en half aln lång. Riktande den på det mörka föremålet, och på samma gång försigtigt iakttagande att hålla hufvudet så lågt som möjligt, upptäckte han genast föremålens beskaffenhet.

»Det är två personer,» sade han, »klädda i regnbågens alla färger. Jag kan se ljusa schalar, röda mössor och randiga kappor. Den ena rider på en häst; den andra på en kamel, just lik vår. De närma sig, men långsamt och tyckas se sig omkring.

»Ah, der ha vi det,» sade gamle Bill. »Det är de som rå om det här kreaturet. Det är en lycka att sanden blåst ihop spårena, — annars hade de kommit rakt på oss. Lägg er nu, master Colin. Vi få inte visa hufvudena öfver sandkanten. De skulle kunna se er, om icke större än ett sexpencestycke syntes af er. Vi få lof att gömma oss helt och hållet.»

Colin följde båtsmannens uppmaning och böjdehufvudet ögonblickligen nedom kanten af sandbröstvärnet.

Våra vänner befunno sig i en både tröttsam och osäker ställning. Nyfikenhet, om ingenting annat, ingaf dem lust att bevaka de annalkande personernas rörelser. Utan att gifva akt derpå, kunde de icke heller veta när de skulle få frihet att hålla upp hufvudet, och de kunde då kanske komma att göra det, just då ryttarne voro midt för dem eller inom synhåll.

Som båtsmannen sagt, skulle ett mörkt föremål af ett sexpencestyckes storlek kunnat urskiljas, om det visat sig på den jemna kanten af den snöhvita sandåsen, och fastän dessa menniskor som de fruktade, ännu voro långt borta, kunde gossarne icke lösgöra sig från den tanken att de snart skulle upptäcka dem, om ock endast deras hufvudhår skulle framsticka ofvanom sandkullarna,

Detta var en helt naturlig tanke. De visste att dessa öknens söner måste vara begåfvade med skarp instinkt, eller, i alla händelser, med en erfarenhet som skulle göra dem skickliga till att upptäcka den ringaste afvikelse från landskapets af dem så väl kända vanliga utseende.

De skeppsbrutnes belägenhet började blifva oviss och oroande. De vågade icke kasta ens den hastigaste blick öfver den jemna snöhvita sanden. De kunde endast i ängslig afbidan hålla sig nedhukade bakom kullen, utan att veta när deras belägenhet skulle taga ett slut.

Lyckligtvis blefvo de befriade derur, snarare än de hade väntat. Det var Colin, som uppfann en utväg att komma ur svårigheten.

»Ha!» utropade han; under det en sinnrik tanke upprann hos honom. »Jag har fått en idé som duger. Jag skall bevaka dessa karlar utan att gifvadem en möjlighet ätt se mig. Det skall jag. Se här skolen I få se.»

Med dessa ord stack Colin sin tub in i sanden, på sådant sätt, att ändan af tuben sköt ut på andra sidan, och på detta vis hade han utsigt åt stranden, från hvilken de två figurerna närmade sig.

Så snart detta var gjordt, lade han ögat till glaset, och, försigtigt hviskande, underrättade han sina kamrater att de båda ryttarne voro inom synhåll.

## XVI. Spåren i sanden.

Den stadigt i sanden nedbäddade tuben behöfde icke stödjas med handen, endast helt obetydligt riktas, alltefter som ryttarne förändrade plats.

Genom detta medel sattes våra vänner i tillfälle att bemärka deras annalkande och observera hvarje deras rörelse, utan att löpa fara att sjelfva blifva sedda. Hvar och en af dem såg genom glaset för att tillfredsställa sin nyfikenhet och derefter blef instrumentet uteslutande lemnadt åt sin egare, hvilken ihärdigt höll sitt öga derintill och följde alla främlingarnes rörelser, stundom i en låg ton meddelande sina upptäckter åt kamraterna.

»Jag kan urskilja deras ansigten,» mumlade han efter en stund, »och de äro ansenligt fula. En af dem är gul — den andra svart. Han måste vara en neger — det är bestämdt — han har ulligt hår. Det är han som rider på kamelen — just lik den som spatserade på oss. Den gula mannen, som sitter på hästen, har långt spetsigt skägg. Han tycks vara den svarta mannens herre. Jag kan se honom göra rörelser, som om han ville visa den andre något. Se! de hafva stannat — de se hitåt!» dem en möjlighet ätt se mig. Det skall jag. Se här skolen I få se.»

Med dessa ord stack Colin sin tub in i sanden, på sådant sätt, att ändan af tuben sköt ut på andra sidan, och på detta vis hade han utsigt åt stranden, från hvilken de två figurerna närmade sig.

Så snart detta var gjordt, lade han ögat till glaset, och, försigtigt hviskande, underrättade han sina kamrater att de båda ryttarne voro inom synhåll.

## XVI. Spåren i sanden.

Den stadigt i sanden nedbäddade tuben behöfde icke stödjas med handen, endast helt obetydligt riktas, alltefter som ryttarne förändrade plats.

Genom detta medel sattes våra vänner i tillfälle att bemärka deras annalkande och observera hvarje deras rörelse, utan att löpa fara att sjelfva blifva sedda. Hvar och en af dem såg genom glaset för att tillfredsställa sin nyfikenhet och derefter blef instrumentet uteslutande lemnadt åt sin egare, hvilken ihärdigt höll sitt öga derintill och följde alla främlingarnes rörelser, stundom i en låg ton meddelande sina upptäckter åt kamraterna.

»Jag kan urskilja deras ansigten,» mumlade han efter en stund, »och de äro ansenligt fula. En af dem är gul — den andra svart. Han måste vara en neger — det är bestämdt — han har ulligt hår. Det är han som rider på kamelen — just lik den som spatserade på oss. Den gula mannen, som sitter på hästen, har långt spetsigt skägg. Han tycks vara den svarta mannens herre. Jag kan se honom göra rörelser, som om han ville visa den andre något. Se! de hafva stannat — de se hitåt!»»Förbarmande öfver oss!» mumlade gamle Bill, »tänk om de ha sett glaset!»

»Det är ganska troligt,» sade Terence. »Det glänser tvifvelsutan emot solen på andra sidan i sanden. Det är nästan säkert att den skarpögde araben sett det.»

»Vore det icke säkrare att draga in det?» menade Harry Blount.

»Säkert,» svarade Colin. »Men jag fruktar att det nu är för sent. Om detta är orsaken hvarför de stannat, så är det icke värdt att vi hålla oss gömda längre.»

»Drag i alla händelser in tuben. Om de icke se den längre, så komma de kanhända icke ända fram till sandåsen.»

Colin ämnade just följa rådet, men ville dock ännu en sista gång se i tuben. Han varseblef då att de resande fortsatte sin väg uppför kusten, liksom om intet skulle hafva fästat deras uppmärksamhet och dragit dem ur deras kosa.

Lyckligtvis för våra vänner var det icke skenet från synglaset som orsakat uppehållet. Ett pass eller en öppning mellan sandåsarna, mycket större än den i hvilken våra vänner voro dolda, låg nära intill stranden. Det var denna

öppning som fästat de båda männens uppmärksamhet; och af deras rörelser kunde Colin sluta att de talte om densamma, liksom hade de varit obeslutsamma om de skulle välja den vägen eller fortsätta längs kusten.

Resultatet af deras öfverläggningar blef att den gula mannen satte sporrarne i hästen och trafvade bort mot bergpasset, åtföljd af den svarta mannen på kamelen.

Af bådas beteende — de höllo nämligen sina ögon nästan beständigt fästade på marken, och kastade blott emellanåt en blick öfver landskapet —Spåren i sanden.

kunde man tydligt sluta, att de sökte efter något, och detta något var kamelhonan, som låg tjudrad i sandklyftans botten, nära intill det ställe, der våra vänner befunno sig.

»De hafva kommit på orätt spår,» sade Colin, tagande ögat från glaset, så snart kamelens spetsiga svans försvunnit bakom sluttningen af en sandkulle. »Så mycket bättre för oss. Mitt hjerta satt i halsgropen för en minut sedan. Jag var öfvertygad om att det var förbi med oss alla.»

»Du tror då att de icke sett glaset?» frågade Harry.

»Nej, eljest hade de nog kommit för att undersöka det. I stället hafva de helt och hållet lemnat stranden. De hafva begifvit sig inåt landet ibland sandkullarne och äro icke längre i sigte.»

»Godt!» utropade Terence, lyftande hufvudet öfver åskanten, hvilket de andra också gjorde.

»Ah! godt! ja det må väl master Terence säga. Sådana åsnor vi varit! Vi tänkte aldrig på spårena, ingen enda af oss, och tänk om de upptäckt dem!»

Under det Bill talade, pekade han ned emot stranden åt det håll dit han krupit för en stund sedan. Der voro tydliga märken i den halfvåta sanden, liksom efter en stor sköldpadda eller krokodil, som släpat sig på marken.

Det var blott slumpen som frälsat dem från upptäckt. Hade kamelens egare endast fortsatt sin väg hundra alnar efter stranden, skulle de dubbla spåren efter båtsmannen icke undfallit honom, och han hade då naturligtvis följt dessa till det ställe der de alla voro dolda. Som det nu var, hade de båda ryttarne icke kommit tillräckligt nära för att kunna se spåren efter den gamle sjömannen. Kanhända trodde de att de följt stranden tillräckligt långt, och hade nugenom sandöppningen begifvit sig inåt landet, i den tro att kamelhonan gjort detsamma.

Hvad än deras skäl måtte hafva varit, så voro de nu ur sigte, och den långa sträckan af den öde kusten kunde ännu en gång öfverskådas af våra skeppsbrutne.

## XVII. "Öknens skepp".

Fastän ingen lefvande varelse var inom synhåll, ansågo de skeppsbrutne det likväl icke klokt att lemna klyftan, eller ens att hålla sina hufvuden öfver sandåsens kant, och sedan de försäkrat sig om att kusten var klar, sänkte de sig åter ned i passet och höllo sig gömda der.

Någon som endast ytligt kände dessa omständiga heter, kunde anse dem alltför försigtiga, och förmoda att de i sitt öfvergifna, skeppsbrutna tillstånd borde hafva varit rätt glada att se menniskor. Men så var icke förhållandet, ty de visste att de icke kunde träffa menniskor, som icke blefve deras fiender, ja, värre än det, deras tyranner, kanhända deras bödlar. Endast Terence tviflade på den grymhet, af hvilken sjömannen gjort en så liflig skildring; men så modig han än var, lät han öfvertyga sig af sina varsammare kamrater. Derföre rörde sig ingen från stället der de höllo sig dolda, ända till dess skymningen började breda sina skuggor öfver hafvet.

Den tålmodiga kamelen hade delat deras tysta gömställe, dertill nödgad genom det försigtighetsmått man vidtagit, att binda hans ben tillsammans. Emot aftonen mjölkades kamelen åter på samma sätt som om morgonen, och, uppfriskade deraf, beredde genom sandöppningen begifvit sig inåt landet, i den tro att kamelhonan gjort detsamma.

Hvad än deras skäl måtte hafva varit, så voro de nu ur sigte, och den långa sträckan af den öde kusten kunde ännu en gång öfverskådas af våra skeppsbrutne.

## XVII. "Öknens skepp".

Fastän ingen lefvande varelse var inom synhåll, ansågo de skeppsbrutne det likväl icke klokt att lemna klyftan, eller ens att hålla sina hufvuden öfver sandåsens kant, och sedan de försäkrat sig om att kusten var klar, sänkte de sig åter ned i passet och höllo sig gömda der.

Någon som endast ytligt kände dessa omständiga heter, kunde anse dem alltför försigtiga, och förmoda att de i sitt öfvergifna, skeppsbrutna tillstånd borde hafva varit rätt glada att se menniskor. Men så var icke förhållandet, ty de visste att de icke kunde träffa menniskor, som icke blefve deras fiender, ja, värre än det, deras tyranner, kanhända deras bödlar. Endast Terence tviflade på den grymhet, af hvilken sjömannen gjort en så liflig skildring; men så modig han än var, lät han öfvertyga sig af sina varsammare kamrater. Derföre rörde sig ingen från stället der de höllo sig dolda, ända till dess skymningen började breda sina skuggor öfver hafvet.

Den tålmodiga kamelen hade delat deras tysta gömställe, dertill nödgad genom det försigtighetsmått man vidtagit, att binda hans ben tillsammans. Emot aftonen mjölkades kamelen åter på samma sätt som om morgonen, och, uppfriskade deraf, bereddesig våra vänner att lemna ett ställe, vid hvilket de, oaktadt den tillflykt det skänkt, dock redan tröttnat.

Deras förberedelser till uppbrott voro lätt verkställda och upptogo knappast tio sekunder. De bestodo endast i att lösgöra kamelen oeh begifva sig på väg, eller, som Harry skämtsamt yttrade, lossa ökenskeppets ankare och begynna sin seglats.

Just som den sista strålen af dagsljuset försvann från sandkullarnes toppar och fladdrande for öfver den blå oceanen, smögo de sig från sitt gömställe och började en resa, om hvars längd och slut de icke egde någon föreställning.

Hvart de skulle styra sin kosa visste de icke. De kände endast att kusten sträckte sig från norr till söder och att de borde gå i riktningen af det ena eller andra af dessa väderstreck. Det var likgiltigt åt hvilket af dessa håll de vände sig, och hade de bättre kännt sin verkliga belägenhet, så kunde de lika gerna bestämt riktningen af kosan genom att draga lott om hvar de skulle kunna påträffa något civiliseradt nybygge. Men de visste icke detta. De hyste den tron — den gamle sjömannen fastare än de öfriga — att det fanns portugisiska skansar utmed kusten, förnämligast söderut, och att de, genom att följa kusten, möjligtvis skulle finna någon af dessa. Det är sannt att det fanns och ännu finnes sådana platser, dock ingen nog närbelägen det ställe der de ledo skeppsbrott, för att kunna nås af de förliste, huru ifrigt de än måtte söka derefter.

Okunniga om det outförbara i deras försök, började våra vänner sin resa i en sinnesstämning, som var värd en större framgång.

Till en början leddes kamelen vid handen af gamle Bill. Alla fyra hade hvilat upp sig under dagen och ingen af dem brydde sig om att rida.

Men som floden nu började stiga upp i desandiga passen, nödgades de, för att undvika vattnet, hålla sig högt uppe på stranden, och detta tvingade dem att bana sig väg genom den mjuka under dem sjunkande sanden, hvilket var ett ansenligt arbete.

Den ene efter den andre började nu att känna sig trött. Det blef då föreslaget att kamelen, som klef öfver den osäkra ytan med samma lätthet som en katt, skulle bära åtminstone en af sällskapet. De kunde rida turvis.

Detta förslag blef icke förr framkastadt än det sattes i verket och Terence, som först närmade sig djuret, upphissades på dess puckel.

Fastän den unge O'Connor alltifrån sin barndom varit van vid sadeln och ridit långa sträckor vid månget tillfälle, dröjde det icke länge förrän han var missbelåten med att rida på kamelen. Vaggningen, skakningen och kastningen från babord till styrbord, för och akter, upp och ned gaf Terence anledning, att snart säga »stopp», och han nedsteg i den mjuka sanden, med mycket större önskan att gå, än han förut hade att rida.

Harry Blount intog hans plats, men fastän den unge engelsmannen likaledes hade vant sig vid jagtsadeln, fann han att hans erfarenhet gagnade honom föga, då han sökte göra sig det beqvämt på kamelens rygg, och han var snart färdig att stiga af. Näst efter honom besteg Skottlands son kamelen. Antingen orsaken var den naturliga djerfhet, som ofta manar hans landsmän till ihärdighet och vådliga bragder, eller om han hade större förmåga af uthållighet än de andra — nog af: Colin behöll platsen längre än någon af hans föregångare; men icke ens skottska senor kunde uthärda en sådan spänning, ett sådant stötande, vridande och skakande, och det slutade så att Colin förklarade, att han på det hela föredrog att resa med apostlahästarne, hvarpå han gled ned fråndet otillgängliga djurets rygg, lemnande det åt gamle Bill, som hela tiden hållit i grimman.

## XVIII. Hemåt bär det!

De unga gossarnes erfarenhet borde hafva afhållit sjömannen från att följa deras exempel, desto hellre som gamle Bill, enligt sin egen utsago, »aldrig i sitt lif varit ombord på någon sadel»; men den gamle bussen kände sig icke mindre ovan till *fots*, det vill säga, i land »på det torra».

Ställ honom på däcket af ett skepp eller i ett tacklage, och ingen karl i hela engelska flottan skall känna sig säkrare till fots eller mera svår att tränga från sin plats, men sätt sjömannen Bill i land och mana honom att gå fort, så kan man lika gerna få en fisk att krypa på land. Men den gamle örlogsmannen, som nu vadat mera än en mil genom den lösa sanden, var fullkomligt öfvertygad att hvilket sätt som helst, hvarigenom han kunde komma fort, vore att föredraga framför att gå, och så snart den unge skotten nedsteg från sin plats, var Bill redo att klättra upp på kamelens rygg.

Han behöfde icke klättra högt, ty den väl dresserade »maherryn» knäföll, så snart någon önskade att bestiga henne, och gjorde derigenom uppstigandet så lätt som möjligt.

Just som sjömannen hade kommit i sadeln, lyste månan med en klarhet som nära nog täflade med dagsljuset. I midten af detta öde landskap afstucko figurerna af både kamelen och dess ryttare skarpt emot den af snöhvit sand betäckta marken, och fastän den ena var ett figurligt skepp och den andre en verklig sjöman, erbjöd deras sammanställning en så löjlig anblick, att de tre midshipmännen

det otillgängliga djurets rygg, lemnande det åt gamle Bill, som hela tiden hållit i grimman.

## XVIII. Hemåt bär det!

De unga gossarnes erfarenhet borde hafva afhållit sjömannen från att följa deras exempel, desto hellre som gamle Bill, enligt sin egen utsago, »aldrig i sitt lif varit ombord på någon sadel»; men den gamle bussen kände sig icke mindre ovan till *fots*, det vill säga, i land »på det torra».

Ställ honom på däcket af ett skepp eller i ett tacklage, och ingen karl i hela engelska flottan skall känna sig säkrare till fots eller mera svår att tränga från sin plats, men sätt sjömannen Bill i land och mana honom att gå fort, så kan man lika gerna få en fisk att krypa på land. Men den gamle örlogsmannen, som nu vadat mera än en mil genom den lösa sanden, var fullkomligt öfvertygad att hvilket sätt som helst, hvarigenom han kunde komma fort, vore att föredraga framför att gå, och så snart den unge skotten nedsteg från sin plats, var Bill redo att klättra upp på kamelens rygg.

Han behöfde icke klättra högt, ty den väl dresserade »maherryn» knäföll, så snart någon önskade att bestiga

henne, och gjorde derigenom uppstigandet så lätt som möjligt.

Just som sjömannen hade kommit i sadeln, lyste månan med en klarhet som nära nog täflade med dagsljuset. I midten af detta öde landskap afstucko figurerna af både kamelen och dess ryttare skarpt emot den af snöhvit sand betäckta marken, och fastän den ena var ett figurligt skepp och den andre en verklig sjöman, erbjöd deras sammanställning en så löjlig anblick, att de tre midshipmännen

glömmande all tanke på fara, utbrusto i ett sammanstämmande och ihålligt skratt.

Alla hade de sett kameler, eller afbildningar af dessa djur; men aldrig förr någon *med en sjöman på ryggen*. Tanken på en kamel leder vanligen till föreställningen af en arab, sittande på djurets rygg, — en smal senig individ med mörka anletsdrag och bjerta kläder, en lysande burnus fladdrande kring kroppen och en turban lindad om hufvudet. Men en hög kamel, beriden af en sjöman i sjömanskläder — det var en tafla som kunde narra en Solon att skratta, ännu mera då en trio af midshipmän. Den framkallade också från de senare ett sådant skratt, att Saharas kuster genljudade af en munterhet, som kanske aldrig förut varit hörd der. Gamle Bill blef icke ond. Tvertom tyckte han om att se dessa unga gentlemen i en glad sinnesstämning, och uppmanande dem att hålla sig tätt efter honom, lät han grimman slakna och kamelen fick gå hvart han ville.

För en stund gjorde hans följeslagare sitt bästa att hålla jemna steg med honom, men snart märktes det äfven för båtsmannen sjelf, att om intet medel användes att återhålla den otåliga kamelen, skulle han snart skiljas från dem som vandrade till fots.

Detta medel kände sig ryttaren ur stånd att finna. Det är sannt, att han ännu höll grimman i handen, men hon gaf honom blott en obetydlig styrsel öfver kamelen. Det var ingen rigtig tygel, icke ens en nosgrimma, och båtsmannen kände sig lika hjelplös, som om han stått vid styret på en sjuttiofyrapunding, hvars roder var borta. Kamelhonan styrde genom den mjuka sandoceanen, än bestigande sandtopparne, hvilka sträckte sig mot stranden, än hufvudstupa nedstigande i djupa klyftor, hvilka sänkte sig likt fåror mellan hafsvågor, och än gled hon tyst och behagligt framåt, lik en slup påett jemnt haf. Sådant var det sätt på hvilket båtsmannen färdades. Ganska olika voro dock hans tankar, mot dem han skulle hyst ombord på ett örlogsfartyg, och om någon ogillade att kamelen liknades vid ett skepp, så var det båtsmannen Bill vid detta tillfälle.

»Stopp!» ropade han så snart kamelen börjat öka farten. »Mina verktyg gå sönder! hvad tänker du på, din best? stopp, stopp! F—n ta' dig, här är bäst att dra in seglen. Hvart d—n tar du vägen? Ni skrattar, ni unga gentlemen, men det här är inte att skratta åt, skall jag säga er. Dunder och granater! Jag kan inte hålla henne i rätt kurs. Hallo! nu far hon af med mig!»

Djuret började påskynda sitt lopp med fördubblad fart, som om det haft någon särskild orsak dertill.

Samtidigt dermed hördes från kamelen ett besynnerligt ljud, ett slags fnysning, till hvilket ryttaren icke kunde hafva gifvit anledning.

Kamelen hade redan ett försprång af hundra alnar, men sedan djuret upphäft skriet, blef afståndet hastigt ännu större, och inom några få sekunder sågo de förvånade midshipmännen endast skuggan af en kamel med en båtsman på ryggen, upplösande sig i otydliga konturer, tills alltsammans totalt försvann bakom sandkullarne.

## XIX. Den afbrutna dansen.

Lemnande midshipmännen åt deras munterhet, hvilken föröfrigt icke var af lång varaktighet, måste vi följa båtsmannen Bill och den bortilande kamelen, som på fullt allvar lupit bort med Bill, utan att båtsmannen kunde förklara af hvad orsak. ett jemnt haf. Sådant var det sätt på hvilket båtsmannen färdades. Ganska olika voro dock hans tankar, mot dem han skulle hyst ombord på ett örlogsfartyg, och om någon ogillade att kamelen liknades vid ett skepp, så var det båtsmannen Bill vid detta tillfälle.

»Stopp!» ropade han så snart kamelen börjat öka farten. »Mina verktyg gå sönder! hvad tänker du på, din best?

stopp, stopp! F—n ta' dig, här är bäst att dra in seglen. Hvart d—n tar du vägen? Ni skrattar, ni unga gentlemen, men det här är inte att skratta åt, skall jag säga er. Dunder och granater! Jag kan inte hålla henne i rätt kurs. Hallo! nu far hon af med mig!»

Djuret började påskynda sitt lopp med fördubblad fart, som om det haft någon särskild orsak dertill.

Samtidigt dermed hördes från kamelen ett besynnerligt ljud, ett slags fnysning, till hvilket ryttaren icke kunde hafva gifvit anledning.

Kamelen hade redan ett försprång af hundra alnar, men sedan djuret upphäft skriet, blef afståndet hastigt ännu större, och inom några få sekunder sågo de förvånade midshipmännen endast skuggan af en kamel med en båtsman på ryggen, upplösande sig i otydliga konturer, tills alltsammans totalt försvann bakom sandkullarne.

## XIX. Den afbrutna dansen.

Lemnande midshipmännen åt deras munterhet, hvilken föröfrigt icke var af lång varaktighet, måste vi följa båtsmannen Bill och den bortilande kamelen, som på fullt allvar lupit bort med Bill, utan att båtsmannen kunde förklara af hvad orsak.Han visste endast att farten hade en hastighet af nio eller tio knop i timman, och att den gick efter kamelens eget tycke; ty i stället för att hålla sig utmed kusten — den riktning båtsmannen skulle önskat att djuret tagit — hade det hastigt vändt ryggen mot hafvet och styrde sitt lopp mot det inre af landet.

Ryttaren hade redan förstått att han icke egde den ringaste styrsel på djuret. Han hade ryckt på repet och ropat stopp, till dess både hans armar och tunga voro trötta; men kamelen föraktade hans befallningar, slog döförat till vid hvarje uppmaning, och skänkte icke den ringaste uppmärksamhet åt hans försök att styra, utan gick åt motsatt håll med nosen upprätt i vädret och med den långa halsen utsträckt på det mest envisa och förargliga sätt.

Bill hade fullt upp att göra med att söka fasthålla sig på puckeln, på hvilken han satt på arabiskt sätt, det vill säga *på* sadeln som på en stol, med fötterna hvilande mot djurets hals. Det var denna ställning som gjorde hans plats så osäker, men intet annat sätt kunde upptänkas och båtsmannen nödgades qvarhålla sig så godt han kunde.

Då djuret först påskyndade sina steg, var farten icke hastigare än att Bill kunde hafva glidit ned på den mjuka sanden utan mycken fara att skada sig. Han hade för ett ögonblick tänkt på detta; men besinnande att kamelen kunde undkomma honom, blef han qvar på djurets rygg, tills det blef för sent. Det var nu icke längre fråga om att falla i den mjuka sanden, ty kamelen hade hastigt vikit af in i en djup klyfta, hvars botten var full af klippstycken, bland hvilka kamelen banade sig väg med hastigheten af en galopperande häst.

Hade Bill försökt att lemna sin upphöjda plats på puckeln, skulle han antingen blifvit krossad emotde stora stenarne eller söndertrampad under kamelens hofvar.

Fullt medveten om sin fara, tänkte gamle Bill icke mera på att kasta sig till marken.

En stund sedan han blifvit skild från sina följeslagare fortfor Bill med sina rop, men, som detta icke tjenade till något, upphörde nan slutligen dermed.

När skulle denna vilda jagt sluta? Hvart förde kamelen honom?

Djuret ilade framåt, insupande luften med nosen i vädret, och det var tydligt att något utöfvade en stark dragningskraft på kamelen. Hvad kunde väl detta något vara, om icke djurets hem, dess egares tält? Ocn hvem kunde denne egare vara, om icke någon af dessa grymma ökenmenniskor, som de så mycket bemödat sig att undvika!

Båtsmannen fick icke mycken tid till funderingar; ty nästan i samma ögonblick denna tanke väckts hos honom, vände kamelen tvärt kring en kulle, och Bill hade framför sig ett skådespel som till fullo bekräftade hans farhågor.

En liten dal eller slätt, rundtomkring begränsad af kullar, låg framför honom. Den gråa sandytan visade här och

der fläckar af mörkare färg, hvilka i det klara månskenet visade sig vara tufvor, beväxta med akasiabuskar.

Nära medelpunkten af den lilla dalen reste sig, några fot öfver marken, ett halft dussin mörka föremål. Det var tält, och Bill hade framför sig ett beduinläger. Den gamle örlogsmannen hade aldrig sett ett sådant förr, men han kunde icke misstaga sig derpå, fastän han färdades med en sådan hastighet att han icke kunde noga betrakta föremålen.

Inom några få sekunder kom han nära nog för att kunna urskilja något mera än blotta tälten. Dessastodo i en cirkel af omkring tjugu alnars diameter och inom denna cirkel kunde man se skepnader af män, qvinnor och barn. Rundtomkring befunno sig djur af olika slag, hästar, kameler, får, getter och hundar, hvart djurslag i en grupp för sig, med undantag af hundarne, hvilka syntes springa omkring öfverallt. Denna lifliga tafla kunde tydligt ses i det klara månskenet.

Skrikande och sjungande röster hördes. Musik frambringades på något dåligt instrument. Män och qvinnor sprungo i kretsformiga rörelser. Båtsmannen såg att det var dans på färde.

Han hörde och såg allt detta på kortare tid än en minut, under det kamelen förde honom rakt framåt midt bland de dansande. Lägret låg nästan vid foten af den sandkulle, omkring hvilken kamelen fört honom. Han hade omsider fattat det beslutet att kasta sig af, hända hvad som ville; men han fick ingen tid dertill. Med ett fnysande läte rusade kamelen in i lägret, rakt in i de dansandes krets och der, midtunder skrik och rop af karlar, qvinnor och barn, hästars gnäggande, fårs och getters bräkande, samt hundars skällande, stannade djuret så tvärt, att dess ryttare, efter att hafva gjort en kullerbytta i luften, kom ned på alla fyra, midt framför kamelens utsträckta nos.

På detta sätt presenterade sig båtsmannen Bill i arabernas läger.

## XX. Ett sorglustigt emottagande.

Det behöfver knappt sägas att sjömannens ankomst väckte någon förvåning hos den dansande gruppen, i hvars midt han så utan all ceremoni blifvit inkastad. En engelsk örlogsman, i jacka, lackerad

stodo i en cirkel af omkring tjugu alnars diameter och inom denna cirkel kunde man se skepnader af män, qvinnor och barn. Rundtomkring befunno sig djur af olika slag, hästar, kameler, får, getter och hundar, hvart djurslag i en grupp för sig, med undantag af hundarne, hvilka syntes springa omkring öfverallt. Denna lifliga tafla kunde tydligt ses i det klara månskenet.

Skrikande och sjungande röster hördes. Musik frambringades på något dåligt instrument. Män och qvinnor sprungo i kretsformiga rörelser. Båtsmannen såg att det var dans på färde.

Han hörde och såg allt detta på kortare tid än en minut, under det kamelen förde honom rakt framåt midt bland de dansande. Lägret låg nästan vid foten af den sandkulle, omkring hvilken kamelen fört honom. Han hade omsider fattat det beslutet att kasta sig af, hända hvad som ville; men han fick ingen tid dertill. Med ett fnysande läte rusade kamelen in i lägret, rakt in i de dansandes krets och der, midtunder skrik och rop af karlar, qvinnor och barn, hästars gnäggande, fårs och getters bräkande, samt hundars skällande, stannade djuret så tvärt, att dess ryttare, efter att hafva gjort en kullerbytta i luften, kom ned på alla fyra, midt framför kamelens utsträckta nos.

På detta sätt presenterade sig båtsmannen Bill i arabernas läger.

## XX. Ett sorglustigt emottagande.

Det behöfver knappt sägas att sjömannens ankomst väckte någon förvåning hos den dansande gruppen, i hvars midt han så utan all ceremoni blifvit inkastad. En engelsk örlogsman, i jacka, lackerad

hatt och vida byxor, borde väl äfven vara en ovanlig syn för dessa mörkskinnade individer, klädda i brokiga

fladdrande mantlar, med sandaler på fötterna och turbaner eller »fez» på hufvudet; men hvarken färgen på hans hud eller hans sjömannadrägt hade förvånat dem; de voro väl bekanta dermed — ack! alltför väl!

Deras förvåning uppkom endast från det ogenerade sätt på hvilket Bill kommit till dem; och ögonblicket derefter lemnade denna förvåning rum för känslor af helt annat slag.

Högljudda skratt hördes från män, qvinnor och barn, i hvilka ljud äfven djuren tycktes taga del — åtminstone kamelen, hvilken stod med sitt fula hufvud hängande öfver den afsuttne ryttaren och med ett verkligen komiskt uttryck betraktade honom.

Midt under dessa allmänna utbrott af munterhet kom sig båtsmannen åter upp på fötterna. Han hade troligen kännt sig missbelåten med emottagandet, om han haft nog rediga sinnen för att kunna uppfatta hvad som tilldrog sig omkring honom. Så var dock icke förhållandet. Kullerbyttan hade förvirrat honom, och han hade endast rest sig upp med en svag instinkt att söka undkomma.

Efter att hafva raglat fram några steg återkom han till full besinning och insåg mera klart sin belägenhet. Att fly var omöjligt. Han var fånge hos ett sällskap kringströfvande beduiner, de farligaste man kunde råka ut för i hela Saharas öken.

Båtsmannen borde hafva blifvit förvånad af att varseblifva en samling bekanta föremål. Vid ingången till ett af de största tälten lågo en mängd främmande föremål, hvilka tydligen buro prägel af att tillhöra icke Sahara, utan hafvet. Der funnos delar af kajuta och kabyss, mellandäck och nakterhus, och Bill behöfde icke gissa sig till hvilket skepp dessaspillror tillhört. Han kände alltför väl igen dem hvar enda en. De voro lemningar af korvetten som stött på grund och fallit i strandröfvarnes händer.

Ibland allt detta bemärkte Bill äfven åtskilligt som tillhört honom sjelf.

På andra sidan af lägret, invid ett annat stort tält, låg äfven en hög af skeppstillhörigheter, liksom den förutnämnda bevakad af en skildtvakt, som satt bredvid densamma. Båtsmannen såg sig omkring, väntande att få se någon af korvettens besättning. Liksom han sjelf och de tre midshipmännen, kunde ju några andra äfven räddat sig på tunnor, fat eller plankor. Men om så var, tycktes de icke hafva fallit i strandröfvarnes händer, såvida de icke befunno sig inuti några af tälten. Detta var dock icke troligt. Mera antagligt var att de alla hade drunknat.

Den gamle båtsmannens reflexioner afbrötos på ett kännbart sätt. Han knuffades på alla sidor och släpades öfver marken af två karlar, beväpnade med långa krokiga sablar, och tvistande med hvarandra — troligen om hvilken af dem som skulle hugga hufvudet af honom.

Båda syntes vara anförare — »sheiker». Deras folk ställde sig bakom hvar sin »sheik», synbarligen lika angelägna att få verkställa halshuggningen.

Båtsmannen ansåg sitt hufvud vara så nära att afhuggas, att han för några ögonblick icke var rätt säker på om det satt fast vid kroppen. Han kunde icke förstå ett ord af det som sades mellan de stridande, men af deras rörelser började han slutligen begripa att de icke ämnade hugga hufvudet af honom.

Gamle Bill kunde se att mellan de två sheikerna hade uppstått ett gräl, i hvilket han utgjorde tvisteämnet. Han såg att lägret icke tillhörde *en* endaanförare med familj och följe, utan att der funnos två anförare, hvar och en med sina följeslagare och måhända tillfälligtvis förenade för gemensam plundring.

Att de hade plundrat korvetten och delat bytet emellan sig, derom vittnade de två särskilda högarne, som voro uppstaplade vid sheikernas tält.

Den gamle örlogsmannen kunde endast med möda göra dessa iakttagelser, ty han skuffades omkring platsen, först af den ene sheiken och sedan af den andre, under det att båda sökte bemäktiga sig hans person.

## XXI. De båda sheikerna.

Det var en märkbar skillnad mellan dessa båda män, som tvistade om eganderätten till gamle Bills person. Den ene var liten, med ett ansigte icke olikt en lekatts. Hans gula hy och skarpa kantiga drag utvisade att han tillhörde den arabiska stammen. Den andre hade en nästan ebenholtsfärgad hud, en herkulisk kroppsbyggnad, ett bredt ansigte med platt näsa och tjocka utstående läppar, och ett hufvud af ofantlig storlek, betäckt af en massa ulligt hår, som stod upprätt några tum öfver hufvudet.

Bill befann sig nu på ett område, der den äkta etiopiern, Kams son, alltsomoftast tvistar med de vandrande Japhets söner om eganderätten både till slafvarne och marken.

De båda afrikanerna kunde knappt hafva varit mera olika hvarandra, om deras hemland varit beläget i hvar sin ända af verlden.

Båda önskade att göra den skeppsbrutne

anförare med familj och följe, utan att der funnos två anförare, hvar och en med sina följeslagare och måhända tillfälligtvis förenade för gemensam plundring.

Att de hade plundrat korvetten och delat bytet emellan sig, derom vittnade de två särskilda högarne, som voro uppstaplade vid sheikernas tält.

Den gamle örlogsmannen kunde endast med möda göra dessa iakttagelser, ty han skuffades omkring platsen, först af den ene sheiken och sedan af den andre, under det att båda sökte bemäktiga sig hans person.

## XXI. De båda sheikerna.

Det var en märkbar skillnad mellan dessa båda män, som tvistade om eganderätten till gamle Bills person. Den ene var liten, med ett ansigte icke olikt en lekatts. Hans gula hy och skarpa kantiga drag utvisade att han tillhörde den arabiska stammen. Den andre hade en nästan ebenholtsfärgad hud, en herkulisk kroppsbyggnad, ett bredt ansigte med platt näsa och tjocka utstående läppar, och ett hufvud af ofantlig storlek, betäckt af en massa ulligt hår, som stod upprätt några tum öfver hufvudet.

Bill befann sig nu på ett område, der den äkta etiopiern, Kams son, alltsomoftast tvistar med de vandrande Japhets söner om eganderätten både till slafvarne och marken.

De båda afrikanerna kunde knappt hafva varit mera olika hvarandra, om deras hemland varit beläget i hvar sin ända af verlden.

Båda önskade att göra den skeppsbrutne

båtsmannen till slaf. Arabsheiken önskade ega honom, för att slutligen erhålla en stor lösepenning för honom. Han visste att, om han förde honom norrut, skulle han kunna få bra betaldt för honom, antingen af de judiska köpmännen vid Wedinoin eller någon konsul vid Mogador. Det blefve icke den förste skeppsbrutne han på detta sätt återställt till sina vänner och sitt land, — visst icke af barmhertighet, utan endast för den vinst han skördade deraf.

Den svarte sheiken hade ett annat mål i sigte. Hans tankar vände sig åt södern. Der låg den stora jordkulestaden Timbuctoo, centralpunkten för hans handel, och der skulle han kunna betinga sig ett högt pris, om han också skulle sälja den hvite mannen såsom en kuriositet åt någon sultan i det inre af landet.

De båda sheikerna stucko sina sablar i skidorna, och tvisten fördes på ett mera fredligt sätt. Ett långt samtal följde, under hvilket båda höfdingarne utvecklade hela sin vältalighet. Fastän båtsmannen icke förstod ett ord af hvad som sades, begrep han dock att araben stödde sina anspråk derpå att kamelen, som var hans tillhörighet, hade fört fången till lägret och att denne följaktligen borde betraktas som hans fångst.

Negern syntes vara af en annan åsigt, och han pekade på de två högarne af plundradt gods, liksom ville han säga att hans del i bytet var den minsta lotten.

Nu blandade sig en tredje person i striden. Det var en ung man, hvilken syntes utöfva ett visst inflytande på de båda sheikerna. Af hans åtbörder kunde Bill sluta, att han sökte mäkla fred. Hvad han än kunde hafva att säga, syntes det dock tillfredsställa båda parterna, ty de upphörde meddispyten och tycktes beredda att afgöra tvisten på ett annat sätt.

En fläck af mjuk, jemn sand utvaldes vid sidan af lägret, till hvilket de båda sheikerna, åtföljda af sitt respektiva sällskap, begåfvo sig.

En fyrkant uppritades, inom hvilken man gjorde några rader runda hål i sanden, hvarefter sheikerna satte sig ned, en på hvardera sidan af den uppdragna figuren. Hvar och en hade försett sig med en mängd kulor eller bollar af kamelspillning, hvilka nu sattes i hålen, hvarefter man började spela »helga».

Den som vann spelet skulle blifva egare till insatsen, hvilken naturligtvis var stackars Bill.

Spelet tillgick så, att kulorna flyttades i vissa riktningar, från hål till hål, något likt när man spelar dam på rutorna af ett schackbräde.

Under spelet vexlades icke ett ord af sällskapet. Sheikerna sutto midt emot hvarandra och flyttade sina kulor med lika mycken gravitet som ett par shackspelare, fördjupade i någon storartad plan af detta sinnrika spel.

Först då spelet var slutadt, utbröt bullret ånyo i segerrika rop från den vinnande parten, samt uttryck af missbelåtenhet från den tappande.

Bill uttydde dessa rop så, att han fallit på den svartes lott, och att så var förhållandet ställdes utom allt tvifvel, då negern reste sig för att taga honom i besittning.

Det tycktes dock som om några vissa vilkor blifvit gjorda vid spelet, ty innan hans egare fullkomligt tillegnat sig honom, afkläddes Bill ända till skjortan, och hans kläder öfverräcktes till den tappande sheiken.

I detta utblottade tillstånd fördes den gamle båtsmannen till sin svarte herres tält och sattes somen ytterligare artikel på den redan förut afdelade högen med de plundrade sakerna.

## XXII. Båtsmannen Bill.

Båtsmannen Bill yttrade icke ett ord. Han hade ingen talan, i fråga om spelets insats, ehuru den utgjordes af honom sjelf och hans kläder. Väl vetande detta höll han sig tyst.

Han fick dock icke förblifva ostörd. Under spelets gång hade en skara qvinnor och barn, tillhörande båda stammarna, varit sysselsatta med att beskåda honom.

Till hälften utsvulten, en omständighet som han icke underlät att tillkännagifva genom tecken, önskade han att någon skulle göra afseende på hans belägenhet, och tyckte att qvinnorna *borde* hafva gjort det; men gamle Bill hade alltför mycket hört omtalas dessa Saharas hexor och deras sätt att uppföra sig mot de arma skeppsbrutne, hvilka varit nog olyckliga att råka ut för dem, att han skulle väntat någon stor gästfrihet af dem.

Måhända finnes det ingen annan del af verlden, der mensklig godhet så totalt saknas, som i Afrika hos qvinnorna bland de vandrande araberna.

Slafvinnor åt sina tyranniska herrar, äfven då de bära den heliga titeln af hustrur, behandlas de värre än de djur, som de måste sköta, stundom värre än deras egna trälar, med hvilka de stå på nästan jemnlik fot. Liksom i alla slika fall, har denna hårda behandling, i stället att framkalla sympati för andra som lida, haft en alldeles motsatt verkan, liksom om qvinnorna funnit någon lindring i sin bittra lott, genom att efterhärma sina förtryckares grymhet.

en ytterligare artikel på den redan förut afdelade högen med de plundrade sakerna.

## XXII. Båtsmannen Bill.

Båtsmannen Bill yttrade icke ett ord. Han hade ingen talan, i fråga om spelets insats, ehuru den utgjordes af honom sjelf och hans kläder. Väl vetande detta höll han sig tyst.

Han fick dock icke förblifva ostörd. Under spelets gång hade en skara qvinnor och barn, tillhörande båda stammarna, varit sysselsatta med att beskåda honom.

Till hälften utsvulten, en omständighet som han icke underlät att tillkännagifva genom tecken, önskade han att någon skulle göra afseende på hans belägenhet, och tyckte att qvinnorna *borde* hafva gjort det; men gamle Bill hade alltför mycket hört omtalas dessa Saharas hexor och deras sätt att uppföra sig mot de arma skeppsbrutne, hvilka varit nog olyckliga att råka ut för dem, att han skulle väntat någon stor gästfrihet af dem.

Måhända finnes det ingen annan del af verlden, der mensklig godhet så totalt saknas, som i Afrika hos qvinnorna bland de vandrande araberna.

Slafvinnor åt sina tyranniska herrar, äfven då de bära den heliga titeln af hustrur, behandlas de värre än de djur, som de måste sköta, stundom värre än deras egna trälar, med hvilka de stå på nästan jemnlik fot. Liksom i alla slika fall, har denna hårda behandling, i stället att framkalla sympati för andra som lida, haft en alldeles motsatt verkan, liksom om qvinnorna funnit någon lindring i sin bittra lott, genom att efterhärma sina förtryckares grymhet.

I stället att bemötas med godhet, uppbar den gamle båtsmannen endast förolämpningar, icke allenast muntliga — hvilka han icke förstod — utan äfven handgripliga, hvilka han fullkomligt väl uppfattade.

Medan hans öron döfvades af prat och slammer omkring honom, hvilket, om han förstått det, skulle underrättat honom huru djupt han var föraktad såsom varande en otrogen, och medan han var nära att blifva blind af den smuts och den spott som slungades honom i ansigtet, bearbetades hans kropp med käppar, naglar och skarpa törnen; hans polisonger rycktes nästan från kinderna och stora tofsar af hår upprycktes med rötterna, allt under dessa furiers rop och sataniska skratt.

Fruktlösa voro den gamle örlogsmannens rop att de skulle lemna honom i fred, fruktlösa hans bedjande blickar, ord och åtbörder; de syntes blott öka munterheten och hånet hos hans plågoandar.

I dessa grymheter utmärkte sig en qvinna framför de öfriga. Af sin omgifning kallades hon *Fatima.*

Hon var något öfver medelåldern, kort, framåtlutande och mager, med ögontänderna utskjutande på båda sidor, så att den öfre läppen hölls upplyftad och uppenbarade alla de öfriga elfenhvita tänderna, hvarigenom hon erhöll ett uttryck liknande en hyenas. Det är detta slags skönhet som är modern bland afrikanerna, och Fatima var ansedd som en skönhet, ehuru hon i den gamle båtsmannens ögon såg ut som en hexa.

Men de blottade ögontänderna voro icke de enda prydnaderna hos denna öknens skönhet. Kedjor af svarta perlor hängde öfver hennes skrynkliga barm. Hvita benringar sutto i hennes öron, armband och prydnader omslöto hennes vrister och fotleder, ochhela hennes utstyrsel och uppförande utmärkte henne framför de andra qvinnorna; med ett ord, hon var sultaninnan eller drottningen, och då den svarte sheiken ryckte Bill från de ursinniga qvinnorna, för att rädda sin nyligen bekomna egendom från faran att blifva söndersliten, följde Fatima honom till hans tält med en hållning, som utvisade att om hon icke var »gunstlingen», hon åtminstone var den förnämsta i hans harem.

## XXIII. På spår.

Som jag allaredan sagt, tog de tre unga midshipmännens munterhet ett snart slut. Den upphörde samtidigt med Bills försvinnande bakom sandhögarne; kamelen hade lupit bort med den gamle båtsmannen, derom var intet tvifvel.

Gossarne undrade hvarföre han icke glidit af och låtit kamelen springa sin väg. De kunde icke förstå hvarföre han skulle frukta att falla ned i den mjuka sanden. Han kunde väl hafva fått sig en stöt, dock icke så farlig att han äfventyrat att bryta ett ben eller vricka en fot.

Från det ställe der de stodo och sågo efter honom kunde midshipmännen icke upptäcka markens beskaffenhet. I månskenet syntes ytan bestå af en enda jemn plan, en bädd af mjuk sand. Af denna orsak voro de förvånade öfver hans beteende.

Men hvad var orsaken till att kamelen sprang med en sådan ifver? Ända tills detta ögonblick hade djuret icke visat någon särdeles lust för en hastig färd, utan villigt och lydigt låtit sig föras af dem. Något måste hafva dragit djurets steg inåt landet, men hvad? — hvad, om icke instinkten att dess hem skulle finnas åt detta håll?

hela hennes utstyrsel och uppförande utmärkte henne framför de andra qvinnorna; med ett ord, hon var sultaninnan eller drottningen, och då den svarte sheiken ryckte Bill från de ursinniga qvinnorna, för att rädda sin nyligen bekomna egendom från faran att blifva söndersliten, följde Fatima honom till hans tält med en hållning, som utvisade att om hon icke var »gunstlingen», hon åtminstone var den förnämsta i hans harem.

## XXIII. På spår.

Som jag allaredan sagt, tog de tre unga midshipmännens munterhet ett snart slut. Den upphörde samtidigt med Bills försvinnande bakom sandhögarne; kamelen hade lupit bort med den gamle båtsmannen, derom var intet tvifvel.

Gossarne undrade hvarföre han icke glidit af och låtit kamelen springa sin väg. De kunde icke förstå hvarföre han skulle frukta att falla ned i den mjuka sanden. Han kunde väl hafva fått sig en stöt, dock icke så farlig att han äfventyrat att bryta ett ben eller vricka en fot.

Från det ställe der de stodo och sågo efter honom kunde midshipmännen icke upptäcka markens beskaffenhet. I månskenet syntes ytan bestå af en enda jemn plan, en bädd af mjuk sand. Af denna orsak voro de förvånade öfver hans beteende.

Men hvad var orsaken till att kamelen sprang med en sådan ifver? Ända tills detta ögonblick hade djuret icke visat någon särdeles lust för en hastig färd, utan villigt och lydigt låtit sig föras af dem. Något måste hafva dragit djurets steg inåt landet, men hvad? — hvad, om icke instinkten att dess hem skulle finnas åt detta håll?

Detta var den slutsats hvartill våra gossar kommo, och att den var riktig känna vi redan.

Men tänk om Bill *icke* kom tillbaka! Om han blifvit förd till ett beduinläger, var det icke troligt att han skulle komma igen. Han skulle gripas och hållas fången samt hafva en säker död att vänta. Men säkerligen vore han icke så enfaldig att tillåta kamelen föra sig midt ibland sina fiender!

Under tio eller femton minuter stodo midshipmännen villrådiga, med ögonen fästade på den månbelysta öppning, genom hvilken kamelen försvunnit, men i passet kunde ingenting ses, åtminstone hvarken kamel eller båtsman. Endast de ljusa månstrålarne glittrade på den hvita sanden.

Nu trodde de sig höra ljud, och om icke det beständiga rytandet från hafvet, som rullade upp nära till det ställe der de stodo, hade döfvat hvarje annat ljud, skulle de hafva hört gnäggande, kamelers fnysande och skri, fårs och getters bräkande tillika med det gälla skriket af vilda män, qvinnor och barn.

Colin var öfvertygad att han hörde alla dessa ljud, och förklarade att de endast kunde komma från något läger. Hans kamrater, som visste att den unge skotten egde skarp hörsel, betviflade icke hans utsago.

Under hvilka omständigheter som helst syntes det icke gagna till något att qvarstanna der de voro. Om Bill icke återvände, manade deras hederskänsla dem att uppsöka honom. Om han deremot komme tillbaka, skulle de möta honom någonstädes i det pass, genom hvilket kamelen hade bortfört honom, då det icke fanns något annat genom hvilket han kunde komma tillbaka till dem.

## XXIV. Bill lemnas åt sitt öde.

De framskredo försigtigt — Colin dock mycket varsammare än hans kamrater. Den unge engelsmannen var icke så misstänksam mot »infödingarne», hvilka de än måtte vara, som Skottlands son, och hvad O'Connor beträffade, så vidhöll han ännu den tron att det vore ringa eller ingen fara i att påträffa menniskor.

»Coly säger, att han hör röster från qvinnor och barn sade Terence. »Säkerligen skall ingen mensklig varelse, som i sitt sällskap har en qvinna och ett barn, vara ett sådant grymt vilddjur som ni beskrifvit dessa ethiopier. Bara skepparhistorier för okunnigt folks öron. Bah! Om det finnes något läger här, låtom oss gå rakt på detsamma och begära gästfrihet. De äro säkerligen araber och I hafven troligen hört tillräckligt om arabisk gästfrihet?»

»Mera än som är sannt, Terry,» återtog den unge engelsmannen. »Mycket mera än som är sannt, fruktar jag.»

»Det må du väl säga,» tillade Colin. »Af det jag hört och läst och det jag sett i Algeriet, skulle jag tro att det icke finnes uslare gästfrihet på jorden än den arabiska. Det går väl an om man är en af deras likar, och tror på deras föregifna profet. Annars finnes hos araben icke större gästfrihet än hos en hyena. Men jag hör nu tydligare än förut rop och skrik. Tyst! Hör ni? Här äro karlar och qvinnor i närheten, dussintals af båda slagen.»

Colin hade stannat; och de andra följde hans exempel. De voro nu på större afstånd från bränningarne, och de mellanliggande sandhögarne borttogo till en del hafvets brus. Följaktligen hördes

de andra ljuden klarare. De kunde icke längre misstaga sig — icke ens den tviflande O'Connor.

Det var just samma ögonblick som Bill utgjorde föremål för tvisten emellan de båda sheikerna, hvaruti icke blott deras respektive följeslagare af tvåfotaslägtet syntes taga del, utan äfven hvarje fyrfoting i lägret, hundar och kameler, hästar, getter och får — liksom om hvar och en af dem haft intresse i att bemäktiga sig den gamle örlogsmannen.

Oväsendet efterföljdes af en stunds djup och oafbruten tystnad, då de två sheikerna spelade »helga» om Bill.

Under denna mellanstund af lugn hade midshipmännen passerat genom det steniga passet, försigtigt krupit omkring de kullar, hvilka omgåfvo lägret, och dolda af de glesa akasiabuskarne, samt gynnade af fullmånens ljus, nalkats tillräckligt nära, för att kunna taga kännedom om det som tilldrog sig omkring tälten. Hvad de der sågo, öfverensstämde med den unge skottens teoretiska kännedom och öfvertygade icke allenast Harry Blount, utan äfven Terence O'Connor om att berättelserna om arabisk gästfrihet voro något öfverdrifna.

Der stod gamle Bill framför dem, afklädd ända till skjortan, omringad af en mängd kortväxta mörkskinnade qvinnor med svart hår och ögon som glänste i månskenet. Dessa furier misshandlade honom på alla upptänkliga sätt.

Häraf kunde de se att den gamle bussen icke ansågs såsom en gäst, utan helt enkelt som ett stycke gods, en bit af det skeppsvrak som blifvit kastadt på denna ogästvänliga kust

Hviskande meddelade de tre midshipmännen hvarandra sina reflexioner.

Tanken att lemna sin följeslagare i en sådanbelägenhet var ingalunda behaglig. Det kändes som då de öfvergåfvo honom i hafvet, ja, ännu värre; ty de vredgade bränningarne syntes mindre hotande än de hexor, hvilka omringade Bill i det arabiska lägret.

Hvad kunde gossarne göra? Tre midshipmän, beväpnade endast med deras klena huggare, hvad kunde de uträtta

bland så många? Oberäknadt de grälande qvinnorna, fanns der dussintals af dessa öknens senfulla söner, alla beväpnade med bössa och sabel. Det skulle varit en ren galenskap att hafva försökt en strid mot dem. Förtviflan kunde endast hafva ursäktat ett sådant steg. Sinsemellan hviskande kommo också gossarne till ett helt annat beslut. Den gamle båtsmannen måste lemnas åt sitt öde, liksom då de nödgats simma ifrån honom. Hans unga vänner kunde endast höja en bön för honom, och hoppas att, liksom vid det förra tillfället, någon försynens skickelse kunde träda emellan och ännu en gång återförena honom med dem.

Sedan de meddelat hvarandra detta hopp, vände gossarne om åt stranden, beslutne att emellan sig och det arabiska lägret göra afståndet så stort som natten och omständigheterna kunde tillåta.

## XXV. En försigtig reträtt.

Passet uppför hvilket kamelen fört den gamle örlogsmannen löpte perpendikulärt mot hafvet och bildade nästan en rak linea emellan stranden och dalen, i hvilken det arabiska lägret låg. Tvärt öfver dess mynning hade sanden blåst tillsammans och bildat en barrier, som förenade de båda åsarne hvilka bildade sjelfva passet. Denna barrier var icke så hög som sidoväggarne, fastän den låg nära

belägenhet var ingalunda behaglig. Det kändes som då de öfvergåfvo honom i hafvet, ja, ännu värre; ty de vredgade bränningarne syntes mindre hotande än de hexor, hvilka omringade Bill i det arabiska lägret.

Hvad kunde gossarne göra? Tre midshipmän, beväpnade endast med deras klena huggare, hvad kunde de uträtta
bland så många? Oberäknadt de grälande qvinnorna, fanns der dussintals af dessa öknens senfulla söner, alla beväpnade med bössa och sabel. Det skulle varit en ren galenskap att hafva försökt en strid mot dem. Förtviflan kunde endast hafva ursäktat ett sådant steg. Sinsemellan hviskande kommo också gossarne till ett helt annat beslut. Den gamle båtsmannen måste lemnas åt sitt öde, liksom då de nödgats simma ifrån honom. Hans unga vänner kunde endast höja en bön för honom, och hoppas att, liksom vid det förra tillfället, någon försynens skickelse kunde träda emellan och ännu en gång återförena honom med dem.

Sedan de meddelat hvarandra detta hopp, vände gossarne om åt stranden, beslutne att emellan sig och det arabiska lägret göra afståndet så stort som natten och omständigheterna kunde tillåta.

## XXV. En försigtig reträtt.

Passet uppför hvilket kamelen fört den gamle örlogsmannen löpte perpendikulärt mot hafvet och bildade nästan en rak linea emellan stranden och dalen, i hvilken det arabiska lägret låg. Tvärt öfver dess mynning hade sanden blåst tillsammans och bildat en barrier, som förenade de båda åsarne hvilka bildade sjelfva passet. Denna barrier var icke så hög som sidoväggarne, fastän den låg nära

hundra fot högre än stranden och dalen. Dess öfre kant utvisade en sadelformad urskärning, med den konkava sidan uppåt.

Midtigenom denna sänkning hade kamelen fört Bill och i samma spår hade de tre midshipmännen sökt honom.

De hade nedstigit i dalen, varsamt krypande utför sandåsens sluttning, och med lika försigtighet smugit sig från sten till buske och från buske till sten.

Vid återvägen till stranden iakttogo de äfven varsamhet, fastän kanhända icke lika stor som då de nalkades lägret. Månen stod lågt på himlen rakt framför dem, medan lägret, som låg djupt ned, befann sig rätt bakom dem. De förundrade sig nu öfver att de icke blifvit bemärkta då de stego ned i dalen, men detta hade sina giltiga skäl. Beduinerna hade troligen då varit sysselsatte med gamle Bill och följaktligen icke gifvit sig tid att egna någon uppmärksamhet åt något utom lägrets gränser.

Nu förhöll det sig annorlunda. Det var lugnt i lägret, fastän både manliga och qvinliga figurer kunde ses röra sig ibland tälten. Den vilda lek som följt på Bills tillfångatagande hade upphört. Ett relativt lugn herrskade öfver dalen, men i denna tysthet låg den fara, våra gossar fruktade.

En hastig rådplägning hölls, hvarefter gossarne öfvertygade sig att ingenting kunde vinnas genom att de återvände, — ingenting genom att de veko af åt höger eller venster. Det fanns ingen annan väg, ingen annan hjelp än att bestiga åsen midt framför dem och så fort som möjligt hasta öfver »sadeln».

Det *fanns* dock ett annat sätt att undkomma. Det var nämligen att afvakta månens nedgång. Detta kloka förslag väcktes i den unge skottens hjerna,och det hade varit väl om hans kamrater gått in derpå, men det ville de icke. Hvad de sett af Saharas civilisation hade ingifvit dem stor ovilja för densamma, och de voro angelägna att komma från dess grannskap. Den stackars Bills misshandling hade gjort ett plågsamt intryck på dem, och de hade ingen lust att blifva offer för en likartad behandling.

Colin hade blifvit lika mycket uppskakad af hvad han sett som hans kamrater, och var lika angelägen som de att komma långt ifrån beduinerna, hvarföre han utan motstånd samtyckte till de andras beslut att klättra uppför den sluttande sandhöjden.

## XXVI. Ett besynnerligt djur.

Halfvägs uppkomna, stannade de hastigt alla tre, med ögonen fästade på samma föremål. Det var ett sällsamt djur, som de icke kunde påminna sig hafva sett, ehuru en dunkel hågkomst om något sådant på hyllorna i ett museum föresvävade dem.

Djuret i fråga var icke större än en newfoundlandshund; ett stort fyrkantigt hufvud, nästan utan hals, tycktes sitta på dess kropp, medan dess framben, som voro mycket högre än bakbenen, gåfvo ryggraden en skarp sluttning emot svansen. Detta senare tillbehör var kort och ojemnt och slutade tvert, som om det blifvit afhugget eller indrifvet i djuret, samt gaf åt detsamma en förökad fulhet. En styf borstlik mahn på ryggen sträckte sig längs utmed den korta och tjocka halsen, tills den slutade emellan två upprättstående lurfviga öron. Sådan var skapnaden på det djur, som så oförmodadt visat sig för våra midshipsmäns ögon.

och det hade varit väl om hans kamrater gått in derpå, men det ville de icke. Hvad de sett af Saharas civilisation hade ingifvit dem stor ovilja för densamma, och de voro angelägna att komma från dess grannskap. Den stackars Bills misshandling hade gjort ett plågsamt intryck på dem, och de hade ingen lust att blifva offer för en likartad behandling.

Colin hade blifvit lika mycket uppskakad af hvad han sett som hans kamrater, och var lika angelägen som de att komma långt ifrån beduinerna, hvarföre han utan motstånd samtyckte till de andras beslut att klättra uppför den sluttande sandhöjden.

## XXVI. Ett besynnerligt djur.

Halfvägs uppkomna, stannade de hastigt alla tre, med ögonen fästade på samma föremål. Det var ett sällsamt djur, som de icke kunde påminna sig hafva sett, ehuru en dunkel hågkomst om något sådant på hyllorna i ett museum föresvävade dem.

Djuret i fråga var icke större än en newfoundlandshund; ett stort fyrkantigt hufvud, nästan utan hals, tycktes sitta på dess kropp, medan dess framben, som voro mycket högre än bakbenen, gåfvo ryggraden en skarp sluttning emot svansen. Detta senare tillbehör var kort och ojemnt och slutade tvert, som om det blifvit afhugget eller indrifvet i djuret, samt gaf åt detsamma en förökad fulhet. En styf borstlik mahn på ryggen sträckte sig längs utmed den korta och tjocka halsen, tills den slutade emellan två upprättstående lurfviga öron. Sådan var

skapnaden på det djur, som så oförmodadt visat sig för våra midshipsmäns ögon.

De hade godt tillfälle att iakttaga dess utseende. Det stod på toppen af den höjd de bestego. Månen lyste på andra sidan. Hvarje vändning af djurets hufvud eller kropp, hvarje rörelse af dess lemmar aftecknade sig tydligt mot den ljusa bakgrund, som bildades af skyarne.

Djuret kunde hvarken sägas stå stilla eller hvila sig. Hufvud, ben och kropp voro i ständig och omvexlande rörelse.

Djuret gick fram och tillbaka likt en väl instruerad skildtvakt, och dess rond utgjorde den krökta sandåsen, från hvilken det icke afvek så mycket som en tum. Fram och tillbaka passerade det längsmed »sadeln» — än stannande vid dess knapp, än sänkande sig ned i sätet och sedan resande sig till ytan af dess bakre del — än vändande sig åt motsatt håll och återgående med långa ofantliga steg samma väg som förut, hvilken väg det syntes hafva trampat sedan första timmen af sin tillvaro.

Oberäknadt den förvåning, som närvaron af detta djur väckte hos våra gossar, var det något i dess utseende som äfven ingaf dem fruktan.

Fram och tillbaka, upp och ned i åsens inskärning gled djuret, med en smidig hastighet som uteslöt allt hopp att kunna rusa förbi detsamma, antingen framför eller bakom, och dess mahn stod hela tiden upprätt, liksom på den af S:t Göran besegrade draken.

Hade ingen fara bakom dem funnits, så hade våra midshipmän troligen gått tillbaka till dalen och lemnat det ohyggliga djuret herraväldet öfver passet.

Som det nu var, fattades ett motsatt beslut, dikteradt af nödvändigheten.

De tre midshipmännen drogo sina dolkar och beslöto att närma sig djuret. Sjelfva djefvulenskulle väl knappt kunna emotstå ett förenadt anfall af England, Skottland och Irland, och detta djur, som svängde sig utmed sadeln, från dess ena ända till den andra, likt pendeln i ett ur, var kanhända något öfvernaturligt väsende, som väl ändå skulle låta våra modiga midshipmän passera.

Innan gossarne hunnit tillräckligt nära, att kunna bestämma om djuret tillhörde denna eller en annan verld, gick kreaturet sina färde, lemnande den ifrågavarande passagen fri, så att de obesvärade kunde fortsätta sin färd.

Djuret försvann dock icke förrän det afgifvit en salut, som lemnade våra gossar i ett ännu större tvifvel om dess verkliga karakter.

Det var ett högljudt skratt, snarlikt en dåres hånskratt. Sedan de hört detta, kunde de icke komma från den tanken, att hvad de hade sett antingen var satan sjelf eller en af hans ethiopiska drabanter.

# XXVII. Verkan af skrattet.

Då det sällsamma djuret, hvilket afstängt passagen, icke längre var synligt och tycktes hafva gått sin väg, tänkte de tre midshipmännen icke mera på detsamma, utan blott att hastigt kunna klättra öfver åsen, för att icke blifva sedda af beduinerna i lägret.

Sedan de stuckit sina huggare i slidorna, fortforo de att närma sig sandåsen, lika varsamt som förut.

Det är möjligt att de skulle kunnat komma öfver höjden utan att ha blifvit sedda, om icke en omständighet, hvarpå de icke tänkt, fogat det annorlunda. Alltför glada att se det besynnerliga djuret gå sin väg, bekymrade de sig icke öfver dess

skulle väl knappt kunna emotstå ett förenadt anfall af England, Skottland och Irland, och detta djur, som svängde sig utmed sadeln, från dess ena ända till den andra, likt pendeln i ett ur, var kanhända något öfvernaturligt väsende, som väl ändå skulle låta våra modiga midshipmän passera.

Innan gossarne hunnit tillräckligt nära, att kunna bestämma om djuret tillhörde denna eller en annan verld, gick kreaturet sina färde, lemnande den ifrågavarande passagen fri, så att de obesvärade kunde fortsätta sin färd.

Djuret försvann dock icke förrän det afgifvit en salut, som lemnade våra gossar i ett ännu större tvifvel om dess verkliga karakter.

Det var ett högljudt skratt, snarlikt en dåres hånskratt. Sedan de hört detta, kunde de icke komma från den tanken, att hvad de hade sett antingen var satan sjelf eller en af hans ethiopiska drabanter.

# XXVII. Verkan af skrattet.

Då det sällsamma djuret, hvilket afstängt passagen, icke längre var synligt och tycktes hafva gått sin väg, tänkte de tre midshipmännen icke mera på detsamma, utan blott att hastigt kunna klättra öfver åsen, för att icke blifva sedda af beduinerna i lägret.

Sedan de stuckit sina huggare i slidorna, fortforo de att närma sig sandåsen, lika varsamt som förut.

Det är möjligt att de skulle kunnat komma öfver höjden utan att ha blifvit sedda, om icke en omständighet, hvarpå de icke tänkt, fogat det annorlunda. Alltför glada att se det besynnerliga djuret gå sin väg, bekymrade de sig icke öfver dess

afskedshelsning, huru olycksbådande och vild den än ljöd i deras öron. Men de hade icke tänkt på den verkan detta ljud skulle göra på folket i det arabiska lägret. För araberna var detta skärande skratt icke något underbart; de hade ofta hört det, och visste att det var en *skratthyenas* skri.

Den verkan detta skri frambringade i lägret var tvåfaldig. Barnen sprungo rundtomkring tälten och rusade in i dem likt unga kycklingar, skrämda af den flaxande höken, medan mödrarna, i likhet med hönorna, kacklande sprungo fram för att taga dem i sitt beskydd. Grannskapet af en hungrig hyena — synnerligast en af det skrattande slaget — var orsak nog att åstadkomma ett allarm. Allt hvad detta djur önskade, var ett tillfälle att i sina starka klor få sluta en af dessa små ismaeliter, och då skulle hans moder hafva sett honom för sista gången.

Icke heller karlarne hade likgiltigt lyssnat till hyenans skri. I hopp att öfverkomma skinnet, hade några fattat sina bössor och rusat ut ur tälten.

De sprungo åt det håll, hvarifrån skrattet hördes, men då de kommo dit sågo de icke någon hyena, utan tre menskliga varelser, hvilka i samma ögonblick bestego sandåsens topp. Så tydligt sken månen på den mjuka toppen af sandkullen, att ingen möjlighet fanns för de flyende att förblifva dolda. Deras mörkblå kläder, de gula knapparne på deras jackor och ränderna kring deras mössor, allt kunde urskiljas. Denna drägt nyttjades på hafvet; icke i Saharas öken. De arabiska strandplundrarne behöfde endast ett ögonblick för att varseblifva detta; i det nästa rusade hvarje karl ur lägret för att förfölja dem, under utrop af förvåning och tillfredsställelse.

Några hastade till fots, alldeles som de gått för att jaga hyenan; andra klefvo upp på sina snabba kameler, medan några få, som egde hästar,skyndsamt betslade dem och kommo trafvande efter de öfriga.

Det är öfverflödigt att nämna det de tre midshipmännen voro fullkomligt medvetna om att vara förföljda. Skriket och hojtandet nådde deras öron just som de kommit upp till sandåsens topp, och de kunde icke missförstå meningen deraf, då de sågo araberna svänga sina vapen och rusa ur sina tält som galningar. Att qvarstanna på platsen skulle slutas med att de blefvo tillfångatagne, och efter den scen de bevittnat, i hvilken den gamle örlogsmannen spelat en så sorglig roll, syntes dem hvilket öde som helst vara att föredraga. Öfverväldigade af fruktan, rusade de hufvudstupa nedför den ås de så oförsigtigt bestigit.

## XXVIII. En våt tillflyktsort.

Som fördjupningen icke var mycket lång och nedstigningen gick lättare, dröjde det icke länge förrän de voro vid bottnen af passet och ute på den jemna plan som hafsstranden bildade.

Under deras brådstörtade färd, hade de icke haft tid att fråga sig i hvad ändamål de sprungo mot hafvet. Åt detta håll kunde de icke lyckas undkomma. Icke heller tycktes något annat håll vara bättre, till fots som de voro och förföljda af ridande män. Natten var för klar att erbjuda dem något gömställe, i synnerhet i ett land, der det icke fanns en ormbunke eller en buske att dölja sig bakom. Gående eller krypande hvilken väg som helst, voro de nästan säkra om att blifva upptäckta at sina loögda fiender.

De hade nu kommit ut på den jemna sandkusten, på mindre än tvåhundra alnars afstånd från

skyndsamt betslade dem och kommo trafvande efter de öfriga.

Det är öfverflödigt att nämna det de tre midshipmännen voro fullkomligt medvetna om att vara förföljda. Skriket och hojtandet nådde deras öron just som de kommit upp till sandåsens topp, och de kunde icke missförstå meningen deraf, då de sågo araberna svänga sina vapen och rusa ur sina tält som galningar. Att qvarstanna på platsen skulle slutas med att de blefvo tillfångatagne, och efter den scen de bevittnat, i hvilken den gamle örlogsmannen spelat en så sorglig roll, syntes dem hvilket öde som helst vara att föredraga. Öfverväldigade af fruktan, rusade de hufvudstupa nedför den ås de så oförsigtigt bestigit.

## XXVIII. En våt tillflyktsort.

Som fördjupningen icke var mycket lång och nedstigningen gick lättare, dröjde det icke länge förrän de voro vid bottnen af passet och ute på den jemna plan som hafsstranden bildade.

Under deras brådstörtade färd, hade de icke haft tid att fråga sig i hvad ändamål de sprungo mot hafvet. Åt detta håll kunde de icke lyckas undkomma. Icke heller tycktes något annat håll vara bättre, till fots som de voro och förföljda af ridande män. Natten var för klar att erbjuda dem något gömställe, i synnerhet i ett land, der det icke fanns en ormbunke eller en buske att dölja sig bakom. Gående eller krypande hvilken väg som helst, voro de nästan säkra om att blifva upptäckta at sina loögda fiender.

De hade nu kommit ut på den jemna sandkusten, på mindre än tvåhundra alnars afstånd från

hafvet. Der stannade de, dels för att hämta andan och dels för att rådpläga om hvarthän de skulle fly.

Det lemnades dem icke mycken tid till någotdera, och då de stodo der med ansigtena vända mot hvarandra, sken månen på läppar och kinder, bleka af förtviflan.

För första gången uppstod nu hos dem den tanken, att någon utsigt till flykt eller gömställe icke var att hoppas.

De hade allaredan kommit ett stycke ut på öppna planen, och de syntes lika tydligt på dess hvita sandyta, som om de varit tre svarta kråkor midt på ett med sex tums snö betäckt fält.

De insågo att de begått ett misstag. De borde hafva stannat bland sandkullarne och sökt skydd i någon af de djupa klyftor som åtskiljde dessa. De ville återvända, men ett ögonblicks eftertanke var nog för att öfvertyga dem om att detta icke längre var utförbart. De skulle knappast hinna återvända till passet, förrän deras förföljare skulle vara efter dem i hack och häl.

Instinkten hade förmått dem att skynda emot hafvet — deras vanliga hem, till hvilket de tanklöst återvändt, oaktadt de så nyligen slungats från detsamma. Nu då de stodo på stranden, liksom bönfallande om beskydd från hafvet, syntes detta ännu vilja stöta dem från sin famn och utan barmhertighet öfverlemna dem åt deras skoningslösa fiender.

En rad af bränningar sträckte sig parallelt med stranden, knappt en kabellängd från kusten och icke tvåhundra alnar från stället der de stannat.

Dessa bränningar voro egentligen uppkomna af tidvattnets stigande öfver en sandbank och några oansenliga klippreflar. Den uppsvällande ebben tycktes endast med sitt dån gäcka deras förtviflan; och ändock hade de nästan ögonblickligt, efter sedande stannat, fästat ögonen på vattnet, liksom hade något räddande föremål visat sig i hafsvågorna. Ingenting syntes dock till utom störtsjöar af fradga och de svarta vågor hvaröfver dessa bröto sig.

Det var heller icke något föremål, utan ett beslut, som sysselsatte deras uppmärksamhet, en tanke som uppsteg hos dem alla tre nästan på samma gång, fastän Terence var den förste som klädde den i ord.

»Vid sankt Patrik!» utropade han, »låt oss fly till hafvet! Dessa bränningar skola gifva oss ett godt gömställe. Jag har förr dolt mig på samma sätt, en gång då jag i månskenet tog ett bad vid kusten af Galway. Jag gjorde det då för att inbilla mina skolkamrater att jag drunknat. Hvad sägen I om att försöka det?»

Hans kamrater svarade icke. De behöfde knappt höra slutet af hvad han sade, och, lydande en gemensam instinkt, sprungo de alla tre mot hafvet.

Inom kortare tid än en minut hade de nått kusten och lika fort plumsade de djupt ner i vattnet, arbetande sig oförtrutet framåt, liksom deras afsigt skulle varit att simma öfver Atlanten.

De stannade på inre sidan af bränningarne, der det fräsande vattnet jemförelsevis var lugnt, samt här och der betäckt med stora massor af fradga.

I denna blandning af hvita och svarta vattenmassor var det äfven under det klaraste månsken svårt för det skarpaste öga att upptäcka ett menniskohufvud, förutsatt att kroppen var fullkomligt dold i vattnet.

Neddoppade ända till hakan, voro de tre midshipmännen snart fullkomligt ur sigte för spejande ögon på kusten, liksom om Neptun, rörd af deras öfvergifna belägenhet, hade utsträckt sin medsjögräs behängda treudd, för att dölja och skydda dem.

## XXIX. Förföljarne öfverlistade.

Icke en sekund för tidigt hade de upphunnit sin våta tillflyktsort. Knappt hade de kommit ned i vattnet, förrän menniskoröster, hundskall, kamelers fnysande och hästars gnäggande hördes inom det pass våra gossar nyss lemnat, och få minuter derefter framrusade en skara menniskor och djur, karlar till fots och till häst, alla i ifrig brådska att efterjaga någon förföljd, hvilken antagligen icke kunde undkomma dem.

Framkommen ur fördjupningen framskred kavalkaden flockvis öfver slätten, dock endast för ett kort stycke, ty liksom lydande en gemensam instinkt gjorde alla halt.

En tystnad, synbarligen härledande sig från förvåning, följde på detta halt. Den var så allmän att äfven djuren tycktes deltaga deri. Emellertid förflöto några sekunder, under hvilka hafvets brusande var det enda ljud som hördes, och den enda rörelse som kunde förmärkas var vågornas höjande och sänkande. Såväl fotgångarne som ryttarne, samt deras hästar, hundar och kameler syntes hafva blifvit förvandlade till sten och stodo stilla i sanden, orörliga som bildstoder.

Öknens söner hade giltig orsak till sin ganska stora öfverraskning. De hade sett trenne midshipmän på toppen af sandåsen, de hade äfven ganska tydligt iakttagit deras klädsel. Oaktadt den skyndsamhet med hvilken de började sin förföljelse, hade de icke fortsatt den på ett vårdslöst och oklokt sätt. Vana vid färder i öknen, försigtig lurande som

sjögräs behängda treudd, för att dölja och skydda dem.

## XXIX. Förföljarne öfverlistade.

Icke en sekund för tidigt hade de upphunnit sin våta tillflyktsort. Knappt hade de kommit ned i vattnet, förrän menniskoröster, hundskall, kamelers fnysande och hästars gnäggande hördes inom det pass våra gossar nyss lemnat, och få minuter derefter framrusade en skara menniskor och djur, karlar till fots och till häst, alla i ifrig brådska att efterjaga någon förföljd, hvilken antagligen icke kunde undkomma dem.

Framkommen ur fördjupningen framskred kavalkaden flockvis öfver slätten, dock endast för ett kort stycke, ty liksom lydande en gemensam instinkt gjorde alla halt.

En tystnad, synbarligen härledande sig från förvåning, följde på detta halt. Den var så allmän att äfven djuren tycktes deltaga deri. Emellertid förflöto några sekunder, under hvilka hafvets brusande var det enda ljud som hördes, och den enda rörelse som kunde förmärkas var vågornas höjande och sänkande. Såväl fotgångarne som ryttarne, samt deras hästar, hundar och kameler syntes hafva blifvit förvandlade till sten och stodo stilla i sanden, orörliga som bildstoder.

Öknens söner hade giltig orsak till sin ganska stora öfverraskning. De hade sett trenne midshipmän på toppen af sandåsen, de hade äfven ganska tydligt iakttagit deras klädsel. Oaktadt den skyndsamhet med hvilken de började sin förföljelse, hade de icke fortsatt den på ett vårdslöst och oklokt sätt. Vana vid färder i öknen, försigtig lurande som kattor, hade de fortsatt sin jagt och främsta ledet hade tid efter annan försäkrat de öfriga att bytet ännu var i sigte. De hade följt spåren i den djupa sanden och dessa fotspår bevisade att de tre midshipmännen måste hafva gått genom passet, hvarifrån spåren ledde ut till den öppna hafsstranden.

Men hvart hade de flyende tagit vägen? Om man blickade längs den jemna stranden så långt ögat kunde nå, fanns ingen plats så stor, att en krabba kunde gömma sig derpå; och dessa plundrare, väl bekanta med kusten, voro fullkomligt medvetna om att det åt intetdera hållet fanns något pass eller klyfta, hvari flyktingarne kunnat taga sin tillflykt.

Intet under då att förföljarne voro förstummade af förvåning.

Deras tystnad varade dock icke länge och efterföljdes af utrop uttryckande deras öfverraskning, och bland hvilka kunde urskiljas den vanliga åkallan af Allah och profeten. Det var tydligt ätten vidskeplig känsla, icke olik fruktan, hade intagit dem och de slöto sig närmare tillsammans samt höllo en allvarlig öfverläggning, hvarefter några af dem ännu en gång begåfvo sig till passets mynning för att på nytt undersöka spåren efter midshipmännen, medan de öfriga afvaktade utgången, stilla och tysta sittande på sina hästar och kameler.

Spåren efter de tre midshipmännen voro ännu skönjbara, fastän marken trampats af araberna med deras hästar och kameler. Spåren efter en kamel skulle icke bättre kunnat synas på en mjuk engelsk landsväg än märkena efter de tre unga sjömännens klackar på sanden i Sahara. Araberna hade ingen svårighet att upptäcka dem, och inom få minuter hade de funnit att de sträckte sig från klyftan nära nog irak linea till hafvet, der spåren upphörde i den våta sanden, som ögonblickligt utplånade alla fotspår som kunde göras deri.

Flyktingarne kunde icke hafva undkommit någendera vägen, såvida de icke hade gått i vattnet och dränkt sig.

Araberna skockade sig omkring stället der spåren slutade och voro icke klokare än, förut. Några af dem voro färdiga att tro det de skeppsbrutne drunknat och de meddelade sina kamrater denna sin öfvertygelse. Men de talade endast gissningsvis och i en ton, som antydde att de, liksom de öfriga, voro under inflytande af någon vidskeplig fruktan. I trots af deras tillit till profetens beskydd, kände de en naturlig fruktan för den vilda vattenöknen, som var dem mindre bekant än den vilda sandöknen.

Efter en stund drogo de sig tillbaka från stranden och begåfvo sig åter till lägret, till hälften troende att de tre förföljda antingen hade dränkt sig i hafvet eller på något hemlighetsfullt sätt, kändt endast af sjömän, undkommit på dess vida böljor.

## XXX. En dubbel förlägenhet.

Den korta tid de förföljde stått på sandbanken, öfversköljda af vattnet, syntes dem lång som en mansålder.

De hade utvalt ett ställe der de, liggande på knäna, nätt och jemnt kunde hålla hakan öfver vattnet. Denna ställning gaf dem en möjlighet att utan alltför stor svårighet bibehålla sin plats.

Snart märkte de dock att vattnet höjde sig omkring dem, — en omständighet lätt förklarad af flodens stigande. Vattnet höjde sig sakta och småningom, men icke desto mindre insågo gossarne, att

rak linea till hafvet, der spåren upphörde i den våta sanden, som ögonblickligt utplånade alla fotspår som kunde göras deri.

Flyktingarne kunde icke hafva undkommit någendera vägen, såvida de icke hade gått i vattnet och dränkt sig.

Araberna skockade sig omkring stället der spåren slutade och voro icke klokare än, förut. Några af dem voro färdiga att tro det de skeppsbrutne drunknat och de meddelade sina kamrater denna sin öfvertygelse. Men de talade endast gissningsvis och i en ton, som antydde att de, liksom de öfriga, voro under inflytande af någon vidskeplig fruktan. I trots af deras tillit till profetens beskydd, kände de en naturlig fruktan för den vilda vattenöknen, som var dem mindre bekant än den vilda sandöknen.

Efter en stund drogo de sig tillbaka från stranden och begåfvo sig åter till lägret, till hälften troende att de tre förföljda antingen hade dränkt sig i hafvet eller på något hemlighetsfullt sätt, kändt endast af sjömän, undkommit på dess vida böljor.

## XXX. En dubbel förlägenhet.

Den korta tid de förföljde stått på sandbanken, öfversköljda af vattnet, syntes dem lång som en mansålder.

De hade utvalt ett ställe der de, liggande på knäna, nätt och jemnt kunde hålla hakan öfver vattnet. Denna ställning gaf dem en möjlighet att utan alltför stor svårighet bibehålla sin plats.

Snart märkte de dock att vattnet höjde sig omkring dem, — en omständighet lätt förklarad af flodens stigande. Vattnet höjde sig sakta och småningom, men icke desto mindre insågo gossarne, att

om de länge nödgades hålla sig gömda på sina platser, måste de ovilkorligen drunkna.

Ett sätt att undgå detta erbjöd sig snart sjelft. På inre sidan af bränningarne svallade vattnet sakta emot stranden. Genom att följa denna riktning kunde de ännu bibehålla sig på samma djup. De begagnade sig häraf och kröpo varsamt framåt på knäna, allt efter som floden höjde sig.

Men vid hvarje sådan rörelse kommo de närmare sina fiender, som ströfvade utmed stranden, och ju mera de aflägsnade sig från bränningarne, ju jemnare blef vattnets yta, hvarföre de lättare kunde blifva upptäckta af åskådarne på kusten.

För att undvika denna olycka närmade de sig stranden icke mer än som oundgängligen var nödvändigt, och tilläto vågorna att slå samman öfver deras hufvuden, hvarvid de åtskilliga gånger voro i fara att qväfvas.

I en så hopplös belägenhet skulle de flesta gossar — ja, till och med de flesta män — hafva öfverlemnat sig åt förtviflan. Men med detta äkta brittiska mod, som i sig förenar ihärdigheten hos den skottske gräfsvinshunden, den engelske bulldoggen och den irländske hjorthunden, beslöto våra tre unga representanter af det trefaldiga konungariket att hålla ut.

Vågorna spolade omkring dem, och det salta vattnet rusade in i öron och näsborrar, till dess våra gossar började tro att det var ingen skillnad på att vara omgifven af det grymma hafvet eller kringränd af Saharas icke mindre grymma söner.

De höllo sig tätt intill hvarandra, och samtalade halfhögt hela tiden. Fastän de knappast voro en kabellängd från kusten, skulle hafvets starka dån borttagit ljudet af deras röster, äfven om de talat mycket högre än hvad de

gjorde; men vana attsamtala med hvarandra på hafvet, utbytte de sina tankar med omtänksam försigtighet, och medan de uppmuntrade hvarandra att härda ut, funderade de på tillfälle att kunna undkomma sin vådliga belägenhet.

Helt hastigt började vattnet att blifva djupare, och de kunde icke längre krypa på knä.

De beslöto då att resa sig, och tänkte att de kunde ställa sig på fötterna och hålla sig krokiga i jemnhöjd med vattenbrynet, men knappast hade de rest sig i upprätt ställning, förrän de kände att deras fötter icke hvilade på stadig mark, utan att de sjönko allt djupare.

»Flygsand!» var den gemensamma tanken hos alla tre.

Lyckligtvis för dem hade deras förföljare redan öfvergifvit kusten, eljest skulle gossarnes plaskande och sqvalpande icke hafva undgått deras uppmärksamhet.

## XXXI. Ännu en gång ett skratt.

Efter en god stunds trampande och arbete, lyckades våra gossar att komma från flygsanden och sätta sina fötter på stadig mark, något närmare stranden, ehuru de derigenom voro mera blottställda, men de dolde sig så godt de kunde och höllo sig endast jemnt med ögonen öfver vattnet.

Fastän de trodde att deras fiender på allvar lemnat dem, vågade de icke ännu gå upp ur vattnet.

Då det omsider syntes dem säkert att kusten var klar, reste de sig på fötterna och började vada till stranden.

Fastän de icke längre trodde sig bemärkta, gingo de tysta och med varsamhet framåt. Det

samtala med hvarandra på hafvet, utbytte de sina tankar med omtänksam försigtighet, och medan de uppmuntrade hvarandra att härda ut, funderade de på tillfälle att kunna undkomma sin vådliga belägenhet.

Helt hastigt började vattnet att blifva djupare, och de kunde icke längre krypa på knä.

De beslöto då att resa sig, och tänkte att de kunde ställa sig på fötterna och hålla sig krokiga i jemnhöjd med vattenbrynet, men knappast hade de rest sig i upprätt ställning, förrän de kände att deras fötter icke hvilade på stadig mark, utan att de sjönko allt djupare.

»Flygsand!» var den gemensamma tanken hos alla tre.

Lyckligtvis för dem hade deras förföljare redan öfvergifvit kusten, eljest skulle gossarnes plaskande och sqvalpande icke hafva undgått deras uppmärksamhet.

## XXXI. Ännu en gång ett skratt.

Efter en god stunds trampande och arbete, lyckades våra gossar att komma från flygsanden och sätta sina fötter på stadig mark, något närmare stranden, ehuru de derigenom voro mera blottställda, men de dolde sig så godt de kunde och höllo sig endast jemnt med ögonen öfver vattnet.

Fastän de trodde att deras fiender på allvar lemnat dem, vågade de icke ännu gå upp ur vattnet.

Då det omsider syntes dem säkert att kusten var klar, reste de sig på fötterna och började vada till stranden.

Fastän de icke längre trodde sig bemärkta, gingo de tysta och med varsamhet framåt. Det

enda buller de åstadkommo var skramlandet af tänderna, hvilka slogo tillsammans likt tre par kastagnetter.

Detta kunde de icke hindra. Nattvinden spelade öfver de genomdränkta kläderna, hvilka slöto sig tätt omkring dem, och kylde dem ända intill benen, och icke endast deras tänder, utan deras knän slogo tillsamman, då de

stretade fram mot kusten.

Innan de uppnådde densamma, tilldrog sig något, som fyllde dem med nya farhågor. Det sällsamma djuret, som hade hotat att afstänga vägen för dem på sandåsen, visade sig ännu en gång för deras ögon. Det patrullerade vid stranden nära intill vattenbrynet — gick fram och tillbaka, just som det gjort i den sadelformade sandåsen, under hela tiden hållande sitt afskyvärdt fula hufvud vändt åt gossarne. Med månen bakom ryggen hade de mera tillfälle än förut att beskåda det besynnerliga djuret, men det ingaf dem icke bättre tankar. De kunde se att det hade långt raggigt hår af en mångskiftande brun färg, och att från ett par stora aflånga ögonstenar framglänste ett fruktansvärdt hemskt sken.

Huru djuret kommit dit visste de icke, men der var det. Enligt sin erfarenhet från det förra sammanträffandet, antogo de att djuret skulle fly då de visade sig; och ännu en gång drogo de sina huggare, och gingo modigt på.

De hade icke misstagit sig. Innan de hunnit fram till djuret, vände det sig om, och återigen uppgifvande sitt afgrundslika skri, stultade det af emot passet, i hvars skuggiga djup det snart försvann ur deras åsyn.

Våra gossar, som nu trodde sig icke hafva något att frukta, gingo upp på stranden och började rådslå om hvarthän de skulle begifva sig.Att följa utmed kusten och hålla sig på så långt afstånd som möjligt från det arabiska lägret, var naturligtvis det första.

De hade likväl knappast gått några och femtio steg utmed stranden, förrän de tvärstannade, då de hörde ett buller som tycktes komma från passet bakom dem. De hörde ett ljud, likt en fnysning, antagligen från något djur, och för ett ögonblick trodde de det komma från den lurfviga best, som de nyss gjort bekantskap med. Snart sågo de dock att de misstagit sig, ty ur sandkullarnes skugga framsköt den oformliga skapnaden af en kamel.

Denna anblick fyllde dem med bestörtning, icke derföre att det var en kamel, utan emedan de äfven upptäckte en karl som satt på dess rygg och svängde ett långt vapen, samt dref djuret åt det håll der gossarne voro.

De tre midshipmännen gjorde icke något försök att fortsätta en färd, som så oförmodadt blifvit afbruten. De insågo att ett försök att undkomma ett så snabbt djur skulle vara utan ändamål, ty hindrade som de voro af sina våta kläder, skulle de icke kunnat undkomma en halt anka en gång. De öfverlemnade sig derföre i Guds hand och stodo stilla, väntande på att blifva anfallne.

## XXXII. En listig sheik.

Då kamelen och dess ryttare först visade sig i skuggan af sandkullen, närde våra äfventyrare ett svagt hopp att det kunde vara båtsmannen Bill.

Det var möjligt, trodde de, att den gamle örlogsmannen, lemnad obevakad i lägret, kunde hafva begagnat sig af kamelen som bortfört honom, och tvingat samma djur att medverka till hans flykt.

Att följa utmed kusten och hålla sig på så långt afstånd som möjligt från det arabiska lägret, var naturligtvis det första.

De hade likväl knappast gått några och femtio steg utmed stranden, förrän de tvärstannade, då de hörde ett buller som tycktes komma från passet bakom dem. De hörde ett ljud, likt en fnysning, antagligen från något djur, och för ett ögonblick trodde de det komma från den lurfviga best, som de nyss gjort bekantskap med. Snart sågo de dock att de misstagit sig, ty ur sandkullarnes skugga framsköt den oformliga skapnaden af en kamel.

Denna anblick fyllde dem med bestörtning, icke derföre att det var en kamel, utan emedan de äfven upptäckte en karl som satt på dess rygg och svängde ett långt vapen, samt dref djuret åt det håll der gossarne voro.

De tre midshipmännen gjorde icke något försök att fortsätta en färd, som så oförmodadt blifvit afbruten. De insågo att ett försök att undkomma ett så snabbt djur skulle vara utan ändamål, ty hindrade som de voro af sina våta kläder, skulle de icke kunnat undkomma en halt anka en gång. De öfverlemnade sig derföre i Guds hand och

stodo stilla, väntande på att blifva anfallne.

## XXXII. En listig sheik.

Då kamelen och dess ryttare först visade sig i skuggan af sandkullen, närde våra äfventyrare ett svagt hopp att det kunde vara båtsmannen Bill.

Det var möjligt, trodde de, att den gamle örlogsmannen, lemnad obevakad i lägret, kunde hafva begagnat sig af kamelen som bortfört honom, och tvingat samma djur att medverka till hans flykt.

Detta hopp bibehöllo de dock endast ett ögonblick. Bill hade icke varit så lycklig; han var ännu en fånge i tältet hos den svarte sheiken och omgifven af sina elaka plågoandar. Kamelen hade de icke misstagit sig på, ty då djuret kom närmare, igenkände de tre midshipmännen det kreatur, hvilket, genom att störa deras sömn den föregående natten, måhända varit ett redskap till deras lifs räddning.

Men på kamelens höga puckel sågo de en liten figur med skarpa, kantiga drag och gulaktig hud, skrynklig som ett pergament. Han syntes vara minst sextio år gammal, medan hans drägt, ekipering, och framför allt en viss öfverlägsen hållning, utvisade att han var en höfding. Det var en af de Båda sheikerna, den gamle arab, hvilken den bortirrande kamelen tillhörde, och som nu red på sin egen »maherry».

Han hade jemte de öfriga deltagit i att förfölja de tre gossarne. Men i stället att fortsätta återtåget till lägret, hade han hållit sig efter de andra i passet, der han i skydd af några klippor och gynnad af dunklet i fördjupningen, lyckats undgå sina kamraters uppmärksamhet. Der hade han qvarstannat under det de öfriga fortsatte vägen till lägret.

Utan afsigt hade han icke gjort detta. Mindre vidskeplig än den svarte sheiken, förstod han att det måste vara någon naturlig orsak till de skeppsbrutnes försvinnande, och han hade beslutat sig för att om möjligt upptäcka denna orsak.

Det var icke blott nyfikenhet som dref honom till detta beslut. Han hade varit missbelåten med sig sjelf, alltsedan han förlorat Bill på spelet »helga» och han brann af begär att förskaffa sig någon ersättning för sin otur, genom att fånga de tre skeppsbrutne, hvilka så hemlighetsfullt försvunnit.Hvad det beträffar att de skulle hafva dränkt sig eller gått på vattnet, så hade den gamle sheiken upplefvat allt för många somrar och vintrar i Sahara, för att skänka tro till dylika historier. Han visste att de skulle komma upp igen, och fastän han icke var säker om stället, anade han nästan hvar de voro. Han hade behållit sina tankar för sig sjelf och icke ens meddelat sig åt sina egna följeslagare. Enligt lagen i Saharas öken tillhör en slaf, som fångats af någon i stammen, icke höfdingen utan den som gjort fångsten. Af detta skäl hade den listige sextioåringen behållit sina tankar för sig sjelf och hållit sig efter den återvändande horden.

Det kunde väl tyckas som han borde meddelat sin plan till någon af sitt följe, för att hafva nödigt bistånd, men hans erfarenhet som skeppsplundrare hade lärt honom, att någon fara icke vore att förmoda, icke heller något motstånd, äfven om de skeppsbrutnes antal bestigit sig till trettio i stället för tre.

Stärkt i denna tro och beväpnad med sin långa bössa hade han återvändt till passet och ställt sig på lur, nära dess mynning, på ett ställe der han hade fri utsigt af kusten på mera än en mils vidd åt båda sidor.

Hans möda belönades då han såg de tre midshipmännen stiga ur hafvet, som om de skjutit upp från dess hemlighetsfullaste djup.

Det var just hvad han väntat på; och nu dref han på kamelen och red fram ur passet, skyndsamt närmande sig midshipmännen.

## XXXIII. En besynnerlig strid.

Hans första helsning tycktes innebära en hotelse eller en befallning, åt hvilken han sökte gifva Hvad det beträffar att de skulle hafva dränkt sig eller gått på vattnet, så hade den gamle sheiken upplefvat allt för många somrar och vintrar i Sahara, för att skänka tro till dylika historier. Han visste att de skulle komma upp igen, och fastän han icke var säker om stället, anade han nästan hvar de voro. Han hade behållit sina tankar för sig sjelf och icke ens meddelat sig åt sina egna följeslagare. Enligt lagen i Saharas öken tillhör en slaf, som fångats af någon i stammen, icke höfdingen utan den som gjort fångsten. Af detta skäl hade den listige sextioåringen behållit sina tankar för sig sjelf och hållit sig efter den återvändande horden.

Det kunde väl tyckas som han borde meddelat sin plan till någon af sitt följe, för att hafva nödigt bistånd, men hans erfarenhet som skeppsplundrare hade lärt honom, att någon fara icke vore att förmoda, icke heller något motstånd, äfven om de skeppsbrutnes antal bestigit sig till trettio i stället för tre.

Stärkt i denna tro och beväpnad med sin långa bössa hade han återvändt till passet och ställt sig på lur, nära dess mynning, på ett ställe der han hade fri utsigt af kusten på mera än en mils vidd åt båda sidor.

Hans möda belönades då han såg de tre midshipmännen stiga ur hafvet, som om de skjutit upp från dess hemlighetsfullaste djup.

Det var just hvad han väntat på; och nu dref han på kamelen och red fram ur passet, skyndsamt närmande sig midshipmännen.

## XXXIII. En besynnerlig strid.

Hans första helsning tycktes innebära en hotelse eller en befallning, åt hvilken han sökte gifvamera eftertryck, genom att med sin långa bössa peka på gossarne. Naturligtvis förstodo de icke hvad han sade, men hans åtbörder gjorde det klart nog för dem, att de skulle följa honom till arablägret.

Deras första ingifvelse var att åtlyda denna befallning och Terence hade gifvit ett tecken till samtycke, i hvilket Colin förenade sig. Men så förhöll det sig icke med Harry Blount, hos hvilken den brittiska stoltheten vaknat.

»Må han bli hängd först!» utropade Harry. »Skola vi öfverlemna oss åt den der gamla apan och gå spaka till lägret vid svansen af hans kamel? Nej, alls icke! Om jag måste blifva en fånge, vill jag blifva det åt någon som kan taga mig.»

Terence, nästan full af blygsel öfver att hafva visat en sådan eftergifvenhet, satte sig nu till motvärn, drog sin huggare och utropade:

»Vid S:t Patrik! jag håller med dig, Harry! Låt oss hellre dö än blifva fångar åt en sådan gammal spetsbof.»

Colin såg sig omkring, blickande bortåt passet för att öfvertyga sig om att araben var allena, och då intet ljud hördes, var det antagligt att kamelryttaren var deras enda fiende på platsen.

»D—n tage honom!» skrek Colin, efter att hafva verkställt sin försigtiga undersökning. »Om han skall taga oss, så måste han först slåss. Kom hit, gamla skinnflinta! Du skall finna att vi äro verkliga brittiska sjöbussar, färdiga att möta ett dussin sådana som du!»

De tre ynglingarne hade nu blottat sina blänkande huggare och ställt sig i en trekant omkring kamelen.

Den gamle sheiken, som icke var beredd påett sådant emottagande, blef alldeles öfverraskad deraf, och satt några sekunder synbarligen obeslutsam.

Hastigt tycktes hans vrede nå sådan höjd, att han icke längre var herre öfver sina rörelser och, förande bössan till axeln, sigtade han på Harry Blount, hvilken varit den förste som visat motstånd.

Röken från bössans mynning insvepte den unge sjömannen i moln, men midt genom dessa moln hördes en klar röst ropa: »Bom!»

»Gud vare lofvad!» utropade Terence och Colin i ett andedrag; »nu hafva vi honom i vårt våld! Han kan icke ladda igen! Låt oss med ens rusa på honom ! Ohoj!»

Och med detta sjömansrop till uppmuntran rusade de tre midshipmännen med blottade huggare på en gång emot kamelen.

Araben, gammal som han var, visade inga tecken till ålderdomssvaghet. Tvärtom egde han en tigerkatts vighet, och dertill hade han fattat det bestämda beslutet att fortsätta den strid han börjat, oaktadt hans motståndare till antal voro honom öfverlägsna. Efter att hafva aflossat sitt skott, hade han kastat det onyttiga vapnet till marken och i stället fattat en lång krokig sabel, med hvilken han började hugga omkring sig åt alla håll.

Sålunda beväpnad egde han en fördel framför sina angripare; ty under det han kunde nå dem med ett hastigt hugg, kunde de med sina korta huggare icke komma honom tillräckligt nära, utan stor fara att få sina armar eller hufvuden tvärt afhuggna.

Vid stridens början hade våra äfventyrare icke beräknat den ointagliga position, som deras motståndare innehade. Men de märkte snart, att deicke kunde komma åt honom, utan att blifva offer för den skarpt huggande sabeln.

»Låtom oss döda kamelen!» utropade Harry Blount.

Denna idé var ingalunda dålig och kunde måhända hafva blifvit utförd. Men innan Harry slutade sitt tal, hade en annan tanke upprunnit nos Terence.

Den unge irländaren hade i skolan utmärkt sig i gymnastik. Att hoppa bock hade varit hans synnerliga nöje och ingen kunde göra högre hopp än han. I detta ögonblick ihågkom han sin gamla konstfärdighet, och tog denna till hjelp.

Passande på ett tillfälle då kamelens hufvud var vändt åt hans kamrater och dess svans åt honom sjelf, sprang han några och femtio fot, tog en kraftig sats, och, delande fötterna i luften, nedkom han grensle på kamelens rygg.

Det var lyckligt för den gamle araben att Terence under språnget tappat sin huggare, eljest hade kamelen i nästa ögonblick icke burit dubbel börda.

Fast omsluten af armarne på den vige, unge hibernianen, kunde den gamle arabsheikens figur knappt upptäckas, hopkrumpen som den var af det kraftfulla famntaget, medan sabeln nu sågs ligga på sanden, der dess blänkande yta icke längre injagade fruktan i deras hjertan, hvilkas hufvuden han hade hotat att afhugga.

## XXXIV. På puckeln.

Striden mellan Terence och sheiken fortfor ännu på kamelens rygg. Den unge irländarens afsigt var att kasta sin motståndare till marken.

Detta beslut emotstod den gamle araben envist

icke kunde komma åt honom, utan att blifva offer för den skarpt huggande sabeln.

»Låtom oss döda kamelen!» utropade Harry Blount.

Denna idé var ingalunda dålig och kunde måhända hafva blifvit utförd. Men innan Harry slutade sitt tal, hade en annan tanke upprunnit nos Terence.

Den unge irländaren hade i skolan utmärkt sig i gymnastik. Att hoppa bock hade varit hans synnerliga nöje och ingen kunde göra högre hopp än han. I detta ögonblick ihågkom han sin gamla konstfärdighet, och tog denna till hjelp.

Passande på ett tillfälle då kamelens hufvud var vändt åt hans kamrater och dess svans åt honom sjelf, sprang han några och femtio fot, tog en kraftig sats, och, delande fötterna i luften, nedkom han grensle på kamelens rygg.

Det var lyckligt för den gamle araben att Terence under språnget tappat sin huggare, eljest hade kamelen i nästa

ögonblick icke burit dubbel börda.

Fast omsluten af armarne på den vige, unge hibernianen, kunde den gamle arabsheikens figur knappt upptäckas, hopkrumpen som den var af det kraftfulla famntaget, medan sabeln nu sågs ligga på sanden, der dess blänkande yta icke längre injagade fruktan i deras hjertan, hvilkas hufvuden han hade hotat att afhugga.

## XXXIV. På puckeln.

Striden mellan Terence och sheiken fortfor ännu på kamelens rygg. Den unge irländarens afsigt var att kasta sin motståndare till marken.

Detta beslut emotstod den gamle araben envist

På puckeln.

och med all sin kraft, väl vetande att, om han blef afkastad en gång, han skulle besegras af de tre, hvilka han beräknat att så lätt fånga. Hans bössa var aflossad och den blänkande sabeln, af hvilken han gjort ett så farligt bruk, var icke längre i hans händer, utan upptogs nu af Colin, som med all sannolikhet ämnade använda den mot dess egare. Ihärdigt fasthållande sig vid puckeln, från hvilken den unge irländaren uppbjöd all sin förmåga att nedskuffa honom, såg han att hans säkerhet berodde på att komma från stället, och derigenom skilja den motståndare han hade bakom ryggen från de två andra, hvilka stodo hotande på marken.

Ett signalrop åt kamelen var tillräckligt för att verkställa detta beslut. Vid det välbekanta ropet vände sig det väl dresserade djuret med blixtsnabb hastighet om och gick med snabba steg tillbaka till passet, hvarifrån det kommit.

Med häpnad bevittnade Harry och Colin denna oväntade rörelse, och innan någon af dem hann fatta tag i grimman, som släpade på sanden, aflägsnade sig kamelen så hastigt att de förgäfves sökte upphinna honom.

I början var den unge irländaren så ifrig med sina försök att afkasta sin motståndare, att han icke gaf akt på den åt kamelen gifna signalen. Icke förrän kamelen åter inträdde i passet och de branta sandväggarne kastade sina mörka skuggor framför honom, märkte han att han bortfördes från sina kamrater.

Ända tills detta ögonblick hade han fortsatt sina bemödanden att lossa sheiken från dennes fäste på puckeln. Då han märkte den nya faran, afstod han från detta beslut, och började att lösgöra sig sjelf.

Sannolikt skulle detta hafva utfallit lika svårt ty den gamle araben hade trädt sina senfullafingrar inom det bälte som fasthöll midshipmannens huggare, och han höll så fast i detsamma, som om hans lif berodde på att icke släppa taget.

Sysselsatt med den packning han så oförmodadt fått, tänkte araben icke på att söka hämta upp grimman, som släpade, utan styrde djuret endast genom sin röst. Men liksom det hände kamelen föregående natt, fastnade grimman nu åter i hofven och kamelen föll omkull.

Lasten föll af, beduinen och hibernianen lågo tillsammans på marken, båda, om icke farligt skadade, åtminstone så genomskakade, att de för några sekunder förlorade medvetandet.

Ingendera hade ännu fullt hämtat sig från fallet, då Harry Blount och Colin, tätt följande dem i spåren, stannade bredvid det utsträckta paret; och hvarken araben eller irländaren voro fullt rediga, då en skara af främlingar omringade dem och tog hela sällskapet i beslag, hvarunder de skreko likt en skara af onda andar.

Det skott sheiken aflossat, hade, om det ock förfelat den åsyftade verkan, dock för de tre flyktingarne varit nästan lika olycksbringande. Det hade väckt araberna i lägret, hvilka ånyo begåfvo sig ut och anlände just lagom för att bevittna kamelens störtande.

Englands modige representant och den kalle unge skotten betogos af för stor öfverraskning att hinna tänka på

motstånd eller flykt, medan den irländske midshipmannen ännu var halft medvetslös.

Saken slutade så att alla tre blefvo gripne och förda genom passet till strandröfrarnes läger.

## XXXV. Oklädda midshipmän.

Gossarne anlände till *douaren* — så kallas ett arabläger — lika ogerna som båtsmannen Bill hade gjort, och de inträdde i tälten med lika liten ceremoni, och i en vida mindre passande skrud, ty de hade alla tre blifvit afklädda alla sina kläder, med undantag af skjortan.

Detta var den enda persedel deras fångvaktare låtit dem behålla, och de kunde gerna varit den förutan också, ty det fanns icke en tråd på densamma, som icke var genomdränkt af vatten.

Hvarje persedel blef föremål för en särskild träta, och mer än en af dessa ledde till en tvist, som var nära att afgöras med sablarna.

På detta sätt blefvo deras jackor och byxor, deras mössor och skor, deras huggare, bälten och diverse saker delade emellan de grälande och skrikande männen.

Ni förutsätter måhända att blygsamhet manade dem att låta de olycklige behålla skjortan? Men det är ett fullkomligt misstag, ty en sådan känsla finnes icke i beduinens bröst.

Skälet till att de tillätos behålla linnet, var att den snåle gamle sheiken, hvilken efter att hafva kommit sig för efter den döfvande verkan af fallet, gjorde anspråk på alla tre såsom *sina* fångar och *deras skjortor* såsom hans tillhörighet.

Hans anspråk på deras personer förnekades icke, fångarne tillhörde honom enligt bruket i Sahara. Så skulle det också förhållit sig med deras kläder, om tillfångatagandet blifvit fullständigt utfördt; men som det kunde bli tu tal om den saken, hade delning af kläderna blifvit påyrkad och samtycke dertill lemnadt. Sheiken hade likväl icke

velat låta skjortorna gå ifrån sig, utan högljudt förklarat att de tillhörde kroppen.

Efter en stunds tvist om denna kinkiga sak, blefvo de honom tillerkända, ocn våra midshipmän sparades chikanen af att inträda i det arabiska lägret i paradisdrägt.

De befunno sig nu ansigte mot ansigte med Bill, som icke var en bit bättre klädd än de; ty fastän den gamle örlogsmannen ännu låg för ankar hos den svarte sheiken, hade hans tillhörigheter långt för detta blifvit utdelade i douaren, och det fanns knappast ett tält som icke innehöll något af hvad han en gång kallat sitt.

Hans unga kamrater tillätos icke närma sig honom. De voro den andre sheikens egendom och omringades nu af de inkarnerade qvinnofurier, som tillhörde araberna.

Efter att hafva tillåtit sina sköna följeslagarinnor med deras unga telningar att för en stund roa sig med att på deras vanliga sätt hälsa främmande fångar, skyndade den gamle sheiken att också rädda *sin* egendom, samt förde gossarne till ett ställe i skuggan af hans tält, der de tillätos tillbringa återstoden af natten, om icke i sömn, åtminstone i ett slags lugn.

## XXXVI. Fångarne i samtal.

Sedan de båda sheikerna delat det byte de öfverkommit efter korvetten, hade de beslutat att skiljas. Japhets son skulle draga norrut till Maroccos handelsplatser, medan Kams afkomling ämnade vända sitt ansigte mot hemorten, till det mera tropiska och för honom passande klimatet under Timbuctoos himmel. Men den tillökning, som så oförmodadt

velat låta skjortorna gå ifrån sig, utan högljudt förklarat att de tillhörde kroppen.

Efter en stunds tvist om denna kinkiga sak, blefvo de honom tillerkända, ocn våra midshipmän sparades chikanen af att inträda i det arabiska lägret i paradisdrägt.

De befunno sig nu ansigte mot ansigte med Bill, som icke var en bit bättre klädd än de; ty fastän den gamle örlogsmannen ännu låg för ankar hos den svarte sheiken, hade hans tillhörigheter långt för detta blifvit utdelade i douaren, och det fanns knappast ett tält som icke innehöll något af hvad han en gång kallat sitt.

Hans unga kamrater tillätos icke närma sig honom. De voro den andre sheikens egendom och omringades nu af de inkarnerade qvinnofurier, som tillhörde araberna.

Efter att hafva tillåtit sina sköna följeslagarinnor med deras unga telningar att för en stund roa sig med att på deras vanliga sätt hälsa främmande fångar, skyndade den gamle sheiken att också rädda *sin* egendom, samt förde gossarne till ett ställe i skuggan af hans tält, der de tillätos tillbringa återstoden af natten, om icke i sömn, åtminstone i ett slags lugn.

## XXXVI. Fångarne i samtal.

Sedan de båda sheikerna delat det byte de öfverkommit efter korvetten, hade de beslutat att skiljas. Japhets son skulle draga norrut till Maroccos handelsplatser, medan Kams afkomling ämnade vända sitt ansigte mot hemorten, till det mera tropiska och för honom passande klimatet under Timbuctoos himmel. Men den tillökning, som så oförmodadt

erhållits i douaren, först i Bills skepnad och sedan i ännu rikligare mått genom de tre unga gentlemännens tillfångatagande, hade något rubbat denna plan.

Skriken och trätorna hade slutat; i douaren rådde tystnad. Stundom kunde man höra en häst gnägga, en hund skälla, en get bräka eller en kamel fnysa, men detta störde icke lugnet. De tre midshipmännen samtalade med hvarandra i låg ton, men stundom höjde de rösten för att tala vid Bill, som bevakades på motsatta sidan af lägret.

De arabiska väktarne gjorde icke något afbrott i samtalet. De förstodo icke ett ord af hvad som sades, och så länge som deras fångars samtal icke oroade douaren, lemnade de ingen uppmärksamhet deråt.

»Hvad hafva de gjort åt dig, Bill?» var den första fråga de nykomne gjorde.

»Allting som de kunnat hitta på, allting för att göra det så otäckt som möjligt för en gammal sjöbuss. Min kropp är lik en gammal sjuttiofyrapunding, försliten och full af hål lik ett mjölsåll.»

»Men hvad gjorde de åt dig, Bill?» sade Colin, nästan bokstafligen upprepande den fråga Terence nyss förut gjort.

Båtsmannen berättade hvad som händt honom sedan han kommit i lägret.

»Det är klart,» anmärkte den unge skotten, »att misshandling är det enda vi hafva att vänta oss af dessa barbarer, som äro värre än vildar. Jag förmodar de ämna göra oss till slafvar!»

»Säkert,» sade båtsmannen. »Så mycket ha de låtit mig veta allaredan. Här äro två höfdingar, den ene är den röktorre, gamle syndaren som förde er in; den andre är en stor neger, svart som ett spader ess. Ni såg svabben. Han är i det här tältet. Han är *min* herre. Det blef gräl, om hvem somskulle ha mig och sedan spelade de om mig. Den svarte vann, och derför hålles jag vid hans tält, Mose moder! att en brittisk sjöbuss skall vara slaf åt en sotig neger!»

»Hvart tror du de ämna föra oss, Bill?»

»Herren vet hvart vi skola taga vägen och om vi komma åt samma håll.»

»Hvad! tror du att vi komma att skiljas?»

»Ja, min sann, det har jag många skäl att tro.»

»Hvarför tror du det?»

»Jo, ser ni, som jag sagt, så skall jag inskeppas med den svarte sheiken, och jag förstod inte något af hvad de sade, utom två ord, som jag ofta hört under kryssningen i Guineiska viken. Det är namnet på två stora städer långt upp i landet, Timbuctoo och Sockatoo. Det är negerstäder, och derföre tror jag att *min* herre går till en af dessa.»

»Men hvarför tror du att *vi* skola föras åt annat håll?» frågade Harry Blount.

»Hvarför? emedan, master Harry, ni tillhör den gamle sheiken, som är en äkta arab, och hvars handelsorter ligga åt annat håll, det vill säga åt norr.»

»Det är ganska sannolikt,» sade Colin; »Bills spådomar äro blott alltför trovärdiga.»

»Ser ni, master Colin, vi ha råkat i händerna på landthajar. De äro för fattiga att behålla oss, och skola sälja oss någonstädes åt några som ha schaber att betala för oss.»

»Jag hoppas,» sade Terence, »att de icke skola åtskilja oss. Utan tvifvel är slafveri hårdt att bära, i hvilka omständigheter som helst, men värre om vi skola lida det ensamme. Tillsammans kunna vi måhända lindra hvarandras lott; jag hoppas att vi icke skola skiljas!»

I detta hopp förenade sig alla och samtalet afslutades. De som underhållit det, voro uttröttadeaf strapatser och vaka, och, trots deras sorgliga belägenhet, glömde de snart sina bekymmer i en ljuf sömn.

## XXXYXI. Douaren vid dagningen.

De kunde ha sofvit tjugufyra timmar om de blifvit lemnade ostörda, men så snart som solens, första strålar syntes öfver den östra horisonten, var hela douaren i rörelse.

Båda stammarnes qvinnor och barn syntes flytta sig likt skuggor ibland tälten. Några suto under kamelerna eller lågo på knä vid sidan af getterna, och sögo från dessa djur den mjölk, som är deras förnämsta näringsämne. Andra tömde den dyrbara vätskan i skinnbuteljer och säckar, för att förvara den under transporten genom ödemarkerna.

De äldre qvinnorna, hvilka sågo ut som hexor, tillagade frukosten, som bestod af *sangleh,* ett slags gröt, tillredd af hirsmjöl, och kokad öfver en svag eld af kamelspillning.

Här och der syntes männen mjölka sina ston och kameler, och några vederqvickte sig af den allmänna drycken genom att direkte applicera sina läppar på djurets spenar, medan andra, mera underordnade, sysselsatte sig med att taga vara på douarens tillbehör och ordna dem för transport till någon annan oas.

De tre midshipmännen voro inskränkta till blotta skjortan. Den gamle örlogsmannen var lika tarfligt klädd, ithy att det enda plagg, som omslöt hans seniga former, var ett par bomullskalsonger, som hvarken voro rena eller hela i sömmarne.

Alla fyra darrade af köld i den kalla morgonluften, ty om Saharas öken är brännande het vid af strapatser och vaka, och, trots deras sorgliga belägenhet, glömde de snart sina bekymmer i en ljuf sömn.

## XXXYXI. Douaren vid dagningen.

De kunde ha sofvit tjugufyra timmar om de blifvit lemnade ostörda, men så snart som solens, första strålar syntes öfver den östra horisonten, var hela douaren i rörelse.

Båda stammarnes qvinnor och barn syntes flytta sig likt skuggor ibland tälten. Några suto under kamelerna eller

lågo på knä vid sidan af getterna, och sögo från dessa djur den mjölk, som är deras förnämsta näringsämne. Andra tömde den dyrbara vätskan i skinnbuteljer och säckar, för att förvara den under transporten genom ödemarkerna.

De äldre qvinnorna, hvilka sågo ut som hexor, tillagade frukosten, som bestod af *sangleh,* ett slags gröt, tillredd af hirsmjöl, och kokad öfver en svag eld af kamelspillning.

Här och der syntes männen mjölka sina ston och kameler, och några vederqvickte sig af den allmänna drycken genom att direkte applicera sina läppar på djurets spenar, medan andra, mera underordnade, sysselsatte sig med att taga vara på douarens tillbehör och ordna dem för transport till någon annan oas.

De tre midshipmännen voro inskränkta till blotta skjortan. Den gamle örlogsmannen var lika tarfligt klädd, ithy att det enda plagg, som omslöt hans seniga former, var ett par bomullskalsonger, som hvarken voro rena eller hela i sömmarne.

Alla fyra darrade af köld i den kalla morgonluften, ty om Saharas öken är brännande het vidmiddagstiden, faller termometern om natten nästan till fryspunkten.

Deras beklagansvärda tillstånd hindrade dem icke från att iakttaga hvad som tilldrog sig omkring dem. Ehuru rörelsen i douaren hindrade dem att njuta någon hvila, bibehöllo de fortfarande sin liggande ställning och samtalade i låg ton, under det de observerade hvad som tilldrog sig omkring dem.

Den unge skotten hade läst många böcker om Amerikas prairier och vildarne derstädes. Han påmindes derom, af hvad han nu såg i den sandiga Sahara-oasen, der qvinnorna, behandlade sämre än hundar, måste verkställa alla förrättningar som kunde komma under rubriken arbete, såsom att sköta boskapen, koka maten, taga ned och sätta upp tälten, lasta djuren och bära den last djuren icke mäktade transportera, och hvarvid de biträddes af sådana stackars slafvar, som ett oblidt öde fört i deras herrars väg. Männen hvilade lättjefullt i förnäm vårdslöshet på sina sadeldynor eller djurhudar, rökande på narkotiska ogräs, stolta öfver att vara herrar till den uselhet som omgaf dem.

Colin gjorde jemförelser öfver det vilda lefnadssättet i tvänne verldsdelar, skilda genom oceanen, och han kom till den slutsats, att under likartade omständigheter är menniskonaturen alltid densamma.

Men han fick icke tid att längre filosofera öfver dessa fenomener. Douaren kom i allmän verksamhet, och han, jemte sina två kamrater, befalldes att biträda röfrarne i deras arbete.

Vid en tidigare timme och ännu omildare hade Bill blifvit ryckt ur sin sömn. Då Auroras första strålar glänste på horisonten, hade hans herrefällt den gamle örlogsmannen att stiga upp, tilldelande honom en grym sparkning, som nära nog kom hans bakre del att darra.

## XXXVIII. En envis kamel.

Morgonmåltiden åts lika hastigt som den tilllagades; dess tarflighet förvånade våra fyra vänner. Äfven de mera framstående individerna bekommo endast en helt liten qvantitet mjölk eller sangleh, och det var endast de två sheikerna som åto hvad som möjligen kunde kallas en ordentlig frukost, medan de öfriga af stammen, såväl som »halfaraberna» och negerslafvarne måste åtnöja sig med en liten skål sur mjölk, hvaraf hälften var vatten, och hvilken sammanblandning kallades *cheni.*

Kunde detta mål kallas frukost? Harry Blount och Terence kunde icke tro det, men Colin försäkrade dem att så var. Han hade läst om de underbara försakelser öknens söner underkasta sig; huru de kunna lefva på ett enda mål hela dagen om, och detta knappt tillräckligt att underhålla ett sex års barns lif, det vill säga ett *engelskt* barns.

Ofta ströfva de flera dagar utan att äta, och då de äta ordentligt, är en drick mjölk allt hvad de behöfva för att tillfredsställa hungern.

Colin hade rätt. Det var deras ordentliga frukost. Han kunde hafva tillagt deras middag också; ty de skulle troligen icke erhålla en bit förrän vid solnedgången.

Men hvar var Colins och hans medfångars frukost? Denna fråga intresserade dem vida mera än beduinernas måltid. De voro alla hungriga som hyenor, och ändock syntes ingen tänka på dem — ingen enda erbjöd dem så mycket som en munsbit fällt den gamle örlogsmannen att stiga upp, tilldelande honom en grym sparkning, som nära nog kom hans bakre del att darra.

## XXXVIII. En envis kamel.

Morgonmåltiden åts lika hastigt som den tilllagades; dess tarflighet förvånade våra fyra vänner. Äfven de mera framstående individerna bekommo endast en helt liten qvantitet mjölk eller sangleh, och det var endast de två sheikerna som åto hvad som möjligen kunde kallas en ordentlig frukost, medan de öfriga af stammen, såväl som »halfaraberna» och negerslafvarne måste åtnöja sig med en liten skål sur mjölk, hvaraf hälften var vatten, och hvilken sammanblandning kallades *cheni.*

Kunde detta mål kallas frukost? Harry Blount och Terence kunde icke tro det, men Colin försäkrade dem att så var. Han hade läst om de underbara försakelser öknens söner underkasta sig; huru de kunna lefva på ett enda mål hela dagen om, och detta knappt tillräckligt att underhålla ett sex års barns lif, det vill säga ett *engelskt* barns.

Ofta ströfva de flera dagar utan att äta, och då de äta ordentligt, är en drick mjölk allt hvad de behöfva för att tillfredsställa hungern.

Colin hade rätt. Det var deras ordentliga frukost. Han kunde hafva tillagt deras middag också; ty de skulle troligen icke erhålla en bit förrän vid solnedgången.

Men hvar var Colins och hans medfångars frukost? Denna fråga intresserade dem vida mera än beduinernas måltid. De voro alla hungriga som hyenor, och ändock syntes ingen tänka på dem — ingen enda erbjöd dem så mycket som en munsbiteller en drick. Dålig som maten var anrättad af de arabiska qvinnorna, kokad i pannor och upplagd i träskålar, hvilka icke tycktes hafva blifvit tvättade på flera veckor, förökade dock dess åsyn hungern hos fångarne.

De läto genom tecken förstå att de behöfde föda men deras bönfallande blickar och åtbörder, voro förgäfves; icke en bit bestods dem. Deras brutala väktare skrattade endast åt dem, liksom hade de ämnat låta dem gå utan föda.

Det blef snart tydligt att de icke fingo svälta i lättja. Så snart de kommit upp på fötterna, sattes hvar och en af dem till ett göromål; en skulle samla kamelspillning till kokbränsle, en annan måste hämta vatten ur den grumliga dam, som varit orsaken till att denna oas blifvit en lägerplats, medan den tredje befalldes hjelpa till vid pålassningen af tältsaker och skeppsspillror.

Båtsmannen Bill hölls också till sysselsättning i ett annat ställe i douaren; och om han eller någon af gossarne visade tecken till missnöje öfver deras aktningsvärda sysselsättningar, gjorde en af de två sheikerna processen kort genom att gifva dem ett slag af en läderrem, en knölpåk eller hvad helst för vapen som var till hands. Våra stackars fångar märkte snart att de stodo under uppsigt af pådrifvare, hvilka icke voro att leka med och att motstånd här var omöjligt. I få ord: de insågo *att de voro slafvar.*

Medan tälten hoppackades och andra tillredelser gjordes för marschen, blefvo de vittnen till månget för dem nytt bruk. Djurens besynnerliga utstyrsel, korgarne som ställdes på ryggen af kamelerna, hvilka skulle bära qvinnorna och de yngre barnen; de små gulbruna barnungarne, som fastbundos bakom mödrarnes rygg, kamelernas knäböjandeför att emottaga sina bördor — allt detta var en tafla som ganska mycket skulle hafva roat våra gossar, om de hade sett den under andra omständigheter.

En motspänstig kamel, hvilken, enligt vanlig sed, frivilligt underkastat sig att emottaga sin börda, ville icke resa

sig upp, sedan han blifvit lastad. Djuret måste hafva ansett bördan för stor, ty de arabiska kamelerna, liksom de peruvianska lamas, hafva en ganska skarpsinnig uppfattning i detta hänseende. Om det var af detta eller ett annat skäl, men djuret tycktes hafva beslutat att icke resa sig på fötterna, utan fortfor att ligga i sin knäböjda ställning, trots alla försök att bringa det upp.

Lock och smekord, sparkningar af sandalklädda fötter, piskslag och prygel uträttade lika litet; och efter allt utseende hade det envisa djuret föresatt sig att qvarblifva i oasen och låta horden draga sina färde utan detsamma.

I detta kritiska ögonblick fick kamelens egare ett sinnrikt påfund för att förmå djuret ändra tankar, eller kanhända han hade begagnat sig deraf vid något föregående tillfälle. Han tog nämligen en brand och slog dermed på kamelens hufvud, hvarefter han satte branden under näsborrarne, så att djuret icke kunde andas.

Kamelen, som kände att andedrägten afbröts, blef rädd och ställde sig genast på fötterna, till stor förnöjelse för qvinnor och barn, hvilka åskådade scenen.

## XXXIX. Kamelernas vattnande.

På obeskrifligt kort tid voro tälten upptagna och af *douaren* kunde icke upptäckas något annat än några bördor, balanserande på djurens ryggar. för att emottaga sina bördor — allt detta var en tafla som ganska mycket skulle hafva roat våra gossar, om de hade sett den under andra omständigheter.

En motspänstig kamel, hvilken, enligt vanlig sed, frivilligt underkastat sig att emottaga sin börda, ville icke resa sig upp, sedan han blifvit lastad. Djuret måste hafva ansett bördan för stor, ty de arabiska kamelerna, liksom de peruvianska lamas, hafva en ganska skarpsinnig uppfattning i detta hänseende. Om det var af detta eller ett annat skäl, men djuret tycktes hafva beslutat att icke resa sig på fötterna, utan fortfor att ligga i sin knäböjda ställning, trots alla försök att bringa det upp.

Lock och smekord, sparkningar af sandalklädda fötter, piskslag och prygel uträttade lika litet; och efter allt utseende hade det envisa djuret föresatt sig att qvarblifva i oasen och låta horden draga sina färde utan detsamma.

I detta kritiska ögonblick fick kamelens egare ett sinnrikt påfund för att förmå djuret ändra tankar, eller kanhända han hade begagnat sig deraf vid något föregående tillfälle. Han tog nämligen en brand och slog dermed på kamelens hufvud, hvarefter han satte branden under näsborrarne, så att djuret icke kunde andas.

Kamelen, som kände att andedrägten afbröts, blef rädd och ställde sig genast på fötterna, till stor förnöjelse för qvinnor och barn, hvilka åskådade scenen.

## XXXIX. Kamelernas vattnande.

På obeskrifligt kort tid voro tälten upptagna och af *douaren* kunde icke upptäckas något annat än några bördor, balanserande på djurens ryggar.Det sista man hade att göra var att vattna kamelerna. Vattenförrådet för resan hade allaredan blifvit upphämtadt ur dammen och fyldt i säckar af getskinn.

Kamelernas vattnande tycktes vara en högst vigtig förrättning. Vid dess utförande iakttogs mycken försigtighet och omsorg, så att djuren måtte erhålla full qvantitet. Kanhända anade deras egare att de sjelfva en vacker dag kunde komma att behöfva och använda *samma* vatten.

Hvarje kamel tvangs att dricka, ända till dess den stora och rymliga buken blef fullkomligt full, och den mängd vatten, som förtärdes af hvarje kamel, skulle för ett annat djur än en afrikansk dromedar vara omöjligt att intaga.

Dammen, som innehöll den dyrbara drycken — det enda sötvatten som kunde upptäckas på femtio mils omkrets — var nu nära att alldeles torka ut. En längre tids torka — det vill säga *tre eller fyra års* — hade gått öfver denna

enstaka del af öknen; och sjön, som förr varit ganska vidsträckt, hade nu sammankrympt till denna obetydliga damm, som innehöll något öfver två eller trehundra kannor, då de två horderna slogo sig ned der, men sedan hade vattnet dagligen förminskats, och om icke douaren nu brutit upp, skulle den blifvit i fara att lida af vattenbrist följande dagen. Fruktan derför hade afhållit sheikerna att litet längre qvardröja och ströfva omkring kusten, i hopp att kunna upptäcka något mera strandgods från det engelska skeppsvraket.

Då de bröto upp från lägret, var dammen nästan uttorkad. Endast femtio à sextio kannor grumligt vatten återstod, hvilket kunde vara tillräckligt att fylla kamelernas stora magar, hvilka egarne hade mätit alltför ofta att vara okunniga om den erforderliga qvantiteten.

Det gick icke an att vårdslösa med detta uträknade utrymme. Hvarje tum var dyrbar; och kamelerna tvingades att svälja vattnet på ett sätt, hvartill säkerligen naturen icke hade ämnat dem.

I stället för att dricka med munnen, tvingas kamelerna, som tillhöra dessa röfvare i Sahara, att släcka sin törst genom näsborrarne.

Detta tillgår så, att kamelen föres ända fram till dammens kant, dess hufvud hålles i luften, en tratt af trä fylles med vattnet, och den smala ändan insättes i ena näsborren på det törstiga djuret, som medelst denna kanal får inhämta vattnet.

Ni är färdig att fråga hvarför man sätter tratten i näsborrarne och icke i munnen. Våra gossar undrade också derpå, och det var endast efter att hafva blifvit mera bekanta med sederna i Sahara, som de kunde utleta orsaken dertill.

Fastän i allmänhet af ett mildt sinnelag, har kamelen, då han dricker ur ett käril, den ovanan att flerfaldiga gånger skaka hufvudet och bortspilla stora förråder af det framför honom stående vattnet.

Der vattentillgången är knapp, och der vattnet, som i Sahara, utgör vilkoret för lifvet, kan icke ett sådant slöseri få ega rum. För att förekomma detta, har kamelernas egare lärt sina djur att dricka genom näsborrarne.

## XL. Stammarne dela sig.

Medan djurens rymliga magar fylldes, intogo deras herrar endast en liten säck för sitt eget behof. Ingen kamel tilläts att lemna dammen förr än hans mage var full, om hvilket man var förvissad, då vattnet, som infördes i näsborrarne, rann ut genom munnen.

Det gick icke an att vårdslösa med detta uträknade utrymme. Hvarje tum var dyrbar; och kamelerna tvingades att svälja vattnet på ett sätt, hvartill säkerligen naturen icke hade ämnat dem.

I stället för att dricka med munnen, tvingas kamelerna, som tillhöra dessa röfvare i Sahara, att släcka sin törst genom näsborrarne.

Detta tillgår så, att kamelen föres ända fram till dammens kant, dess hufvud hålles i luften, en tratt af trä fylles med vattnet, och den smala ändan insättes i ena näsborren på det törstiga djuret, som medelst denna kanal får inhämta vattnet.

Ni är färdig att fråga hvarför man sätter tratten i näsborrarne och icke i munnen. Våra gossar undrade också derpå, och det var endast efter att hafva blifvit mera bekanta med sederna i Sahara, som de kunde utleta orsaken dertill.

Fastän i allmänhet af ett mildt sinnelag, har kamelen, då han dricker ur ett käril, den ovanan att flerfaldiga gånger skaka hufvudet och bortspilla stora förråder af det framför honom stående vattnet.

Der vattentillgången är knapp, och der vattnet, som i Sahara, utgör vilkoret för lifvet, kan icke ett sådant slöseri få ega rum. För att förekomma detta, har kamelernas egare lärt sina djur att dricka genom näsborrarne.

## XL. Stammarne dela sig.

Medan djurens rymliga magar fylldes, intogo deras herrar endast en liten säck för sitt eget behof. Ingen kamel tilläts att lemna dammen förr än hans mage var full, om hvilket man var förvissad, då vattnet, som infördes i näsborrarne, rann ut genom munnen.

Sedan hvart djur i sin tur sålunda blifvit fyldt, fördes det tillbaka till den hord det tillhörde; ty de förenade horderna hade vid denna tid skilt sig i tvänne afdelningar, färdiga att genast begifva sig af på sina respektive ströftåg.

Våra gossar kunde icke upptäcka någon särdeles skillnad emellan de två röfvaresällskap, i hvars händer de så olyckligt fallit. Som vi allaredan nämnt, var den svarte sheiken en afrikanare af den äkta negertypen, med tjocka läppar, utstående näsborrar, ulligt hår, och hälar, som sköto ut några tum bakom fotknölarne. De flesta af hans följeslagare voro af samma race, men bland dem funnos äfven några af blandad färg, med rakt hår och kaukasiska anletsdrag, hvilka åtlydde den svarte sheikens befallningar, eller, rättare sagdt, voro hans egendom, det vill säga hans slafvar.

De som samlade sig omkring den gamle araben voro till större delen af hans egen race, fastän deribland funnos en och annan halfportugis, härstammande från de kolonister, som hade flytt från kusten efter scheriffernas lysande seger vid Marokko.

Af sådana blandade racer bestå de stammar, hvilka glest befolka Sahara — araber, barbarer, etiopier af hvarje färg, — alla beduiner, vandrare i den spårlösa öknen. Det undföll icke våra gossars uppmärksamhet, att de flesta af den arabiske sheikens slafvar till större delen utgjordes af äkta negrer från södern, medan den svarte sheikens slafvar till stor del härstammade från mohrerna. Den reflekterande Colin såg häri ett tyst bevis på vedergällningsrätten bland folkracerna.

De båda stammarne stodo färdiga att skiljas från hvarandra och uttala den vanligaafskedshelsningen: »Frid vare eder!» men det oaktadt tycktes något qvarhålla dem i hvarandras grannskap.

Det var något som ännu skulle afgöras emellan de två sheikerna, hvilka i afskedsstunden icke syntes hysa synnerlig varm vänskap för hvarandra.

Om vi i ord skulle återgifva de tankar, som passerade genom den arabiske sheikens hufvud, skulle de haft följande lydelse:

»Den negerlymmeln, d—n bränne honom, som påstår att jag fått för mycket af det lyckliga bytet på min lott. Han vill ha dessa otäcka pojkar, det vet jag. Sultanen i Timbuctoo har gifvit honom i uppdrag att anskaffa *hvita slafvar*, det är klart, och slafgossar, om han kan, det är bestämdt säkert. Dessa pojkar skulle just passa honom. Jag förstår väl att han icke mycket bryr sig om den gamle sjöbussen, som han narrade af mig genom sin öfverlägsenhet på det dumma spelet helga. Nej! hans majestät i sin jordkulestad behöfver icke sådana. Det är gossar han söker efter, hvilka kunna passa upp vid hans kungliga bord och gifva glans åt hans ceremonier. Välan, han kan få dessa tre för pengar — men för ganska mycket pengar, det lofvar jag. De kläder vi afklädt dem äro icke af simpelt slag: godt tyg i deras jackor och guldtränsar på deras mössor. Gamle juden vid Wednoon skall nog inlösa dem, likaså köpmännen i Susa; men kanske det vore bäst om jag toge dem till Mogador, der deras egen konsul furstligt skall betala för sådane som dessa.»

Fatimas make var på samma sätt sysselsatt med handelsspekulationer, hvaruti han biträddes af den älskvärda Fatima.

»Sultanen skulle gifva tvåhundra af sina bästa svarta slafvar för dessa tre ljusfärgade ungar,» sade Fatima.

»Jag vet det ganska väl, ty han har sagt det sjelf.»

»Nå, hvarför icke taga dem med?»

»Ah, det är lätt sagdt, men hur skall jag kunna taga dem? Du vet de tillhöra den gamle araben enligt lag, åtminstone påstår han så, fastän rätten icke precis är på hans sida, ty om vi icke kommit fram i tid, skulle pojkarne hafva gripit honom, i stället för han dem. Huru som helst, så tillhöra de nu honom, på grund af lagarne i Sahara.»

»Strunt i lagarne i Sahara!» utropade Fatima, föraktfullt kastande hufvudet tillbaka, och hånfullt upphöjande sina utskjutande tänder; »bara prat. Det finnes ingen lag i Sahara, och om det också funnes, så vet du att vi icke ämna oss hit tillbaka. Den summa som du kan få för dessa pojkslynglar, är tillräcklig för hela vårt lif, och vi behöfva aldrig mer ströfva i denna fördömda öken. Tag dem med våld från det der gamla gula ansigtet, om du icke kan få dem på annat sätt; men du kan narra dem från honom genom att spela helga, i hvilket du lätt kan öfvervinna honom. Om han icke vill spela igen med dig, så försök att göra upp handel med honom, och erbjud honom två af dina slafvar för hvar och en af dem.»

Enligt detta råd af sin bättre hälft, började den svarte sheiken, i stället för att räcka handen till afsked, högljudt uppfordra araben till ett samtal rörande en vigtig affär.

## XLI. En insats.

Fastan våra gossar icke förstodo de ord som vexlades emellan de båda sheikerna, voro de dock icke utan aning om dess innehåll. De båda männens »Jag vet det ganska väl, ty han har sagt det sjelf.»

»Nå, hvarför icke taga dem med?»

»Ah, det är lätt sagdt, men hur skall jag kunna taga dem? Du vet de tillhöra den gamle araben enligt lag, åtminstone påstår han så, fastän rätten icke precis är på hans sida, ty om vi icke kommit fram i tid, skulle pojkarne hafva gripit honom, i stället för han dem. Huru som helst, så tillhöra de nu honom, på grund af lagarne i Sahara.»

»Strunt i lagarne i Sahara!» utropade Fatima, föraktfullt kastande hufvudet tillbaka, och hånfullt upphöjande sina utskjutande tänder; »bara prat. Det finnes ingen lag i Sahara, och om det också funnes, så vet du att vi icke ämna oss hit tillbaka. Den summa som du kan få för dessa pojkslynglar, är tillräcklig för hela vårt lif, och vi behöfva aldrig mer ströfva i denna fördömda öken. Tag dem med våld från det der gamla gula ansigtet, om du icke kan få dem på annat sätt; men du kan narra dem från honom genom att spela helga, i hvilket du lätt kan öfvervinna honom. Om han icke vill spela igen med dig, så försök att göra upp handel med honom, och erbjud honom två af dina slafvar för hvar och en af dem.»

Enligt detta råd af sin bättre hälft, började den svarte sheiken, i stället för att räcka handen till afsked, högljudt uppfordra araben till ett samtal rörande en vigtig affär.

## XLI. En insats.

Fastan våra gossar icke förstodo de ord som vexlades emellan de båda sheikerna, voro de dock icke utan aning om dess innehåll. De båda männensrörelser och deras på gossarne ofta kastade blickar, ledde dem till den öfvertygelsen att samtalet gällde till hvilkendera af sheikerna de skulle öfverbringas.

Det var icke mycket att välja på i fråga om de två sheikerna; båda syntes vara känslolösa vildar och hade med samma grymhet behandlat sina fångar. Gossarne kunde endast hoppas att, i händelse de skulle öfverlåtas, man icke skulle skilja dem. Det hade allaredan plågat dem att båtsmannen Bill var ämnad att skiljas ifrån dem, men om de sjelfva skulle skiljas, för att aldrig mera återse hvarandra, blefve ännu smärtsammare.

De tre ynglingarne hade länge varit kamrater, alltsedan de trädde i sjötjenst för sitt land. De hade blifvit tillgifna vänner och trodde, hvad som än kunde hända, att de bättre kunde bära sitt öde i hvarandras sällskap. De skulle då

åtminstone hafva tillfälle att trösta hvarandra; gemensam sympati skulle till någon del lindra den hårdaste lott, hvaremot, om de skulle skiljas och lyda under herraväldet af sådana grymma uppsyningsrmän, de hade att motse en mörk framtid.

Med smärtsamma känslor lyssnade de uppmärksamt på sina gripare och bevakade noggrannt deras anletsdrag.

Efter en dryg halftimmes pratande och gestikulerande, syntes emellan de två sheikerna en sorts öfverenskommelse hafva egt rum.

Den gamle araben steg fram till det ställe, der den svarte sheikens slafvar voro församlade, och efter att omsorgsfullt hafva undersökt dem, utvalde han tre af de största, gröfsta och friskaste bland de unga negrerna. Dessa, afskildes från de öfriga och ställdes på något afstånd.

»Vi skola bytas bort,» mumlade Terence, »vi skola tillhöra den fule, svarte negern. Välan,kanske det blir bättre. Vi komma då i sällskap med gamle Bill.»

»Vänta litet,» sade Colin. »Det kommer att blifva någonting annat också, tror jag!»

Den svarte sheiken framsteg i detta ögonblick till dem och gjorde sålunda ett afbrott i fångarnes samtal.

Hvad ämnade han göra? Taga dem med sig naturligtvis. Den gamle araben hade ju sjelf letat ut åt sig de tre unga svarta, och den svarte ämnade på samma sätt taga de tre hvita fångarne.

Så tänkte de, och som det var dem likgiltigt hvilken de tillhörde, gjorde de intet motstånd.

Till deras missräkning utvaldes i stället för alla tre, endast en af dem;, de andra två befalldes genom tecken att qvarstanna på sin plats.

Det var Terence O'Connor, som visades detta företräde, och som den svarte sheiken hade utvalt efter en noggrann jemförelse mellan de tre gossarne. Den irländske ynglingen egde en starkare kroppsbyggnad än någon af hans kamrater, och förmodligen hade detta inverkat på den svarte sheikens val. Efter allt utseende tycktes denna utvexling blifva helt annorlunda än hvad gossarne föreställt sig. Det skulle icke komma att blifva karl emot karl eller gosse emot gosse, utan tre mot en — tre svarta för en hvit.

Detta var de vilkor man kommit öfverens om. Den snåle gamle araben, som icke tyckte om att skiljas från sitt byte, ville icke taga mindre än tre för en; och härtill hade den svarte sheiken efter en längre och högljuddare rådplägning omsider samtyckt.

Terence leddes fram och ställdes bredvid de tre unga svarta, hvilka, i stället för att taga saken så allvarsamt som han, visade sina elfenbenständerunder ett bredt grin, liksom hade eganderätten till deras personer endast varit en affär att skratta åt.

Våra midshipmän förstodo nu att de skulle komma att skiljas. Deras enda hopp var att underhandlingen icke nu skulle afslutas, utan utsträckas till ett ytterligare utbyte af de svarta emot de återstående två hvita.

Hvad som nu följde, visade dem att det icke var någon egentlig handel, utan ett slags spel mellan de två sheikerna, i hvilket Terence och de tre unga svarta utgjorde insatsen.

Då gamle Bill såg de två sheikerna närma sig stället der eganderätten till hans person blifvit afgjord aftonen förut, utropade han:

»De komma att spela bort er, master Terry, och ni kommer att följa mig, ty den svarte vinner bestämdt på den gamle araben.»

De hål i hvilka man spelat »helga» den föregående natten, eftersöktes ånyo. Det erforderliga antalet af »kulor» anskaffades och spelet begynte.

Det slutades på det sätt som den gamle örlogsmannen förutspått, hvarigenom den svarte sheiken vann och blef egare till Terence O'Connor.

Araben syntes högeligen missbelåten, och sättet hvarpå han sprang öfver marken, bar tydligt vittne om att han icke ville åtnöja sig med sin gjorda förlust. När lemnade någonsin en spelare spelbordet så länge han kunde med ny insats fortsätta sitt spel?

Två af midshipmännen tillhörde honom ännu. Med dessa skulle han förskaffa sig *revanche,* men antingen var lyckan emot honom, eller var han icke nog skicklig i »ökenspel», att mäta sig med sin svarte motståndare.

Det slutade så, att den svarte sheiken blef egare till de tre midshipmännen, hvilka, tillika med båtsmannen Bill, inom mindre än tjugu minuterefter spelets slut vandrade genom öknen, åt det håll som ledde till Timbuctoo.

## XLII. Golah.

I deras resa öfver sandhafvet utgjorde våra fyra vänner en del af ett sällskap, som bestod för öfrigt af sexton män, förutom qvinnorna samt sex eller sju barn.

Alla tillhörde de en man, den höge mörke sheiken, som vunnit Bill och de tre midshipmännen på »ökenspelet».

Det blef snart bekant för de hvita fångarne att han hette Golah — ett namn som Terence förmodade vara en afrikansk abreviation af det gamla namnet Goliath.

Golah var förvisso en stor man — icke endast hvad kött och ben beträffade, utan äfven i fråga om själsegenskaper.

Vi tillskrifva honom icke den stora förmågan att vid skenet af en lampa i ett vindsrum kunna upptäcka en ny planet i solsystemet och bestämma dess dimensioner, vigt och afstånd från domen i S:t Paul; icke heller vilja vi påstå att hans vältalighet skulle hafva gjort intryck på hans likar, med samma kraft som en storm upprör hafsvattnet; men det oaktadt, hade dock Golah ganska stora kunskaper. Han var född att herrska, och skulle aldrig underordna sin vilja någon annans.

Den sluge gamle sheiken, som först gjort anspråk på de tre midshipmännen, hade varit angelägen att behålla dem; men Golah hade också lust till dem, och araben blef besegrad och skildes från sin svarte medtäflare i en sinnesstämning, som var allt annat än vänskaplig. efter spelets slut vandrade genom öknen, åt det håll som ledde till Timbuctoo.

## XLII. Golah.

I deras resa öfver sandhafvet utgjorde våra fyra vänner en del af ett sällskap, som bestod för öfrigt af sexton män, förutom qvinnorna samt sex eller sju barn.

Alla tillhörde de en man, den höge mörke sheiken, som vunnit Bill och de tre midshipmännen på »ökenspelet».

Det blef snart bekant för de hvita fångarne att han hette Golah — ett namn som Terence förmodade vara en afrikansk abreviation af det gamla namnet Goliath.

Golah var förvisso en stor man — icke endast hvad kött och ben beträffade, utan äfven i fråga om själsegenskaper.

Vi tillskrifva honom icke den stora förmågan att vid skenet af en lampa i ett vindsrum kunna upptäcka en ny planet i solsystemet och bestämma dess dimensioner, vigt och afstånd från domen i S:t Paul; icke heller vilja vi påstå att hans vältalighet skulle hafva gjort intryck på hans likar, med samma kraft som en storm upprör hafsvattnet; men det oaktadt, hade dock Golah ganska stora kunskaper. Han var född att herrska, och skulle aldrig underordna sin vilja någon annans.

Den sluge gamle sheiken, som först gjort anspråk på de tre midshipmännen, hade varit angelägen att behålla

dem; men Golah hade också lust till dem, och araben blef besegrad och skildes från sin svarte medtäflare i en sinnesstämning, som var allt annat än vänskaplig.Den svarte sheiken hade tre hustrur, hvilka alla egde vältalighetens gåfva i högsta grad, men, det oaktadt, var en enda blick från honom tillräcklig att tysta dem midt i ett enstafvigt ord.

Fatima, favoriten, hade sin skicklighet att studera sin herres önskningar att tacka för sitt inflytande.

Golah hade sju kameler, af hvilka fyra erfordrades för att transportera honom sjelf jemte hans hustrur, med deras barn, husgerådssaker och tält.

De tre andra kamelerna voro lastade med bytet, som uppsamlats vid skeppsvraket.

Tolf af de fullvuxna bland sällskapet nödgades att gå och tvingades att följa kamelerna så fort det lät sig göra.

En bland dessa var Golahs son, en yngling omkring aderton år. Han var beväpnad med en lång mohrisk bössa, en tung spansk sabel och en huggare, som blifvit tagen från Colin.

Han var den förnämsta vakten öfver slafvarne, i hvilken befattning han biträddes af en annan yngling, hvilken var broder till en af Golahs hustrur.

Denne yngling var beväpnad med bössa och sabel, och både han och Golahs son tycktes tänka att deras lif berodde på en beständig vakthållning öfver de tio slafvarne, ty utom Bill och hans unga vänner, var det sex andra, som blifvit tillfångatagna, köpta, eller vunna på spel, under Golahs sista ströftåg.

Bill påstod att två af dem voro »kroomän» — en afrikansk race, med hvars utseende han syntes vara bekant, och som han ofta sett verkställa båtsmanstjenst på fartyg, kommande från någon afrikansk kust.

De andra slafvarne voro mycket ljusare till hyn och kallades af den gamle örlogsmannen»halfportugiser». Alla tycktes hafva tillbringat någon tid i slafveri i det stora Sahara.

Under den första dagsresan hade de hvita fångarne lärt känna det slägtskapsband som rådde emellan deras båda vaktare och chefen Golah, och våra stackars midshipmän kände blygsel och harm öfver den förnedrande belägenhet hvaruti de befunno sig.

Dessa känslor blefvo förökade dels genom hunger och törst, dels genom det pinsamma uti att släpa sig fram öfver den sandiga öknen under en brännande sol.

»Jag har fått nog af detta,» sade Harry Blount till sina kamrater. »Vi kunna måhända uthärda det några dagar längre, men jag är icke nyfiken att göra mig förvissad om huruvida jag kan det eller ej.»

»Alldeles; du uttalar mina tankar,» sade Terence.

»Här äro vi fyra,» fortfor Harry, »fyra af den nation, som skryter af att *aldrig vara slaf,* och dessutom hafva vi här sex andra, som äro i samma belägenhet som vi. De äro icke mycket värda, men kunna måhända duga till något i ett upplopp. Skola vi fyra brittiska sjöbussar låta oss alla förslafvas af tre män — tre svarta män?»

»Det är just hvad jag tänkt på de här två sednast förflutna timmarne,» sade Terence. »Om vi icke döda gamle Golah och rida bort med hans kameler, så förtjena vi att tillbringa hvarje dag i vårt lif i slafveri.»

»Säg blott när och huru,» utropade Harry. »Jag väntar derpå. Det finnes sju kameler. Låt oss taga hvar sin; men innan vi gå, måste vi äta och dricka de andra tre. Jag är hungrig.»

»Gör upp en plan, och jag vill sätta den iverket,» vidtog Terence. «Jag är färdig till hvad som helst.»

»Stopp master Terence,» afbröt den gamle båtsmannen. »Naturligtvis ämnar ni handla först och tänka sedan, men, min gosse, ni är till hälften från förståndet. Master Colin är den ende af er, som har sina fem sinnen i behåll. Antag att den långe sheiken vore död, att hans son inte lefde och att den andre negern hvilade lugn med sina svarta hälar vända i vädret; hvad skulle vi då göra? Vi ha hvarken karta eller kompass. Ser ni, en resa här är just lik en resa på hafvet, med den skillnad att då man svälter på hafvet önskar man få sigte på land, men då man svälter i öknen, vill man ha rätt på vatten. Den långe negern, vår kapten, kan föra oss ur det här hafvet i säkerhet

— vi kunna det inte. Vi måste låta honom föra oss till någon hamn, och då göra vårt bästa att komma från honom.»

»Du har fullkomligt rätt,» sade Colin, »i att vi icke kunna hitta vägen från den ena oasen till den andra, men det skadar icke att beräkna alla möjliga händelser. Sedan vi kommit till någon *hamn,* som du kallar det, kunna vi icke då råka i en ännu värre belägenhet der, och kanske hafva att strida mot hundrade eller fler af dessa odjur till negrer, i stället för tre?»

»Det är ganska troligt,» svarade båtsmannen, »men de äro inte mer än menniskor och vi ha en möjlighet att rå på dem. Vi kunna slåss emot män och besegra dem, vi kunna strida emot vatten och besegra det, men om vi strida emot brist på vatten så bli vi öfvervunna. Naturen skall bestämdt rå.»

»Bill har rätt,» sade Terence, »och jag känner att naturen allaredan tagit det bästa af mig.»

Medan de höllo detta samtal, märkte de att den ene af kroomännen höll sig nära intill dem, ochtycktes lyssna till allt hvad de sade. Hans glänsande ögon förrådde det största intresse.

»Förstår du oss?» frågade gamle Bill, vändande sig häftigt mot afrikanen och talande i en vred ton.

»Ja, litet,» svarade kroomannen, utan att synas bemärka det ovänliga sätt, på hvilket han blifvit tillfrågad.

»Och hvarför lyssnar du på oss?»

»Höra hvad ni tala om. Jag tycka om gå i engelskt skepp. Ni tala godt för mig, jag gå med er.»

Med någon svårighet kunde båtsmannen och hans hvita sällskap förstå kroomannens rotvälska. De fingo af honom veta att han en gång varit på ett engelskt skepp och hade gjort en sjöresa utmed afrikanska kusten under handel med palmolja. Ombord der hade han lärt sig några engelska ord. Sedermera led han skeppsbrott på en portugisisk brigg, som förliste på kusten af Sahara och hade tillbringat fyra år i öknen som slaf.

Han gladde våra slafgossar med underrättelsen att de icke hade skäl att frukta en lång fångenskap, ty de skulle snart komma att säljas till frihet i stället för slafveri. Golah hade icke råd att underhålla slafvar; han var endast en tjuf som handlade med denna vara. Han skulle sälja dem till den högstbjudande och det kunde ju hända att någon engelsk konsul på kusten inlöste dem.

Kroomannen sade att det icke fanns något sådant hopp för honom eller hans kamrater, ty deras land löste icke sina söner ur slafveri.

Då han såg att Golah hade bekommit några engelska fångar, hade hos honom uppstigit det hopp, att han måhända kunde inlösas ibland dem såsom engelsk undersåte, hvartill han gjorde anspråk att räknas på den grund att han tjenat på ett engelskt fartyg.Under dagen hade de svarta slafvarne, som väl visste hvad man fordrade af dem, samlat stycken af torkad kamelspillning under vandringen; detta skulle användas till bränsle vid douaren om natten.

Strax efter solnedgången kommenderade Golah halt, då kamelerna aflastades och tälten sattes upp.

Omkring ett qvarter af sangleh utdelades åt hvar och en af slafvarne, och som de icke hade ätit något sedan morgonen, tycktes denna föda blifvit betydligt förbättrad, både till utseende och lukt. För våra gossars gommar var den delikat.

Efter att hafva undersökt sin menniskoegendom, och synbarligen tillfredsställd med allas tillstånd, gick Golah in i sitt tält, från hvilket kort derefter hördes ett ljud som liknade en aflägsen åska.

Den svarte sheiken snarkade.

De två unge männen, hans son och svåger, aflöste hvarandra under natten i att hålla vakt öfver slafvarne.

Deras vaksamhet var alldeles obehöflig. Utmattade och uttröttade af hunger och ansträngning, voro fångarnes tankar icke riktade på annat än hvila.

# XLIII. En dag af dödsångest.

En timme före soluppgången följande morgon fingo slafvarne något *cheni* att dricka, hvarpå de fortsatte sin resa.

Solen steg upp på en molnfri himmel, och hennes strålar brände hetare än den föregående dagen, ty icke den ringaste bris fläktade öfver den torra ytan. Atmosferen var het och torr lik sanden under deras fötter. De voro icke längre hungriga. Törst — rasande, brännande törst — utsläckte eller döfvade hvarje annan känsla.

Under dagen hade de svarta slafvarne, som väl visste hvad man fordrade af dem, samlat stycken af torkad kamelspillning under vandringen; detta skulle användas till bränsle vid douaren om natten.

Strax efter solnedgången kommenderade Golah halt, då kamelerna aflastades och tälten sattes upp.

Omkring ett qvarter af sangleh utdelades åt hvar och en af slafvarne, och som de icke hade ätit något sedan morgonen, tycktes denna föda blifvit betydligt förbättrad, både till utseende och lukt. För våra gossars gommar var den delikat.

Efter att hafva undersökt sin menniskoegendom, och synbarligen tillfredsställd med allas tillstånd, gick Golah in i sitt tält, från hvilket kort derefter hördes ett ljud som liknade en aflägsen åska.

Den svarte sheiken snarkade.

De två unge männen, hans son och svåger, aflöste hvarandra under natten i att hålla vakt öfver slafvarne.

Deras vaksamhet var alldeles obehöflig. Utmattade och uttröttade af hunger och ansträngning, voro fångarnes tankar icke riktade på annat än hvila.

# XLIII. En dag af dödsångest.

En timme före soluppgången följande morgon fingo slafvarne något *cheni* att dricka, hvarpå de fortsatte sin resa.

Solen steg upp på en molnfri himmel, och hennes strålar brände hetare än den föregående dagen, ty icke den ringaste bris fläktade öfver den torra ytan. Atmosferen var het och torr lik sanden under deras fötter. De voro icke längre hungriga. Törst — rasande, brännande törst — utsläckte eller döfvade hvarje annan känsla.

Strömmar af svett flöto från deras kroppar, då de arbetade sig fram genom den sjunkande sanden; och fastän svetten strömmade från hvarje por, voro deras strupe, tunga och läppar så torra, att hvarje försök till samtal endast kom dem att frambringa en mängd ljud, som liknade dödsrosslingar.

Golah med sin familj red i fronten och tycktes icke bry sig om huruvida de andra åtföljde honom eller icke. Hans båda slägtingar drefvo på eftertruppen, och om någon af slafvarne visade tecken till att blifva efter, påmindes han att skynda genom några slag af en tjock påk.

»Säg dem att jag måste hafva vatten, eller jag dör,» mumlade Harry till kroomannen under en hes hviskning. »Jag är värd penningar, och om gamle Golah låter mig dö i brist på vatten, så är han en narr.»

Kroomannen vägrade att göra detta meddelande, hvilket han förklarade endast skulle utsätta honom sjelf för misshandling.

Colin vände sig till Golahs son och lät honom genom tecken förstå att de måste hafva vatten. Den unge svarte negern nedlät sig endast att medelst ett grin svara derpå. Han led icke sjelf och kunde icke hysa deltagande för någon annan.

De svartes hudar, insmorda med olja, syntes motstå solens brännande strålar, och år af beständig vana hade utan tvifvel härdat dem att till en förvånande grad motstå hunger och törst. För våra hvita fångar syntes de snarare som ofantliga reptiler än menskliga varelser.

Sanden, på hvilken de passerade andra dagen, var lösare än förut och benens lyftande orsakade en trötthet, som om de gått i det hårdaste arbete. Plågade af törstens outhärdliga qval, tänkte de hvita fångarne beständigt på döden, denna stora motvigttill det menskliga lidandet. Likväl tvingade omständigheterna dem att gå framåt, emedan de endast genom att följa sin förare och egare, Golah, kunde hoppas att finna någon lindring.

Hade han tillåtit dem att återvända till kusten, hvarifrån de begynt färden, eller att hvila några timmars tid på vägen, skulle de icke kunnat begagna sig deraf. De voro tvungne att gå vidare, drifne framåt af en kraft, som de icke kunde motstå.

Denna kraft var hoppet — hoppet att erhålla något *sangleh* och litet smutsigt vatten!

Att vända tillbaka eller att blifva efter de öfriga, skulle för dem endast medföra nya lidanden — kanhända sjelfva döden.

En menniska som vill dö, kan kasta sig i vattnet för att drunkna, men sedan ofrivilligt arbeta att undkomma den död hon så obetänksamt sökt.

Samma oemotståndliga fasa för döden tvingade våra hvita fångar att följa den svarte sheiken.

De ville icke dö — icke derföre att de egde hem och vänner, hvilka de önskade återse, icke ens af medfödd kärlek till lifvet, af naturen inplantad i hvarje bröst — nej, de ville icke dö, utan att ännu en gång hafva släckt sin törst. För att tillfredsställa denna längtan måste de följa Golah.

En af Golahs hustrur hade tre barn, och som hvarje hustru måste efterse sin afkomma, hade denna qvinna svårare att färdas än hennes mindre gynnade rivaler.

Det äldsta af hennes barn var alltför ungt att kunna gå ett längre stycke, utan fick mesta tiden, tillika med de andra barnen, sitta hos modren, som, med sina tre oroliga ungar balanserande på kamelens rygg, hade all möda att hindra dem från att falla till marken. Detta var ett sätt att resa som alls icke behagade henne, och hon funderade öfverbästa sättet att på något vis blifva befriad från åtminstone en del af sitt besvär.

Hon uttänkte således en plan att tvinga någon af slafvarne att bära hennes äldsta barn, en gosse om fyra år.

Colin blef det utsedda offret. Alla försök, som den unge skotten gjorde att undvika det ansvar man ville påtruga honom, voro fruktlösa. Qvinnan var bestämd, och Colin måste gifva efter, dock icke förr än hon hotat att kalla Golah till hjelp.

Detta var ett talande skäl, och den unge negern lades på Colins axlar med benen slutna om hans hals, och den ena handen stadigt hållande honom i håret.

Då denna anordning var fullbordad, började natten tillstunda och de två unga männen, hvilka tjenstgjorde såsom vakt, skyndade framåt för att eftersöka en passande plats för douaren.

Det var icke att befara det någon af slafvarne skulle göra försök till flykt; ty de voro alltför angelägna att undfå den lilla lott af föda, som skulle tilldelas dem då man gjort halt för natten.

Besvärad af sin börda och uttröttad af det långa oupphörliga släpet genom sanden, kom Colin icke så fort som de öfriga. Barnets moder, synbarligen omtänksam om sin förstföddes välbefinnande, hejdade sin kamel och red tillbaka till barnet.

Sedan kamelerna blifvit aflastade och tälten uppsatta, utdelade Golah aftonmåltiden, hvilken endast bestod af *sangleh*. Qvantiteten var mindre än den som bestods aftonen förut, men den förtärdes af de hvita med en sådan appetit, som ingen af dem hittills erfarit.

Båtsmannen Bill förklarade att, då han förtärde sin lilla lott, kände han dervid en sådan njutning,att det ersatte honom en hel dags undergånget lidande.

»Ah! master Harry,» sade han, »det är först nu som vi lärt att lefva, fastän jag en gång i natt trodde att vi höllo på att lära oss dö. Aldrig i min tid skall jag äta förrän jag blir hungrig,» tillade han, vändande sig till Terence; »är

det inte ett präktigt lif och är ni inte riktigt säll?»

»Det är den bästa mat man kan äta,» svarade Terence; »och det enda felet är, att det icke finnes tillräckligt deraf.»

»Då kan du få hvad jag lemnat af min del,» sade Colin, »ty jag kan icke säga att det är synnerligen godt.»

Harry, Terence och båtsmannen stirrade på den unge skotten med det största uttryck af oro och förvåning. Ehuru ringa den lott af *sangleh* varit, som blifvit tilldelad Colin, hade han dock icke ätit hälften deraf.

»Hvad går åt er, kära master Colly?» utropade Bill med en röst som uttryckte både fruktan och deltagande. »Om ni inte äter så dör ni.»

»Jag mår fullkomligt väl,» svarade Colin, »jag har fått nog och någon af er kan taga det jag lemnat.»

Fastän Colins tre följeslagare icke mer än till hälften tillfredsställt sin hunger, vägrade de alla att begagna sig af Colins tillbud, i hopp att han snart skulle återfå sin appetit och äta sjelf.

Den njutning de hade erfarit vid att förtära den lilla portion de fått, gjorde det omöjligt för dem att förklara Colins uppförande. Hans återhållsamhet gjorde dem oroliga.

## XLIV. Colin har tur.

Följande morgon, då karavanen bröt upp, tog Colin åter den unge negern om hand. Han behöfde icke ständigt bära honom, emedan gossen stundom sprang bredvid honom.

En lång stund gick den unge skotten, med sin anförtrodda skatt, lätt och ledigt lika fort som hans kamrater, och var stundom till och med framom dem. Den omsorg, hvarmed han behandlade gossen, undgick icke Grolah, hvilken visade några tecken till menskliga känslor, genom att gifva sina anletsdrag ett leende, som skulle betyda belåtenhet.

Emot middagen syntes Colin blifva trött, och blef åter efter de öfriga, likasom han hade gjort aftonen förut. Den ängsliga modren, alltid tänkande på sitt barns välbefinnande, stannade sin kamel och väntade tills Colin upphann henne.

Bill hade föregående afton blifvit mycket förvånad öfver Colins uppförande, synnerligast öfver det tålamod, hvarmed ynglingen underkastade sig att efterse barnet. Det låg något hemlighetsfullt uti den unge skottens sätt att vara, hvilket Bill icke kunde förstå. Det hade också väckt Harrys och Terences uppmärksamhet, oaktadt resans många besvärligheter skulle kunnat aflägsna deras tankar från honom och hans lilla skyddsling.

På eftermiddagen syntes qvinnan drifva Colin upp till *kafilan,* under gälla skri och med upprepade slag af den knutiga ändan af tygeln tvingande honom att gå framåt.

Synbarligen missnöjd med att höra den gälla, rösten, befallde Golah henne efter en stund att sluta upp med oväsendet och tillåta slafven att fortsätta resan i fred.

Fastän Colin icke förstod meningen af qvinnansord, borde han dock insett att hon icke nyttjade några smektermer. Den skrällande, vredgade tonen och slagen af repet borde hafva sagt honom det, och likväl underkastade han sig hennes förebråelser och bestraffningar med en mildhet och ett filosofiskt lugn, som förvånade kamraterna.

Då hans tankar icke voro alltför mycket upptagna af den pinsamma längtan efter föda och vatten, försökte Harry att börja ett samtal med kroomannen och han frågade honom om betydelsen af de ord, som den vredgade negerqvinnan så högljudt slungat öfver den unge skottens hufvud.

Kroomannen sade, att hon kallat ynglingen ett lättjefullt svin, en kristen hund och en otrogen fåne, och att hon hotat att döda honom i fall han icke ginge så fort som hon önskade.

På tredje dagen af deras resa var hettan icke så stark som förut och följaktligen ledo slafvarne mindre af törst och värme.

»Jag skall aldrig lida sådana dödsqval en gång till,» sade Harry, talande om hvad han erfarit föregående dagen. »Kanhända måste jag dö i denna öken af brist på vatten, men jag skall aldrig erfara så mycken smärta en gång till.»

»Hvarför det, master Harry?» frågade Bill.

»Emedan jag icke kan glömma min erfarenhet i natt, att ju större längtan efter vatten är, ju större blir njutningen af att tillfredsställa detta begär, och att blott tänka sig en sådan sällhet, kan lindra allt hvad jag hädanefter må komma att lida.»

»Ja ja men, det är inte så utan att master Harry har rätt,» svarade båtsmannen, »för jag kan inte låta bli att tänka på hur rar vår qvällsvard var i natt, och jag önskar bara att den skall smaka lika bra i qväll.»

»Vi hafva lärt oss någonting nytt,» sade Terence;»nytt åtminstone för mig; och jag skall veta huru jag lefver, om jag kommer der jag har öfverflöd. Hitintills har jag varit lik ett barn — ätit och druckit halfva mitt lif, icke derföre att jag behöfde det, men emedan jag icke förstod bättre. Der ha vi Colin; han tyckes icke förstå att värdera arabernas utmärkta sätt att lefva, eller måhända han förstår det bättre än vi. Kanhända han väntar på att förskaffa sig en bättre appetit, så att han med ännu mera njutning skall kunna tillfredsställa den; men hvart tog han nu vägen?»

De sågo sig omkring och funno att Colin ännu en gång blifvit efter med barnet och att modren väntade på honom.

Harry och Terence gingo vidare under förmodan att de snart skulle se sin kamrat obarmhertigt påföst af den uppretade negrinnan. Men Bill stannade, intresserad af att bevittna scenen.

Några minuter derefter påskyndades den unge skotten med barnet af den uppretade hexan, hvilken ännu en gång tycktes vara i högsta raseri öfver Colins ovilja eller oskicklighet att hålla jemna steg med karavanen.

»Ja ja, jag begriper hur det är fått.» sade Bill sedan han en stund stått och åskådat Colins misshandling. »Master Colin har tur. Jag undrar inte på att han vill kånka på den svarta ungen.»

»Hvad är det, Bill, hvad har du kommit underfund med?» frågade Terence och Harry i ett andedrag.

»Jo, nu vet jag hvarför master Colin inte ville äta sin middag i går.»

»Välan, hvarför då?»

»Jo, jag begriper att qvinnans ilska bara är låtsad och att hon är en gammal skälm.»

»Prat, Bill, det är endast inbillning,» sade Colin,som med barnet på axlarne nu vandrade sida vid sida med sina kamrater.

»Det är inte inbillning af mig,» svarade Bill, »men det är qvinnan som inbillar sig att ni är en vacker pojke. Hvad är det hon ger er, master Colin ?»

Colin, som ansåg det vara omöjligt att dölja sin lycka, berättade att qvinnan, då hon kunnat göra det utan att blifva sedd, gifvit honom en hand full torra fikon, samt en dryck kamelmjölk ur en läderbutelj, hvilken hon dolde under sin kappa.

Oaktadt den åsigt de nyss uttalat öfver den njutningen att tillfredsställa en förlängd törst och hunger, gratulerade Colins följeslagare honom till hans lycka, allesammans förklarande sig villiga att taga vård om det mörka barnet, förutsatt att de blefve belönade på samma sätt.

De hade vid detta tillfälle ingen aning om att Colins förmodade lycka snart skulle blifva en källa till stora ledsamheter för dem alla.

## XLV. Båtsmannen Bills experiment.

Denna dag blef mycket varm på eftermiddagen, och ändock red Golah med sådan häftighet, att det fordrades den största ansträngning för slafvarne att icke låta afståndet emellan honom och dem blifva alltför stort.

Detta sätt att resa blef alltför svårt för Bill, som förlorade hvarje tecken till tålamod.

Han var ur stånd att gå längre, tyckte han, eller om han icke var helt och hållet ur stånd att röra sig, så var han bestämdt ovillig att göra det, och derföre satte han sig ned.

Ett regn af slag haglade öfver honom, men som med barnet på axlarne nu vandrade sida vid sida med sina kamrater.

»Det är inte inbillning af mig,» svarade Bill, »men det är qvinnan som inbillar sig att ni är en vacker pojke. Hvad är det hon ger er, master Colin ?»

Colin, som ansåg det vara omöjligt att dölja sin lycka, berättade att qvinnan, då hon kunnat göra det utan att blifva sedd, gifvit honom en hand full torra fikon, samt en dryck kamelmjölk ur en läderbutelj, hvilken hon dolde under sin kappa.

Oaktadt den åsigt de nyss uttalat öfver den njutningen att tillfredsställa en förlängd törst och hunger, gratulerade Colins följeslagare honom till hans lycka, allesammans förklarande sig villiga att taga vård om det mörka barnet, förutsatt att de blefve belönade på samma sätt.

De hade vid detta tillfälle ingen aning om att Colins förmodade lycka snart skulle blifva en källa till stora ledsamheter för dem alla.

## XLV. Båtsmannen Bills experiment.

Denna dag blef mycket varm på eftermiddagen, och ändock red Golah med sådan häftighet, att det fordrades den största ansträngning för slafvarne att icke låta afståndet emellan honom och dem blifva alltför stort.

Detta sätt att resa blef alltför svårt för Bill, som förlorade hvarje tecken till tålamod.

Han var ur stånd att gå längre, tyckte han, eller om han icke var helt och hållet ur stånd att röra sig, så var han bestämdt ovillig att göra det, och derföre satte han sig ned.

Ett regn af slag haglade öfver honom, menverkade ingen förändring, och han kunde icke förmås att flytta sig från stället. De två unga männen, hvilka tjenstgjorde som vakt, visste icke hvad de skulle göra, och sedan de uttömt sina krafter i slående argumenter, tillika med en mängd sparkningar, anmälde de omsider förhållandet för Golah.

Sheiken vände ögonblickligt om sin kamel och red tillbaka.

Innan han hunnit till stället, hade de tre midshipmännen användt all sin vältalighet att förmå Bill följa sig, och kroomannen hade äfven förenat sig med dem, samt uppmanat Bill, att, om han satte något värde på sitt lif, stiga upp innan Golah hunne anlända, »ty,» förklarade de, »det odjuret skall icke visa någon barmhertighet.»

»För Guds skull,» utropade Harry Blount, »om det är dig möjligt att stå upp och gå ett litet stycke, så gör det!»

»Försök att röra på dig,» sade Terence, »och vi skola hjelpa dig. Kom, Bill, för dina vänners skull, och försök att gå. Golah är helt nära oss.»

Terence och Colin fattade härvid tag i Bill och försökte att få honom upp på fötterna, men den gamle förblef envist qvar på marken.

»Det är nog möjligt att jag kunde gå en bit till,» sade han, »men jag vill inte. Jag har haft tillräckligt af det här. Jag ämnar rida och låta Golah gå. Han duger bättre dertill än jag. Nu, gossar, skola ni inte vara så tokiga och bli ledsna för min skull. Ni har inte annat att göra än att se på, och ni skola få se någonting. Om jag inte har ungdom

och skönhet, som master Colly, att förskaffa mig tur med, så har jag erfarenhet som skall ge mig den.»

Då Golah kom till stället der båtsmannen satt, underrättades han om hvad som orsakat uppehållet,och att de vanliga medlen hade förfelat att göra verkan.

Han syntes icke missnöjd med underrättelsen, tvärtom, uttryckte hans anletsdrag snarare belåtenhet.

Med lugn ton befallde han slafven att gå upp.

Den trötte båtsmannen hade sårade fötter, och var nära nog utmattad af hunger och törst. Dessutom ville han göra ett försök, både för sin egen och sina unga följeslagares skull.

Han bad kroomannen att underrätta sheiken det han ville resa vidare, om han tilläts att rida på en af kamelerna.

»Du vill tvinga mig att döda dig?» utropade Golah, sedan han hört slafvens ord, »du vill narra mig att förlora det jag betalt för dig, men det skall icke ske. Du måste gå, jag, Golah, har sagt det.»

Båtsmannen svor pa att det icke fanns någon annan möjlighet att förmå honom komma framåt, än att tillåta honom att rida.

Detta svar på sheikens billiga anspråk meddelades genom kroomannen; och för ett ögonblick syntes Golah förlägen, hvad han skulle taga sig till.

Han ville icke döda slafven, sedan han sagt att han måste gå; icke heller ville han tillåta honom att rida, emedan karlen då skulle fått sin vilja fram.

Han stod en minut villrådig; derefter drog ett förfärligt leende öfver hans anletsdrag. Han hade besegrat svårigheten. Han tog kamelens tygel, samt band den ena ändan fast vid sadeln och den andra omkring båtsmannens handlof. Den stackars gamle Bill gjorde visserligen motstånd, men var som ett barn i den starke svarte skeikens händer.

Golahs son och svåger stodo bredvid, med uppspända bössor, och den första rörelse af Bills följeslagare skulle hafva blifvit en signal att gifva eld.

Då fastbindningen var slutad, befallde sheikensin son att leda fram kamelen, och båtsmannen släpades hastigt öfver sanden.

»Nu går du!» utropade Golah, utom sig af förtjusning; »och vi bära dig icke, ej heller rider du? *Bismillah!* Jag är din herre!»

Smärtan af att färdas på detta sätt var alltför stor att länge kunna uthärdas, och Bill måste taga till fötterna och gå som förut. Han var besegrad. Men till straff för det besvär han förorsakat sheiken, tvingade denne honom att gå bunden vid kamelens svans den återstående delen af dagen.

Hvar och en af de hvita slafvarne hade en gång trott sig ega alltför mycket mod, att tillåta någon behandla dem sjelfva eller deras vänner så som Bill blifvit behandlad denna dag; men ehuru ingen af dem saknade verkligt mod, var dock det stolta sinnet nedböjdt af en makt, för hvilken alla lefvande varelser måste gifva vika.

Denna makt var hungern; och det finnes intet djur så vildt eller fruktansvärdt, att det icke fromt underkastar sig herraväldet af den, som befaller öfver dess föda. Men det är en makt som måste brukas med urskiljning, ty eljest kan det hända att offren, bragta till förtviflan, öfverfalla och döda sina vaktare. Golah hade den klokheten att begagna sig deraf med önskad verkan; ty genom denna makt och med tillhjelp af två ynglingar, beherrskade han lätt alla dessa, hvilka under andra omständigheter skulle hafva gjort gällande sin rätt till friheten.

## XLVI. En orättvis belöning.

Nästa morgon då uppbrott gjordes, nedlät sig Golah att underrätta fångarne om att de samma sin son att leda

fram kamelen, och båtsmannen släpades hastigt öfver sanden.

»Nu går du!» utropade Golah, utom sig af förtjusning; »och vi bära dig icke, ej heller rider du? *Bismillah!* Jag är din herre!»

Smärtan af att färdas på detta sätt var alltför stor att länge kunna uthärdas, och Bill måste taga till fötterna och gå som förut. Han var besegrad. Men till straff för det besvär han fororsakat sheiken, tvingade denne honom att gå bunden vid kamelens svans den återstående delen af dagen.

Hvar och en af de hvita slafvarne hade en gång trott sig ega alltför mycket mod, att tillåta någon behandla dem sjelfva eller deras vänner så som Bill blifvit behandlad denna dag; men ehuru ingen af dem saknade verkligt mod, var dock det stolta sinnet nedböjdt af en makt, för hvilken alla lefvande varelser måste gifva vika.

Denna makt var hungern; och det finnes intet djur så vildt eller fruktansvärdt, att det icke fromt underkastar sig herraväldet af den, som befaller öfver dess föda. Men det är en makt som måste brukas med urskiljning, ty eljest kan det hända att offren, bragta till förtviflan, öfverfalla och döda sina vaktare. Golah hade den klokheten att begagna sig deraf med önskad verkan; ty genom denna makt och med tillhjelp af två ynglingar, beherrskade han lätt alla dessa, hvilka under andra omständigheter skulle hafva gjort gällande sin rätt till friheten.

## XLVI. En orättvis belöning.

Nästa morgon då uppbrott gjordes, nedlät sig Golah att underrätta fångarne om att de sammadag på eftermiddagen skulle anlända till en källa, der de skulle stanna två eller tre dagar.

Kroomannen berättade denna nyhet för gossarne, som voro förtjusta öfver utsigten att få hvila sig och ha riklig tillgång på vatten.

Harry hade sedermera ett längre samtal med kroomannen, som uttryckte sin förvåning öfver att de hvita fångarne voro så villiga att gå åt det håll sheiken förde dem.

Detta var ett ämne hvaröfver Harry och hans sällskap ej hade reflekterat, dels emedan de icke tänkt på att Golali ämnade företaga en längre resa, och dels emedan de antogo att hurudan hans afsigt än var, skulle han icke ändra den, hvad de än måtte föreslå honom.

Kroomannen tänkte annorlunda. Han underrättade dem, att om de fortsatte den kosa de nu följde, skulle de komma långt in i det inre af landet, möjligen till Timbuctoo. Han föreslog att man skulle öfvertala Golah att föra dem till någon hamn vid kusten, der de kunde lösas af en engelsk konsul.

Harry förstod vigten af kroomannens iakttagelser, och efter en rådplägning med kamraterna beslöts att de samma afton skulle begära ett samtal med Golah.

Kroomannen lofvade sitt biträde som tolk, och skulle göra allt hvad han förmådde att tala till deras förmån. Måhända skulle han öfvertala sheiken att förändra resplan, genom att säga honom att han skulle finna vida bättre afsättning och få mera betaldt för fångarne, på något ställe der fartyg komma och gå, än i det inre af landet.

Sedan tillade han hemlighetsfullt, att han skulle vilja varna dem för en sak, men då Harry bad honom förklara sig, hade han icke lust dertill.

Omsider blef han likväl mera meddelsam, ochsade att han var öfvertygad om att Colin aldrig skulle lemna öknen.

»Hvad vill det säga?» frågade Harry.

»Han blifva dödad. Sheiken döda honom.»

Fastän han gissade till skälet för denna förmodan, nödgade Harry honom att tydligare förklara sig.

»Om Golah se ungens mor gifva ynglingen en litet fikon, en droppe drick, han döda honom, säkert bestämdt. Jag

se; en, två, några mera se. Golah ingen narr. Ungen se också; Golah döda yngling och ungens mor.»

Harry lofvade att varna sin kamrat för faran och rädda honom, innan Golah skulle hinna fatta någon misstanke.

»Nej, icke duga,» sade kroomannen, och underrättade Harry, att om den unge skotten vägrade att taga emot en ynnest af qvinnan, skulle hennes sårade fåfänga vända hennes tycke för honom i ett bittert hat, och då skulle hon uttänka medel att öfver honom framkalla Golahs vrede — en vrede, som säkert skulle blifva lifsfarlig för dess föremål.

»Hvad kan jag då göra för att rädda honom?» frågade Harry.

»Inte,» svarade kroomannen. »Ni inte kunna göra, endast bedja Gud. Golah hustru kär i honom, han säkert måste dö.»

Harry underrättade båtsmannen och Terence om hvad kroomannen sagt honom.

»Jag tror att han har rätt,» sade Bill. »Naturligtvis, om den svabben Golah kommer under fund med att en af hans hustrur tycker om master Colly, så blir det tvärt slut med den stackars pojken. Han kommer att dödas och kanhända ätas upp.»

»Troligt nog,» instämde Terence. »Och skulle han förakta hennes vänlighet, kunde hennes hämndblifva lika farlig som Golahs. Jag fruktar att stackars Colin råkat illa ut.»

»Det är med master Colly som med Josef, då han råkade ut för Potifars hustru,» sade Bill.

»Ja,» svarade Harry; »den lilla affären tilldrog sig också i den här delen af verlden, men vår vän har utsigt att bli mycket olyckligare än Josef. Jag begriper icke hur vi skola kunna hjelpa honom.»

»Der står han nu igen omkring hundra kabellängder akterut,» sade Bill, och såg sig tillbaka. »Och der är den gamla qvinnan också; se så hon ser sig omkring, medan Colin äter fikon och dricker kamelmjölk, och då är jag nära att dö af brist på en droppe vatten! Gamle Golah är bestämdt stolt öfver den stora omsorg han har om hans barn, men blir det inte väsen af då han får veta något mera, då är det väl.»

»Gud hjelp oss!» svarade Harry. »Colin hinner snart upp oss och då skola vi tala vid honom.»

Harry hade rätt. Colin upphann dem strax derpå, efter att som vanligt hafva blifvit pådrifven af negrinnan, hvilken tycktes högeligen uppretad öfver det besvär han gjorde henne.

»Colin,» sade Harry, »du måste hålla den der qvinnan från dig. Hennes partiskhet för dig har redan väckt andras uppmärksamhet. Kroomannen har just nu sagt oss att du icke kommer lefvande ur öknen, att Golah hvarken är blind eller dåraktig, och att, om han får den ringaste misstanke att qvinnan visar dig någon välvilja, om den icke bestode i mer än att gifva dig ett fikon, så skall han döda dig.»

»Men hvad kan jag göra?» frågade Colin. »Om qvinnan skulle komma till dig med en handfull fikon, och gifva dig mjölk att dricka, kunde du säga nej då?»

»Nej, det kunde jag bestämdt icke. Jag skulleblott önska att ett sådant tillfälle erbjöde sig; men du måste på ett eller annat vis hålla henne från dig. Du får icke dröja efter, utan hela tiden hålla dig bland oss.»

»Om du visste,» frågade Colin, »att du kunde släcka din törst genom att dröja några steg efter, skulle du icke göra det?»

»Det vore en stark frestelse och jag skulle måhända gifva efter derför; men jag får lof att säga dig att du sväfvar i fara.»

Dagen blef hetare och hetare, och på eftermiddagen hade slafvarnes lidanden nått sin höjd. Bill tycktes vara svårare ankommen än någon af hans sällskap. Plan hade sträfvat sig fram i verlden under mänga år och skadat sin kropp genom öfveransträngning i många klimater, och det anfall som törst och hunger nu gjorde på honom, tillintetgjorde hans kraft, som aftog med hvarje timme.

Han hade största svårighet att röra sig, och hans tunga var så hoptorkad, att, då han skulle försöka tala, klibbade den fast vid gommen, Han sträckte sina händer mot Colin, hvilken, sedan han blifvit varnad af kamraterna, hållit sig till de öfriga.

Colin förstod tecknet och lade gossen på den gamle mannens skuldror. Bill hoppades att modren skulle belöna honom för det han tog vård om hennes barn, liksom hon hade gjort med hans företrädare, och för att göra sin sak rigtigt, lagade han att han blef efter karavanen.

Golahs son, som sett den gamle båtsmannens utmattade tillstånd, satte sig emot att han skulle belastas med barnet, och pekade på Harry och Terence. Men Bill var envis att behålla sin skatt, och med en förbannelse öfver den otrogne narren läto de honom få sin vilja fram.

En kort stund derefter stannade barnets modersin kamel och de tre midshipmännen gingo henne obemärkt förbi. Den gamle båtsmannen skyddade sig fram så fort som hans uttröttade ben det tilläto, för att emottaga den efterlängtade belöningen. Men den stackars karlen blef grymt bedragen i sina förhoppningar.

Då qvinnan såg hvem som bar hennes barn, yttrade hon två eller tre ord i skarp, vredgad ton, hvarefter barnet genast nedsteg från båtsmannens rygg och sprang det fortaste det kunde till henne.

Bills belöning blef en störtsjö af smädeord, tillika med ett regn af slag från den knutna ändan af grimskaftet. Han försökte att undvika straffet genom att skynda undan, men kamelen tycktes förstå det afstånd som han borde hålla emellan ryttarinnan och båtsmannen, så att den förra kunde utdela och den senare emottaga slagen med den bästa verkan. Då Bill ändtligen hann upp sina följeslagare, buro hans nakna axlar rosenfärgade bevis på qvinnans skicklighet i att handtera repändan.

Då hon red förbi Colin, som åter tagit vård om barnet, gaf hon den unge skotten en blick som tycktes säga: »Du har förrådt mig!» och utan att vänta på en blick till svar, red hon framåt för att förena sig med Golah, som red i spetsen för karavanen.

De svarta slafvarne tycktes högeligen roade af båtsmannens missöde. Händelsen hade väckt upp deras bortdöende energi, och resan fortsattes under mera liflighet än förut.

Bills motgång hade så pass återställt honom, att han litet derefter kunde tala; och då han gick bredvid midshipmännen hörde de honom mumla den ena eden efter den andra på god engelska.

## XLVII. Den yattenlösa källan.

Golah hoppades att framkomma till oasen tidigt på aftonen, och hela karavanen närde den förhoppningen att snart få riklig tillgång på vatten.

Det var väl att de voro lifvade af detta hopp, ty eljest skulle båtsmannen Bill och tre eller fyra andra i förtviflan hafva stupat på marken, fysiskt oförmögne att röra sig vidare. Men hoppet att få vatten, som skulle finnas endast några få mil framför dem, gaf dem beslutsamhet, styrka och lif. Matta och svaga släpade de sig fram, nästan vansinniga af naturens otillfredsställda fordringar, och strax efter solnedgången lyckades de framkomma till brunnen.

Den var torr!

Icke en droppe af det mycket efterlängtade elementet glänste i dess fördjupning, der de hade hoppats att finna det.

Bill och några af de andra slafvarne sjönko till marken, mumlande böner till Gud om en ögonblicklig död.

Golah var högst uppretad på allting, och hans hustrur, barn, slafvar och kameler, som kände till hans lynne, rusade hit och dit för att komma ur hans närhet.

Hastigt tycktes han hafva beslutat sig för någonting i denna förfärliga belägenhet, och hans vrede lade sig till

någon del.

Lossande den sista vattensäcken från en af kamelerna, hällde han en liten kopp deraf för hvarje person i *kafilan.* Hvar och en undfick sedan litet *sangleh* och ett par stora fikon.

Alla befalldes nu att begifva sig åt Vestern, dervid Golah visade vägen. Denna kust låg irät vinkel men den de hade följt under den tidigare delen af dagen.

Några af slafvarne förklarade att de icke kunde gå vidare; men sedan de blifvit kittlade med en käpp, insågo de att de hade misstagit sig.

Tillämpningen af Golahs knölpåk uppväckte domnade krafter, hvilka de icke trott sig ega.

Efter att hafva skridit framåt omkring två mil från den torra källan, gjorde Golah tvärt halt, dervid han gaf sina följeslagare några befallningar i en låg ton.

Kamelerna fördes genast i en cirkel, och nödgades att knäfalla, medan deras packning lyftades af dem.

Under tiden hörde de hvita fångarne röster och tramp af hästhofvar.

Den svarte sheiken, med sin högt uppdrifna hörselförmåga, hade upptäckt främlingars annalkande. Detta hade föranledt honom att göra halt.

Då bullret kommit litet närmare, utropade Golah på arabiska:

»Är det fred?»

»Det är fred,» blef svaret och då främlingarne kommo närmare vexlades helsningarna: »Frid med er, frid vare med alla här, och med edra vänner!»

Karavanen som de mött bestod af omkring femton eller tjugu män, samt några hästar och kameler. Sheiken, som kommenderade densamma, frågade Golah hvarifrån han kom.

»Från Vestern,» svarade Golah, låtande dem förstå att han reste samma väg som de.

»Hvarför höll ni icke då ut tills ni kom fram till källan?» blef nästa fråga.

»Den ligger för långt borta,» svarade Golah. »Vi äro ganska trötta.»

»Det är icke långt dit,» sade sheiken, »ickemera än omkring tre mil. Ni gjorde klokare i att begifva er dit.»

»Nej, jag tror det är omkring dubbelt så långt, och vi vänta tills i morgon.»

»Det göra vi icke. Jag vet att brunnen icke är långt borta, och vi skola komma dit i afton.»

»Det är bra,» sade Golah; »gån och måtte Gud vara med er. Men stanna, han I någon kamel att sälja?»

»Ja, en bra kamel. Den är litet trött nu, men blir stark tills i morgon.»

Golah visste att en kamel, som de ville sälja honom denna natt, skulle vara någon som knappt skulle kunna röra sig, någon som de tviflade på kunde följa dem mycket längre på vägen. Den svarte sheiken kände sina egna affärer bäst, och önskade att de skulle tro sig hafva narrat honom.

Efter några minuters ordvexling lyckades han att köpa kamelen, för hvilken han gaf ett par täcken, en skjorta och den huggare som blifvit tagen från Terence. Kamelen hade ingen last, och dess egare hade under senare tider haft mycket besvär för att tvinga honom att följa karavanen.

Främlingarne fortsatte strax derpå sin resa i den riktning der den uttorkade brunnen var belägen. Så snart de kommit ur sigte, gaf Golah befallning att ånyo pålästa kamelerna och återtaga den afbrutna marschen. För att uppmuntra slafvarne att fortsätta resan, lofvade han att kamelen som han köpt skulle slagtas till frukost följande morgon, och att de skulle få hvila upp sig i skuggan af tälten hela följande dagen.

Detta löfte hade utan tvifvel den förmodade verkan, att upplifva de sjunkande krafterna, och de gingo ända till

nära dagningen, då den nyss inköptakamelen lade sig ned och filosofiskt emotstod hvarje försök att förmå honom fortsätta resan.

Han var utsliten af arbete och hunger, och kunde icke resa sig på fötterna.

De andra kamelerna stannades och aflastades, tälten uppsattes och anordningar gjordes för att hvila ut hela dagen.

Sedan något torrt ogräs blifvit samladt till bränsle, fogade Golah anstalt om att infria sitt löfte att gifva dem tillräckligt med föda.

Han gjorde en ögla på ena ändan af ett rep, satte det omkring undre käken på kamelen och drog hufvudet så nära svansen som möjligt, hvarefter repet sattes fast vid svansroten.

Fatima, favoriten, stod bredvid, hållande ett kopparkärl, medan Golah öppnade en ådra på ena sidan af djurets hals, nära bröstbenet. Blodet rusade ut i strömmar, och innan kamelen utstött sitt sista andedrag, var kärlet fyldt mera än till hälften.

Kärlet sattes sedan öfver elden och blodet kokades samt omrördes med en sticka, tills den blef tjockt som en gröt. Derefter togs det af elden, och sedan det kallnat, liknade det både till färg och beskaffenhet lefvern hos en nyligen slagtad stut.

Denna föda utdelades bland slafvarne, och förtärdes begärligt af dem.

Kamelens hjerta och lefver lät Golah koka för sig och sin familj, och det oansenliga kött, som fanns på benen, skars i skifvor och hängdes upp i solen för att torka.

I kamelens mage fanns omkring en och en half kanna vatten, tjockt och grumligt af den föda djuret senast förtärt, men det hälldes i alla fall omsorgsfullt i ett getskinn och förvarades för framtida behof.

Inelfvorna tillvaratogos äfvenledes och hängdesatt torka i solen, för att efterhand blifva föda åt slafvarne.

Denna dag hade Harry och Terence, åtföljde af kroomannen, begärt ett samtal med Golah, och, de tilllätos att sitta ned vid dörren af hans tält, medan de samtalade med honom.

Harry tillsade kroomannen att underrätta deras herre, att, om han förde dem till någon hamn, skulle han erhålla ett högre pris för dem, än hvad han kunde få inuti landet.

Golahs svar på denna underrättelse var, att han betviflade dess sanningsenlighet; att han icke tyckte om städer vid hafvet; att hans planer icke lågo åt det hållet, och att han var angelägen om att komma till Timbuctoo så snart som möjligt. Vidare påstod han, att om alla hans slafvar voro kristna hundar, som kommit till landet på fartyg, så hade det kunnat vara mödan värdt att taga dem till någon hamn der de kunde lösas, men som de flesta af dem voro från länder, som icke igenlöste sina undersåter, tjenade det icke till att föra dem till kusten, der de måhända kunde rymma från honom, och då hade han haft allt sitt besvär för ingenting.

Han blef derpå tillfrågad om han icke ville försöka att sälja de hvita fångarne jemte de två kroomännen till någon slafhandlare, som kunde taga dem till kusten och der afyttra dem.

Golah ville icke lofva detta, ty då skulle han vara tvungen att sälja dem i öknen, der han icke kunde få deras halfva värde.

Den enda underrättelse de af honom erhöllo var den, att de kunde vara säkra på att få se den vidtberyktade staden Timbuctoo — det vill säga, om de voro nog starka att kunna uthärda med resans svårigheter.

Efter att hafva tackat Golah för hansnedlåtenhet att lyssna till deras anhållan, aflägsnade kroo-mannen sig, åtföljd af de andra, hvilka nu, för första gången, begynte inse sin förfärliga belägenhet. Tillräcklig föda och en dags hvila hade kommit de hvita slafvarne att vända sina tankar från det närvarande till framtiden.

Harry Blount och Terence funno Colin och Bill väntande på deras återkomst.

»Välan, hur låta nyheterna?» frågade Bill då de kommo närmare.

»Mycket illa,» svarade Terence. »Det finns icke något hopp för oss; vi skola gå till Timbuctoo.»

»Nej, jag går inte dit,» sade Bill, »om det låge i en annan verld, kunde jag kanske snart få se stället, men i den här verlden aldrig — aldrig!»

## XLVIII. Källan.

Helt tidigt den följande morgonen började karavanen tåga vidare mot Vestern. Grolah nödgades följa detta väderstreck, för att skaffa sig förråd af vatten, fastän det icke förde honom närmare hans mål.

De hade två dagsresor innan de kunde hinna till någon källa. Grolah, som var förargad öfver detta dröjsmål, var vid mycket dåligt lynne och missnöjd med allting.

En del af detta dåliga lynne fick den kamel han red uppbära, och djuret drefs långt framom de andra.

Sheikens vrede föll också på hans hustrur, hvilka icke redo nog fort, och sedan på slafvarne, som icke följde nog tätt i hälarne på kamelerna. Hans son och svåger blefvo emellanåt högtidligen förbannade i profetens namn, för det de icke pådrefvo slafvarne fort nog.

Innan man hunnit till källan, voro de hvita nedlåtenhet att lyssna till deras anhållan, aflägsnade kroo-mannen sig, åtföljd af de andra, hvilka nu, för första gången, begynte inse sin förfärliga belägenhet. Tillräcklig föda och en dags hvila hade kommit de hvita slafvarne att vända sina tankar från det närvarande till framtiden.

Harry Blount och Terence funno Colin och Bill väntande på deras återkomst.

»Välan, hur låta nyheterna?» frågade Bill då de kommo närmare.

»Mycket illa,» svarade Terence. »Det finns icke något hopp för oss; vi skola gå till Timbuctoo.»

»Nej, jag går inte dit,» sade Bill, »om det låge i en annan verld, kunde jag kanske snart få se stället, men i den här verlden aldrig — aldrig!»

## XLVIII. Källan.

Helt tidigt den följande morgonen började karavanen tåga vidare mot Vestern. Grolah nödgades följa detta väderstreck, för att skaffa sig förråd af vatten, fastän det icke förde honom närmare hans mål.

De hade två dagsresor innan de kunde hinna till någon källa. Grolah, som var förargad öfver detta dröjsmål, var vid mycket dåligt lynne och missnöjd med allting.

En del af detta dåliga lynne fick den kamel han red uppbära, och djuret drefs långt framom de andra.

Sheikens vrede föll också på hans hustrur, hvilka icke redo nog fort, och sedan på slafvarne, som icke följde nog tätt i hälarne på kamelerna. Hans son och svåger blefvo emellanåt högtidligen förbannade i profetens namn, för det de icke pådrefvo slafvarne fort nog.

Innan man hunnit till källan, voro de hvitaslafvarne i ett ganska bedröfligt tillstånd. Deras fötter voro sargade och stekta af den heta sanden, och som de kläder de tillåtits bära icke tillräckligt skyddade dem mot den brännande solen, voro deras hals och ben förbrända och blödande.

Inelfvorna och det mesta af köttet efter den slagtade kamelen hade för längesedan blifvit förtärdt, likaså det dåliga vattnet ur dess mage.

Colin hade åter lagat att han kommit i gunst hos sheikens hustru, och tilläts att hafva omsorg om barnet; men den lilla föda och dryck han undfick derför blefvo dyrt betalda.

Den unge negerns tyngd var ett betydligt hinder vid en tröttsam resa genom, som det syntes, ett brinnande fält; dertill kom att den svarte för att fasthålla sig på den unge mannens axlar, ryckt en ansenlig massa hår från hans hufvud, som derigenom blifvit mycket ömtåligt.

Hungriga, törstiga, matta, haltande och trötta, släpade de plågade fångarne sig fram.

Då de fingo i sigte en liten kulle, på hvilken två eller tre tunna buskar växte, pekade Golah på dessa, med en liten vändning på hufvudet åt truppen som var efter honom. Alla förstodo signalen och syntes genast intagna af hopp och glädje. De ryckte fram med nyväckta krafter, och sedan de kommit upp på kullen, sågo de källan vid dess fot.

Slafvarne skyndade fram, ifriga att släcka sin törst, men deras herre tycktes hafva för afsigt att gifva dem en lektion i den stora dygden tålamod.

Han befallde att kamelerna skulle lastas af och tälten uppsättas. Medan några förrättade detta arbete, beordrade han andra att söka efter bränsle.

Under tiden roade han sig med att samla ihop alla tallrikar och dryckeskäril och ställa dem nära till källan.Derefter fastgjorde han ett rep vid en läderhink, hämtade vatten ur källan och fyllde omsorgsfullt kärlen, utan att spilla det minsta af den dyrbara dryck, hans följeslagare voro så angelägna att bekomma.

När han slutat detta, kallade han sina hustrur och barn omkring sig och utdelade till hvardera af dem omkring halftannat qvarter vatten, och sedan de erhållit några få sekunders tid att förtära det, befallde han dem gå.

Alla lydde utan knot, synbarligen tillfredsställda.

Derefter framropades slafvarne, och det blef ett förskräckligt rusande. Kärlen fattades häftigt och dess innehåll sväljdes i ett andetag. De räckte fram dem ånyo, fingo dem påfyllda och tömde dem ännu en gång.

Den mängd vatten som båtsmannen Bill och hans tre unga kamrater sväljde, samt den hastighet, hvarmed det skedde, gaf Golah anledning förklara, att det fanns blott en Gud, att Mahomed var hans profet, och att fyra af hans slafvar voro kristna svin.

Sedan alla hade släckt sin törst, visade Golah dem den qvantitet vatten han ansåg tillräcklig för en törstig menniska, genom att dricka omkring halftannat qvarter vatten — icke mer än en femtedel af den mängd hvar och en af hans hvita slafvar förtärt.

Långa år med ringa vattentillgång hade vant negersheiken att vara beläten med en liten portion af detta dyrbara goda och ändock förblifva stark och rörlig.

Omkring två timmar efter det de uppnått källan och just som de hade slutat att vattna kamelerna, anlände en annan karavan, och dess ledare helsades af Golah med den vanliga helsningen: »Är det fred?»Svaret blef: »Det är fred», och de nyss ankomna stego af och uppslogo sitt läger.

Följande morgon hade Golah ett långt samtal med deras sheik, hvarefter han återvände till sitt eget tält i synbar oro.

Den nyanlända karavanen bestod af elfva karlar, med åtta kameler och tre ökenhästar. Männen voro alla araber och ingen af dem var slaf. De voro alla beväpnade och medförde ingen handelsvara. De hade senast kommit Iran nordvest, för hvilket ändamål visste Golah icke, ty den främmande sheiken hade icke gifvit honom någon underrättelse derom.

Fastän ganska blottad på lifsmedel, beslöt Golah att icke lemna källan den dagen, och kroomannen. påstod att detta beslut var föranledt af fruktan för främlingarne.

»Om han är rädd för dem,» sade Harry, »anser jag att han skulle vara desto angelägnare att komma undan deras sällskap.»

Kroomannen förklarade att om araberna voro röfvare, ökenpirater, skulle de icke oroa Golah så länge han

qvarblef vid källan.

Häri hade kroomannen rätt. Landsvägsröfvare öfverfalla icke sina offer vid ett värdshus, utan på vägen. Pirater plundra icke fartyg i hamnen, utan på öppna oceanen. Bruket hade på goda skäl stadgat enahanda regel å den stora sandiga oceanen i Sahara.

»Jag skulle önska att de voro röfvare och ville taga oss från Golah!» sade Colin. »Vi skulle då måhända föras till norden, der vi möjligtvis kunde blifva utlösta efter någon tid. Som det nu är, och om vi tagas till Timbuctoo, skola vi aldrig komma från Afrika.»

»Vi skola icke föras dit,» sade Terence. Vi skola blifva röfvare sjelfva först. Jag vill blifva det,och då skall Golah blifva plundrad på en af sina slafvar åtminstone.

»Och den slafven blir mister Terence O'Connor, naturligtvis?» sade Bill.

»Ja.»

»Då har ni inte gjort mer än mäster Colly, som redan plundrat honom på hans hustrus och barns kärlek.»

»Det är nog nu,» sade Colin, som icke tyckte om att höra någon hänsyftning på qvinnan. »Vi hafva annat hvarmed vi böra sysselsätta våra tankar. Sedan vi hafva funnit att de ämna föra oss till Timbuctoo, är det tid för oss att handla. Vi böra icke gå dit.»

»Det förstås,» sade Harry; »men hvad kunna vi göra? Något borde företagas genast. Hvarje dag vi resa söderut, förer oss längre från hemmet och möjligheten att någonsin komma dit. Kanhända dessa araber vilja köpa oss och taga oss till norden? Antag att kroomannen skulle tala med dem derom?»

Alla samtyckte dertill. Kroomannen kallades och underrättades om deras önskan, men sade att han icke vågade tala med araberna, emedan Golah skulle blifva missnöjd deröfver. Han sade dem också, hvilket de hvita fångarne redan bemärkt, att Golah och hans son höllo noggrann vakt öfver dem, såväl som öfver främlingarne, och att ett tillfälle till samtal med den arabiske sheiken icke vore lätt att erhålla.

Medan han talade, närmade den arabiske sheiken sig brunnen för att hämta vatten.

Kroomannen reste sig ögonblickligt och gick efter honom.

Han bemärktes genast af den skarpögde Golah, som ropade honom tillbaka, och han åtlyddebefallningen, men icke förr än han släckt sin törst, som icke syntes vara särdeles stor.

Vid kroomannens återkomst från brunnen underrättade han Harry att han sagt till arabsheiken: »Köp oss. Ni får tillräckligt med penningar för oss i Svearah»; och att sheiken svarat: »De hvita slafvarne äro hundar och icke värda att köpas.»

»Då hafva vi intet hopp från det hållet!» utropade Terence.

Kroomannen skakade på hufvudet, som om han icke delat Terence's tanke.

»Hvad! tror du att det ännu finnes hopp?» frågade Harry.

Mannen nickade bifall.

»Huru? På hvad sätt?»

Kroomannen bevärdigade icke denna fråga med något svar, utan gick tyst sm väg.

Som det återstod två eller tre timmar till dess solen gick ned öfver Sahara, upptogo araberna sina tält och begåfvo sig af åt den rigtning, der den torra brunnen var belägen och från hvilken Golah och hans karavan just kommit. Sedan de försvunnit bakom kullen, skickades Grolahs son upp på höjden för att efterspana dem, medan hans qvinnor och slafvar befalltes att slå ihop tälten så skyndsamt som möjligt.

Då nattens skuggor betäckte öknen och främlingarne icke längre kunde ses, gaf Golah befallning om marschens fortsättande i en mera sydostlig riktning, hvilken skulle föra karavanen från hafskusten, och, som de hvita

slafvarne trodde, från all utsigt att någonsin återfå friheten.

Kroomannen deremot syntes vara belåten att anträda den nya kosan, oaktadt han förut yttrat missnöje att gå inåt landet.

## XLIX. Ett vigtigt spörjsmål.

Under den nattliga färden syntes Golah ännu frukta araberna, och så stor var hans önskan att göra afståndet, emellan sig och dem så stort som möjligt, att han icke gjorde halt förrän solen öfver tvänne timmar belyst horisonten.

En stund förut hade Fatima, hans favorit, ridit vid hans sida, och efter hvad som kunde förmärkas af bådas lifliga rörelser, lemnat honom någon vigtig underrättelse.

Sedan tälten blifvit uppsatta och då födan skulle utdelas, befallde Golah modren till den gosse Colin burit, att framtaga den säck fikon som blifvit henne anförtrodd.

Darrande af oroliga aningar reste qvinnan sig för att lyda. Kroomannen blickade på de hvita fångarne med ett uttryck af förskräckelse, och fastän de icke förstått Golahs befallning, insågo de att allt icke stod rätt till.

Qvinnan lemnade från sig säcken. Den innehöll omkring en half kanna torra fikon.

De fikon som utdelats tre dagar förut hade tagits ur en annan säck, som förvarades af Fatima.

Den som nu framlemnades af den andra hustrun, borde hafva varit full, och Golah ville veta hvarföre den icke var det.

Qvinnan svarade darrande att hon och hennes barn uppätit fikonen.

Åt denna bekännelse skrattade Fatima hånfullt, och sade några ord, hvilka förökade delinqventens ångest, och kom gossen att skrika af fruktan.

»Jag säga er det,» sade kroomannen, hvilken stod nära de hvita slafvarne; »Fatima säga tillGolah: kristen hund äta fikon. Golah döda honom nu; han döda den qvinna också.»

Hos dem som resa genom den stora öknen, anses det såsom ett bland de största brott som kunna begås, att stjäla föda eller dryck och förtära något deraf utan de medresandes vetskap.

Födoämnen, som lemnats i en persons förvar, måste omsorgsfullt vårdas och förvaras, och under inga omständigheter må en munsbit förtäras, förrän det blifvit framsatt i allas närvaro och blifvit deladt.

Äfven om det varit sannt hvad qvinnan sagt, skulle hennes brott hafva varit tillräckligt stort, att sätta hennes lif i fara; men hennes synd var större än så.

Hon hade visat välvilja mot en slaf — en kristen hund — och hade uppväckt svartsjuka hos sin mohamedanske herre och man.

Fatima tycktes vara mycket lycklig, ty endast ett underverk kunde i hennes tanke frälsa lifvet på den olyckliga, som råkat blifva hennes rival.

Efter att hafva dragit sabeln ur slidan och uppspännt hanen på bössan, befallde Golah slafvarne sätta sig på marken i en linie.

Denna befallning förstods och åtlyddes genast, hvarvid de hvita slöto sig åt ena ändan af linien.

Golahs son och svåger, hvar och en med laddad bössa och uppspänd hane, ställdes midt framför linien och befalldes af sheiken att skjuta den, som vågade resa sig upp från marken.

Odjuret gick derefter fram till Colin, fattade den unge skotten i de mörkbruna lockarne och släpade honom några steg från hans kamrater. Der lemnades han en stund för sig sjelf.

Hvar och en fick sig tilldelad litet *cheni,* menintet gafs åt qvinnan, som var föremål for Golahs vrede, eller åt Colin.

Att nu gifva dem föda, skulle i sheikens tanke varit lika dåraktigt som att bortkasta maten i sanden.

Föda var ämnad för lifvets uppehållande, men icke bestämdt för sådane som ej hade lång tid att lefva; och ändock kunde man af hans rörelser skönja att han ännu icke bestämt sig för huru de skulle dö.

De båda vakterna, med bössorna i sina händer, höllo ett skarpt öga på slafvarne, medan Golah var upptagen af ett längre samråd med Fatima.

»Hvad skola vi göra?» frågade Terence; »den gamle skurken har ondt i sinnet, och hur kunna vi förekomma det? Vi kunna icke låta honom döda den stackars Colly.»

»Vi måste göra något genast,» sade Harry. »Vi hafva försummat det alltför länge, och nu är det så mycket svårare, som de äro beredda på anfall. Bill, hvad skola vi göra?»

»Om vi alla rusade på dem, vid ropet *ett- tu- tre!* sade Terence; »mer än en eller två af oss kunna icke dödas, förrän vi hade nappatag med dem. Det kunde vi göra, om de här svarta karlarne bara ville hjelpa oss.»

Kroomannen förklarade sig villig att biträda förslaget, och trodde att hans landsman skulle göra detsamma. Han fruktade dock att man icke kunde lita på de andra svarta, och att om han sade till dem derom, måste det blifva på ett språk som skulle förstås af de båda vakterna.

»Välan då,» sade Harry, »det blir sex af oss emot tre. Skall jag gifva signalen?»

»Sagdt och gjordt!» sade Terence, dragande sina fötter under kroppen för att hastigt kunna resa sig upp.Företaget var högst äfventyrligt, men alla syntes villige att deltaga deri.

Sedan de lemnat källan, hade de blifvit öfvertygade om att lif och frihet berodde på deras utförande af en strid, fastän omständigheterna tycktes hafva tvingat dem att utföra den, då det var minsta utsigt till framgång.

»Nu alla man tillreds!» mumlade Harry, med lugn röst, för att icke väcka vaktens uppmärksamhet. *»Ett!»*

»Stopp!» utropade Colin, som uppmärksamt lyssnat till samtalet. »Jag går ej in derpå. Vi skulle allesammans blifva dödade. Två eller tre skulle skjutas och sheiken sjelf skulle expediera de öfriga med sin sabel. Det är bättre att han dödar mig, om han verkligen ämnar det, än att vi alla fyra skola förgås i det fruktlösa försöket att frälsa en.»

»Det är icke för dig allena vi ämna handla,» svarade Harry. »Det är lika mycket för oss sjelfva.»

»Handla då, när det erbjudes tillfälle till framgång,» fortsatte Colin. »I kunnen icke rädda mig, och skolen endast förlora edra egna lif.»

»Den stora svarte sheiken döda någon — vara ganska säkert,» sade kroomannen, under det han satt med sina ögon fästade på Grolah.

Denne samtalade ännu med Fatima, hvarvid hans ansigte hade ett uttryck, som var förfärligt att skåda för alla utom henne.

Qvinnan, om hvars död de rådslogo, var sysselsatt med att smeka sina barn, medveten om att hon endast hade några minuter qvar att lefva i deras sällskap. Hennes anletsdrag buro ett uttryck af lugn, hopplös resignation, liksom hon öfverlemnat sig åt ett oundvikligt öde.

Den tredje hustrun satt på något afstånd från de andra. Med sitt barn i sina armar satt honpå marken, åskådande scenen framför sig med en blick, hvari blandades förvåning, nyfikenhet och sorg.

Af hela karavanens utseende skulle en främling kunna hafva förstått att något hjertslitande var å färde.

»Colin,» utropade Terence, uppmuntrande, »vi vilja icke sitta här stilla och åse din död. Det vore bättre att vi gjorde något medan det ännu är tid. »Låt Harry gifva signalen.»

»Jag säger er att det är galenskap,» invände Colin. »Vänta tilldess vi få se hvad han ämnar göra. Kanhända han vill behålla mig någon tid för framtida hämnd, och måhända kan ni få tillfälle att befria både mig och er, vid ett tillfälle då icke två karlar stå öfver oss, färdiga att slå ut våra hjernor.»

Colins kamrater insågo att han hade rätt i sin anmärkning; och för en stund väntade de under tystnad, med ögonen fästade på sheikens tält.

De hade icke väntat länge, förrän Golah snart kom ut, efter att hafva slutat sitt rådslag med Fatima.

Öfver hans ansigte låg ett förfärligt leende — ett leende som kom de flesta att darra af fruktan.

## L. En lefvande graf.

Golah tog några remmar från sin sadel, tecknade åt de två männen, som bevakade slafvarne, och gaf dem någon uppmaning på ett okändt språk, hvarefter de riktade bössornas mynningar emot de hvita slafvarne, och syntes blott vänta på befallning att gifva eld.

Derefter blickade Golah på Terence och gjorde på marken, åskådande scenen framför sig med en blick, hvari blandades förvåning, nyfikenhet och sorg.

Af hela karavanens utseende skulle en främling kunna hafva förstått att något hjertslitande var å färde.

»Colin,» utropade Terence, uppmuntrande, »vi vilja icke sitta här stilla och åse din död. Det vore bättre att vi gjorde något medan det ännu är tid. »Låt Harry gifva signalen.»

»Jag säger er att det är galenskap,» invände Colin. »Vänta tilldess vi få se hvad han ämnar göra. Kanhända han vill behålla mig någon tid för framtida hämnd, och måhända kan ni få tillfälle att befria både mig och er, vid ett tillfälle då icke två karlar stå öfver oss, färdiga att slå ut våra hjernor.»

Colins kamrater insågo att han hade rätt i sin anmärkning; och för en stund väntade de under tystnad, med ögonen fästade på sheikens tält.

De hade icke väntat länge, förrän Golah snart kom ut, efter att hafva slutat sitt rådslag med Fatima.

Öfver hans ansigte låg ett förfärligt leende — ett leende som kom de flesta att darra af fruktan.

## L. En lefvande graf.

Golah tog några remmar från sin sadel, tecknade åt de två männen, som bevakade slafvarne, och gaf dem någon uppmaning på ett okändt språk, hvarefter de riktade bössornas mynningar emot de hvita slafvarne, och syntes blott vänta på befallning att gifva eld.

Derefter blickade Golah på Terence och gjordeett tecken till den unge irländaren att stiga fram till honom.

Terence tvekade.

»Gå Terry,» mumlade Colin. »Han vill dig intet ondt.»

I detta ögonblick steg Fatima ur tältet, beväpnad med sin mans sabel och synbarligen längtande efter tillfälle att få begagna den.

Följande sina kamraters råd, sprang Terence upp, och närmade sig det ställe der sheiken stod. Kroomannen blef sedan framkallad, hvarefter Golah tog honom och midshipmannen i hvardera handen och ledde dem till sitt tält, dit de åtföljdes af Fatima.

Sheiken meddelade sig i några få ord med kroomannen, som derpå underrättade Terence att hans lif berodde på fullkomlig lydnad af Golahs befallningar. Hans händer skulle bindas och han tilläts icke att gifva något ljud från

sig, så att de andra skulle höra det.

»Han säga,» sade kroomannen, »om ni icke spjerna emot och icke göra väsen, han icke döda er.»

Vidare rådde kroomannen Terence att lugnt underkasta sig sin lott, sägande att det minsta motstånd skulle blifva orsak till de hvita slafvarnes död.

Fastän han egde mer än vanlig styrka och kraft för en yngling af hans ålder, visste Terence att han i handgemäng med den jättestore svarte sheiken icke skulle hafva ringaste utsigt att segra.

Skulle han ropa åt sina kamrater och bringa dem att handla gemensamt, som de allaredan föreslagit?

Nej, då skulle sannolikt två af dem blifva skjutna; den tredje få hufvudet krossadt af en bösskolf och den fjerde — han sjelf — blifva strypt af Golahs jernfasta händer, om icke halshuggen af den sabelFatima höll i handen. Den unge irländaren gaf således vika för omständigheterna och lät sina händer bindas på ryggen, liksom kroomannen.

Golah steg nu ut ur tältet och ledde Harry Blount dit in. Då denne såg Terence och kroomannen ligga bundna på golfvet, studsade den unge engelsmannen och försökte att frigöra sig från den hand som fattade honom. Hans försök hade endast den verkan, att han ögonblickligen kastades till marken och fasthölls af sin starke motståndare, hvilken vid samma tillfälle hade fullt upp att göra med att skydda sitt offer mot den uppretade Fatima.

Terence, Harry och kroomannen fördes nu tillbaka till sin förra plats och tvingades att sätta sig ned i samma rad från hvilken de blifvit bortförda.

Bill och Colin behandlades derefter på samma sätt, och bakbundos liksom deras kamrater.

»Hvad menar den gamle d—n?» frågade Bill, då Golah band hans händer tillsammans. »Ämnar han mörda oss allesammans?»

»Nej, han inte döda bara en af er,» sade kroomannen och vände sig till Colin under det han talade.

»Colin! Colin!» utropade Harry; »se hvad du har gjort genom att sätta dig emot vår plan! Vi äro alla hjelplösa nu.»

»Så mycket bättre för er,» svarade Colin. »Då behöfven I icke lida någon vidare misshandling.»

»Om han icke ämnar misshandla oss, hvarför har han bundit oss?» frågade Bill. Det är ett besynnerligt sätt att visa vänskap.»

»Ja, men ett säkert,» svarade Colin. »I kunnen icke nu kasta eder i någon fara, genom att sätta er emot hans vilja.»

Terence och Harry förstodo Colins mening; och nu först insågo de hvarföre de blifvit bundna.Det var for att hindra dem från att blanda sig i Golahs plan, angående hans två offer.

Sedan man betryggat sig mot de hvita slafvarne, var ingen fara att frukta från de öfriga; och de båda negrerna som bevakat dem, gingo in i ett tält för att uppfriska sig med en dryck cheni.

Under tiden hade Golah varit sysselsatt att lösa upp packningen på den ena af sina kameler, och ett ögonblick derefter kom han, bärande en lång mohrisk spade.

Två af de svarta slafvarne kallades fram ur linien; spaden sattes i handen på den ena och en trätallrik gafs åt den andra. De befalldes derefter att göra en grop i sanden, på hvilket de också genast började arbeta.

»De gräfva graf åt mig eller åt den stackars qvinnan — kanhända åt oss båda?» sade Colin, under det han lugnt stirrade på förrättningen.

Hans kamrater tviflade icke på hvad han sade och beskådade scenen under melankolisk tystnad.

Medan slafvarne voro sysselsatta att gräfva gropen, kallade Golah till sig de båda vakterna och gaf dem några

befallningar angående resans fortsättande.

De svarta slafvarne behöfde blott några minuter för att i den lösa sanden göra ett hål af omkring fyra fots djup. Derefter befalldes de att gräfva ett annat hål.

»Det är slut med mig,» sade Colin; »han ämnar döda två, och naturligtvis är jag den ene.»

»Han *borde* döda oss alla,» utropade Terence» »Vi förtjenade det, då vi lemnade källan i natt. Vi skulle hafva gjort något försök att frälsa våra lif, medan det ännu var tid.»

»Du har rätt,» återtog Harry; »vi *äro* narrar — fega narrar. Vi förtjena hvarken att beklagas idenna verlden eller att blifva saliga i den nästkommande. Colly, min vän, om du träffas af något ondt, så svär jag att hämnas det, så snart mina händer blifva fria.»

»Och jag förenar mig med dig,» tillade Terence.

»Bry er icke om mig, kamrater,» svarade Colin, som syntes mindre upprörd än de andra. »Gör det bästa I kunnen för eder egen räkning, att I måtten undkomma detta vilddjur.»

Harrys uppmärksamhet vändes nu till Bill, som vändt ryggen åt en af de svarta slafvarne, som satt nära honom, och bad denne genom tecken att lossa hans händer.

Mannen vägrade, synbarligen fruktande Golahs vrede, i händelse han skulle upptäckas.

Den andre kroomannen, som var obunden, erbjöd sig att lossa händerna på sin landsman; men denne tycktes vara nöjd med sin förlust af friheten, och vägrade mottaga den erbjudna hjelpen. Han fruktade också döden från Golahs hand.

Qvinnan som ådragit sig Golahs vrede sökte med lugn möta den fruktansvärda döden. De vilda klagoropen från hennes barn gåfvo tillkänna att de voro medvetna om en öfverhängande olycka.

Fatima syntes förverkliga ett länge närdt hopp — hoppet om hämnd på en hatad rival.

Den omsorg Golah haft att afböja allt motstånd, kroomannens ord, vaktens blickar och rörelser, de två grafvarna i sanden — allt tillkännagaf att någon fasaväckande tragedi förestod. Våra gossar insågo detta, liksom de insågo att de icke kunde göra något för att förekomma det.

Nära nog från sina sinnen vid tanken på deras hjelplösa belägenhet, kunde de endast vänta på hvad det förskräckliga ödet skulle bära i sitt sköte.

## LI. Sheikens hämndplan.

Den andra sandgropen uppgräfdes på ett kort afstånd från den första; och då den var omkring fyra och en half fot djup, befallde Golah de svarte att sluta sitt arbete, hvarefter en af dem skickades tillbaka för att återtaga sin plats bland sina kamrater.

Vid denna tid hade tälten blifvit upptagna, kamelerna pålastade och alla syntes angelägna att lemna stället utom Golah och Fatima, hvilka ännu icke hade slutat sitt värf.

Då de två väktarne åter intagit sina platser framför linien, såsom förut med uppspända hanar, närmade Golah sig qvinnan, hvilken, slitande sig från barnen, reste sig vid hans ankomst.

Alla blickade på dem med smärtsamma aningar om en förskräcklig utgång.

Golah fattade sjelf i qvinnan, släpade henne till de uppgräfda grafvarne och kastade henne i den ena af dem. Slafven, som höll i spaden, befalldes att igenfylla gropen omkring henne.

»Gud förbarme sig öfver henne!» utropade Terence; »odjuret ämnar begrafva henne lefvande! Kunna vi icke rädda henne?»

»Vi äro icke menniskor om vi icke försöka det!» utropade Harry, under det han hastigt sprang upp.

Hans exempel följdes ögonblickligt af de hvita kamraterna.

Bössorna riktades emot dem, men med ett rop från Golah sänktes de skyndsamt ned mot marken.

På sin faders befallning skyndade sheikens son till sandgropen, för att hindra någon att komma qvinnan till hjelp, medan Golah sjelf rusade framåt att möta de hjelplösa männen som närmade sig honom.I ett ögonblick kastades de alla fyra till marken.

Med deras händer bundna, handterade sheiken dem som om de varit sandsäckar.

Han tog Harry vid håret med den ena och Terence med den andra handen, reste dem på detta sätt upp och släpade dem tillbaka till den plats i linien der de förut setat.

Bill räddade sig genom att rulla sig omkring tilldess han kom på sin förra plats. Colin tilläts ligga på marken der sheiken kullslagit honom.

Golah återvände nu till gropen, der qvinnan stod till hälften begrafven.

Hon gjorde intet motstånd, yttrade ingen klagan, utan syntes lugnt öfverlemna sig åt ett öde, som hon icke kunde undkomma. Det var synbart att Golah icke ämnade se henne dö; ty, medan jorden fylldes kring hennes kropp, var hennes hufvud alltjemt öfver marken. Hon skulle hungra ihjel! Då sheiken ämnade gå ifrån gropen, talade qvinnan några ord, som likväl icke gjorde någon verkan på honom. Men kroomannens ögon fylldes af tårar, som hastigt rullade utför hans mahognybruna kinder.

Colin, som var uppmärksam på allt utom det öde som hotade honom sjelf, märkte kroomannens rörelse och frågade efter orsaken dertill.

»Hon ber honom bli god mot hennes lilla gosse,» sade karlen, i en ton darrande af rörelse.

Äro tårar omanliga? — Nej.

De klara perlor, hvilka rullade från denne mans ögon och glänste mot hans mörka kinder, då han hörde den olyckliga qvinnans bön för sitt barn, utvisade att han icke var något djur, utan en man, — en man med en själ och ett hjerta, som många kunde afundats honom.

Sedan han lemnat stället der qvinnan varbegrafven, gick Golah till Colin, släpade upp honom på fötterna och ledde honom till den andra grafven.

Hans afsigt var tydlig. De båda som väckt hans vrede och svartsjuka skulle lemnas i hvarandras närhet, lefvande begrafna, för att omkomma på detta fasansfulla sätt.

»Colin! Colin! hvad kunna vi göra för att rädda dig?» utropade Harry, i en ton af högsta förtviflan och sorg.

»Ingenting,» svarade Colin; »gören icke något försök, I dragen endast olycka öfver eder sjelfva. Lemna mig åt mitt öde.»

I detta ögonblick kastades Colin i gropen och hölls i en upprätt ställning af Golah, medan den svarte slafven började att igenfylla grafven kring honom.

Följande qvinnans exempel, gjorde Colin icke något onödigt motstånd. Hans kamrater sutto stirrande i stum fasa, lidande af sorg, blygsel, oro och förtviflan.

Sheiken var nu färdig att lemna stället och befallde slafven, som biträdt honom i sitt djefvulska verk, att bestiga den kamel, som förut begagnats af den begrafda qvinnan. Den svarte lydde, glad att han fick en så angenäm belöning för sitt arbete, men hans ansigte förlängdes betydligt, då Golah och Fatima räckte honom de tre barnen och satte dem under hans vård.

Golah hade blott en enda sak att göra innan han lemnade stället. Det var en handling värdig honom sjelf, fastän uppfunnen af Fatima.

Efter att hafva fyllt en bägare med vatten ställde han den midt emellan Colin och qvinnan, men på så långt afstånd att ingendera af dem kunde nå den.

Denna sataniska tanke utfördes med afsigt att under dödstimmen föröka plågorna hos de olyckliga,med åsynen af vatten, i brist hvaraf de snart skulle känna de mest pinsamma qval. Bredvid bägaren lade han en handfull fikon.

»Der,» utropade han retsamt, »lemnar jag eder båda tillsammans med mera föda och vatten än ni någonsin kunna förtära. Är jag icke god? Hvad mera kunnen 1 begära? *Bismillah!* Gud är stor och Mahomed är hans profet; och jag är Golah, den gode, den rättvise!»

Härefter gaf han befallning att fortsätta marschen.

»Icke ur stället!» utropade Terence; »vi skola gifva honom litet besvär ännu.»

»Naturligtvis vilja vi icke gå och lemna Colin här,» sade Harry. »Sheiken är för snål att döda alla sina slafvar. Gå icke ett steg, Bill, och vi kunna måhända få Colin fri ännu.

»Jag skall göra som ni vill, naturligtvis,» sade Bill, »men jag tror att vi måste gå. Golah har ett sätt att tvinga en menniska att gå, om hon vill eller ej.»

Alla gingo från stället utom de tre hvita slafvarne.

»Var vid godt mod,» sade Bill till Colin, »ingen skall förmå oss att lemna er der.»

»Gå! gå!» manade Colin. »I kunnen icke göra mig något godt och skolen endast skada er sjelfva.»

Golah hade bestigit sin kamel och ridit förut, lemnande åt de två vakterna att pådrifva slafvarne; och liksom han anat ätt de hvita skulle göra honom besvär, befallte han att de skulle gå, med händerna bundna på ryggen.

Men Terence, Harry och Bill vägrade att röra sig, och då alla försök att få dem att gå voro förgäfves, ropade de båda vakterna högljudt på sheiken.Golah kom ridande tillbaka, ursinnig.

Nedstigande från sin kamel, tog han laddstaken ur sin bössa, rusade på Terence som stod honom närmast och öfverhöljde honom med slag, som förändrade färgen på hans skjorta från smutshvit till röd.

De båda uppsyningsmännen följde deras herres exempel, och började piska Harry och Bill, hvilka, oförmögna att göra något motstånd, tyst ledo torturen.

»Gån mina vänner!» utropade Colin; »för Guds skull gån och lemnen mig! I kunnen ingenting göra, för att hindra mitt öde.»

Colins uppmaningar, så väl som de slag de emottogo, voro lika fruktlösa. De kunde icke förmås att öfvergifva sin kamrat, och lemna honom åt den förfärliga död som väntade honom.

Golah rusade upp till Bill och Harry, fattade i dem båda och slog dem till marken bredvid Terence, samt befallde att en kamel skulle ledas fram. Hans befallning åtlyddes ögonblickligt af den ene af uppsyningsmännen. Grimman togs från djurets hufvud.

»Vi måste gå nu,» sade Bill. »Han ämnar att göra samma knep med oss som han gjorde med mig ensam häromdagen. Jag skall spara honom besväret.»

Bill försökte att resa sig, men hindrades deruti. Han hade nekat att röra sig, då han blifvit befalld att göra det, och nu, då han var villig att gå, hade han att afvakta sin egares befallning på hvad sätt han skulle fortsätta resan.

Medan Golah var sysselsatt med att fästa repet vid Harrys händer, kallade Fatimas skarpa, gälla röst hans uppmärksamhet på några af folket som gått förut.De två qvinnorna, hvilka förde de kameler som voro lastade med bytet från skeppsvraket, hade kommit omkring trehundra alnar från stället, och voro nu, tillika med de svarta slafvarne, omringade af ett antal män, ridande på kameler och hästar.

## LII. Åter tillfångatagne.

Golahs fruktan för araberna, som han träffade vid brunnen, hade icke varit utan orsak. Hans skyndsamma nattmarsch för att undvika att åter träffa dem hade icke haft den verkan han önskat.

Araberna, som kommit från det håll af ödemarken, hvaröfver den uppgående solen göt sina strålar, hade icke kunnat upptäckas på afstånd; och Golah, som var sysselsatt med att besegra sina hvita slafvars envisa motstånd, hade gifvit dem tillfälle att komma helt nära, innan han varseblef dem.

Lemnande fångarne, fattade sheiken sin bössa, och, åtföljd af sin son och svåger, rusade han framåt för att beskydda sina hustrur och sin egendom.

Han kom för sent. Innan han kom fram till dem, voro de i andras ego, och då han närmade sig stället der de blifvit tillfångatagna, såg han ett dussin bössor riktade mot sig, och hörde någon högljudt befalla honom, i profetens namn, att nalkas fredligt!

Golah hade den urskiljningen att foga sig i ett öde som icke kunde undvikas — olyckan att göras till fånge och plundras på samma gång.

Lugnt sägande: »Det är Guds vilje!» satte han sig ned och inbjöd sina besegrare till en konferens för att uppgöra om fredsvilkoren.

Så snart som karavanen fallit i röfvarnes De två qvinnorna, hvilka förde de kameler som voro lastade med bytet från skeppsvraket, hade kommit omkring trehundra alnar från stället, och voro nu, tillika med de svarta slafvarne, omringade af ett antal män, ridande på kameler och hästar.

## LII. Åter tillfångatagne.

Golahs fruktan för araberna, som han träffade vid brunnen, hade icke varit utan orsak. Hans skyndsamma nattmarsch för att undvika att åter träffa dem hade icke haft den verkan han önskat.

Araberna, som kommit från det håll af ödemarken, hvaröfver den uppgående solen göt sina strålar, hade icke kunnat upptäckas på afstånd; och Golah, som var sysselsatt med att besegra sina hvita slafvars envisa motstånd, hade gifvit dem tillfälle att komma helt nära, innan han varseblef dem.

Lemnande fångarne, fattade sheiken sin bössa, och, åtföljd af sin son och svåger, rusade han framåt för att beskydda sina hustrur och sin egendom.

Han kom för sent. Innan han kom fram till dem, voro de i andras ego, och då han närmade sig stället der de blifvit tillfångatagna, såg han ett dussin bössor riktade mot sig, och hörde någon högljudt befalla honom, i profetens namn, att nalkas fredligt!

Golah hade den urskiljningen att foga sig i ett öde som icke kunde undvikas — olyckan att göras till fånge och plundras på samma gång.

Lugnt sägande: »Det är Guds vilje!» satte han sig ned och inbjöd sina besegrare till en konferens för att uppgöra om fredsvilkoren.

Så snart som karavanen fallit i röfvarneshänder, blefvo kroomannens händer lossade af hans kamrat, och han skyndade att frigöra de hvita slafvarne ur sina band.

»Golah inte vara vår massa nu,» sade han, medan han lösgjorde Harrys handleder; »vår massa vara arab som tar oss norr. Vi blifva fria. Hvarför den arab inte köpa oss, veta att han hafva oss för ingenting.»

Repen blefvo snart lossade, och de skyndade nu att befria Colin och qvinnan ur deras lefvande grafvar.

För detta ändamål ville Harry begagna det käril sheiken satt på marken mellan sina båda offer.

»Här, drick detta vatten,» sade han, hållande kärlet till Colins läppar. »Jag behöfver begagna det.»

»Nej, nej, graf mig upp utan det,» svarade Colin. »Lemna vattnet som det är; jag vill göra ett annat bruk deraf då jag blifver fri. Jag tänker låta den gamle sheiken se mig dricka.»

Bill, Harry och kroomannen begynte arbeta, och snart voro Colin och qvinnan upptagna ur grafven. Sedan tänkte man på Terence, hvilken bringades till sans af några droppar vatten som hälldes öfver hans ansigte.

I anseende till den sammantryckta ställning, hvari Colin så länge stått, var han för några minuter ur stånd att gå. Slafven, som hade omsorg om qvinnans barn, kom tillbaka med dem, och qvinnan sprang att möta honom.

Modrens glädje att åter omfamna sina barn var så stor, att den känslofulle kroomannen åter fick tårar i ögonen.

Golah lyckades icke erhålla sådana vilkor, som han ansåg en sheik hafva rätt att fordra. Dearabiska röfrarne erbjödo honom att taga två kameler och utvälja sig en af hans tre hustrur, med vilkor att han skulle tåga tillbaka till sitt eget land och aldrig mer återvända till öknen.

Dessa vilkor afslog Golah föraktligt, och förklarade att han hellre ville dö under förfäktandet af sin rätt.

Golah var en äkta neger, och just af en affärsklass, som var mycket illa omtyckt af araberna. Han var en laglös inkräktare på deras område, deras egendom — den stora öknen. Han hade just nu samlat förmögenhet i gods och slafvar, som blifvit uppkastade på deras kust, och de hade beslutat att han icke skulle föra denna förmögenhet till sitt eget land.

Fastän han var lika mycket röfvare som de, hade de inga sympatier för honom och skulle icke tillfredsställas med blott en del af hans byte.

De beskyllde honom att icke vara en rättsinnig yrkesbroder! De visste att han aldrig kom till öknen med varor för utbyte, utan endast med kameler, för att drifva dem bort igen, lastade med egendom, som rättvisligen tillhörde dem, landets verkliga egare. De förnekade att han var en sann troende på profeten, och slutade sitt tal med att förklara, det han borde känna sig tacksam för de liberala vilkor, de hade erbjudit honom.

Golahs opposition blef så våldsam, att araberna nödgades afväpna och binda honom, fastän detta icke kunde ske utan ett fruktansvärdt handgemäng, under hvilket några af araberna omkullkastades.

Ett slag på hufvudet med en bösskolf tvingade Golah slutligen att gifva sig, hvarefter hans händer hårdt knötos tillsammans bakom hans rygg.

Golahs son, som ville komma sin fader till hjelp, hindrades derifrån af de svarta slafvarne, hvilka sålänge varit offer för hans grymhet. Svågern jemte Fatima och den tredje hustrun voro overksamma åskådare af scenen.

Vid Golahs gripande hade de hvita slafvarne med gamle Bill i spetsen kommit upp, och frivilligt ställt sig omkring sin nye herre.

Colin hade i sina händer vattenbägaren samt de torra fikon, som blifvit lagda der bredvid. Han närmade sig Golah, höll upp fikonen framför hansögon, och med en nickning som tycktes säga: »tack för detta», lyfte han bägaren till läpparne för att dricka.

Uttrycket i sheikens anletsdrag blef sataniskt, men förändrades hastigt till ett drag af belåtenhet, då en af araberna ryckte kärlet ur Colins hand och ögonblickligt drack ur dess innehåll.

Colin emottog sin lexa ödmjukt och sade icke ett ord.

Araberna började skyndsamt att göra anordningar för att lemna stället. Deras första åtgärd var att åvägabringa ett samband emellan Golah och sadeln på en af hans kameler.

Detta verkställdes med tillhjelp af ett rep, och den svarte jätten tvingades att gå efter djuret, med händerna bakbundna, på samma sätt som han helt nyligen tänkt låta Bill färdas.

Golahs hustrur och slafvar tycktes förstå förändringen af hans belägenhet, och rättade sitt uppförande derefter.

Den första förändringen förmärktes dock i gunstlingen Fatimas uppförande.

Efter hans tillfångatagande hade hon hållit sig på afstånd från sin forne herre, och visade icke det ringaste deltagande för hans olycka, utan tycktes hon vilja säga: »Den mäktige Golah har fallit och är nu icke längre värd min särskilda aktning.»Helt olika uppförde sig den qvinna, hvilken den gamle sheiken ämnat öfverlemna åt en långsam död. Hennes makes olycka syntes hos henne uppväcka kärleken till hennes barns fader. Då hon betraktade fången, hvilken, fastän öfvermannad, icke var underkufvad till sitt sinne, hade hennes drag ett uttryck af deltagande och sorg.

Hungriga, törstiga, trötta och blödande, slafvar i den stora öknen, ännu ovissa om det öde, som väntade dem och tviflande på möjligheten att mycket längre kunna uthärda denna tunga lott, kände sig våra slafgossar långt ifrån lyckliga; men under allt deras elände kände de sig glada, då de jemförde sina utsigter för det närvarande, med dem de hade för blott en timme sedan.

Med undantag af Golah, hade araberna icke något besvär af sina fångar. De hvita och svarta slafvarne visste att de vandrade till källan, och utsigten att åter få fullt upp med vatten, förmådde dem att anstränga alla sina krafter för att följa kamelerna.

Tidigt på aftonen gjordes en kort stunds halt, då till hvar och en af sällskapet utdelades omkring ett qvarter vatten ur vattensäckarne. Araberna, som visste att de snart skulle hinna till källan, tyckte sig hafva råd till denna frikostighet; men denna ynnest, som tacksamt emottogs af slafvarne, blef med förakt tillbakavisad af deras förre herre, den jättelike och oböjlige Golah.

Att emottaga föda eller dryck af sina fiender i sin närvarande förnedrande ställning, bunden och släpad lik en slaf, var en förödmjukelse som han föraktade att underkasta sig.

Då Golah föraktfullt tillbakavisade det honom erbjudna vattnet, sade araben, som tillbjudithonom det, ett »Gudi tackad!» och drack det sedan sjelf.

Omkring en timme efter midnatt anlände de till källan, och sedan de släckt sin törst, tillätos slafvarne att gå till hvila — en förmån hvaraf de voro i stort behof, efter att öfver trettio timmar till fots hafva vandrat på deras glädjelösa och trägna resa.

## LIII. En otrogen hustru.

Vid uppvaknandet den följande morgonen meddelade kroomannen våra gossar den glädjande underrättelsen, att de skulle hafva en dags hvila, samt att en kamel skulle dödas för att användas till föda.

Bill, som tänkte på de lidanden de undergått, sedan de lemnat samma ställe två dagar förut, yttrade sin ledsnad öfver att de icke blifvit tillfångatagna förrän de lemnat källan och sålunda besparda de fasor de upplefvat, samt frågade kroomannen hvarför araberna icke togo Golah till fånga förut, då de träffade honom vid källan.

Kroomannen svarade att röfvare i öknen alltid äro i fara att möta åtskilliga karavaner vid ett vattenställe, och att den som der begick en våldsam handling, skulle åsamka sig evig nesa och fiendskap från alla resande i öknen.

Innan den nyligen bekomna egendomen kunde delas, ville araberna komma till något resultat rörande egandet af den svarte sheiken, hvilken ännu fortfor att vara så oregerlig, att han måste hållas bunden samt efterses af vakt.

Araberna kunde icke komma öfverens om hvad som skulle göras med honom. Några af dem påstodo att han, oaktadt färgen på sin hud, måhända honom det, ett »Gudi tackad!» och drack det sedan sjelf.

Omkring en timme efter midnatt anlände de till källan, och sedan de släckt sin törst, tillätos slafvarne att gå till hvila — en förmån hvaraf de voro i stort behof, efter att öfver trettio timmar till fots hafva vandrat på deras glädjelösa och trägna resa.

## LIII. En otrogen hustru.

Vid uppvaknandet den följande morgonen meddelade kroomannen våra gossar den glädjande underrättelsen, att de skulle hafva en dags hvila, samt att en kamel skulle dödas för att användas till föda.

Bill, som tänkte på de lidanden de undergått, sedan de lemnat samma ställe två dagar förut, yttrade sin ledsnad öfver att de icke blifvit tillfångatagna förrän de lemnat källan och sålunda besparda de fasor de upplefvat, samt frågade kroomannen hvarför araberna icke togo Golah till fånga förut, då de träffade honom vid källan.

Kroomannen svarade att röfvare i öknen alltid äro i fara att möta åtskilliga karavaner vid ett vattenställe, och att den som der begick en våldsam handling, skulle åsamka sig evig nesa och fiendskap från alla resande i öknen.

Innan den nyligen bekomna egendomen kunde delas, ville araberna komma till något resultat rörande egandet af den svarte sheiken, hvilken ännu fortfor att vara så oregerlig, att han måste hållas bunden samt efterses af vakt.

Araberna kunde icke komma öfverens om hvad som skulle göras med honom. Några af dem påstodo att han, oaktadt färgen på sin hud, måhändakunde vara en rättrogen och att, trots hans sätt att skaffa sig förmögenhet — ett sätt som var nästan likavanhederligt som deras eget — man borde gifva honom friheten och en del af sin egendom.

Andra påstodo att de hade fullkomlig rätt att lägga honom och hans stora familj till antalet af deras slafvar.

Han var icke en arab, utan en etiopier, lik de flesta af hans följe; och som slaf skulle han inbringa dem ett högt pris, på någon af de handelsplatser der menniskor köptes och såldes.

Denna åsigt delades endast af minoriteten, och omsider tillbjöds Golah att återfå sina hustrur och barn jemte ett par kameler och sin sabel.

Detta tillbud afslog den svarte sheiken föraktfullt, till stor förvåning för dem som användt sin vältalighet till hans förmån.

Detta blef orsak till ännu en rådplägning, hvarvid åsigten hos de fleste så förändrade sig, att det allmänt antogs att han skulle anses som slaf.

Hvarje sak som blifvit tagen från skeppsvraket framtogs och åsattes ett bestämdt pris.

Slafvarne undersöktes omsorgsfullt och värderades, likaså kamelerna, bössorna och hvarje sak som tillhört Golah eller hans underlydande.

När dessa anordningar blifvit slutade, skredo araberna till en lika fördelning af egendomen.

Detta tycktes vara en ganska kinkig sak, och sysselsatte dem för det återstående af dagen. Tre eller fyra önskade sig samma sak, och långa och bullersamma ordvexlingar egde rum, innan affären kunde afgöras till gemensam tillfredsställelse.

Kroomannen, som förstod ökenspråket, var uppmärksam på allt hvad som förekom, och tid efter annan underrättade han derom de hvita slafvarne.Ganska snart upptäckte han att hvardera af de fyra hvita skulle tillfalla olika herrar.

»Ni och jag,» sade han till Harry, »vi icke fått två massa — bara en.»

Det visade sig snart att hans ord voro sanna. De fördes åt skilda håll, synbarligen i afsigt att tilldelas olika egare, och fruktan att de kunde komma att skiljas öfverföll dem åter.

Sedan slafvarne, kamelerna, tälten och sakerna, som samlats från skeppsvraket, blifvit delade bland de elfva araberna, tog hvar och en till vara sitt, men ännu återstod Golah, hans hustrur och deras barn.

Ingen syntes angelägen att blifva egare till den svarte sheiken och hans hustrur. Äfven de som påstått att han skulle vara en värdefull slaf, syntes ovillige att taga honom på sin del, fastän de uppmanades dertill genom de öfrigas stickord.

Skälet var att de voro rädda för honom. Han skulle blifva alltför svår att styra och ingen af dem önskade blifva egare till den som envist vägrade både mat och dryck, och öfver deras hufvuden nedkallade Mahomeds förbannelser samt svor vid profetens skägg, att det ögonblick hans händer blefve fria, skulle han döda den förste som vågade göra anspråk på att ega honom eller förklara honom vara slaf.

Golah, med alla sina fel, var hvarken falsk eller bedräglig, och alltför stolt att hyckla undergifvenhet, då han icke ämnade gifva sig.

Han var högmodig, grym, girig och hämndfull, men han var det på ett öppet sätt.

Genom att antaga de tillbud som araberna erbjudit honom, skulle han måhända med sin styrka och oöfvervinneliga vilja kunnat skaffa sig hämnd på sina gripare; men det låg icke i hans natur attlåtsa eftergifvenhet, äfven om han derigenom kunde vinna en tillkommande fördel.

Som ingen af araberna ville taga honom för det pris man satt på honom eller tillåta någon att få honom för mindre, blef det allmänt beslutadt att han skulle behållas som gemensam egendom, tilldess han kunde säljas till någon annan stam, då man kunde dela köpeskillingen för honom. Hans hustrur och barn skulle också egas på lika sätt.

Med dessa anordningar voro alla belåtna, utom Golah. Emellertid såg det ut som om han vore något mera böjd att finna sig i omständigheterna, ty en stund efter sedan detta beslut blef honom bekant, kallade han på Fatima och befallde henne gifva sig en skål vatten.

Favoriten vägrade, urskuldande sig med att hon var förbjuden att gifva honom något.

Detta var sannt; ty då han nekat att mottaga något från deras händer, hvilka gjorde anspråk på att vara hans herrar, hade de beslutat att låta honom svälta till dess han blef undergifvet sinnad.

Fatimas vägran att lyda honom gjorde Golah den största sorgen. Van vid bestämd och slafvisk lydnad från andra, blef han nästan utom sig, vid tanken på att hans egen hustru — till och med hans gunstling — skulle neka att uppfylla hans önskan.

»Jag är din man,» utropade han, »och hvem skulle du lyda om icke mig? Fatima! Jag befaller dig att gifva mig litet vatten!»

»Och jag befaller dig att icke göra det,» sade arabsheiken, som stod helt nära, och hade hört befallningen.

Fatima var en listig, sjelfvisk qvinna, som, genom att smickra hans fåfänga och hyckla en kärlek som hon aldrig känt, vunnit något inflytande öfverGolah. Hon hade mött honom med slafvisk lydnad då han var allsmäktig; men nu då han sjelf var en slaf, hade hon öfverflyttat sin undergifvenhet till chefen för bandet som fångat honom.

Nu först började Golah känna att han var en besegrad man.

Hans hjerta var nära att brista af raseri, blygsel och förtviflan, ty ingenting kunde så tydligt väcka honom till medvetande af sin verkliga belägenhet, som att Fatima, hans favorit, hon som alltid försäkrat honom om sin kärlek och lydnad, nu vägrade att hörsamma hans ringaste begäran.

Efter att hafva gjort ännu ett våldsamt men fruktlöst försök att sönderslita sina band, sjönk han ned på marken och förblef tyst, — bittert begrundande den nesliga belägenhet i hvilken han fallit.

## LIV. Två trogna hustrur.

Medan Golahs sinne syntes vara döfvadt nästan till vanmakt genom Fatimas vägran att lyda hans befallningar, gingo hans två andra hustrur omkring honom, liksom sysselsatta med någon huslig förrättning.

Den qvinna, han hade begraft i sanden, skyndade att hämta en kalabask med vatten, och åtföljdes af den andra, som bar en tallrik med sangleh.

En af araberna, som förstod deras afsigt, sprang upp och befallde dem i vred ton att återgå till sina tält. De båda qvinnorna fortforo dock i sitt beslut, och för att hindra dem, utan att bruka våld, tillbjöd araben sig att sjelf betjena Golah med mat och dryck.

Detta tilläto qvinnorna honom att göra, men då vattnet tillbjöds Golah vägrade han åter. Golah. Hon hade mött honom med slafvisk lydnad då han var allsmäktig; men nu då han sjelf var en slaf, hade hon öfverflyttat sin undergifvenhet till chefen för bandet som fångat honom.

Nu först började Golah känna att han var en besegrad man.

Hans hjerta var nära att brista af raseri, blygsel och förtviflan, ty ingenting kunde så tydligt väcka honom till medvetande af sin verkliga belägenhet, som att Fatima, hans favorit, hon som alltid försäkrat honom om sin kärlek och lydnad, nu vägrade att hörsamma hans ringaste begäran.

Efter att hafva gjort ännu ett våldsamt men fruktlöst försök att sönderslita sina band, sjönk han ned på marken och förblef tyst, — bittert begrundande den nesliga belägenhet i hvilken han fallit.

## LIV. Två trogna hustrur.

Medan Golahs sinne syntes vara döfvadt nästan till vanmakt genom Fatimas vägran att lyda hans befallningar, gingo hans två andra hustrur omkring honom, liksom sysselsatta med någon huslig förrättning.

Den qvinna, han hade begraft i sanden, skyndade att hämta en kalabask med vatten, och åtföljdes af den andra, som bar en tallrik med sangleh.

En af araberna, som förstod deras afsigt, sprang upp och befallde dem i vred ton att återgå till sina tält. De båda qvinnorna fortforo dock i sitt beslut, och för att hindra dem, utan att bruka våld, tillbjöd araben sig att sjelf betjena Golah med mat och dryck.

Detta tilläto qvinnorna honom att göra, men då vattnet tillbjöds Golah vägrade han åter.Den svarte sheiken ville icke emottaga hvarken mat eller dryck från en herres hand.

Sanglehn förtärdes då af araben med ett verkligt eller hyckladt uttryck af tacksamhet; vattnet hälldes i en bytta och gafs till en af kamelerna och kalabasken återlemnades till qvinnorna.

Hvarken slitande hunger eller brännande törst kunde bortjaga Golahs tankar från det som gjorde hans själ så djupt sorgsen.

Hans fysiska lidanden tycktes för en stund försvinna för något inre själslidande.

Återigen skyndade hustrurna — de icke älskade — att närma sig honom, bärande vatten och föda, och åter framsteg araben för att hindra dem. De två qvinnorna stodo fasta i sitt beslut, och medan de satte sig emot arabens försök att drifva dem tillbaka, ropade de till de två ynglingarne, den svarte sheikens slägtingar, och Fatima att bistå dem.

Endast Golahs son lydde kallelsen, men hans försök att biträda qvinnorna blef genast afvisadt af araben, som kallade honom sin slaf och befallde honom att vika åt sidan. Men denna befallning hade ingen verkan. Med sitt fortsatta motstånd äfventyrade ynglingen sitt lif; han vågade begagna våld emot en herre — ett brott som i öknen är belagdt med dödsstraff.

Uppväckt ur sina pinsamma tankar af bullret, blickade Golah upp och såg sin sons dåraktiga handling, samt ropade till honom att vara stilla och rätta sig efter omständigheterna, men ynglingen ville icke lyssna till faderns befallning utan fortfor med sitt motstånd. Han var just nära att blifva nedhuggen, då kroomannen sprang fram och på arabiska sade två ord, som betydde »fader och son». Den arabiske röfvaren hade tillräcklig aktning förslägtskapen, att afhålla sin hand från att begå mord; men för att förekomma vidare besvär af den unge mannen, fattades han af några andra, samt bands och kastades till marken vid sin faders sida.

De två qvinnorna, som ännu icke öfvergifvit beslutet att lindra deras olycklige makes behof, blefvo skuffade, sparkade och slagna samt slutligen släpade in i tälten.

Denna scen bevittnades af Fatima, som, i stället att visa deltagande, syntes högligen road deraf, — så road att hon skrattade! Hennes onaturliga uppförande ökade ännu mera hennes makes förtviflan.

Den orätt han lidit genom att blifva röfvad, förödmjukelsen att vara bunden, kännedomen om att han och hans barn skulle blifva sålda till slafvar, plågan af hunger och törst—allt var glömdt. Fatima, favoriten, qvinnan, för hvilken hans ord varit lag, undvek honom icke allenast, utan föraktade honom äfven i djupet af hans olycka!

»Gamle Golah synes illa till mods,» anmärkte Terence till sina följeslagare. »Om han icke slagit mig såsom han gjorde i går, vore jag nästan färdig att beklaga honom. Då han slängde laddstaken öfver mig, svor jag inom mig att om mina händer någon gång blefve fria, skulle jag söka att döda honom; men nu då de äro fria och hans bundna, har jag icke hjerta att röra honom, så elak han är.»

»Det är rätt, master Terry,» sade Bill, »det är endast qvinfolk och pojkar som kasta vatten på en drunknad råtta, — inte för att jag tror att det nu är slut med den gamle skurken. Han kommer nog att göra något mer innan f—n tar honom helt och hållet, men jag menar, att Han, som sitter der uppe, kan uträtta sitt arbete utan att vi hjelpa honom.»»Du talar sannt, Bill,» sade Harry, »jag tror icke att det är nödvändigt att söka hämnd på Golah, för hans grymhet mot oss; han har det lika illa som vi.»

»Hvad säger du?» frågade Colin. »Golah lik en af oss! Långt derifrån. Han har mera mod, uthållighet, bårdnackenhet och äkta manligt sinne, än som finnes hos oss alla fyra tillsammans.»

»Var hans försök att hungra ut dig också föranledt af ett manligt sinne?» frågade Harry.

»Kanhända icke; men det var ett fel af de omständigheter, under hvilka han blifvit uppfostrad. Jag tänker icke på det nu, dertill är min beundran för mannen alltför stor. Se blott hur han nekar att emottaga vatten, fast det flere gånger tillbjudits honom.»

»Det är besynnerligt utan tvifvel,» medgaf Harry, »men jag ser ingenting beundransvärdt deri.»

»Inte jag heller,» tillade Bill. »Han kunde ha det lika bra som vi, och jag tycker att den, som inte vill bli lycklig då han kan, är en narr.»

»Hvad du kallar hans narraktighet,» återtog Colin, »är endast en ädel stolthet som sätter honom vida högre än någon af oss. Han har en ande som aldrig skall underkasta sig slafveri.»

»Det vara sannt,» anmärkte kroomannen; »Golah aldrig vara slaf.»

Colin hade rätt. Genom att af sina besegrare emottaga mat och dryck, kunde den svarte sheiken hafva tillfredsställt de animala behofven, men endast på bekostnad af allt som var ädelt i hans natur.

I detta ögonblick fästade kroomannen deras uppmärksamhet på den fångne sheiken.

»Se!» utropade han; »Golah icke stanna längrepå Sahara. Ni honom se snart dö nu — se på honom!»

Golah hade rest sig upp, inbjudande arabsheiken till en underhandling.

»Det är blott en Gud,» sade han; »Mahomed är hans profet och jag hans tjenare. Jag blir aldrig någon slaf. Gif mig en hustru, en kamel och min sabel, och jag vill gå. Jag har blifvit röfvad; men Gud är stor och det är Hans vilja och mitt öde.»

Golah hade omsider gifvit efter, men icke derföre att han saknat föda och vatten, icke af fruktan för slafveri eller döden, icke för det att hans stolta, oböjliga ande flytt; den hade fasthellre tillväxt i styrka, under begäret efter hämnd.

Arabsheiken rådslog med sitt följe, och det blef en liflig rådplägning.

Det besvär de hade af sin jättelika fånge, svårigheten att behandla honom och deras tro att han var en god

musulman, voro talande skäl att samtycka till hans begäran och att sätta honom i frihet.

Det blef derföre beslutadt att låta honom gå, på det vilkor att han skulle skiljas från dem genast.

Golah samtyckte och de började att lösgöra hans händer. Då detta var gjordt, sprang kroomannen upp till Colins herre och varnade honom att beskydda sin slaf, till dess den svarte sheiken hade aflägsnat sig.

Denna varning var öfverflödig, ty Golah hade andra och vigtigare tankar att sysselsätta sig med, än den ovilja han kunde hafva hyst mot den unge skotten.

»Jag är fri,» sade Golah, då hans händer voro lossade. »Vi äro lika, och musulmän. Jag gör anspråk på er gästfrihet. Gif mig litet föda och vatten.»

Derpå steg han fram till brunnen och släcktesin törst, hvarefter litet kokt kamelkött sattes för honom.

Medan han tillfredsställde sin appetit som på två dagar tillväxt i styrka, syntes Fatima, som märkt ett sällsamt uttryck i hans ögon, blifva mycket förskräckt. Hon hade trott honom för lifstiden dömd till slafveri, om icke till döden, och det var denna tanke som varit orsaken till hennes uppförande.

Hon skred fram till arabsheiken, och bönföll att han skulle skilja henne från Golah, men det enda svar hon erhöll var, att Golah skulle hafva en af de tre hustrurna, hvilken han ville utvälja, och att han (sheiken) och hans följeslagare voro män af heder, hvilka icke bröto ett gifvet löfte.

Ett getskinn med vatten, något kornmjöl till sangleh och några få andra nödvändighetsartiklar blefvo placerade på kamelen, som öfverbringades till Golah.

Den svarte sheiken adresserade några få ord på afrikanska språket till sin son, och, befallande Fatima att följa sig, skyndade han bort i öknen.

## LV. Fatimas död.

En fullkomlig förändring hade skett med Fatima. Fåfäng, grym och tyrannisk ett ögonblick förut, var hon nu förödmjukad till stoft. I stället att befalla de öfriga hustrurna, hennes kamrater, nalkades hon dem nu med böner att taga vara på hennes barn, hvilket hon var besluten att lemna efter sig. Båda biföllo villigt hennes önskningar.

Våra midshipmän öfverraskades af denna omständighet, ty de sågo icke något skäl, som nödgade Fatima att lemna sitt barn från sig. Icke ens roomannen kunde förklara det; och medan nattens sin törst, hvarefter litet kokt kamelkött sattes för honom.

Medan han tillfredsställde sin appetit som på två dagar tillväxt i styrka, syntes Fatima, som märkt ett sällsamt uttryck i hans ögon, blifva mycket förskräckt. Hon hade trott honom för lifstiden dömd till slafveri, om icke till döden, och det var denna tanke som varit orsaken till hennes uppförande.

Hon skred fram till arabsheiken, och bönföll att han skulle skilja henne från Golah, men det enda svar hon erhöll var, att Golah skulle hafva en af de tre hustrurna, hvilken han ville utvälja, och att han (sheiken) och hans följeslagare voro män af heder, hvilka icke bröto ett gifvet löfte.

Ett getskinn med vatten, något kornmjöl till sangleh och några få andra nödvändighetsartiklar blefvo placerade på kamelen, som öfverbringades till Golah.

Den svarte sheiken adresserade några få ord på afrikanska språket till sin son, och, befallande Fatima att följa sig, skyndade han bort i öknen.

## LV. Fatimas död.

En fullkomlig förändring hade skett med Fatima. Fåfäng, grym och tyrannisk ett ögonblick förut, var hon nu förödmjukad till stoft. I stället att befalla de öfriga hustrurna, hennes kamrater, nalkades hon dem nu med böner att taga vara på hennes barn, hvilket hon var besluten att lemna efter sig. Båda biföllo villigt hennes önskningar.

Våra midshipmän öfverraskades af denna omständighet, ty de sågo icke något skäl, som nödgade Fatima att lemna sitt barn från sig. Icke ens roomannen kunde förklara det; och medan nattensskuggor hvilade öfver öknen, skiljdes modren från barnet, för att aldrig mera omfamna det i denna verld af ondska och sorg.

Morgonen derefter, omkring två timmar före daggryningen, blef det allarm inom douaren.

Karlen som hållit vakt kunde icke påträffas, och en af de snabbaste kamelerna, jemte en rask ökenhäst voro försvunna.

Slafvarne blefvo uppställda och räknade, då det befanns att en af dem också saknades. Det var Golahs son.

Hans frånvaro förklarade förlusten af kamelen, och måhända hästen, men hvad hade blifvit af den arab som hade vakten?

Han hade säkerligen icke rymt med slafven, ty han hade lemnat värdefull egendom efter sig.

Det var ingen tid att utbyta gissningar öfver denna hemlighet. Efterspaning måste genast göras för att återfå slaf, kamel och häst.

Arabsheiken gaf detta uppdrag åt fyra af sina följeslagare, och de skyndade att laga sig i ordning.

Alla trodde att flyktingarne borde sökas i sydlig riktning, och karavanen måste derföre uppehållas i sin resa.

Under anordningarne för efterspaningen gjorde man en annan obehaglig upptäckt. Två bössor, som tagits från Golahs sällskap, saknades äfvenledes.

De hade blifvit bortförda ur ett tält, i hvilket två af araberna sofvit — två af de fyra, hvilka nu ämnade eftersöka den förlorade egendomen.

Sheiken blef orolig. Lägret syntes fullt af förrädare, och likväl, då bössorna tillhörde de två männen som sofvo i tältet, kunde de icke sjelfva beskyllas för något annat än enfald.

Tvärtemot allas förutsättningar, syntes spåren efter de förlorade djuren leda i nordvestlig riktning,och omkring tvåhundra alnar från lägret varseblef man ett mörkt föremål ligga på marken, hvilket befanns vara araben, som varit utsedd till nattvakt öfver douaren.

Han var stendöd, och vid hans sida låg en af de förlorade bössorna med bruten stock, betäckt af hans egen hjerna.

Den bedröfliga händelsen var icke svår att förklara. Karlen hade sett en eller två af de tjudrade kamelerna irra från lägret. Utan att ana det de sakta leddes bort, hade han, utan att göra allarm, gått för att föra dem tillbaka. Golahs son, som ledde dem bort, hade hållit sig bakom det ena af djuren och på detta sätt dolt sig, samt funnit ett lägligt tillfälle att gifva vakten dödshugget utan något buller, som kunde störa de sofvande innevånarne i douaren.

Utan tvifvel hade han gått att förena sig med sin fader, och det skickliga sätt hvarpå han utfört sin flykt och medtagit bössa, kamel och häst stegrade arabernas förvåning till beundran.

Vid slafvarnes delning hade unga Harry Blount och kroomannen tillfallit arabsheiken. Kroomannen, som egde liten kunskap i det arabiska språket, blef snart omtyckt af sin nya herre. Medan araberna rådslogo om bästa sättet att utkräfva hämnd för deras mördade följeslagare, samt att åter bemägtiga sig den egendom de förlorat, erbjöd sig kroomannen, som kände till Golahs karakter, att tillhandagå dem med ett litet råd.

Pekande på söder, häntydde han för dem att, om de ginge åt det hållet, skulle de säkerligen få se eller höra något af Golah eller hans son.

Sheiken tviflade icke derpå, ty den svarte sheikens land låg åt södern till, och Golah hade begifvit sig åt det hållet

då han lemnade douaren.»Men hvarför gick icke hans hund till son söderut?» frågade araberna, pekande på spåren efter den stulna hästen, hvilka gingo åt nordvest.

»Om ni går norrut,» svarade kroomannen, »så kan ni vara säker på att se Golah; eller om ni stanna här så får ni också höra af honom.»

»Hvad! kan han gå åt två motsatta håll på samma gång och vara här också?

»Nej icke det; men han skall följa er.»

Araberna voro sinnade att tro det vara en möjlighet att återfå sin egendom på den väg de hade ämnat följa, särdeles som den stulna hästen och kamelen blifvit förda åt det hållet.

De beslöto derföre att fortsätta sin resa.

Försent insågo de dårskapen af att behandla Golah som de gjort. Han var nu oåtkomlig, och med all sannolikhet hade hans son förenat sig med honom. Han var en fiende, emot hvilken de måste hålla beständig vakt, och vid tanken derpå svor den gamle arabsheiken vid profetens skägg, att han aldrig mera skulle öfva barmhertighet mot en menniska som han plundrat.

Omkring en timme efter det de återtagit sin marsch kunde de ännu se kamelspår åt det håll de önskade gå, men småningom blefvo de mindre tydliga, till dess de omsider helt och hållet försvunno.

En bris hade fyllt spåren med sand, hvilken var så lätt att den snart blåste omkring.

Ännu hade de hopp om att återbekomma sin stulna egendom, och fortsatte derföre resan i samma riktning.

Den gamle sheiken, som red framför de andra, upptäckte ett föremål som låg i sanden, en bit derifrån till höger. Han vände om och red dit tätt åtföljd af det öfriga sällskapet.

Då de kommo närmare, sågo de att det varkroppen af en mensklig varelse, liggande med ryggen uppåt och ändock med ansigtet vändt rätt under himmelen. Man igenkände genast anletsdragen af Fatima, favoriten!

Den olyckliga qvinnans hufvud hade blifvit skildt från kroppen, och sedan lagdt intill densamma med ansigtet bakfram.

Det förskräckliga skådespelet var lärorikt. Det utvisade att Grolah, fastän han gått åt södern, måste hafva återvändt, och nu icke var långt borta. Hans son var med all säkerhet i hans sällskap.

Då Fatima aflägsnade sig med Grolah, hade hon troligen anat det fruktansvärda öde som väntade henne, och af detta skäl lemnat sitt barn åt de andra hustrurnas omsorg.

Ingendera af dem syntes det ringaste förvånad, då Fatimas döda kropp upptäcktes. Båda hade väntat att något sådant skulle inträffa, derför hade de så villigt åtagit sig barnet.

Karavanen gjorde ett kort halt, derunder de båda qvinnorna togo tillfället i akt och betäckte den döda kroppen med sand.

Derefter fortsattes resan.

## LVI. Vidare förluster.

Fastän Golahs svåger, som förut varit en fri man, nu var en slaf, tycktes han nöjd med förändringen i sin belägenhet.

Han gjorde sig ganska nyttig för sin herre, genom att efterse kamelerna och uträtta alla öfriga nödvändiga arbeten, hvartill hans kännedom om lifvet i Sahara gjorde honom skicklig.

Då karavanen gjorde halt företa aftonen, biträdde kroppen af en mensklig varelse, liggande med ryggen uppåt och ändock med ansigtet vändt rätt under himmelen. Man igenkände genast anletsdragen af Fatima, favoriten!

Den olyckliga qvinnans hufvud hade blifvit skildt från kroppen, och sedan lagdt intill densamma med ansigtet bakfram.

Det förskräckliga skådespelet var lärorikt. Det utvisade att Grolah, fastän han gått åt södern, måste hafva återvändt, och nu icke var långt borta. Hans son var med all säkerhet i hans sällskap.

Då Fatima aflägsnade sig med Grolah, hade hon troligen anat det fruktansvärda öde som väntade henne, och af detta skäl lemnat sitt barn åt de andra hustrurnas omsorg.

Ingendera af dem syntes det ringaste förvånad, då Fatimas döda kropp upptäcktes. Båda hade väntat att något sådant skulle inträffa, derför hade de så villigt åtagit sig barnet.

Karavanen gjorde ett kort halt, derunder de båda qvinnorna togo tillfället i akt och betäckte den döda kroppen med sand.

Derefter fortsattes resan.

## LVI. Vidare förluster.

Fastän Golahs svåger, som förut varit en fri man, nu var en slaf, tycktes han nöjd med förändringen i sin belägenhet.

Han gjorde sig ganska nyttig för sin herre, genom att efterse kamelerna och uträtta alla öfriga nödvändiga arbeten, hvartill hans kännedom om lifvet i Sahara gjorde honom skicklig.

Då karavanen gjorde halt företa aftonen, biträddehan med att aflasta djuren, tjudra dem, uppsätta tälten och uträtta hvad som helst som erfordrades.

Under det slafvarne åto den lilla portion föda, man beskärt dem, irrade en af kamelerna, som förut tillhört Golah — en ung snabb »maherry», som ridits af Fatima — ett kort stycke från douaren. Den svarte sheikens svåger, som hade visat sig så nyttig, sprang efter djuret, liksom ville han hämta det tillbaka. Man såg honom gå framom kamelen, liksom om han ämnat vända om djuret emot lägret, men i nästa ögonblick märktes att detta icke var hans afsigt. Ynglingen sprang upp på kamelens rygg, fattade tag i dess puckel, och red hastigt sin väg. Van att höra ljudet af hans röst, lydde det trogna och kloka djuret hans befallningar. Dess hals sträcktes snart ut emot norden och dess fötter kastades framåt i långa steg, hvilka buro dess ryttare hastigt bort från douaren. Händelsen förorsakade en förfärlig rörelse i karavanen. Den var så helt och hållet oväntad, att ingen af araberna var beredd att förhindra flyktingen. Vakt för aftonen hade ännu icke blifvit utsedd. De suto alla på marken, njutande sin aftonhvila, och innan någon bössa hann aflossas emot rymmaren, hade han kommit så långt undan i skymningen, och de två eller tre skott som aflossades efter honom, tjenade endast till att öka hastigheten hos kamelen på hvilken han flydde.

Två snabba hästar blefvo genast sadlade, och på dem uppstego egaren till kamelen som blifvit stulen, och egaren till slafven som stulit den.

Båda beväpnade sig med bössa och sabel, och voro öfvertygade om att fasttaga rymmaren, ehuru, de med oro tänkte på kamelens snabbhet, och att dess ryttare gynnades af det annalkande mörkret.

Hela lägret var vid denna tid under vapen, ochsedan de båda araberna ridit bort, samlade sheiken alla slafvarne tillhopa, och svor vid profetens skägg att de alla skulle dödas, samt att han ville gifva exempel genom att döda de två som tillhörde honom, hvilka voro Harry Blount och kroomannen. Några af hans följeslagare började uttömma sin vrede, genom att slå de slafvar, som voro deras egen tillhörighet, och ibland dessa uppretade slafegare var egaren till båtsmannen Bill.

Då den gamle sheikens vrede något lagt sig, anskaffade han en läderrem och förklarade att hans två slafvar skulle fastbindas och icke lösgöras, så länge de förblefvo i hans ego.

»Tala till honom,» bad Harry kroomannen; »säg honom på hans eget språk att Gud är stor och att han är en narr! Vi önska icke att undkomma — säkerligen icke för närvarande åtminstone.»

Sålunda uppmanad, förklarade kroomannen för sheiken att de hvita slafvarne, så väl som han sjelf, icke hade för afsigt att rymma, utan önskade blifva förda till norden, der de kunde friköpas, och att de icke voro så dåraktiga, som att skiljas från honom på ett ställe, der de med all säkerhet skulle svälta ihjel. Kroomannen underrättade äfvenledes sheiken om att alla voro ganska glada att hafva blifvit tagna ur Golahs händer, hvilken skulle hafva fört dem till Timbuctoo, hvarifrån de aldrig kunde hafva återkommit, utan måste hafva slutat sina dagar i slafveri.

Vidare underrättade han sheiken att de hvita slafvarne egde vänner, som bodde i Agadur och Swearah (Santa Cruz och Mogador) — vänner som skulle betala en stor summa för att friköpa dem. Hvad hade de då för anledning att rymma, när de reste till en plats der deras vänner befunno sig?

Kroomannen sade vidare att den unge mannen,som nyligen rymt, var Golahs svåger, och att han; i motsats till de hvita, icke skulle möta frihet utan beständigt slafveri, om han ginge norrut, hvarföre det icke var underligt om han förenat sig med Golah och dennes son.

Denna förklaring hade så mycket skäl för sig, att arabernas misstankar, rörande faran att förlora sina slafvar, snart försvunno, och de senare lemnades att hvila i fred.

Såsom ett försigtighetsmått tillsattes två karlar att gå i cirkel kring douaren under hela natten; men intet störande förmärktes och morgonen kom, utan att hafva fört tillbaka de två män, hvilka eftersatt den listige rymmaren.

Afståndet till nästa vattenställe var för långt för att tillåta något uppehåll; och resan fortsattes, under hopp att de två saknade männen skulle mötas på vägen.

Detta hopp förverkligades.

Under hela färden höll den gamle sheiken, som red i fronten, utkik på horisonten, icke allenast framför sig utan äfven till höger och venster. Omkring tio mil från det ställe der de tillbringat natten, vek han af och närmade sig något som ådragit sig hans uppmärksamhet. Hans följeslagare skyndade efter honom — alla utom de två qvinnorna och deras barn, hvilka kommit långt efter.

Liggande på marken med kropparne tätt intill hvarandra, återfunnos de två araberna, hvilka gått att efterspana flyktingen.

De voro båda döda.

En af dem hade blifvit skjuten med en kula, som hade inträngt i hufvudskålen strax invid tinningen. Den andre hade blifvit ihjelhuggen med en sabel, hvarvid hans kropp blifvit styckad i nästan två lika stora delar.Ynglingen som flytt den föregående natten hade antagligen förenat sig med Golah och hans son, och de två männen, hvilka eftersatt honom, hade förlorat lif, djur, bössor och sablar.

Golah hade nu två följeslagare, och både han och de voro väl beväpnade och beridna.

Arabernas vrede var förfärlig att skåda. De vände sig till de två qvinnorna, Golahs hustrur. Dessa hade kastat sig på sina knän, och bönföllo skrikande om förbarmande.

Några af araberna ville att de genast skulle dödas, men detta hindrades af den gamle sheiken, som, fastän han sjelf var mycket uppretad, dock egde tillräckligt förnuft att inse det de olyckliga qvinnorna icke voro tillräkneliga för deras makes handlingar.

Våra midshipmän hade skäl att beklaga den olycka, hvari deras nya herrar råkat, ty de kunde icke annat än med oro tänka på Golahs återvunna makt.

»Vi skola återigen komma i hans händer,» utropade Terence. »Han skall döda dessa araber, den ena efter den andra, och taga igen hvad han förlorat, oss sjelfva inberäknade. Vi skola ännu en gång drifvas till Timbuctoo.»

»Då skulle vi förtjena det,» utropade Harry, »ty det blir till en del vårt eget fel, om vi någonsin åter falla i Golahs

händer.»

»Jag tänker icke så,» sade Bill. »Golah är en underbar man, och har någonting mer än menskligt i sin natur. Jag tror, att om vi skulle se honom en half mil från oss göra tecken åt oss att följa honom, så vore vi tvungna att göra det. Jag har försökt att vara olydig mot hans befallning, och gör inte om det igen, det är säkert.»

Det uttryck af vrede, som hittills afbildat sig i arabernas anleten, hade lemnat rum för ängslan. Devisste att en fiende ströfvade omkring dem — en fiende som de gjort orätt, hvars makt de underkänt, och hvilken de narraktigt återgifvit friheten.

Deras följeslagares kroppar blefvo skyndsamt begrafna i sanden, och resan fortsattes ännu en gång mot norden.

## LVII. Innu ett nattbesök.

Slafvarne började åter lida brist på vatten och föda, ty den hastighet, hvarmed de nödgades färdas för att medhinna kamelerna, uttömde snart de få krafter de erhållit, medan de hvilade sig vid källan.

Under den långa eftermiddagen, som följde efter de två arabernas begrafning, förklarade slafgossarne flera gånger att de helt oeh hållet voro ur stånd att gå vidare. De hade misstagit sig, och hade ännu något att lära af den styrka kärleken till lifvet utöfvar på kroppen.

Att dröja efter karavanen skulle blifva deras död, det visste de. De önskade icke att dö, och sträfvade sig derföre fram så godt de kunde, och, likt fångar på en trampqvarn, voro de tvungna att gå framåt, fastän de knappt förmådde röra sig.

Vid solnedgången vadade de genom sanden, som nyligen blifvit upprörd af blåsten. Den var nästan sä lätt och lös som snö, och att arbeta sig igenom densamma, var så mödosamt, att de ridande araberna, hvilka hyste deltagande för dem som måste gå, för aftonen tidigt gjorde halt. Två män utseddes att bevaka lägret, på samma sätt som föregående natten. Trötta af dagens mödor, lågo våra gossar snart i en djup sömn. Omkring dem, och till hälften begrafna i den mjuka sanden, sofvo de öfriga i douaren. visste att en fiende ströfvade omkring dem — en fiende som de gjort orätt, hvars makt de underkänt, och hvilken de narraktigt återgifvit friheten.

Deras följeslagares kroppar blefvo skyndsamt begrafna i sanden, och resan fortsattes ännu en gång mot norden.

## LVII. Innu ett nattbesök.

Slafvarne började åter lida brist på vatten och föda, ty den hastighet, hvarmed de nödgades färdas för att medhinna kamelerna, uttömde snart de få krafter de erhållit, medan de hvilade sig vid källan.

Under den långa eftermiddagen, som följde efter de två arabernas begrafning, förklarade slafgossarne flera gånger att de helt oeh hållet voro ur stånd att gå vidare. De hade misstagit sig, och hade ännu något att lära af den styrka kärleken till lifvet utöfvar på kroppen.

Att dröja efter karavanen skulle blifva deras död, det visste de. De önskade icke att dö, och sträfvade sig derföre fram så godt de kunde, och, likt fångar på en trampqvarn, voro de tvungna att gå framåt, fastän de knappt förmådde röra sig.

Vid solnedgången vadade de genom sanden, som nyligen blifvit upprörd af blåsten. Den var nästan sä lätt och lös som snö, och att arbeta sig igenom densamma, var så mödosamt, att de ridande araberna, hvilka hyste deltagande för dem som måste gå, för aftonen tidigt gjorde halt. Två män utseddes att bevaka lägret, på samma sätt som föregående natten. Trötta af dagens mödor, lågo våra gossar snart i en djup sömn. Omkring dem, och till hälften begrafna i den mjuka sanden, sofvo de öfriga i douaren.Deras hvila fortfor att vara ostörd till den mörkaste timmen på natten, nyss före daggryningen. De blefvo då uppväckta ur sömnen af ett böss-skott — en smäll som

genast åtföljdes af en annan från motsatt håll. Douaren kom ögonblickligen i den vildaste förvirring.

Araberna fattade sina vapen och rusade ut ur tälten.

En af dem, som sprang åt det hållet, hvarifrån första böss-skottet hördes, såg en karl komma emot sig och gaf i sitt uppskrämda tillstånd eld och sköt den som närmade sig, hvilken upptäcktes vara en af dem som fått sig vakten anförtrodd.

Inga fiender kunde upptäckas. De hade flytt, lemnande de två vakterna i sitt dödsarbete.

Några af araberna ville resa hit och dit för att eftersöka den osedde fienden, men hindrades af sheiken, hvilken fruktade att allt skulle förloras, om douaren skulle öfvergifvas af de beväpnade männen, hvarföre han gaf signal att hela horden skulle samlas omkring honom.

De två sårade männen fördes till ett tält, der inom få minuter den ene af dem — den som blifvit skjuten af en af sitt eget sällskap — uppgaf sitt sista andedrag. Han hade också blifvit sårad af det skottet som först hördes. Kulan hade inträngt i högra armen och splittrat den.

Den andre karlen hade fått sin rygg genomskjuten af en kula, så att hans återställande var en ögonskenlig omöjlighet.

Han hade tydligt hört det första skottet, som från den motsatta sidan af lägret, lossades på hans kamrat, och då han ämnade sig dit för att bistå honom, hade han vändt ryggen åt den fiende, som anfallit honom sjelf.

Dagsljuset lyste snart öfver skådeplatsen, och

man kunde nu märka på hvad sätt deras fiender, utan att blifva sedda, närmat sig douaren.

Omkring hundra steg från det ställe der vakterna hade stått, då de två första skotten aflossades, gick en fåra eller ett pass genom den mjuka sanden.

Detta pass delade sig i två mindre grenar, hvilka omslöto det arabiska lägret.

Genom dessa smalare pass hade fienderna tyst smugit sig, en på hvardera sidan, och på detta sätt lätt fått de intet ondt anande vakterna inom skotthåll.

På bottnen i det ena passet, der sanden var stadigt sammanpackad, fanns spår efter menniskosteg.

»Detta vara Golahs spår,» sade kroomannen till Harry, sedan han undersökt desamma. »Han göra dem, då springa bort, efter han skjutit bössan.»

»Ganska troligt,» sade Harry; »men hur vet du att det är Golahs spår?»

»För Golah ha största fötter i hela verlden, och inga fötter utom hans göra det märket.»

»Jag säger eder ännu en gång,» sade Terence, som åhörde kroomannens anmärkning, »vi skola komma att följa Golah till Timbuctoo. Vi tillhöra honom. Dessa araber hafva oss endast för några dagar, men de komma alla att dödas, och vi nödgas följa den svarte sheiken åt motsatt håll.»

Harry gjorde ingen anmärkning öfver denna profetia; den hade utan tvifvel skäl för sig.

Fyra araber af de elfva, af hvilka sällskapet först utgjordes, voro allaredan döda, medan ännu den femte var döende.

Bill ansåg Golah jemte sin son och svåger fullkomligt kunna mäta sig med de sex qvarlefvande araberna.

»Men araberna hafva oss att hjelpa sig,» anmärkte Colin. »Vi borde väl räknas för något.»»Så göra vi också — såsom handelsvara,» svarade Harry; »vi hafva hittills varit hjelplösa, likt barn. Hvad kunna vi göra? Den omtalta öfverlägsenheten hos vårt folk och vårt land duger till ingenting här i öknen. Vi äro utom vårt element.»

»Ja, det är säkert!» utropade Bill; »men vi äro icke långt derifrån. Mina leder skakas af glädje, ty jag luktar salt vatten. Om vi gå mot Vestern, så få vi se hafvet före aftonen.»

Under denna dialog höllo araberna rådslag om hvad som var bäst att göra.

Att dela lägret och sända några efter fienderna, ansågs vara opolitiskt. Den afdelning som bortsändes för efterspaning och den som lemnades att bevaka karavanen skulle hvardera befinnas för svag, om den anfölles af deras grymma fiender.

Endast i sammanhållning låg styrka, och de beslöto att förblifva förenade, väntande att ännu en gång få ett besök af Golah, då de skulle vara bättre beredda att emottaga honom.

Spåren från de två passen ledde i den riktning araberna önskade taga.

Det fanns en möjlighet att undkomma Golah, genom att gå åt östern; men de visste att de icke på mindre tid än efter fem dagars resa kunde påträffa vatten i den riktningen.

De önskade icke heller att undvika Golah. De törstade efter hämnd, och voro otåliga att gå vidare; ty de hade två dagars resa innan de kunde hoppas anlända till det närmaste vattnet.

Man var färdig att fortsätta resan, men deras sårade kamrat hade ännu icke aflidit. De sågo att det skulle vara omöjligt för honom att lefva mycket längre, ty den nedre delen af kroppen syntes allaredan vara utan lif. Högst några timmar till kunde han lefva; men hans följeslagare voro obenägna attafvakta slutet på dessa få timmar eller minuter, ödet ville skänka den döende.

De gräfde ett hål i sanden nära intill der den sårade låg. Detta var endast få minuters arbete. Så snart grafven var färdig, vändes allas ögon ännu en gång på den olycklige lidande.

Han var ännu vid lif och lät då och då höra en klagan.

»Bismillah!» utropade den gamle sheiken, »hvarför dör du icke, min vän? Vi vänta på slutet af ditt öde.»

»Jag är död,» framstötte den lidande med en svag röst och synbarligen med stor svårighet.

Efter att hafva sagt detta, tystnade han och blef orörlig som ett lik.

Sheiken förde sin hand till hans tinningar.

»Ja! utropade han; »vår väns ord äro sanna och visa. Han är död.»

Den sårade mannen rullades i den uppgräfda gropen och de skyndade att betäcka honom med sand.

Under det de gjorde detta, upplyftade han flera gånger sina händer, medan en låg rossling kom öfver hans läppar; men hans rörelser voro ögonskenligen osedda och hans dödsjemmer obemärkt.

Hans följeslagare voro både döfva och blinda för något tecken som kunde hafva stått i strid med hans egen bekännelse om sin död.

Sanden östes ihop, så att den betäckte kroppen, hvarefter man, på befallning af den gamle sheiken, begaf sig å väg.

## LVIII. Innu en gång vid hafvet.

Båtsmannen Bills förutsägelse, att de icke voro långt aflägsna från hafvet, egde sin riktighet. afvakta slutet på dessa få timmar eller minuter, ödet ville skänka den döende.

De gräfde ett hål i sanden nära intill der den sårade låg. Detta var endast få minuters arbete. Så snart grafven var färdig, vändes allas ögon ännu en gång på den olycklige lidande.

Han var ännu vid lif och lät då och då höra en klagan.

»Bismillah!» utropade den gamle sheiken, »hvarför dör du icke, min vän? Vi vänta på slutet af ditt öde.»

»Jag är död,» framstötte den lidande med en svag röst och synbarligen med stor svårighet.

Efter att hafva sagt detta, tystnade han och blef orörlig som ett lik.

Sheiken förde sin hand till hans tinningar.

»Ja! utropade han; »vår väns ord äro sanna och visa. Han är död.»

Den sårade mannen rullades i den uppgräfda gropen och de skyndade att betäcka honom med sand.

Under det de gjorde detta, upplyftade han flera gånger sina händer, medan en låg rossling kom öfver hans läppar; men hans rörelser voro ögonskenligen osedda och hans dödsjemmer obemärkt.

Hans följeslagare voro både döfva och blinda för något tecken som kunde hafva stått i strid med hans egen bekännelse om sin död.

Sanden östes ihop, så att den betäckte kroppen, hvarefter man, på befallning af den gamle sheiken, begaf sig å väg.

## LVIII. Innu en gång vid hafvet.

Båtsmannen Bills förutsägelse, att de icke voro långt aflägsna från hafvet, egde sin riktighet.Samma dags afton sågo de solen sänka sig i en lysande horisont, som de visste icke kunde vara den brännande sandslätt, öfver hvilken de så länge vandrat.

Denna matta och aflägsna utsigt af sitt älsklingselement, var för den gamle båtsmannen ett gladt ögonblick.

»Vi hafva syn på hemmet!» utropade han. »Trösta mig om jag någonsin förlorar det ur sigte. Jag skall inte begrafvas i sand. Om jag måste lefvande gå under, så skall det bli under vatten, likt en kristen. Om jag kunde simma, så skulle jag köra rakt i väg på gamla England, så snart vi komme till stranden derborta.»

Slafgossarne voro likaledes intagna af hopp och glädje.

Hafvet var ännu alltför långt borta att kunna nås den natten.

Under denna natt voro tre af araberna på beständig vakt, och följande morgon fortsatte de resan, några i hoppet, och andra under fruktan, att Golah icke skulle besvära dem mer.

Araberna önskade att möta honom vid dagsljus, så att de kunde få tillbaka den egendom de förlorat. De visste att det fanns blott ett ställe, beläget inom två dagars resa, der sött vatten kunde anträffas, och skulle de lyckas nå detta ställe före Golah, kunde de afvakta hans ankomst. De voro vissa att han måste besöka detta vattenställe för att rädda sina djur från att omkomma af törst.

Vid middagen gjordes halt icke långt ifrån stranden. Det var endast för en kort stund, ty de voro angelägna att uppnå källan så fort som möjligt. Våra slafgossar använde de få minuterna att samla skalfisk, och bada vid stranden.

Uppfriskade af denna delikata föda, likasom afbadet, hvaraf de voro i stort behof, kände de sig nu i stånd att gå skyndsammare, så att omkring en timme före solnedgången anlände karavanen till källan.

Nyss förut hade den gamle sheiken och hans följeslagare stigit af sina djur och gått framåt, för att undersöka de spår som kunde finnas omkring stället. De blefvo missnöjda då de funno att Golah varit der före dem. De voro förvissade om att den svarte sheiken icke var långt borta, utan väntade på ett gynnsamt tillfälle att åter göra dem ett nattbesök. De insågo nu hvarför han icke gjort något försök att oroa dem den föregående natten. Han hade skyndat åstad för att hinna till källan före dem.

Arabernas farhågor blefvo allt starkare och starkare. De voro också mycket obeslutsamme, och en skiljaktighet i åsigter uppstod, angående bästa sättet att bevaka lägret emot deras oförsonliga fiende.

En del yrkade på att de skulle stanna vid källan några dagar, tilldess det vattenförråd deras fiende medtagit,

skulle blifva uttömdt. Golah måste då åter besöka källan eller dö af törst i öknen. Denna beräkning var ganska klok, men olyckligtvis tilllät dem icke deras ringa förråd af proviant att dröja, och det beslöts att resan skulle fortsättas strax.

Just som de ämnade lemna källan, kom en handelskaravan från södern, och den gamle sheiken gjorde ängsliga frågor, huruvida de nykomne hade sett någon på deras väg. Köpmännen svarade att de denna morgon mött tre män, hvilka enligt deras beskrifning måste hafva varit Golah och hans följeslagare. De reste söderut, och hade köpt sitt matförråd af karavanen.

Kunde Golah hafva uppgifvit hoppet att återfåsin förlorade egendom, öfvergifvit sitt uppsåt att utöfva hämnd? Araberna visste icke om de skulle tro detta. Några af dem yrkade högljudt att man skulle begifva sig åt södern för att förfölja honom. Men denna proposition öfverröstades, och det var tydligt att den gamle sheiken, jemte de flesta af hans sällskap, i sjelfva verket var nöjd med att tänka det Golah icke skulle besvära dem mera.

Sheiken beslutade att den egendom som de aflidne efterlemnat skulle fördelas bland de qvarlefvande. Detta gaf anledning till allmän belåtenhet, och den arabiska kafilan tog afsked af köpmanskaravanen vid källan, der den senare ämnade qvarstanna något längre.

De flesta af araberna hyste den åsigten, att den svarte sheiken hade begifvit sig af till sitt eget land, tillfredsställd med den hämnd han allaredan tagit. De började tro att vakthållning omkring lägret icke längre skulle vara någon nödvändighet.

I denna opinion instämde icke kroomannen, och, fruktande att åter falla i Golahs händer, gjorde han allt för att öfvertyga sin nye herre, att det vore ganska troligt att de denna natt skulle få emottaga ett besök af den svarte sheiken.

Han påstod, att om Golah hade hyst det hoppet att, då han var ensam och beväpnad endast med en sabel, besegra sina fiender, som då voro elfva till antalet, skulle han säkerligen icke uppgifva hoppet, sedan han lyckats döda nära hälften af dem, och nu hade förstärkning af två skickliga medhjelpare.

Kroomannen trodde att om Golah gått söderut, på sätt den vid källan tillstötande karavanen omtalat, var det tecken till att han verkligen ämnade sig åt norden, och han yrkade att arabsheikenunder hela natten skulle sätta säker vakt öfver douaren.

»Säg honom», sade Harry, »att om de icke vilja hålla vakt sjelfva, så vilja vi göra det, om de endast förse oss med ett eller annat slags vapen.»

Kroomannen meddelade detta till arabsheiken, hvilken endast gaf ett leende till svar.

Idéen att tillåta slafvar bevaka en arabisk douar, och i synnerhet att förse dem med eldvapen, var ganska roande för den arabiske höfdingen i Sahara.

Harry förstod meningen med hans leende. Det betydde afslag, men den unge engelsmannen började äfven, liksom Terence, frukta att Golah skulle döda alla araberna och taga gossarne med sig till Timbuctoo.

»Säg sheiken att han är en gammal tok,» sade han till tolken; »säg honom att vi hafva större motvilja att falla i Golahs händer, än han har att förlora oss. Säg honom att vi önska gå till norden, der vi kunna blifva friköpta, och af detta skäl endast skulle vi vara vida mera angelägna att bevaka lägret, än någon af hans eget folk.»

Detta meddelande tycktes utöfva någon verkan på den gamle sheiken, och öfvertygad af kroomannens utsago, att man ännu hade att frukta Golahs hämnd, beslöt han att douaren skulle bevakas och att de hvita slafvarne finge deltaga i vakten.

»I skolen tagas till norden och säljas till edra landsmän, om I icke gören oss något besvär på resan,» sade han. »Jag har blott en ringa del af mitt folk qvar, och det blir besvärligt för oss att resa hela dagen och hålla vakt om natten. Om I verkligen ären rädda att falla i händerna på denne fördömda neger, och viljen hjelpa oss att vaka, så ären I välkomna dertill; men om någon af ederförsöker att spela förrädare, skola alla fyra af eder förlora sina

hufvuden. Jag svär detta vid profetens skägg!»

Kroomannen försäkrade att ingen af de hvita slafvarne ämnade bedraga honom, tilläggande att deras eget intresse, om ingenting annat, skulle göra dem trogna mot dem, hvilka ville föra dem till ett ställe der det kunde lyckas dem att blifva lösta ur sitt slafveri.

Vid denna tid hade mörkret lagt sig öfver öknen och sheiken sysselsatte sig med att utse vakt för natten. Han var alltför misstänksam emot sina hvita slafvar, att tillåta alla fyra hafva vakt på samma tid, medan han och hans följeslagare sofvo. Men en af dem kunde han dock tillåta att hålla vakt, i sällskap med araberna.

Sheiken frågade kroomannen hvilken af de hvita, som blifvit mest misshandlad af den svarte sheiken. Båtsmannen Bill utpekades, och tolken gaf en kort beskrifning öfver den svåra behandling för hvilken örlogsmannen i Golahs händer varit ett föremål.

»Bismillah! det är bra,» sade sheiken. »Låt honom hålla vakt. Hämnden bör hindra honom att tillsluta ögonen för en hel månad. Det är ingen fara att han skall förråda oss.»

## LIX. Ännu en gång Golah.

Vid stranden, omkring etthundrafemtio alnar norr om douaren, ställdes en post, som hade att göra en rond af omkring trehundra steg från kusten.

En annan post ställdes på samma afstånd söder om douaren. försöker att spela förrädare, skola alla fyra af eder förlora sina hufvuden. Jag svär detta vid profetens skägg!»

Kroomannen försäkrade att ingen af de hvita slafvarne ämnade bedraga honom, tilläggande att deras eget intresse, om ingenting annat, skulle göra dem trogna mot dem, hvilka ville föra dem till ett ställe der det kunde lyckas dem att blifva lösta ur sitt slafveri.

Vid denna tid hade mörkret lagt sig öfver öknen och sheiken sysselsatte sig med att utse vakt för natten. Han var alltför misstänksam emot sina hvita slafvar, att tillåta alla fyra hafva vakt på samma tid, medan han och hans följeslagare sofvo. Men en af dem kunde han dock tillåta att hålla vakt, i sällskap med araberna.

Sheiken frågade kroomannen hvilken af de hvita, som blifvit mest misshandlad af den svarte sheiken. Båtsmannen Bill utpekades, och tolken gaf en kort beskrifning öfver den svåra behandling för hvilken örlogsmannen i Golahs händer varit ett föremål.

»Bismillah! det är bra,» sade sheiken. »Låt honom hålla vakt. Hämnden bör hindra honom att tillsluta ögonen för en hel månad. Det är ingen fara att han skall förråda oss.»

## LIX. Ännu en gång Golah.

Vid stranden, omkring etthundrafemtio alnar norr om douaren, ställdes en post, som hade att göra en rond af omkring trehundra steg från kusten.

En annan post ställdes på samma afstånd söder om douaren.Bill stationerades på landsidan, der han skulle gå fram och tillbaka mellan de andra båda posterna och så snart han närmade sig någon af dem, skulle denne säga ordet »Akka», så att båtsmannen kunde skilja honom från en fiende.

Man ansåg att araberna sjelfva voro tillräckligt skarpsinniga att kunna urskilja vän från fiende, utan att behöfva något tecken.

Innan Bill skickades till sin post, steg den gamle sheiken in i ett tält och återkom snart med en stor pistol, hvilken hade mycken likhet med en muskedunder. Detta vapen lade han i båtsmannens hand, och lät kroomannen tillsäga

honom att icke aflossa den förrän han vore saker om att döda antingen Golah eller en af hans följeslagare.

Gossarne skulle gerna önskat att byta med båtsmannen och låta den gamle kamraten hvila under natten; men Bill hade blifvit utvald af den gamle sheiken, och från hans dom fanns ingen appell.

De två araberna, som stodo på post, visste att om kafilan ännu följdes af Golah, skulle de vara mest blottställda för faran.

Ingendera af dem ville blifva offer för ett sådant öde som inträffat med deras företrädare.

Under två eller tre timmars tid gingo båda sakta fram och tillbaka, och hvarje gång Bill nalkades slutet af sin rond, kunde han tydligt höra ordet »Akka» uttalas.

Den post, som var stationerad å södra sidan om douaren, tänkte beständigt på den fruktade fienden, och han sträfvade oupphörligt att genomtränga mörkret, som betäckte sandytan, men fästade ingen uppmärksamhet vid hafvet, ty han ansåg douaren tillräckligt skyddad från den sidan.

Han hade misstagit sig.Omkring tre timmar sedan vakten blifvit utställd, blef posten på den södra sidan om douaren noga observerad af den svarte sheiken, utan att araben hade någon aning derom.

Golah hade smugit sig i vattnet, och endast med den ulliga delen af hufvudet öfver vattenytan närmat sig det ställe, der araben gjorde sin rond.

På ett afstånd af tolf eller femton steg kunde han hafva blifvit upptäckt, om en noggrann observatör betraktat den skinande vattenytan. Men en sådan observatör fanns icke, och, sjelf osedd, bevakade Golah i dess ställe posten.

Arabens uppmärksamhet var helt och hållet riktad åt landsidan och han var i beständig fruktan att blifva genomborrad af en bösskula.

Då han för hundrade gången vände ryggen åt hafvet, för att gå till den andra ändan af sitt område, kröp Golah sakta ur vattnet och skyndade efter honom.

Vågornas djupa suckande emot stranden borttogo ljuden af hans fotsteg.

Golah var endast beväpnad med en sabel, men det var ett vapen som i hans händer bestämdt skulle göra dödlig verkan. Det var ett stort, tungt vapen, förfärdigadt uteslutande för hans egen räkning.

Med sabeln lyftad i höjden, gled han tyst men hastigt efter den intet ondt anande araben.

Med hela kraften af sin starka arm högg den svarte sheiken med sabelns skarpa egg vakten i nacken.

Under ett svagt jemmer, hvilket ljöd i fullkomlig harmoni med de suckande vågorna, föll araben till jorden, lemnande sin bössa i den stora hand, som mördaren utsträckt för att fatta henne. Uppspännande bössan, gick Golah åt samma håll som vakten nyss förut gått. Han ämnade möta den post,som bevakade östra sidan af douaren, och han gick djerft framåt, utan att bekymra sig om att hans fotsteg hördes, ty han var säker om att blifva tagen för den post han nyss dödat. Efter att hafva gått omkring etthundra steg, utan att se någon, stannade han, och sökte med sina stora, fruktansvärdt glänsande ögon genomtränga det omgifvande mörkret. Oaktadt denna granskning kunde han icke upptäcka någon, och han lade sig ned på jorden för att lyssna.

Ingenting hördes, men sedan han några minuter blickat öfver marken, såg han ett mörkt föremål ligga på sanden. Ur stånd att på så långt håll göra sig reda för hvad det var, närmade han sig varsamt, krypande på alla fyra, till dess han kunde se att föremålet var en mensklig varelse, som låg framstupa på marken, synbarligen lyssnande liksom han sjelf. Hvarföre skulle karlen lyssna? Icke för att iakttaga kamraten; men måhända sof han, tänkte Golah. Om så var, tycktes lyckan gynna honom, och med denna reflexion smög han sig vidare framåt mot det utsträckta föremålet.

Fastän posten icke rörde sig, var Grolah ändock icke viss på att han sof. Äter stannade han, och fäste ett ögonblick sina ögon på kroppen med en genomträngande blick. Om mannen icke sof, hvarföre skulle han tillåta en fiende att komma sig så nära? Hvarföre ligga så lugnt utan att visa något tecken till vaksamhet eller göra

allarm? Om Golah kunde undanrödja denna vakt, som han gjort med den andra, utan att förorsaka buller, skulle han, tillika med sina två slägtingar, hvilka väntade på utgången af hans företag, smyga sig in i douaren, och åter taga tillbaka allt hvad han förlorat.

Tillfället var värdt ett försök, tänkte Golah, och smög sig ännu mera framåt.Då han kom närmare, såg han att karlen låg på sidan, med ansigtet vändt uppåt, men till någon del doldt af den ena armen.

Den svarte sheiken kunde icke se något vapen i hans hand, och följaktligen skulle det möta ringa fara att komma i handgemäng med honom, i fall han plötsligt skulle resa sig upp.

Golah grep om den tunga sabeln, synbarligen ämnande att döda sitt offer med ett enda hugg, just som han gjort med den andra vakten.

Det tunga bladet höjdes i luften och den starka handen tog fastare tag om vapnet.

Båtsman Bill! var på din vakt! Golah är helt nära, med styrka i armen och mord i sinnet!

## LX. Bill på post.

Sedan Bill tvänne timmar sakta gått fram och tillbaka, lyssnande till ordet »Akka», och utan att se något annat än grå sand, började han känna sig trött, och blef ledsen öfver att den gamle sheiken hedrat honom med sitt förtroende.

Småningom öfvergaf hans stora vaksamhet honom och han började tänka på det förflutna och på framtiden.

Dessa ämnen utgjorde sällan föremål för hans tankar, som vanligtvis vändes kring det närvarande, men i mörkret och ensamheten var det ingenting, som kunde fängsla hans uppmärksamhet. I brist af annat föremål, slöto sig hans tankar om skjutvapnet han bar i handen.

»Den här tingesten,» tänkte han, »är af föga nytta som pistol, men den kan duga till stridsklubba. Jag hoppas att inte behöfva skjuta med den. Pipan är tunn och kulan inuti måste vara Då han kom närmare, såg han att karlen låg på sidan, med ansigtet vändt uppåt, men till någon del doldt af den ena armen.

Den svarte sheiken kunde icke se något vapen i hans hand, och följaktligen skulle det möta ringa fara att komma i handgemäng med honom, i fall han plötsligt skulle resa sig upp.

Golah grep om den tunga sabeln, synbarligen ämnande att döda sitt offer med ett enda hugg, just som han gjort med den andra vakten.

Det tunga bladet höjdes i luften och den starka handen tog fastare tag om vapnet.

Båtsman Bill! var på din vakt! Golah är helt nära, med styrka i armen och mord i sinnet!

## LX. Bill på post.

Sedan Bill tvänne timmar sakta gått fram och tillbaka, lyssnande till ordet »Akka», och utan att se något annat än grå sand, började han känna sig trött, och blef ledsen öfver att den gamle sheiken hedrat honom med sitt förtroende.

Småningom öfvergaf hans stora vaksamhet honom och han började tänka på det förflutna och på framtiden.

Dessa ämnen utgjorde sällan föremål för hans tankar, som vanligtvis vändes kring det närvarande, men i mörkret och ensamheten var det ingenting, som kunde fängsla hans uppmärksamhet. I brist af annat föremål, slöto sig hans tankar om skjutvapnet han bar i handen.

»Den här tingesten,» tänkte han, »är af föga nytta som pistol, men den kan duga till stridsklubba. Jag hoppas att

inte behöfva skjuta med den. Pipan är tunn och kulan inuti måste varanära så stor som ett hönsägg. Jag undrar om den är laddad. Jag borde göra mig säker derpå.»

Efter att hafva trefvat någon stund, lyckades båtsmannen få fått i en qvist, med hvilken han mätte längden på pipans yttersida; och sedan han infört qvisten i mynningen, fann han att pipans djup inuti icke svarade mot dess längd utanpå.

Det fanns någonting inuti, men han var bestämdt öfvertygad om att det icke var en kula. Han undersökte derefter låset och fann fänghålet och krutet riktigt.

»Jag ser hur det är,» mumlade han; »den gamle sheiken vill att jag skall göra väsen med det här, om jag ser något misstänkt. Han tordes inte släppa till en kula åt mig, ty han var rädd att jag skulle skjuta någon af dem sjelfva. Det är hans förtroende. Han vill att jag skall skälla, men inte kunna bita. Men det behagar icke mig. Jag skall, ta mig tusan, söka upp en sten och stöta ner.»

Han trefvade omkring på marken efter en sten som passade till pipan, men kunde icke upptäcka, något annat än den finaste sand.

Medan han var sysselsatt med detta, tyckte han att någon närmade sig från ett annat håll, än det hvarifrån han väntade sig få höra ordet »Akka».

Han såg åt det hållet, men kunde ingenting se, utom den gråa ytan af hafsstranden.

Bill hade åtskilliga gånger märkt att araberna brukade lägga sig ned på marken för att lyssna till ljudet af fotsteg. Detta försökte han nu sjelf.

Med ögonen tätt intill marken, tyckte den gamle båtsmannen sig kunna se på längre afstånd än då han stod upprätt. Det tycktes vara ljusare nära intill marken än fyra eller fem fot ofvanom densamma, och aflägsna föremål kommo mera direkte mellan hans ögon och horizonten.Medan han sålunda låg utsträckt på marken, hörde han fotsteg nalkas från stranden; men då han trodde dem komma från vakten, egnade han dem ingen uppmärksamhet. Han lyssnade endast till de fotsteg han tyckt sig höra från det motsatta hållet.

Men ingenting hördes nu, och han kom till den slutsats att han blifvit bedragen af en uppdrifven inbillning.

På en sak var han dock fullkomligt säker, nämligen att de fotsteg, hvilka han antog komma från araben, som höll hvad Bill kallade »bagbordsvakten», kommo närmare än vanligt och att ordet »Akka» icke uttalades.

Den gamle båtsmannen kastade sig omkring och vände blicken emot kusten.

Ljudet af fotsteg hördes icke längre, men han såg skapnaden af en man, som stod upprätt icke långt derifrån, och tycktes se sig skarpt omkring.

Kunde detta vara araben? Denne var kort till växten och af en spenslig kroppsbyggnad, under det att den man han nu såg hade en hög gestalt och var groflemmad. I stället att komma närmare och uttala ordet »Akka», som vakten skulle hafva gjort, böjde denne sig ned och lade örat intill marken, likasom för att lyssna.

Under detta ögonblick, medan karlens ögon tycktes vända ifrån honom, skyndade sig båtsmannen att fylla pistolpipan med sand.

Skulle han göra allarm genom att afskjuta pistolen och sedan springa till lägret?

Nej! han kunde hafva misstagit sig. Det var kanhända möjligtvis araben, som försökte upptäcka Bill innan han gaf lösen.

Medan båtsmannen sålunda var obeslutsam, kom den höga figuren närmare honom, krypande på alla fyra. Då han kom ungefär åtta eller tio steg frånBill, reste han sig långsanit upp. Nu såg Bill att det icke var vakten, utan den svarte sheiken!

Den gamle örlogsmannen kände sig aldrig i sitt lif räddare, än i närvarande stund. Han tänkte först att aflossa pistolen och springa till douaren, men då kom den tanken för honom, att han skulle blifva skjuten i samma

ögonblick han reste sig upp, och fruktan gjorde honom orörlig.

Golah kom allt närmare och närmare. Bill såg redan sabeln upplyftad. Då vände Bill hastigt mynningen af sin stora pistol emot den svarte sheiken, tryckte af och sprang i samma ögonblick upp på fötterna.

Det blef en stark döfvande smäll, åtföljd af ett vildt förtviflans skri.

Bill stannade icke för att iakttaga verkan af sitt skott, utan sprang så fort benen kunde bära honom emot lägret, som allaredan var i rörelse.

Araberna sprungo fram och tillbaka, i en förfärlig villervalla, skrikande af fruktan.

Ibland dessa rop hördes, åt det håll hvarifrån båtsmannen flytt, en stark röst ropa: »Muley! Muley!»

»Detta är Golahs röst!» utropade kroomannen på arabiska. »Han ropar på sin son -— Muley är hans namn!»

»De ämna anfalla douaren,» skrek arabsheiken. Araberna rusade hit och dit, blandande sina skrik med slafvarnes tjut, under det qvinnorna och barnen äfvenledes skreko, hundarne skällde, hästarne gnäggade och äfven de lugna kamelerna läto höra att de voro uppskrämda.

Golahs två hustrur togo sina barn med sig, och skyndade i villervallan från lägret, samt undkommo i mörkret obemärkta.

De hade hört rösten af deras barns fader, ochförstodo den sorgliga ton hvarmed han hade ropat på sin son.

De voro qvinnor —- qvinnor, hvilka, fastän de fruktat sin despotiske make i hans välmaktsdagar, nu beklagade honom i motgångens timme.

Araberna, som oroligt väntade att få se sin fiende, gjorde sig i största hast beredda att möta honom; men de lemnades ostörda.

Inom få minuter var allt lugnt; icke ett ljud hördes inom douarens område.

Dagsljuset spridde sig småningom från östern, då arabsheiken, som nu hämtat sig från sitt uppskrämda tillstånd, undersökte douaren och dess folk.

Två vigtiga saker voro synbarliga bevis på att den fruktan de erfarit icke varit utan orsak. Den post, som blifvit ställd att bevaka lägrets södra sida var icke närvarande, och Golahs två hustrur med deras barn voro också borta.

Qvinnornas försvinnande var lätt att förklara; de hade gått att förena sig med den man som ropat »Muley!»

Men hvar uppehöll sig araben som haft vakten? Hade ännu en fallit offer för Golahs hämnd?

## LXI. Golah slutar sitt lif.

Arabsheiken tog kroomannen vid handen och ledde honom fram till den gamle örlogsmannen, hvilken efter slutad vaktgöring lagt sig att sofva.

Han uppväcktes nu af sheiken och tillfrågades genom kroomannen hvarför han afskjutit sin pistol.

»Hvarför? för att döda Golah — den stora negern!» svarade Bill; »och jag har bedragit mig mycket, om jag inte gjort det.» förstodo den sorgliga ton hvarmed han hade ropat på sin son.

De voro qvinnor —- qvinnor, hvilka, fastän de fruktat sin despotiske make i hans välmaktsdagar, nu beklagade honom i motgångens timme.

Araberna, som oroligt väntade att få se sin fiende, gjorde sig i största hast beredda att möta honom; men de lemnades ostörda.

Inom få minuter var allt lugnt; icke ett ljud hördes inom douarens område.

Dagsljuset spridde sig småningom från östern, då arabsheiken, som nu hämtat sig från sitt uppskrämda tillstånd, undersökte douaren och dess folk.

Två vigtiga saker voro synbarliga bevis på att den fruktan de erfarit icke varit utan orsak. Den post, som blifvit ställd att bevaka lägrets södra sida var icke närvarande, och Golahs två hustrur med deras barn voro också borta.

Qvinnornas försvinnande var lätt att förklara; de hade gått att förena sig med den man som ropat »Muley!»

Men hvar uppehöll sig araben som haft vakten? Hade ännu en fallit offer för Golahs hämnd?

## LXI. Golah slutar sitt lif.

Arabsheiken tog kroomannen vid handen och ledde honom fram till den gamle örlogsmannen, hvilken efter slutad vaktgöring lagt sig att sofva.

Han uppväcktes nu af sheiken och tillfrågades genom kroomannen hvarför han afskjutit sin pistol.

»Hvarför? för att döda Golah — den stora negern!» svarade Bill; »och jag har bedragit mig mycket, om jag inte gjort det.»Detta svar meddelades sheiken, hvilken egde konsten att uttrycka sitt tvifvel med ett eget leende.

Bill tillfrågades om han sett den svarte sheiken.

»Sett honom! bestämdt säkert,» svarade båtsmannen. »Han var inte fyra steg från mig, då jag pepprade honom.»

Sheiken skakade på hufvudet, och vidare spörjsmål blefvo afbrutna genom upptäckten af arabens döda kropp.

Karlens hufvud var nästan skildt från kroppen och hugget hade påtagligen utdelats af den svarte sheiken, ty nära intill der kroppen låg, funnos spår i sanden, hvilka ingen annan mensklig varelse än Golah kunde hafva gjort.

Nu var det helt och hållet dagsljus, och araberna, som undersökte kusten söderut, gjorde en annan upptäckt.

Två kameler jemte en häst syntes vid stranden på en half mils afstånd. Den gamle sheiken satte en af sitt sällskap att bevaka douaren, och drog sjelf åstad tillika med de flesta af slafvarne, hvilka genom sina herrars olyckor lemnades under mindre sträng uppsigt.

Då de kommit till stället der kamelerna voro, funno de Golahs svåger liggande på marken, men då araberna närmade sig, sprang han upp på fötterna, och sträckte upp sina båda händer.

Han bar intet vapen och åtbörden betecknade: »Det är fred.»

De två qvinnorna, omgifna af sina barn, suto nära intill, tysta och sorgsna vid hafsstranden. De brydde sig icke om arabernas ankomst, och sågo icke ens upp då de kommo dem närmare.

Bössor och andra vapen lågo strödda omkring. En af kamelerna låg på sanden; han var död, och den unge negern började äta på ett stort styckerått kött, som han slitit från puckeln af det döda djuret.

Arabsheiken frågade efter Golah. Negern pekade på hafvet, der två mörka kroppar gungade i vågorna, då de svällde mot stranden.

De tre midshipmännen vadade på sheikens befallning ut ibland vågorna och släpade kropparne ur vattnet.

De igenkände Golah och hans son Muley.

Golans ansigte hade blifvit förfärligt sönderslitet, och hans en gång fruktansvärda stora ögon voro nu helt och hållet borta.

Svågern uppmanades att förklara den svarte sheikens och hans sons hemlighetsfulla död.

»Jag hörde Golah ropa på Muley, sedan ett böss-skott aflossats,» berättade han; »då förstod jag att han var sårad. Muley sprang för att hjelpa honom, medan jag stannade här med häst och kameler . . . Jag är utsvulten! . . . Snart kom Muley springande tillbaka, åtföljd af sin fader, som regerades af en ond ande. Han sprang hit och dit,

svängde sabeln omkring sig och försökte att döda oss båda, och kamelerna också. Han kunde icke se, och vi höllo oss undan för honom . . . Jag är utsvulten!»

Den unge negern tystnade här, och ryckte till sig ännu ett stycke kamelkött, samt började att svälja det med en glupskhet, som tillräckligt bevisade sanningen af hans utsago.

»Svin!» utropade sheiken, »berätta först och ät sedan.»

»Allah vare prisad!» sade ynglingen, återtagande sin berättelse; »Golah sprang emot en af kamelerna och dödade honom.»

Hans åhörare betraktade den döda kamelen. De sågo att kroppen bar märke efter Golahs stora sabel.»Sedan han dödat kamelen,» fortfor den unge negern, »blef Golah lugn. Den onde anden hade gått ur honom, och han satte sig ned på sanden. Derpå kommo hans hustrur fram till honom och han talade till dem med godhet och lade sina händer på hvardera af barnen, samt nämnde dem vid namn. De skreko då de sågo på honom och Golah sade dem att de icke skulle vara rädda, och att han ville tvätta sig och aldrig skulle skrämma dem mera. Den lille gossen ledde honom till vattnet, och han rusade i hafvet så långt han kunde. Han gick dit för att dö. Muley sprang efter honom för att föra honom tillbaka och de drunknade båda två. Jag kunde icke hjelpa dem, för jag var utsvulten!»

Den stackars negerynglingen hade under nära en veckas tid färdats natt och dag med den starke, härdade Golah, och brist på sömn och föda hade utmattat honom, så att han icke kunde hafva uthärdat längre.

På befallning af arabsheiken, begrafde slafvarne Golah och hans son.

Glad öfver att vara befriad från sin oförsonlige fiende, beslöt sheiken att hvila en dag, hvilket för hans slafvar var ganska välkommet, liksom köttet efter den döda kamelen, hvarmed de undfägnades.

Rörande Golahs död fanns ännu en hemlighet, som sheiken icke kunde reda, och kroomannen fick åter göra tjenst som tolk.

Då sheiken underrättades om hvad båtsmannen gjort, huru pistolen blifvit fylld med sand, uttryckte han mycken tillfredsställelse öfver det sätt, hvarpå den gamle örlogsmannen fullgjort sin vakt.

Full af tacksamhet derför, lofvade han icke allenast båtsmannen sjelf, utan slafgossarne, hans följeslagare, att de skulle tagas till Mogador och återställas till sina vänner.

## LXII. Vid slutet af Sahara.

Efter en resa af två långa besvärliga dagar, hvarunder de stackars slafgossarne plågats af trötthet, hunger och törst, och dertill varit blottställda för en brännande sol, anlände kafilan till ett annat vattenställe.

Då de kommo närmare oasen, märkte våra gossar att det var samma plats, der de först hade fallit i Golahs händer.

»Må Gud hjelpa oss!» utropade Harry Blount, då de nalkades stället. »Vi hafva varit här förut. Vi skola icke finna något vatten, fruktar jag. Vi lenmade icke mera än två byttor med vatten i gropen, och som regn icke fallit sedan dess, måste den vara torr för länge sedan.»

Ett uttryck af hopplös förtviflan kom öfver hans kamraters anletsdrag. De hade några dagar förut sett huru nästan allt vattnet upphämtats ur dammen och gifvits åt kamelerna.

Deras fruktan var lyckligtvis ogrundad. Det var tillräckligt vatten i dammen, ty ett starkt regn hade fallit i den lilla dalen, sedan de lemnat densamma.

Den ringa tillgång på föda de resande innehade, tillät dem icke att dröja länge vid vattenstället, och påföljande morgon fortsattes resan.

Araberna tycktes icke hysa någon ovilja till den unge mannen, hvilken hade biträdt Golah med att döda deras

följeslagare, och nu, sedan den svarte sheiken var död, hade de ingen orsak att befara det ynglingen ämnade rymma. Negern var en af dessa menskliga varelser, hvilka icke kunna rå om sig sjelfva och aldrig finna sig rätt hemmastadda, så vida icke någon innehar husbondeväldet öfver dem. Han intog lugnt sin plats bland de andraslafvarne, synbarligen nöjd med sitt öde —- ett öde som dömde honom till beständigt slafveri, hvilket dock var föga sämre än den ställning han innehaft hos sin svåger.

I åtta dagar hade de rest i nordostlig riktning.

De hvita slafvarne hade under dessa dagar lidit obeskrifliga qval af hunger och törst —- dessa fruktansvärda plågor, som förfölja dem som resa genom Sahara. De hade under denna tid funnit blott ett enda vattenställe.

Det var en nära nog uttorkad källa, hvars yta var betäckt al ett tumstjockt lager af döda insekter, hvilka måste afskummas innan man kunde komma åt vattnet. De voro icke allenast tvungna att begagna detta både till utseende och lukt vidriga vatten, utan äfven tacksamma att få emottaga denna orena dryck.

Under dessa åtta dagar färdades de icke utmed hafskusten, och kunde således icke släcka sin hunger med skalfisk. Araberna voro angelägna att uppnå något ställe, der de kunde erhålla föda åt sina kreatur, och med den skyndsamhet hvarmed de färdades, måste slafvarne anstränga sig på det högsta, för att hinna med dem. Den gamle örlogsmannen, ovan vid landresor, kunde omöjligt hafva härdat ut, om icke araberna tidtals låtit honom rida på en kamel. Den tjenst han gjort dem, då han befriade dem från en fiende, som besvärat dem så mycket, och hvilken eljest troligen skulle hafva dödat dem alla, hade ingifvit hans herrar ett slags känsla af tacksamhet. Båtsmannen fick derföre tillåtelse att rida, då de sågo att han eljest måste lemnas efter att dö i öknen.

Under de två sista af dessa dagar märkte slafgossarne, att landet, hvarigenom de färdades, blefmera ojemnt, och att här och der småväxta buskar och ogräs tycktes liksom arbeta mellan lif och död.

Kafilan hade ankommit till norra gränsen af den stora öknen; ännu några dagar till, och de skulle se gröna fält, skuggiga lunder och strömmar af glittrande vatten.

Den åttonde dagen på aftonen kommo de till en nyligen uttorkad flod. Der strömmade icke något vatten, men i flodbädden funnos några gropar med stillastående vatten, och deromkring lägrade sig douaren.

På en kulle åt norr växte några små gröna buskar, till hvilka kamelerna fördes, och på dessa började de genast att äta. Icke blott löfven utan äfven qvistar och grenar afbröto de hastigt med sin långa utsträckta tunga, och förtärde alltsammans begärligt.

Det var skymning, då tälten blifvit uppsatte, och strax derpå syntes två karlar komma, ledande en kamel. De ämnade sig till vattnet, för att fylla några getskinn, hvilka fördes på kamelen, och de syntes blifva både förvånade och missnöjda, då de funno vattengroparne upptagna af främlingar.

Men då de sågo att de icke kunde undgå att blifva bemärkta, gingo de djerft framåt, och började att fylla sina getskinn. Medan de sålunda voro sysselsatta, underrättade de arabsheiken att de tillhörde en karavan icke långt derifrån, som skulle resa söderut, och att de ämnade fortsätta sin resa tidigt följande morgon.

Sedan de två männen gått, höllo araberna rådslag.

»De hafva sagt oss en osanning,» anmärkte den gamle sheiken; »de äro icke på någon resa, ty då skulle de hafva stannat här vid vattnet. Vid profetens skägg, de hafva talat osanning!»

Denna tanke delades af hans följeslagare, ochman antog att de två männen tillhörde något sällskap, som slagit sig ned vid hafsstranden, och utan tvifvel roade sig med något skeppsvrak, eller samlade förmögenhet på något annat mindre vanligt sätt.

Här var ett tillfälle som icke fick förloras, och araberna beslöto att de äfven skulle hafva en lott med af det goda, som Allah kunde hafva fört i deras väg. Om det skulle befinnas vara ett skeppsvrak, kunde stora svårigheter uppstå med dem som redan tagit det i besittning. Det blef emellertid beslutadt att man skulle afvakta morgonen, för att bättre kunna taga reda på förhållandet.

## LXIII. Skeppsplundrarne.

Tidigt följande morgon var kafilan på väg till hafskusten, som befanns icke vara långt borta. Då de kommo närmare, upptäcktes en douar, bestående af sju tält, och några män stego fram för att emottaga dem.

De vanliga helsningarne utbyttes och de nykomne begynte att se sig omkring. Plankor och spillror, som lågo utmed kusten, voro påtagliga bevis att deras gissning var sann, och att ett skepp strandat här.

»Det finnes blott en Gud och han är god emot alla,» sade den gamle sheiken; »Han kastar de otrognas skepp på våra kuster, och vi hafva kommit för att taga vår del af hans nådebevisningar.»

»Ni är välkommen till allt hvad ni rättvisligen kan göra anspråk på,» svarade en högväxt man, hvilken tycktes vara skeppsplundrarnes anförare. »Allah är stor och Mahomed är hans profet, och skänker sin nåd åt både goda och onda. Om han man antog att de två männen tillhörde något sällskap, som slagit sig ned vid hafsstranden, och utan tvifvel roade sig med något skeppsvrak, eller samlade förmögenhet på något annat mindre vanligt sätt.

Här var ett tillfälle som icke fick förloras, och araberna beslöto att de äfven skulle hafva en lott med af det goda, som Allah kunde hafva fört i deras väg. Om det skulle befinnas vara ett skeppsvrak, kunde stora svårigheter uppstå med dem som redan tagit det i besittning. Det blef emellertid beslutadt att man skulle afvakta morgonen, för att bättre kunna taga reda på förhållandet.

## LXIII. Skeppsplundrarne.

Tidigt följande morgon var kafilan på väg till hafskusten, som befanns icke vara långt borta. Då de kommo närmare, upptäcktes en douar, bestående af sju tält, och några män stego fram för att emottaga dem.

De vanliga helsningarne utbyttes och de nykomne begynte att se sig omkring. Plankor och spillror, som lågo utmed kusten, voro påtagliga bevis att deras gissning var sann, och att ett skepp strandat här.

»Det finnes blott en Gud och han är god emot alla,» sade den gamle sheiken; »Han kastar de otrognas skepp på våra kuster, och vi hafva kommit för att taga vår del af hans nådebevisningar.»

»Ni är välkommen till allt hvad ni rättvisligen kan göra anspråk på,» svarade en högväxt man, hvilken tycktes vara skeppsplundrarnes anförare. »Allah är stor och Mahomed är hans profet, och skänker sin nåd åt både goda och onda. Om hanskickat något åt er, så sök utmed hafskusten och finn det.»

På denna inbjudning aflastades kafilans kameler, och tälten uppslogos. De nykomna började att söka efter skeppsvrak.

De upptäckte endast några sparrar och annat virke, af intet värde för någondera parten.

En rådplägning egde nu rum emellan den gamle sheiken och hans folk. De voro eniga i den tron att ett sjunket skepp fanns i deras närhet, och att de endast behöfde se efter hvad skeppsplundrarne, deras rivaler, företogo, för att utforska hvar det var doldt.

Upphörande med sitt sökande, beslöto de att i stället hålla utkik.

Då detta beslut blef bekant för det andra partiet, kom dess chef, efter att hafva rådfört sig med sitt följe, och förklarade sig såsom hufvudman för sitt folk samt föreslog en underhandling.

»Jag är Sidi Hamet,» sade han, »och de öfriga här äro mina vänner och slägtingar. Vi äro alla medlemmar af samma familj och trogna efterföljare af profeten. Gud är stor och han har varit god emot oss. Han har skickat oss ett byte. Vi ämna hopsamla hans gåfvor. Gån er väg och lemnen oss i fred.»

»Jag är Rias Abdallah Yezzed,» svarade den gamle sheiken, »och hvarken jag eller mina följeslagare äro så

dåliga, att vi icke också må räknas bland dem, hvilka äro berättigade till Guds ynnest, då det behagar honom att på våra kuster kasta de otrognas skepp.»

Till svar härpå, började Sidi Hamet ett långt anförande, hvari han underrättade den gamle sheiken, att, i händelse ett skepp förlist på kusten och godset blifvit kringströdt, hvardera sällskapet skullehafva varit berättigadt till allt hvad de kunnat samla, men olyckligtvis för båda existerade icke dessa angenäma omständigheter, fastän det var sannt att ett skeppsskrof, innehållande en last som icke kunde af vågorna föras till stranden, låg under vattnet nära derintill. De hade upptäckt det, och gjorde derföre anspråk på allt hvad det innehöll.

Sidi Hamet's kafila bestod af sjutton personer, och sheiken kunde derföre vara meddelsam, utan fara att störas i sina företag och planer.

De vidgingo att de arbetat tio dagar med att upptaga lasten från det sjunkna fartyget, och att deras arbete ännu icke var halfgjordt, emedan godset var ganska svårt att komma åt.

Den gamle sheiken frågade hvari lasten bestod, men kunde icke erhålla något bestämdt svar.

Här var en hemlighet. Sjutton män hade i tio dagar varit sysselsatta med att upptaga last ur skrofvet af ett sjunket fartyg, och ändå syntes inga handelsartiklar i närheten.

Några få tunnor, några stycken gamla segel, jemte ett antal kokkäril som tillhört en kabyss, lågo på stranden, men detta kunde icke anses utgöra en del af skeppslasten.

Den gamle sheiken och hans följeslagare visste icke hvad de skulle tro.

De hade ofta hört omtalas lådor fulla med penningar, hvilka man funnit från förlista skepp.

Hade detta fartyg, med hvilket strandplundrarne vore sysselsatta, varit lastadt med penningar, och hade lådorna blifvit begrafna, strax efter sedan de blifvit funna?

De måste vänta och förvissa sig om huru det förhöll sig; och om det fanns något medel, hvarigenom de kunde göra påstående om delning af deskatter de först ankomna hade upptäckt, skulle detta medel användas.

De första upptäckarne voro alltför otåliga att stå overksamma, till dess de andra aflägsnat sig, och trygga genom sin öfverlägsna styrka, återtogo de sin sysselsättning.

De gingo ut till strandens yttersta kant, och hade med sig ett långt rep. Vid ena ändan af repet hade de gjort en rännsnara, hvilken fastgjordes vid en karl, som sam ut i vattnet omkring etthundrafemtio alnar från land, hvarefter han började dyka och försvann ur sigte.

En minut derefter syntes hans hufvud öfver vattenytan, och han uppgaf ett rop. Några af hans kamrater började nu att hala in repet.

Då rännsnaran drogs upp på stranden, befanns den omsluta ett stort sandstensblock, vägande omkring tjugufem eller trettio skålpund.

Kroomannen hade allaredan underrättat Harry Blount och hans landsmän om något som han hört skeppsplundrarne samtala om, och de tre midshipmännen hade med stort intresse följt dykarens och hans biträdens rörelser.

Då sandstensblocket släpades upp på stranden, stirrade de på hvarandra med uttryck af den högsta förvåning.

Plundrarne voro sysselsatta med att klarera ballasten från ett sjunket fartyg!

Hvad kunde deras afsigt vara? Våra slafgossar kunde icke gissa dertill, icke heller kunde plundrarne sjelfve lemna ett antagligt skäl hvarför de underkastade sig ett så svårt och tillika dåraktigt arbete.

De hade icke underrättat den gamle sheiken hvad slags last de räddade från vraket, emedan de icke hade säker kännedom om dess värde, ellervisste hvad det i verkligheten var, som de hade så mycken möda och besvär att skaffa till land. Men som de trodde att de hvita slafvarne måste hafva fullkomlig kännedom om värdet af det

föremål, hvarom de sjelfva voro så okunniga, granskade de uppmärksamt slafgossarnes ansigtsuttryck, under det ballastblocket drogs upp på den torra sanden.

Bills och de tre midshipmännens förvåning stärkte plundrarne i sin tro att de räddat något af stort värde, ty hade sandstensblocket varit en ofantlig stor guldklimp, kunde slafgossarne icke varit mera förundrade än de nu voro.

Detta ökade såväl plundrarnes ifver att fortsätta sitt arbete, som afundsjukan hos det andra sällskapet, hvilket, enligt lagarne i Sahara, icke var berättigadt att deltaga deri.

Kroomannen försökte nu att upplysa sin herre om värdet af det bergade godset, samt underrättade honom att hvad hans rivaler togo från det sjunkna fartyget icke var annat än värdelös sten. Men denna underrättelse mottogs med ett misstroget leende. De, som sysselsatte sig med att bringa ballasten till stranden, bemötte kroomannens upplysningar med samma förakt. Han var antingen en lögnare eller en narr, och derföre icke värd den ringaste uppmärksamhet, och dermed återvände de till sitt arbete.

Efter att någon stund hafva begrundat saken, kallade den gamle sheiken kroomannen afsides, och då plundrarne icke längre kunde höra hvad som sades, uppmanades kroomannen att förklara verkliga beskaffenheten af hvad han påstod vara »ballast», likasom att yppa dess verkliga värde.

Slafven lydde uppmaningen, men den gamle, sheiken skakade endast på hufvudet.

Han hade aldrig hört omtalas skepp som ickemedförde last af något värde. Han trodde icke att det skulle finnas så dåraktiga och dumma menniskor, att de färdades från ett land till ett annat, med fartyg lastade med värdelös sten; och som ingen annan last fanns ombord på vraket, måste stenarne innehafva något värde. Så resonnerade araben.

Under det kroomannen sökte förklara hvarföre stenarne blifvit bragta i fartygets kölrum, kom en af plundrarne och sade att en hvit man var i deras tält, att han var sjuk och önskade se och samtala med de otrogna slafvarne, om hvars ankomst han nyss blifvit underrättad.

Kroomannen underrättade slafgossarne härom och de gingo strax derpå till det tält, hvari den sjuke hvite mannen visades, och der de väntade sig få se någon olycklig landsman, hvilken, likt dem, blifvit slungad på Saharas ogästvänliga kust.

## LXIV. En annan hvit slaf.

Då de inträdde i det tält, de blifvit anvisade, funno de en man, vid pass fyratio år, liggande på marken. Oaktadt han tycktes vara nästan ett skelett, bestående af föga mer än skinn och ben, hade han dock icke det vanliga sjukliga utseende, som röjer en bruten helsa; icke heller skulle han någorstädes, utom i Afrika, blifvit tagen för en hvit man.

»I ären de första engelska personer jag sett för öfver trettio år sedan,» sade han, under det de inträdde i tältet, »ty jag kan på edert utseende se att I ären engelsmän. I ären mina landsmän. En gång har jag sjelf varit hvit, och I skolen blifva lika medförde last af något värde. Han trodde icke att det skulle finnas så dåraktiga och dumma menniskor, att de färdades från ett land till ett annat, med fartyg lastade med värdelös sten; och som ingen annan last fanns ombord på vraket, måste stenarne innehafva något värde. Så resonnerade araben.

Under det kroomannen sökte förklara hvarföre stenarne blifvit bragta i fartygets kölrum, kom en af plundrarne och sade att en hvit man var i deras tält, att han var sjuk och önskade se och samtala med de otrogna slafvarne, om hvars ankomst han nyss blifvit underrättad.

Kroomannen underrättade slafgossarne härom och de gingo strax derpå till det tält, hvari den sjuke hvite mannen visades, och der de väntade sig få se någon olycklig landsman, hvilken, likt dem, blifvit slungad på Saharas ogästvänliga kust.

# LXIV. En annan hvit slaf.

Då de inträdde i det tält, de blifvit anvisade, funno de en man, vid pass fyratio år, liggande på marken. Oaktadt han tycktes vara nästan ett skelett, bestående af föga mer än skinn och ben, hade han dock icke det vanliga sjukliga utseende, som röjer en bruten helsa; icke heller skulle han någorstädes, utom i Afrika, blifvit tagen för en hvit man.

»I ären de första engelska personer jag sett för öfver trettio år sedan,» sade han, under det de inträdde i tältet, »ty jag kan på edert utseende se att I ären engelsmän. I ären mina landsmän. En gång har jag sjelf varit hvit, och I skolen blifva likasvarta som jag, då I här blifvit brända af solen i fyratiotre år, som jag.»

»Hvad!» utropade Terence; »har ni så lång tid varit en slaf i Sahara? Om så är, Gud hjelpe oss! Hvad hopp hafva vi att någonsin blifva fria?»

Den unge irländaren talade med en ton af förtviflan.

»Ganska liten utsigt, min gosse,» svarade den sjuke; »men för mig finnes det nu ett tillfälle att blifva fri, om ni och edra kamrater icke tillintetgöra det. För Guds skull, säg icke dessa araber hvilka narrar de äro som berga ballasten! Om I gören det, skola de med all säkerhet döda mig, ty det är mitt verk. Jag har inbillat dem att stenarna äro dyrbara, så att de måtte föra dem till ett ställe der jag kan fly från dem. Det är det enda hopp jag under åratal haft; gören det icke om intet, såvida I sätten något värde på en landsmans lif!»

Genom vidare samtal med mannen, förnummo våra slafgossar att han hade lidit skeppsbrott på kusten många år förut och sedan alltjemt försökt att blifva transporterad till något ställe der han kunde blifva friköpt. Han sade sig hafva färdats fram och tillbaka öfver öknen fyratio eller femtio gånger, och att han icke tillhört mindre än femtio herrar!

»Jag har varit med dessa karlar endast några få veckor,» sade han, »och då vi lyckligtvis kommo denna vägen, kunde jag säga hvar det sjunkna skeppet låg, ty jag såg dess förmast sticka upp ur vattnet. Skeppet innehade ballast, och besättningen hade förmodligen lyckats undkomma i sina båtar, utan att hafva blifvit upptäckta. Det var det första fartyg mina herrar påträffat utan last, och de ville icke tro annat än att stenarne utgjorde lasten och måste vara af värde, — hvarför skulle maneljest föra dem verlden omkring i ett skepp? Jag sade dem då att det var ett slags sten, hvarur man kunde draga guld, men att den måste föras till någon plats der det fanns riklig tillgång på kol eller ved, så att guldet kunde smältas ur, hvilket arbete man måste anförtro åt hvita män, som förstodo konsten att ur stenblocken särskilja den dyrbara metallen. De tro allt detta, ty de kunna se lysande partiklar i sandstenen. Under fyra dagar tvingade de mig att arbeta med att dyka och biträda dem, men detta var icke i min smak, och jag har slutligen förmått dem att tro, det jag icke kan arbeta längre.»

»Men tror ni verkligen,» frågade Harry Blount, »att de medtaga ballasten, utan att lära känna dess verkliga värde?»

»Ja; jag hoppas att de skola taga både den och mig till Mogador.»

»Men någon kan möta dem och underrätta dem att deras last är utan allt värde,» invände Colin.

»Nej; jag tror att fruktan för att förlora deras dyrbara skatt skall afhålla dem från att låta någon veta hvad de föra med sig. De dölja stenarna i sanden, så fort som de få dem till land, af fruktan att någon hord, starkare än deras, skall komma och beröfva dem den. Jag ämnar säga dem, då vi börja resan, att de icke skola låta någon veta hvad de hafva, förrän de äro riktigt säkra inom Mogadors vallar, der de äro under guvernörens beskydd. De hafva lofvat att taga mig med sig; och om jag någonsin får se en hamn, skola icke alla araber i Afrika hindra mig från att återtaga min frihet.»

Under det den föregifne sjuklingen talade med dem, hade Bill med synbarligt intresse betraktat honom.

»Ber om ursäkt för att jag är så näsvis och tänker litet olika med er angående er ålder,» sade båtsmannen, så snart den sjuke slutat tala; »men jag kan aldrig tro att ni varit här i fyrti år.»

De två männen betraktade hvarandra ett ögonblick, hvarefter de utropade: »Jim!» »Bill!» och sprungo fram, fattande hvarandras händer. Två bröder hade träffats!

De tre midshipmännen påminde sig att Bill hade förtäljt dem om en bror, hvilken var slaf någorstädes i Sahara, och de behöfde icke någon förklaring öfver den scen de nu åsågo.

De två bröderna lemnades allena och midshipmännen återvände till kroomannen, hvilken nyss lyckats att öfvertyga sin sheik att stenarna som uppfiskades från det sjunkna fartyget hade intet väfde.

Den gamle sheiken sökte i sin tur att öfvertyga plundrarne, och de argumenter han begagnade, upprepades för Bills broder, som med några ord lätt kullkastade dessa skäl.

»Naturligtvis söka de att inbilla eder att lasten icke är god,» återtog Jim. »De vilja föreslå er att lemna den, så att de kunna taga allt åt sig. Säger icke eder förnuft att de äro lögnare?»

Detta var afgörande, och plundrarne fortsatte sitt arbete, dragande sten efter sten från det sjunkna skeppet.

På sin broders begäran sammankallade båtsmannen Bill sina följeslagare till tältet.

»Hvilken af eder har försökt att skada mig?» frågade Jim. »Jag bad er att icke säga att stenarne voro värdelösa.»

Det blef förklaradt för honom att kroomannen hade upplyst sin herre derom.

»Bed kroomannen,» sade Jim, »komma hit. Omdessa araber märka att de blifvit bedragna, döda de mig, och er herre, den gamle sheiken, skall säkerligen förlora all sin egendom. Bed honom att jag får tala vid honom också.»

Kroomannen och den gamle sheiken fördes till tältet och Jim talade till dem på det arabiska språket.

»Lemna mina herrar allena åt deras dårskap,» sade han till sheiken, »och de skola blifva så sysselsatta att ni kan skiljas från dem i frid. Eljest, om ni öfvertygar dem att de äro bedragna, skola de frånröfva er allt hvad ni eger. Ni har allaredan sagt för mycket, att icke uppväcka deras misstankar, och de skola omsider inse att jag narrat dem. Mitt lif är icke längre säkert i deras sällskap. Köp mig och låt oss alla genast skynda härifrån.»

»Äro stenarne i vraket verkligen icke värda någonting?» frågade sheiken.

»Icke mera än sanden på stranden, och då de komma under fund dermed, skola de röfva någon. De hafva kommit till hafskusten för att samla förmögenhet, och de skola skaffa sig den på ett eller annat sätt. De utgöra en stam af elaka män. Köp mig och lemna dem att hålla på med sitt arbete.»

»Ni är sjuk,» återtog sheiken; »och om jag köper er. så kan ni icke gå.»

»Låt mig rida på en kamel till dess jag kommer ur dessa mina herrars åsyn,» svarade Jim, »så skall ni sedan få se huruvida jag kan gå eller icke. De skola sälja mig billigt, ty de tro att jag duger till intet Men det är icke så illa med mig; jag var endast obenägen att dyka efter värdelösa stenar.»

Den gamle sheiken lofvade att följa Jims rådoch befallde sina följeslagare att göra sig redo att skyndsamt fortsätta resan.

Sidi Hamet tillfrågades af Rias Abdallah om han ville sälja honom några af de stenar som de räddat från det otrogna skeppet.

»Bismillah! Nej,» utropade plundraren. »Ni säger att de icke ega något värde, och jag vill icke bedraga någon som sannt tror på profeten.»

»Vill ni skänka mig några af dem då?»

»Nej! Allah förbjude att Sidi Hamet någonsin skulle gifva en värdelös gåfva till en vän!»

»Jag är köpman,» återtog den gamle sheiken, »och önskar göra affärer. Har ni några slafvar eller annan egendom ni kan vilja sälja åt mig?»

»Ja! ni ser den der kristna hunden,» svarade plundraren, pekande på Bills broder; »honom vill jag sälja.»

»Ni har lofvat att taga mig till Mogador,» afbröt Jim. »Sälj mig icke, herre; jag tror att jag snart nog skall blifva bra och då vill jag arbeta så mycket jag orkar.»

Sidi Hamet gaf sin otrogne slaf en blick af förakt; och hans föregifna önskan att icke säljas lemnades utan afseende. För en gammal skjorta och ett litet tält af kamelhår kom han att tillhöra Rias Abdallah Yezzed.

Den gamle sheiken och hans folk satte sig upp på kamelerna, och kafilan skyndade sig öfver den torra strandbädden, lemnande plundrarne att fortsätta sitt mödosamma och lönlösa arbete.

## LXV. Båtsmannen Bills broder.

Sedan de lemnat kusten, färdades de resande med hastiga steg, och båtsmannen Bill och hans och befallde sina följeslagare att göra sig redo att skyndsamt fortsätta resan.

Sidi Hamet tillfrågades af Rias Abdallah om han ville sälja honom några af de stenar som de räddat från det otrogna skeppet.

»Bismillah! Nej,» utropade plundraren. »Ni säger att de icke ega något värde, och jag vill icke bedraga någon som sannt tror på profeten.»

»Vill ni skänka mig några af dem då?»

»Nej! Allah förbjude att Sidi Hamet någonsin skulle gifva en värdelös gåfva till en vän!»

»Jag är köpman,» återtog den gamle sheiken, »och önskar göra affärer. Har ni några slafvar eller annan egendom ni kan vilja sälja åt mig?»

»Ja! ni ser den der kristna hunden,» svarade plundraren, pekande på Bills broder; »honom vill jag sälja.»

»Ni har lofvat att taga mig till Mogador,» afbröt Jim. »Sälj mig icke, herre; jag tror att jag snart nog skall blifva bra och då vill jag arbeta så mycket jag orkar.»

Sidi Hamet gaf sin otrogne slaf en blick af förakt; och hans föregifna önskan att icke säljas lemnades utan afseende. För en gammal skjorta och ett litet tält af kamelhår kom han att tillhöra Rias Abdallah Yezzed.

Den gamle sheiken och hans folk satte sig upp på kamelerna, och kafilan skyndade sig öfver den torra strandbädden, lemnande plundrarne att fortsätta sitt mödosamma och lönlösa arbete.

## LXV. Båtsmannen Bills broder.

Sedan de lemnat kusten, färdades de resande med hastiga steg, och båtsmannen Bill och hansbroder hade blott föga tillfälle att tala med hvarandra. Då douaren blifvit ordnad för aftonen, samlade sig den gamle bussen och de unga gentlemännen omkring den man, hvars erfarenhet om eländet af slafveriet i Sahara så mycket öfversteg deras egen.

»Nu, Jim,» begynte den gamle örlogsmannen, »får du lof att berätta om alla dina kryssningar sedan du kom hit. Vi ha fått smaka på ekluten litet se'n vi blefvo kastade på kusten här, och det är inte länge se'n. Jag undrar inte på att du tror dig varit här i fyrtitre år.»

»Ja så länge är det enligt min uträkning,» afbröt Jim; »men Bill, du ser icke mycket äldre ut än då jag såg dig sist. Hur länge sedan var det?»

»Omkring elfva år.»

»Elfva år! Jag säger dig att jag varit här öfver fyratio.»

»Hur skulle det gå för sig?» frågade Bill. »Du blir inte fyrti år förr än den fjortonde i nästa månad. Du har

förlorat förståndet och det är inte underligt.»

»Det är sannt, ty det finnes intet i Sahara, som kan tjena till ledning att räkna tiden. Det finnes inga årstider, och den ena dagen är så lik den andra, som två sekunder i samma minut. Men utan tvifvel måste jag varit här mera än elfva år.»

»Nej,» svarade Bill, »du har inte varit här mer än litet öfver tio; men efter allt hvad du måste ha lidit under denna tid är det icke underligt om du tyckt tiden vara lång.»

»Välan, berätta för oss er historia,» sade Terence.

»Jag har icke en historia att berätta,» svarade Jim, »ty en berättelse om mina äfventyr i öknen består af tusende historier, hvardera innefattande

något svårt lidande eller en felslagen förhoppning. Jag kan endast säga er att det förefaller mig som jag skulle tillbringat många år med att vada genom sanden i Sahara, många år med att odla korn, många år med att gräfva brunnar och många år med att efterse getter, får och andra djur. Jag har haft många herrar — alla elaka, och många gånger har jag grymt blifvit besviken i hoppet att återfå min frihet. En gång var jag blott en dagsresa från Mogador, men blef då åter såld, samt förd tillbaka till hjertat af öknen. Två à tre gånger har jag försökt att rymma, men blifvit återtagen hvarje gång, och varit nära att dödas för den oförlåtliga oärligheten att söka stjäla från min herre min egen person. Jag har ofta varit frestad att begå sjelfmord, men ett slags qvinlig nyfikenhet och envishet har afhållit mig derifrån. Jag önskade se huru länge olyckan skulle förfölja mig, och jag hade beslutat att icke hindra hennes planer, genom att försätta mig utom hennes verkningskrets. Jag ville icke gifva efter, ty den som söker undkomma olyckan genom att döda sig, visar att han blifvit sorgligt besegrad i lifvets strider.»

»Ni har fullkomligt rätt,» sade Harry Blount, »men jag hoppas att edra svåraste strider nu äro öfverståndna. Våra herrar hafva lofvat att föra oss till något ställe, der vi kunna friköpas af våra landsmän och ni kommer naturligtvis att följa med oss.»

»Smickra er icke med detta hopp,» sade Jim. »Jag förnöjdes deraf under några år. Hvarenda herre jag hade haft gaf mig samma löfte, och här är jag ännu. Jag trodde att då mina sista egare räddat stenarna från vraket, skulle jag kunna förmå dem att träda inom området af någon sjöstad, och att de skulle taga mig med sig. Men detta hopp har visat sig vara lika bedrägligt som det jag närt allt sedanjag blef skeppsbruten på detta lands fördömda kust. Ganska få äro lyckliga nog att återfå friheten, och de flesta sjömän, som uppkastas på Saharas kust, hafva aldrig den lyckan att komma derifrån. De dö af de mödor och den misshandling, för hvilka de äro blottställda i öknen, utan att lemna mera spår af sin tillvaro, än hundarne och kamelerna som tillhöra deras herrar.»

Båtsmannen Bill och de unga gentlemännen, hvilka under några dagar hyst den vanskliga tanken att de voro på rätta stråten till frihet, blefvo åter väckta till medvetande om sin belägenhet, af en man som hade vida mer erfarenhet än de om öknens falska förespeglingar.

Innan de skildes åt för natten, förnummo de tre midshipmännen af Bill och hans broder att den senare varit officer å ett fartyg som fört honom till kusten. De kunde finna af hans språk att han var en bildad man, hvars kunskap vida öfversteg deras skeppskamrats, den gamle örlogsmannens.

»Om en sådan väluppfostrad man,» tänkte de, »i tio år varit slaf i Sahara, utan tillfälle att fly eller komma till ett ställe, der han kunde återfå sin frihet, hvad hopp kan det då finnas för oss?»

## LXVI. En lefvande ström.

För hvarje timme de reste, visade det sig mer och mer, att kafilan lemnade den stora öknen bakom sig och närmade sig ett land som kunde anses fruktbart.

Dagen efter sedan man skilts från plundrarne, uppnådde man en inhägnad stad, och nära derintill, på sidorna af

några kullar, växte korn på en och annan jordlapp. jag blef skeppsbruten på detta lands fördömda kust. Ganska få äro lyckliga nog att återfå friheten, och de flesta sjömän, som uppkastas på Saharas kust, hafva aldrig den lyckan att komma derifrån. De dö af de mödor och den misshandling, för hvilka de äro blottställda i öknen, utan att lemna mera spår af sin tillvaro, än hundarne och kamelerna som tillhöra deras herrar.»

Båtsmannen Bill och de unga gentlemännen, hvilka under några dagar hyst den vanskliga tanken att de voro på rätta stråten till frihet, blefvo åter väckta till medvetande om sin belägenhet, af en man som hade vida mer erfarenhet än de om öknens falska förespeglingar.

Innan de skildes åt för natten, förnummo de tre midshipmännen af Bill och hans broder att den senare varit officer å ett fartyg som fört honom till kusten. De kunde finna af hans språk att han var en bildad man, hvars kunskap vida öfversteg deras skeppskamrats, den gamle örlogsmannens.

»Om en sådan väluppfostrad man,» tänkte de, »i tio år varit slaf i Sahara, utan tillfälle att fly eller komma till ett ställe, der han kunde återfå sin frihet, hvad hopp kan det då finnas för oss?»

## LXVI. En lefvande ström.

För hvarje timme de reste, visade det sig mer och mer, att kafilan lemnade den stora öknen bakom sig och närmade sig ett land som kunde anses fruktbart.

Dagen efter sedan man skilts från plundrarne, uppnådde man en inhägnad stad, och nära derintill, på sidorna af några kullar, växte korn på en och annan jordlapp.Vid detta ställe hvilade karavanen sig den återstående delen af dagen. Kamelerna och hästarne förseddes med tillräcklig och god föda, och vatten hämtades ur djupa brunnar. Det var det bästa vatten våra slafgossar druckit, sedan de kommit på Afrikas kust.

Följande morgon fortsattes resan. Sedan de varit på väg omkring två timmar, stannade den gamle sheiken, som tillika med en af sina följeslagare red framom de öfriga, framför något som på afstånd såg ut att vara en bred flod.

Alla skyndade framåt, och slafgossarne fingo se en syn, som fyllde dem med stor förvåning och icke ringa förskräckelse. Det var en ström — en ström af lefvande varelser som rörde sig öfver marken.

Det var de beryktade afrikanska gräshopporna.

De voro unga och kunde icke ännu flyga, och af något skäl, troligen okändt till och med för dem sjelfva, företogo de sig denna storartade resa.

Det var ett lefvande rörligt bälte af en ansenlig bredd, som hade så raka sidor som någonsin kunde hafva uppdragit? efter mathematiska reglor.

Ingen enda irrade utom hufvudstyrkan, hvilken rörde sig på en så liten bredd, att knappt halfva antalet hade rum på sanden, medan den andra hälften krälade på sina reskamraters ryggar.

Äfven araberna tycktes intresserade häraf, och stannade några minuter för att se på denna glänsande ström, som bildades af dessa besynnerliga insekter.

Den gamle sheiken steg af sin kamel, och rubbade med sin sabel den raka linie som bildades af kanten på den rörliga massan, samt strök undan en hel hög insekter.

Men platsen uppfylldes ögonblickligen af de efterkommande insekterna och massan krälade fram, utan att göra den ringaste afvikelse.Synen var icke främmande för båtsmannen Bills broder. Han underrättade sina följeslagare att om man uppgjorde en eld på deras väg skulle insekterna, i stället för att kringgå densamma, gå midt i elden, tills den släcktes ut och qväfdes af deras döda kroppar.

Efter att några ögonblick hafva roat sig med att betrakta dessa insekter, besteg sheiken sin kamel, och började

passera genom den lefvande strömmen.

En hof kunde icke föras till marken utan att krossa tjogtals af dessa djur, men så snart hofven lyftes upp, var stället fyldt.

Några af slafvarne ville icke med sina blottade fötter vada genom den lefvande krypande strömmen, och sheiken måste använda våld för att förmå flera af dem att gå öfver densamma.

Våra slafgossar sågo sig om till höger och venster, men då de icke kunde upptäcka något slut på den krälande massan, rusade de tvärt igenom densamma.

Vid hvarje steg hörde de ett knastrande ljud och då de lyfte upp fötterna voro de flammiga af blod efter de krossade gräshopporna.

De vandrande insekternas bälte utgjorde omkring nittio alnar i bredd, och fastän det icke var längre, förklarade slafgossarne att det var obehagligare att passera detta lilla stycke, än att resa tio mil i öknen.

En af de svarta slafvarne beslöt att göra öfverfärden så hastig som möjligt, och började springa, men då han kom på halfva vägen snafvade han och föll rak lång bland den krälande massan.

Innan han åter kunde komma på fötter, hade otaliga af de ohyggliga insekterna krupit på honom och fästat sig vid kläderna samt nära nog qväft honom.

Öfverväldigad af fasa och fruktan, var han urstånd att resa sig, och två af hans svarta kamrater befalldes att draga honom ut från det obehagliga sällskap i hvilket han råkat.

Sedan han blifvit befriad från gräshopporna, förflöt flera minuter innan han återfick sina sinnens bruk och tillräcklig kraft att fortsätta resan.

Båtsmannen Bill motsatte sig för en stund alla arabernas försök att tvinga honom öfver insektströmmen.

Omsider grepo två af dem fast i honom och släpade honom några steg i den krypande strömmen, lemnande honom åt sig sjelf.

På detta sätt kommen i verklig strid med insekterna, insåg den gamle båtsmannen, att bästa sättet att komma ur svårigheterna var att så skyndsamt som möjligt gå öfver till den andra sidan.

Han tog så långa steg som möjligt, och för hvarje gång hans fot vidrörde marken uppgaf han ett förfärligt skri, likasom hade han klifvit på glödgadt jern.

Bills broder hade blifvit så återställd från sin låtsade sjukdom, att han kunde gå med slafgossarne. Han berättade för dem att året förut hade han varit på ett ställe af Saharas kust, der ett moln af insekter af stormen drifvits ut i hafvet och drunknat. Sedan kastade vågorna upp dem i högar på stranden, hvarifrån det blef en så skämd utdunstning, att kornfälten nära kusten icke kunde inbergas och många hundrade acres gingo förlorade för sina egare.

## LXVII. Araberna i hemmet.

Kort efter sammanträffandet med gräshopporna, kom kafilan på en befaren väg, som löpte genom ett stånd att resa sig, och två af hans svarta kamrater befalldes att draga honom ut från det obehagliga sällskap i hvilket han råkat.

Sedan han blifvit befriad från gräshopporna, förflöt flera minuter innan han återfick sina sinnens bruk och tillräcklig kraft att fortsätta resan.

Båtsmannen Bill motsatte sig för en stund alla arabernas försök att tvinga honom öfver insektströmmen.

Omsider grepo två af dem fast i honom och släpade honom några steg i den krypande strömmen, lemnande

honom åt sig sjelf.

På detta sätt kommen i verklig strid med insekterna, insåg den gamle båtsmannen, att bästa sättet att komma ur svårigheterna var att så skyndsamt som möjligt gå öfver till den andra sidan.

Han tog så långa steg som möjligt, och för hvarje gång hans fot vidrörde marken uppgaf han ett förfärligt skri, likasom hade han klifvit på glödgadt jern.

Bills broder hade blifvit så återställd från sin låtsade sjukdom, att han kunde gå med slafgossarne. Han berättade för dem att året förut hade han varit på ett ställe af Saharas kust, der ett moln af insekter af stormen drifvits ut i hafvet och drunknat. Sedan kastade vågorna upp dem i högar på stranden, hvarifrån det blef en så skämd utdunstning, att kornfälten nära kusten icke kunde inbergas och många hundrade acres gingo förlorade för sina egare.

## LXVII. Araberna i hemmet.

Kort efter sammanträffandet med gräshopporna, kom kafilan på en befaren väg, som löpte genom ettfruktbart landskap, der det växte korn på båda sidor.

Denna afton gjordes icke halt vid vanlig timme. De sågo många byar, der egarne till kornfälten bodde, men gingo dem skyndsamt förbi, utan att stanna för att intaga hvarken föda eller vatten, fastän deras slafvar voro i stort behof af bådadera.

Fruktlöst beklagade de sig öfver törst, och begärde vatten. Det enda svaret på deras böner var en tvär befallning att skynda fortare, hvilken merändels åtföljdes af ett piskslag.

Emot midnatten, då hoppet och styrkan hos alla nära nog voro uttömda, anlände kafilan till en omskansad by, der en grind var öppen för att lemna dem inträde. Den gamle sheiken underrättade nu sina slafvar att de skulle få tillräckligt med föda och vatten, samt tillåtas hvila två à tre dagar.

Kornmjöl och vatten ihoprördes till en gröt, och af denna rätt tillätos de äta efter behag.

Det var efter midnatt då de gingo igenom byn, så att de kunde ingenting se. Nästa morgon funno de sig midt i en inhägnad fyrkant, omgifven af omkring tjugu hus, hvilka voro omgärdade af en hög vall. Skockar af får och getter jemte en mängd hästar, kameler och åsnor funnos också inom denna inhägnad.

Jim underrättade sina kamrater att de flesta af Saharas araber egde fasta bostäder, der de bo större delen af året.

Vallen, som vanligen anger en sådan stad eller by, är ämnad att skydda mot röfvare på samma gång den tjenar till att hindra hjordarne från att nattetid sprida sig till de odlade fälten.

Det bemärktes snart att araberna kommit till sitt hem, ty, så snart dagen inbröt, syntes de i sällskap med sina hustrur och familjer. Dettaförklarade hvarföre de icke gjort något uppehåll vid de andra byarne. Då de voro så nära till deras egen stad, ansträngde de sig att hinna den, utan att förlänga resan en dag till.

»Jag fruktar vi kommit i händerna på orätta herrar för att erhålla vår frihet,» sade Jim till sina kamrater. »Om de vore köpmän, skulle det vara en möjlighet att de foro norrut och sålde oss, men det är klart att de icke äro det! De äro herdar, landtmän, och röfvare då tillfället erbjuder sig; det är hvad de äro! Medan de väntat på att deras korn skulle mogna, hafva de gjort en utfärd till öknen, i hopp att fånga några slafvar som sedan skola biträda dem med den mognade skörden.»

Jims förutsägelser besannades snart. Då de frågade den gamle sheiken när han ämnade föra sina slafvar till Swearah, svarade han:

»Vårt korn är nu moget, och vi få icke lemna det åt förstörelsen. Ni måste biträda vid inbergningen, och detta skall hjelpa oss att komma till Swearah desto snarare.»

»Ämnar ni verkligen taga edra slafvar till Swearah?» frågade kroomannen.

»Visserligen,» svarade sheiken. »Hafva vi icke lofvat det? Men vi kunna icke lemna våra fält nu. Bismillah! vårt korn måste inbergas.»

»Det är alldeles som jag trodde,» sade Jim. »De lofva hvad som helst. De ämna alls icke föra oss till Mogador. Samma löfte har gjorts mig af samma slags folk otaliga gånger.»

»Hvad skola vi göra?» frågade Terence.

»Vi skola icke göra något,» svarade Jim. »Vi skola icke på något sätt hjelpa dem, desto mera villiga skola de blifva att skiljas vid oss. Jag skulle hafva bekommit min frihet för flera år seaan, om jag icke försökt att göra mig omtyckt af minaarabiska herrar genom att göra nytta för mig. Detta var ett misstag, och jag inser det nu. Vi få icke lemna dem det ringaste biträde vid att skära kornet.»

»Men de skola tvinga oss att hjelpa sig,» menade Colin.

»Det kunna de icke göra, om vi förblifva orubbliga, och jag försäkrar eder alla att det är bättre för eder att dö, än gifva efter för dem. Om vi hjelpa dem med deras skörd, skola de uppfinna något annat för oss att göra; och edra bästa dagar, liksom mina, komma att tillbringas i slafveri. Hvar och en af eder måste laga så att han blifver en börda, för hvem som kommer att ega honom; då kunna vi måhända blifva sålda till någon köpman, som varit i Mogador och känner till att han kan förtjena penningar genom att taga oss dit. Detta är den enda utväg vi kunna hoppas på. Dessa araber veta icke att man vill gifva mycket penningar för oss vid en hamn, och de vilja icke äfventyra risken att taga oss dit. Dessutom äro dessa menniskor biltoga ökenröfvare, och jag tror icke att de våga sig inom de mohriska gränserna. Vi måste söka till att blifva öfverlåtna på andra händer och enda sättet att uppnå detta, är att vägra arbeta.»

Våra äfventyrare samtyckte att följa Jims råd, fastän öfvertygade att de skulle röna stora svårigheter dervid.

Tidigt den andra dagens morgon blefvo alla slafvarne, både hvita och svarta, väckta ur sin sömn, och efter en sparsam frukost af kornsoppa, befalldes de att följa sina herrar ut till kornfälten, som voro belägne utom stadens vallar.

»Vill ni hafva oss till att arbeta?» frågade Jim den gamle sheiken.

»Bismillah! Ja!» utropade araben. »Vi hafva alltför länge hållit er i lättja. Hvad hafven I gjorteller hvilka ären I att vi skulle underhålla er? Ni måste arbeta för ert uppehälle likasom vi sjelfva.»

»Vi kunna icke uträtta någonting på land,» sade Jim. »Vi äro sjömän och hafva endast lärt att arbeta ombord på fartyg.»

»Vid Allah! I skolen snart lära er det. Kommen, gossar, och följen oss till kornfälten.»

»Nej; vi hafva alla kommit öfverens om att förr dö än arbeta. Ni lofvade att föra oss till Swearah, och vi vilja gå dit eller dö. Vi vilja icke längre vara slafvar.»

De flesta af araberna med sina hustrur och barn hade samlat sig omkring de hvita männen, hvilka befalldes att genast gå.

»Det duger icke för oss att säga det vi icke vilja eller kunna gå,» sade Jim, tilltalande sina kamrater på engelska. »Vi måste gå till fälten. De kunna tvinga oss dertill, men de kunna icke tvinga oss att arbeta. Gån ordentligt till fälten, men gören icke någon nytta då I kommen dit.»

Detta råd följdes, och slafgossarne befunno sig snart vid sidan af en stor korntäppa, mogen för skäran. En skära af fransysk tillverkning sattes i handen på hvardera af dem, och de underrättades om sättet att begagna skäran.

»Bry er icke om hvad de säga,» sade Jim. »Gån och arbeten, kamrater, vi skola visa dem hur man bergar på skepp.»

Jim började skära kornet på ett vårdslöst sätt, låtande axen falla åt alla håll och trampande dem under fötterna

under det han framskred.

På samma sätt gjorde hans broder Bill, kroomannen och Harry Blount.

Då Terence försökte att begagna skäran, bar han sig så oskickligt åt, att han föll framstupa och afbröt sitt verktyg i två stycken.

Colin gjorde icke sin sak bättre; han skar sig i fingret, och vid åsynen af blodet dånade han af.

Förmiddagen förflöt, under det araberna försökte undervisa slafvarne i att arbeta, men detta lyckades dem icke.

Förbannelser, hot och slag utdelades utan verkan, ty de kristna hundarne tycktes endast kunna åstadkomma mycken förargelse och ingen nytta. På eftermiddagen tillätos de att ligga sysslolösa på marken och se på huru deras herrar skuro kornet, men denna frihet var köpt på bekostnaden af sönderrifvet skinn och värkande ben. Denna triumf måste de äfven betala med mera lidande; ty de erhöllo icke en munsbit mat eller en droppe vatten, fastän tillräckligt af bådadera blifvit utdeladt åt de andra som arbetat på fälten.

Alla fem förblefvo dock orubbliga; oaktadt hunger och törst, hot, förbannelser och slag ville ingen vara den förste att gifva efter för arabernas önskningar.

## LXVIII. Arbeta eller dö!

Denna natt blefvo de hvita slafvarne tillika med kroomannen inspärrade i en stor förfallen stenbyggnad, som nyligen varit begagnad till gethus.

De erhöllo icke den ringaste föda eller en droppe vatten, och vakter spatserade hela natten omkring byggnaden, för att hindra dem att bryta sig ut.

Icke längre utsatta för solens brännande strålar, voro de till någon del befriade från sina lidanden; men några få näfvar korn, som de lyckats i smyg taga från fältet, stegrade blott deras appetit, hvilken de icke hade något medel att tillfredsställa.

En brännande törst hindrade dem att njuta Colin gjorde icke sin sak bättre; han skar sig i fingret, och vid åsynen af blodet dånade han af.

Förmiddagen förflöt, under det araberna försökte undervisa slafvarne i att arbeta, men detta lyckades dem icke.

Förbannelser, hot och slag utdelades utan verkan, ty de kristna hundarne tycktes endast kunna åstadkomma mycken förargelse och ingen nytta. På eftermiddagen tillätos de att ligga sysslolösa på marken och se på huru deras herrar skuro kornet, men denna frihet var köpt på bekostnaden af sönderrifvet skinn och värkande ben. Denna triumf måste de äfven betala med mera lidande; ty de erhöllo icke en munsbit mat eller en droppe vatten, fastän tillräckligt af bådadera blifvit utdeladt åt de andra som arbetat på fälten.

Alla fem förblefvo dock orubbliga; oaktadt hunger och törst, hot, förbannelser och slag ville ingen vara den förste att gifva efter för arabernas önskningar.

## LXVIII. Arbeta eller dö!

Denna natt blefvo de hvita slafvarne tillika med kroomannen inspärrade i en stor förfallen stenbyggnad, som nyligen varit begagnad till gethus.

De erhöllo icke den ringaste föda eller en droppe vatten, och vakter spatserade hela natten omkring byggnaden, för att hindra dem att bryta sig ut.

Icke längre utsatta för solens brännande strålar, voro de till någon del befriade från sina lidanden; men några få

näfvar korn, som de lyckats i smyg taga från fältet, stegrade blott deras appetit, hvilken de icke hade något medel att tillfredsställa.

En brännande törst hindrade dem att njutanågon hvila, och då de följande morgon släpades ut, voro de starkt frestade att lyda sina herrar.

De svarta slafvarne hade arbetat bra dagen förut och erhållo nu tillräckligt med föda och vatten, som de stackars hungriga hvita slafvarne sågo dem förtära, innan de befalldes att gå ut på fälten.

»Jim,» sade båtsmannen Bill, »jag får lof att ge med mig; jag är tvungen att ha något att äta och dricka. Jag svälter ihjel annars.»

»Tänk icke derpå, Bill,» sade brodern. »Såvida du icke i åratal vill förblifva slaf, som jag, får du icke gifva efter. Det enda hoppet att vinna friheten, är att gifva araberna endast *en* utväg att draga nytta af oss, nemligen genom att sälja oss till våra landsmän. De skola icke låta oss dö, tro icke det; dertill äro vi för mycket värda. De ämna försöka att tvinga oss till arbete om de kunna, men vi äro narrar om vi låta dem lyckas.»

Åter drefvos de till fältet och blefvo befallda att arbeta.

»Vi kunna icke göra något nu,» sade Jim till den gamle sheiken; »vi dö af hunger och törst. Vi ha tillbringat vårt lif på hafvet och kunna icke uträtta något på land.»

»Det finnes tillräckligt med föda för dem som förtjena sådan,» svarade sheiken, »och vi kunna icke gifva mat åt dem som, ej göra skäl derför.»

«Gif oss något vatten då!»

»Allah förbjude det! Vi äro icke edra tjenare.»

Sedan alla försök mislyckats att få de hvita slafvarne att arbeta, blefvo de befallda att sätta sig ned i den heta solen, der de plågades att se mat och vatten, som de icke tillätos att smaka.

Under förmiddagen fordrades det Jims hela vältalighet att afhålla sin broder från att underkasta sig arabernas vilja. Den gamle örlogsmannenplågades af en utomordentlig törst och var ett par gånger nära deran att sälja sig för utbyte af en kylande dryck.

Långa år af lidande i öknen hade vant Jim vid dessa svårigheter, så att det var lättare för honom att stå fast vid sitt beslut.

Sedan han kommit i sällskap med landsmän, hade hoppet om frihet återupplivats hos honom och han hade beslutat att göra ett högsta bemödande för att återfå densamma.

Han visste att det lönade mödan att föra fem hvita slafvar till någon hamn, der engelska skepp gingo in, och han trodde att om de afhöllo sig från att blifva araberna nyttiga, skulle det vara någon utsigt för dem att blifva utlösta.

Jims inflytande verkade att de hvita slafvarne förblefvo fasta i sitt beslut att vägra arbeta.

Deras herrar insågo nu att slafvarne hade det bättre på fältet än i fängelset. Man kunde icke hindra dem från att plocka litet korn, som de med begärlighet förtärde, icke heller att förfriska sina torra läppar genom att tugga på rötter af gräs som växte rundt omkring dem.

Så snart man märkte detta, sändes två af araberna att föra dem tillbaka till det ställe der de tillbringat den föregående natten.

Det var med största möda som Bill och Colin kunde gå tillbaka till staden, och de andra, med undantag af Jim, voro äfven ganska svaga och utmattade. Hunger och törst öfverväldigade dem till kroppen om icke till själen.

Ankomna till gethuset, nekade de att gå in, och yrkade högljudt att få föda och vatten, hvarpå araberna svarade att det var Guds vilja, att de som icke ville arbeta skulle svälta.

»Lättja åtföljes alltid af dålig helsa,» förklaradede, och slutade sin harang med att tacka Gud för att det förhöll sig

så.

Icke förrän de två araberna erhållit hjelp af några qvinnor och pojkar, lyckades de att få de hvita slafvarne in i gethuset.

»Jim, jag uthärdar inte längre,» sade Bill. »Ropa dem och säg dem att jag vill arbeta i morgon om de ge mig litet vatten nu.»

»Och jag också,» sade Terence. »Framtiden kan icke ersätta mig detta lidande, och jag kan icke uthärda längre.»

»Icke heller jag!» utropade Harry; »jag måste genast hafva något att äta och dricka. Vi skola alla i en tillkommande verld blifva straffade för sjelfmord i denna, om vi icke gifva efter.»

»Mod! tålamod!» utropade Jim. »Det är bättre att lida några timmar mera, än att hela lifvet förblifva i slafveri.»

»Hvad frågar jag efter det tillkommande?» mumlade Terence; »det närvarande är allt. Den är en narr som dödar sig i dag, för att tio år härefter vara fri från hunger. Jag vill försöka att arbeta i morgon om jag lefver så länge.»

»Ja, ropa dem, Jim, och säg dem att vi vilja arbeta, endast vi få mat och vatten,» sade den gamle båtsmannen; »det ligger inte i min natur att dö af svält.»

Men hvarken Jim eller kroomannen ville underrätta araberna om deras följeslagares önskningar, och den gamle båtsmannens vinkar och ord blefvo utan verkan på de utanför gethuset patrullerande araberna.

Tidigt på aftonen förklarade både Colin och kroomannen sig villiga att försaka framtiden för det närvarande.

»Vi hafva ingenting att beställa med framtiden,»sade Colin, till svar på Jims uppmaningar att de skulle förblifva ståndaktiga. »Framtiden ligger i Guds hand, och oss rörer endast det närvarande. Vi böra lofva hvad som helst, om vi dermed kunna skaffa oss föda.»

»Jag tro så också nu,» sade kroomannen, »vi svälta död, vi icke blifva slafvar till någon.»

»De skola icke helt och hållet svälta ihjel oss,» sade Jim. »Jag har sagt er att dertill äro vi för dyrbara. Om vi icke arbeta, skola de sälja oss, och vi kunna komma till Mogador. Arbeta vi, måste vi stanna här i många år. Jag ber er på det högsta, att I hafven tålamod ännu en dag.»

»Jag kan icke,» svarade en.

»Icke heller jag!» utropade en annan.

»Låt oss först få något att äta, och sedan med våld bemäktiga oss friheten,» sade Terence. »Jag tror att om jag endast hade en dryck vatten skulle jag kunna piska upp alla araber i verlden.»

»Det skulle jag också,» sade Colin.

»Och jag med,» tillade Harry Blount.

Bill hade sjunkit ned på golfvet, knappt medveten om hvad de andra sade; men då han hörde ordet vatten, upprepade han det, mumlande i en hes hviskning: »Vatten! vatten!»

Båtsmannen och de tre ynglingarne instämde i ropet, hvarpå alla, så högljudt som deras förtorkade strupar det tilläto, ropade: »Vatten! vatten!»

Araberna brydde sig synbarligen icke om dessa rop, men de lockade många af byns eller stadens barn till gethusdörren, omkring hvilken de skockade sig, lyssnande med mycket nöje.

Under en lång natt af obeskrifliga qval, hördes från gethuset ropen: »vatten! vatten!» ofta förnyas, och för hvarje gång blefvo ropen svagare och mera bönfallande.

## LXIX. Segern.

Följande morgon, då araberna öppnade fängelsets dörr, befunnos Bill och Colin urståndsatta att resa sig och den gamle bussen syntes omedveten om alla försök som gjordes att väcka hans uppmärksamhet.

Då började Jims beslut att vackla. För att spara dem ytterligare lidande hade han icke velat gifva vika, och nu ville han först utforska hvad deras herrar ämnade företaga med dem.

»I kristna hundar, ären I villiga att förtjena eder föda nu?» frågade den gamle sheiken, under det han steg in i gethuset.

Utmattad af hunger, nästan bragt till vansinne af törst, uppskrämd af sin broders belägenhet och ömmande för de andras qval, ämnade Jim att besvara sheikens fråga jakande; men det låg något i tonen hvarmed frågan gjordes, som bestämde honom att ännu dröja litet dermed.

Jims skarpa blick upptäckte att araberna, som medföljde sheiken, fattat något beslut, oberoende af det svar sheiken skulle få på sin fråga, och detta beslut tycktes icke häntyda på hunger och död, hvarföre Jim, i stället att säga araberna det de voro villiga efterkomma deras vilja, underrättade den gamle sheiken att de alla beslutat att hellre dö än förblifva slafvar.

»Det finnes ingen af oss som önskar lefva,» tillade han, »utom för att återse vårt fosterland. Våra kroppar äro svaga, men våra själar ännu starka. Vi vilja dö.»

Härefter aflägsnade sig araberna, lemnande slafvarne qvar i gethuset.

Kroomannen, som lyssnat till underhandlingen, ropade med svag röst araberna tillbaka; men hanhindrades af Jim, som ännu närde det hoppet att hans ståndaktighet skulle belönas.

En halftimme förflöt, och Jim började ånyo tvifla.

»Hvad sade ni dem?» mumlade Terence. »Sade ni dem att vi ville arbeta, om de gifva oss vatten?»

»Ja... visserligen!» svarade Jim, som nu började ångra att han icke gjort det innan det var för sent.

»Hvarför komma de icke då och lindra våra plågor?» frågade Terence, hest hviskande.

Jim svarade icke och kroomannen led alltför mycket af själs- och kroppsqval, för att kunna egna någon uppmärksamhet åt hvad som sades.

Kort derefter hörde Jim att de svarta slafvarne drefvos ur staden, och han såg genom en smal springa i muren några araber som gingo ut till kornfälten.

Kunde han hafva misstagit sig? Ämnade araberna låta dem undergå ännu en dags svältkur? Uppskrämd af dessa aningar, försökte han att ropa dem an och förmå dem gå tillbaka, men försöket aflopp endast med en hes hviskning.

»Må Gud förlåta mig!» tänkte han. »Min broder, så väl som de öfriga, skall dö innan natten! Jag har mördat dem och kanhända mig sjelf!»

Förtviflan gaf honom styrka att ropa högt, och han anföll dörren med sådan kraft att den gaf vika. Jim rusade ut och ämnade underhandla med araberna för att frälsa de lif han satt på spel genom sin halsstarrighet.

Men det behöfdes icke, ty han såg två karlar och tre eller fyra gossar, som gingo till gethuset, bärande skålar med vatten och tallrikar fyllda med korngröt.

Jim hade segrat i striden mellan herre och slaf; de hvita slafvarne skulle erhålla föda.

Fattande en kalabask med vatten, sprang han till sin broder Bill, uppreste honom i sittande ställning, och satte kalabasken till örlogsmannens läppar.

Bill egde icke ens styrka att dricka, och vattnet måste hällas i honom.

Icke förrän alla hans följeslagare druckit och förtärt litet korngröt tänkte Jim på att förfriska sig sjelf.

Verkan af föda och vatten på en utsvulten menniska är nästan underbar, och nu lyckönskade Jim sina följeslagare öfver utgången af hans plan.

»Vi hafva besegrat dem!» utropade han. »Vi behöfva icke berga in deras säd! Vi skola födas, gödas och säljas, och kanhända tagas till Mogador. Vi böra tacka Gud att han bevarat oss alla genom profvet. Hade vi gifvit oss skulle intet hopp funnits att återfå vår frihet!»

## LXX. Åter sålda.

Två dagar förflöto, under hvilken tid våra slafgossar serverades med korngröt två gånger om dagen. De fingo äfven tillräckligt vatten, utan annan möda än att hämta det från brunnen och mottaga en god del förolämpningar af de qvinnor och barn, som de råkade möta på vägen.

Den andre kroomannen, som i ett ögonblick af svaghet, uppkommen af törstens plågor, biträdt de andra slafvarne med sitt arbete, försökte nu fruktlöst att blifva fri derifrån. Han kom hvarje afton till gethuset för att samtala med sin landsman, och vid dessa möten uttryckte han sin bittra ånger öfver att han icke stått fast i sitt motstånd.

Jim hade segrat i striden mellan herre och slaf; de hvita slafvarne skulle erhålla föda.

Fattande en kalabask med vatten, sprang han till sin broder Bill, uppreste honom i sittande ställning, och satte kalabasken till örlogsmannens läppar.

Bill egde icke ens styrka att dricka, och vattnet måste hällas i honom.

Icke förrän alla hans följeslagare druckit och förtärt litet korngröt tänkte Jim på att förfriska sig sjelf.

Verkan af föda och vatten på en utsvulten menniska är nästan underbar, och nu lyckönskade Jim sina följeslagare öfver utgången af hans plan.

»Vi hafva besegrat dem!» utropade han. »Vi behöfva icke berga in deras säd! Vi skola födas, gödas och säljas, och kanhända tagas till Mogador. Vi böra tacka Gud att han bevarat oss alla genom profvet. Hade vi gifvit oss skulle intet hopp funnits att återfå vår frihet!»

## LXX. Åter sålda.

Två dagar förflöto, under hvilken tid våra slafgossar serverades med korngröt två gånger om dagen. De fingo äfven tillräckligt vatten, utan annan möda än att hämta det från brunnen och mottaga en god del förolämpningar af de qvinnor och barn, som de råkade möta på vägen.

Den andre kroomannen, som i ett ögonblick af svaghet, uppkommen af törstens plågor, biträdt de andra slafvarne med sitt arbete, försökte nu fruktlöst att blifva fri derifrån. Han kom hvarje afton till gethuset för att samtala med sin landsman, och vid dessa möten uttryckte han sin bittra ånger öfver att han icke stått fast i sitt motstånd.

Det fanns intet hopp för honom, ty han hade bevisat att han kunde vara nyttig.

På aftonen andra dagen derefter besöktes de hvita slafvarne i sin instängning af tre araber, som de icke förut sett.

Dessa voro väl beväpnade, väl klädda, hade fördelaktigt utseende och ett mera respektabelt yttre än någon af dem de förut påträffat.

Jim gaf sig genast i samtal med dem och fick veta att de voro köpmän, resande med en karavan, samt att de för natten begärt gästfrihet i staden.

De önskade att köpa slafvar, och hade besökt gethuset för att se på dem som deras vän utbjudit till salu.

»I ären just de män hvilka vi äro mest angelägna att få se», sade Jim på arabiska språket, med hvilket han under

sin långa vistelse i landet, hade gjort sig hemmastadd, så att han kunde tala detsamma flytande. »Vi önska att någon köpman ville tillhandla sig oss och taga oss till Mogador, der vi kunna träffa vänner som friköpa oss.»

»Jag köpte en gång två slafvar,» återtog den ene af köpmännen, »och gjorde mig stora omkostnader för att föra dem till Mogador. De sade att deras konsul med all säkerhet skulle lösa in dem, men jag fann att de icke hade någon konsul der. De blefvo icke inlösta, och jag måste föra dem tillbaka, samt förlorade omkostnader och tid på den långa resan.»

»Voro de engelsmän?» frågade Jim.

»Nej, spaniorer.»

»Jag trodde det. Engelsmän skulle säkerligen blifvit friköpta.»

»Det är icke så säkert,» svarade köpmannen; »engelsmännen hafva måhända icke alltid en konsul i Mogador, för att köpa upp sina landsmän.»

»Vi bry oss icke om huruvida det finnes någon eller icke,» svarade Jim. »En af dessa unga män, ni ser här, har en onkel, en rik köpman i Mogador, som inlöser icke allenast honom utan alla hans vänner. De tre unga männen äro officerare på ett engelskt krigsskepp. De hafva rika fäder i England — alla af dem stora sheiker — och de voro ute för att lära sig blifva kaptener på krigsfartyg, då de strandade på denna kust. Onkeln till den ene af dem friköper oss allesamman.»

»Hvilken af dem är det som har den rike onkeln?» frågade en af araberna.

Jim pekade på Harry Blount.

»Det är denna yngling. Hans onkel eger många stora fartyg, som hvarje år ankomma till Mogador, fyllda med dyrbara laster.»

»Hvad heter denne onkel?»

För att gifva sken af trovärdighet åt sin berättelse, fann Jim det nödvändigt att någon af de andra sade något, och vändande sig till Harry, sade han i låg ton:

»Master Blount, säg något — endast två eller tre ord — hvad ni behagar!»

»För Guds skull laga att de köpa oss!» sade Harry till svar på den besynnerliga begäran, som framställdes till honom.

Som han ansåg nödigt, att det namn han måste uppgifva för araberna skulle något likna de ord Harry uttalat, sade Jim dem att namnet på köpmannen i Mogador var: »För Guds skull köp oss.»

Efter att hafva upprepat dessa ord två eller tre gånger, voro araberna i stånd att på sitt sätt uttala dem.

»Fråga den unge mannen,» befallde en af dem, »om han är säker på att köpmannen För-guds-skull-käppas vill inköpa eder alla?»»Då jag slutat att tala till er,» sade Jim, hviskande till Harry, »så säg ja! nicka med hufvudet och uttala några ord!»

»Ja!» utropade Harry, och gjorde en bifallande åtbörd med hufvudet. »Jag tror jag förstår hvad ni ämnar göra, Jim. Alldeles ypperligt!»

»Ja!» sade Jim, vändande sig till araberna. »Den unge mannen säger att han är fullkomligt förvissad att hans onkel köper oss alla. Våra vänner hemma skola återgälda honom det.»

»Men hur blifver det med den svarte mannen?» frågade en af köpmännen. »Han är ingen engelsman!»

»Nej; men han talar engelska. Han har seglat på engelska fartyg och blifver bestämdt inlöst med de öfriga.»

Araberna återvände nu från gethuset, sedan de lofvat att komma och se våra slafgossar tidigt på morgonen.

Sedan de gått omtalade Jim hela samtalet för sina följeslagare, hvilket ingaf dem förnyadt hopp.

»Säg dem hvad som helst,» sade Harry, »och lofva dem hvad som helst, ty jag tviflar icke på att vi blifva inlösta, om vi tagas till Mogador, fastän jag är säker om att jag icke eger någon onkel der, och icke heller vet om det finnes någon engelsk konsul vid denna hamn».

»Att komma till Mogador är vårt enda mål,» sade Jim, »och jag skulle önska att jag icke vore skyldig till något värre brott, än att hafva begagnat mig af bedrägeri för att förmå dem föra oss dit. Jag hoppas dessa män köpa oss på spekulation, och om lögner kunna förmå dem att göra detta, skola de få tillräckligt af den sorten. Och du,» fortfor han, vändande sig till kroomannen, »du får icke låta dem veta att du kan tala deras språk,ty då vilja de icke gifva ut en dollar för dig. Då de komma hit i morgon, måste du samtala med oss på engelska, så att de ha skäl att hoppas det du också blifver inlöst.»

Följande morgon kommo köpmännen åter till gethuset, och på deras uppmaning reste sig slafvarne och gingo fram till ingången för att bättre kunna granskas.

Sedan de blifvit öfvertygade om att alla voro starka nog för att resa, sade en af araberna till Jim:

»Vi ämna köpa eder om I icke försöken att bedraga oss, och underkasten er de vilkor vi erbjuda. Säg brorsonen till den engelske köpmannen, att vi måste hafva hundrafemtio spanska dollars för hvar och en af eder.»

Jim underrättade Harry härom, hvilken genast lofvade att denna summa skulle utbetalas.

»Hvad heter hans onkel?» frågade en af araberna. »Låt den unge mannen säga oss det.»

De önska veta er onkels namn,» sade Jim, vändande sig till Harry. »Namnet som jag sade er i går. Ni måste försöka att ihågkomma det, ty det går icke an att de höra mig upprepa det för er.»

»För Guds skull köp oss,» utropade Harry.

Araberna sågo på hvarandra med ett uttryck, som ville de säga: »Allt eger sin riktighet!»

»Nu,» sade en af sällskapet, »vill jag underrätta er om det straff I fån, i händelse vi bedragas. Om vi föra er till Mogador och finna att der icke är någon som inköper er, och om den unge mannen, som säger sig hafva en onkel der, icke säger sanningen, skola vi skära halsen af honom, och föra de öfriga af eder tillbaka till öknen, för att säljas till beständigt slafveri. Säg honom det.»

»De ämna köpa oss,» sade Jim till Harry Blount;»men om vi icke inköpas i Mogador, skola de skära halsen af er för det ni bedragit dem.»

»Bra!» sade Harry, leende åt hotelsen; »detta är bättre än att längre lefva en slaf i Sahara.»

»Se på kroomannen,» uppmanade Bill, »och säg något om honom.»

Harry efterkom uppmaningen, och vände sig till afrikanen.

»Jag hoppas,» sade han, »att de skola köpa den stackars karlen, och att vi kunna få honom friköpt. Efter de många tjenster han gjort oss, skulle jag icke vilja lemna honom.»

»Han säger att ni må döda kroomannen om vi icke inlösas,» sade Jim, tilltalande de arabiska köpmännen, »men han vågar icke lofva mera än hundra dollars för en neger. Hans onkel kunde vägra att betala mera.»

Under några minuter samtalade araberna med hvarandra i en låg ton, och derefter svarade en af dem:

»Det är bra. Vi taga hundra dollars för negern. Och gören er nu färdiga för resan. Vi begifva oss i väg med eder i morgon bittida vid daggryningen.»

Köpmännen gingo för att afsluta handeln med den gamle sheiken och göra andra anstalter för afresan.

Under några minuter öfverlemnade de hvita slafvarne sig åt den glädje de kände öfver utsigten att ännu en gång återfå friheten. Derefter öfversatte Jim för dem hvad han sagt om kroomannen.

»Jag känner araberna för väl,» sade han, »att jag skulle vilja samtycka till alla deras vilkor, utan att pruta något, hvilket hindrar dem att misstänka det vi försöka bedraga dem. Dessutom är kroomannen icke någon engelsk

undersåte, och då kandet uppstå ganska stor svårighet att få honom fri, så att det var bäst att på förhand underhandla om honom så billigt som möjligt.»

Icke lång stund efter det de arabiska köpmänmen lemnat gethuset, utdelades till slafvarne föda och vatten, hvars riklighet bevisade att det skedde på den nye egarens bekostnad.

Denna början bådade godt för deras framtida behandling, och slafgossarne tillbringade denna natt i ett tillstånd af förnöjsamhet och hvila, som de icke erfarit sedan de satte sin fot på Saharas ogästvänliga kust.

## LXXL Ännu en gång på väg.

Följande morgon väcktes våra gossar och befalldes vara redo för resan.

De arabiska köpmännen hade af sina värdar tillhandlat sig tre åsnor, på hvilka de hvita slafvarne tillätos att turvis rida. Harry Blount blef dock utmärkt framför de öfriga. Såsom nevö till den rike köpmannen »För-guds-skull-köp-oss», ansågs han värdig en större ynnest och tilläts begagna en kamel.

Fruktlöst protesterade han emot att sålunda *upphöjas* framför sina kamrater. Araberna gåfvo icke akt på hans motstånd, och Jim hviskade åt honom att upphöra dermed.

»De tro att vi skola köpas fria genom eder slägtinges penningar,» sade Jim, »och ni får icke göra något för att taga dem ur denna tro. Att icke göra dem till viljes kan uppväcka deras misstankar. Dessutom, då ni är ansvarig för sällskapet — den hvars hals skall afskäras om icke penningar fås — är ni det uppstå ganska stor svårighet att få honom fri, så att det var bäst att på förhand underhandla om honom så billigt som möjligt.»

Icke lång stund efter det de arabiska köpmänmen lemnat gethuset, utdelades till slafvarne föda och vatten, hvars riklighet bevisade att det skedde på den nye egarens bekostnad.

Denna början bådade godt för deras framtida behandling, och slafgossarne tillbringade denna natt i ett tillstånd af förnöjsamhet och hvila, som de icke erfarit sedan de satte sin fot på Saharas ogästvänliga kust.

## LXXL Ännu en gång på väg.

Följande morgon väcktes våra gossar och befalldes vara redo för resan.

De arabiska köpmännen hade af sina värdar tillhandlat sig tre åsnor, på hvilka de hvita slafvarne tillätos att turvis rida. Harry Blount blef dock utmärkt framför de öfriga. Såsom nevö till den rike köpmannen »För-guds-skull-köp-oss», ansågs han värdig en större ynnest och tilläts begagna en kamel.

Fruktlöst protesterade han emot att sålunda *upphöjas* framför sina kamrater. Araberna gåfvo icke akt på hans motstånd, och Jim hviskade åt honom att upphöra dermed.

»De tro att vi skola köpas fria genom eder slägtinges penningar,» sade Jim, »och ni får icke göra något för att taga dem ur denna tro. Att icke göra dem till viljes kan uppväcka deras misstankar. Dessutom, då ni är ansvarig för sällskapet — den hvars hals skall afskäras om icke penningar fås — är niberättigad till en liten utmärkelse, såsom ersättning för extra oro.»

Den andra kroomannen, som deltagit med slafvarne i att skära säd, var i arbete på fältet, då köpmännen aflägsnade sig, och kunde följaktligen icke få säga farväl åt sin lyckligare lottade landsman.

Efter att hafva färdats omkring tolf mil genom ett fruktbart landskap, af hvilket en stor del var odladt, ankommo köpmännen till en stor stenbrunn, der de slogo läger för natten.

Jim hade varit på detta ställe förut, och underrättade sina följeslagare att brunnen blifvit byggd af en person, som dött för omkring hundra år sedan och hvars minne var högt aktadt.

Under natten ankom till lägret den kroomannen, som blifvit lemnad efter, öfvertygad att han nu undkommit sina herrar. Vid solnedgången hade han gömt sig bland sädeskärfvarne, till dess hans herrar kommit in i staden, då han skyndade efter i de arabiska köpmännens spår.

Men icke länge fick han njuta af sin dröm om frihet. Följande morgon, då kafilan skulle fortsätta resan, syntes tre män på snabba kameler. Det var Rias Abdallah Yezzed och två af hans följe.

De hade eftersatt den bortrymmande kroomannen och voro mycket vreda öfver det besvär han orsakat dem. Slafgossarne voro angelägna att den stackars karlen skulle få följa dem, och för deras skull försökte de arabiska köpmännen att få tillhandla sig honom; men Rias Abdallah vägrade envist att sälja honom för något, som liknade ett skapligt pris. Kroomannen hade visat prof på att han var ganska nyttig på skördefälten, och ett belopp, vida högre än som betalts för någon af de öfriga, begärdes för honom. Han var för sin närvarande egare värd mera än hvad de arabiska köpmännen kundehafva råd att betala, och med anledning deraf släpades han tillbaka till den träldom, från hvilken han hoppats blifva befriad.

»Nu kunnen I se att jag hade rätt,» sade Jim. »Hade vi samtyckt att skära deras säd, skulle vi aldrig fått tillfälle att återfå vår frihet. Vårt arbete för ett enda år skulle varit värdt så mycket för dem, som de nu fingo för oss, och vi skulle hafva blifvit hållna i beständig träldom.»

Jims följeslagare funno sanningen af denna anmärkning, men icke utan att känna det deras lycka var helt och hållet oförtjent, och att de hade honom att tacka derför.

Efter ännu en marsch gjorde köp männen halt nära några brunnar, omkring hvilka ett stort arabiskt läger redan förut var uppslaget. Här hade våra gossar tillfälle att göra iakttagelser öfver en del seder och bruk bland detta nomadiska folk, och de sågo för första gången arabernas sätt att tillreda smör. Ett skinn, nästan fyldt med mjölk af kameler, åsnor, får och getter, allt sammanblandadt, upphängdes på en tältstång och svängdes fram och tillbaka af ett barn, tilldess innehållet blifvit förvandladt till smör. Kärnmjölken afhälldes då, och smöret togs ur skinnet af svarta, smutsiga fingrar, tillhörande en af qvinnorna.

Här undfägnades slafvarne med några kornkakor, och tilldelades äfven litet smör, hvilket, oaktadt den smutsiga behandling det undergått, tycktes dem vara det läckraste de någonsin smakat.

De tre köpmännen jemte några af de andra araberna, som före dem anländt till brunnen och der slagit läger, suto om aftonen i en cirkel, då en pipa påtändes och passerade från den ena till. den andra rundt omkring lägret. Hvar och en drogett långt drag och öfverlemnade sedan pipan till sin venstra granne.

Medan de sålunda voro sysselsatta, underhöllo de en behaglig konversation, dervid »Swearah» ofta hördes uttalas. Med Swearah menades naturligtvis »Mogador».

»De tala om oss,» sade Jim, »och vi måste taga reda derpå. Jag befarar att det är något på tok. Krooman,» fortfor han, vändande sig till den svarte, »de veta icke att du förstår deras språk. Lägg dig ned nära dem och låtsa sofva, men tag vara på hvarje ord de säga. Om jag går fram till dem så visa de mig bort.»

Kroomannen gjorde som han var ombedd, och vårdslöst närmande sig cirkeln, tycktes han vara i begrepp att söka ett mjukt ställe för att hvila sin kropp under natten.

Den eftersökta platsen upptäcktes sju eller åtta steg från det ställe der araberna sutto.

»Jag har så många gånger blifvit besviken i mitt hopp att erhålla friheten,» mumlade Jim, »att jag knappt kan tro att jag någonsin skall lyckas. Dessa karlar tala om Mogador, och jag tycker icke om deras utseende. Hör! hvad är detta!... *'Mer än ni kan få i Swearah!'* Jag tror att desse nya araber erbjuda sig att köpa oss. Om det är så, måtte deras profet förbanna dem!»

## LXXIII. En annan handel.

Samtalet emellan araberna underhölls till ganska sent på natten och under den tid det varade, väntade våra gossar otåligt på kroomannens återkomst.

Han kom slutligen sedan araberna gått till sina ett långt drag och öfverlemnade sedan pipan till sin venstra granne.

Medan de sålunda voro sysselsatta, underhöllo de en behaglig konversation, dervid »Swearah» ofta hördes uttalas. Med Swearah menades naturligtvis »Mogador».

»De tala om oss,» sade Jim, »och vi måste taga reda derpå. Jag befarar att det är något på tok. Krooman,» fortfor han, vändande sig till den svarte, »de veta icke att du förstår deras språk. Lägg dig ned nära dem och låtsa sofva, men tag vara på hvarje ord de säga. Om jag går fram till dem så visa de mig bort.»

Kroomannen gjorde som han var ombedd, och vårdslöst närmande sig cirkeln, tycktes han vara i begrepp att söka ett mjukt ställe för att hvila sin kropp under natten.

Den eftersökta platsen upptäcktes sju eller åtta steg från det ställe der araberna sutto.

»Jag har så många gånger blifvit besviken i mitt hopp att erhålla friheten,» mumlade Jim, »att jag knappt kan tro att jag någonsin skall lyckas. Dessa karlar tala om Mogador, och jag tycker icke om deras utseende. Hör! hvad är detta!... *'Mer än ni kan få i Swearah!'* Jag tror att desse nya araber erbjuda sig att köpa oss. Om det är så, måtte deras profet förbanna dem!»

## LXXIII. En annan handel.

Samtalet emellan araberna underhölls till ganska sent på natten och under den tid det varade, väntade våra gossar otåligt på kroomannens återkomst.

Han kom slutligen sedan araberna gått till sinatält, och alla samlade sig omkring honom, angelägna att få veta hvad han hade hört.

»Jag finna ut alltför mycket,» sade han till svar på deras frågor; »alltför mycket, och inte mycket godt.»

»Hvad var det?»

»Två af eder blifva sålda i morgon.»

»Hvilka två?

»Ingen enda veta. En karl undersöka oss alla på morgonen, men taga endast två.»

Kroomannen berättade vidare att en af dem som samtalat med deras herrar var en boskapshandlare, som egde stora hjordar af kreatur. Denne hade nyligen varit i Swearah, och han hade underrättat köpmännen att de icke kunde få något högt pris för sina slafvar på den platsen, samt att det icke var mycken utsigt att förtjena något för den långa resekostnaden. Han försäkrade den arabiske köpmannen att ingen kristen konsul eller utländsk köpman i Mogador ville betala en dollar mera för att inlösa sex slafvar, än hvad de kunde förmås betala för tre; att de icke alltid ville betala något: och att, då de inlöste en slaf, de icke efterfrågade hans värde, utan endast tiden och omkostnaderna som blifvit använda på att föra honom till stället.

Under inflytandet af dessa förespeglingar, hade de arabiska köpmännen samtyckt att sälja två af sina hvita slafvar till boskapshandlaren, i tanke att de skulle erhålla så mycket för de återstående fyra, som om de skulle taga alla sex med sig till hela resan.

Boskapshandlaren skulle göra sitt val den följande morgonen.

»Jag trodde nog att vi skulle råka ut för en bränning,» sade Jim, sedan kroomannen slutat sin rapport. »Vi böra icke skiljas, annat än genomfriheten eller döden. Våra herrar måste taga oss alla till Mogador. Der vänta oss ännu

svåra strider, men vi måste vara beslutsamma och besegra dem. Beslutsamhet har räddat oss en gång förut och skall måhända göra det ännu en gång.»

Sedan de alla lofvat att låta sig ledas af Jim, lade de sig utmed marken och sökte hvila i sömnen.

Nästa morgon, medan de åto sin frukost, besöktes de af boskapshandlaren.

»Hvilken är det som talar arabiska?» frågade han den ene af köpmännen.

Jim utpekades och blef genast utsedd såsom en af de två som skulle köpas.

»Bed honom köpa mig också, Jim,» sade Bill, »vi skola segla i sällskap, du och jag, fastän jag inte tycker mycket om att skiljas vid de här unga gentlemännen.»

»Du skall icke skiljas hvarken vid dem eller mig, om jag kan hindra det,» svarade Jim, »men vi hafva att vänta oss tortyr. Låt oss alla lida som djeflar och icke gifva efter. Det är vår enda utväg.»

Sedan han kastat en blick på slafvarne, utvalde boskapshandlaren Terence såsom den andre, för hvilken han ville betala ett pris.

Hans vilkor hade blifvit antagna af köpmannen och de ämnade afsluta handeln, då de tilltalades af Jim.

Han försäkrade dem att han och hans följeslagare voro beslutne att dö, förrän de skulle skiljas, att ingen af dem kunde förrätta något arbete om de qvarhöllos i slafveri, och att alla hade bestämt sig för att tagas till Swearah.

Säljaren och köparen logo endast häråt och fortforo med underhandlingen.Förgäfves lade Jim an på deras snikenhet, genom att påminna dem om att köpmannen »För-guds- skull-köp-oss» skulle betala ett vida högre pris för dem.

Hans föreställningar och uppmaningar kunde icke förändra deras beslut; köpet var afslutadt, och Jim och Terence öfverlätos åt sin nye herre.

Köpmännen bestego derefter sina kameler och befallde de andra fyra att följa dem.

Harry Blount, Colin och Bill besvarade denna befallning genom att dystra sätta sig ned på sanden.

Åter gafs en befallning från köpmännen i skarp ton, som förrådde deras växande vrede.

»Lyd dem!» utropade Jim. »Gå på, och master Terence och jag skola följa eder. De skola icke hålla mig här lefvande.»

Colin och Bill satte sig upp på åsnorna och Harry på sin kamel, hvarvid de arabiska köpmännen syntes fullkomligt tillfredsställda med utgången.

Jim och Terence försökte att följa dem, men deras nye herre var beredd derpå och vid ett ord af honom grepo några af hans följeslagare dem båda och bundo dem.

Harry, Colin och Bill stego nu af djuren och voro beslutne att stanna hos sina kamrater.

»Dessa kristna hundar vilja icke blifva fria!» utropade en af köpmännen. »Allah förbjude att vi skulle tvinga dem att emottaga friheten. Hvem vill köpa dem?»

Dessa ord tillintetgjorde fullkomligt Jims planer. Han såg att han beröfvade dem den enda utsigt de hade att erhålla friheten.

»Gån! gån!» utropade han. »Gören icke vidaremotstånd. Det är möjligt, att de taga er till Mogador. Kasta icke bort detta tillfälle.»

»Vi ämna inte lemna dig, Jim,» sade Bill, »inte ens för friheten, åtminstone inte jag.»

»Naturligtvis vilja vi icke, så vida vi icke tvingas dertill.» tillade Harry. »Har ni icke sagt att vi måste hålla oss tillsammans?»

»Hafven I icke alla lofvat att hörsamma mig?» sade Jim. »Nu beder jag eder att icke göra vidare motstånd. Följen

dem om I önsken att någonsin blifva fria.»

»Jim vet hvad han säger,» inföll Colin; »låt oss lyda honom.»

Med någon motvilja förmåddes Harry och Bill att åter sätta sig upp; men just som de skulle rida bort, återkallades de af Jim, som sade dem att de icke skulle lemna honom och att alla måste stå fast i beslutet att icke skiljas.

»Karlen har säkerligen blifvit tokig,» resonnerade Harry Blount under det han vände om ännu en gång. »Vi böra icke längre låta oss ledas af honom ; men Terence får icke lemnas efter oss. Vi kunna icke öfvergifva honom.»

Åter stego de af sina djur och gingo till det ställe der Jim och Terence lågo fastbundna, samt satte sig beslutsamt ned bredvid dem.

## LXXIII. Mera tortyr.

Den hastiga förändringen i Jims beslut och hans kontraorder hade sina giltiga orsaker.

Då Jim hörde att köpmännen, hellre än att hafva onödigt besvär med dem, voro sinnade att sälja dem alla, hade Jim icke velat beröfva sin broder och de öfriga tillfälle att vinna sin frihet, och motstånd. Det är möjligt, att de taga er till Mogador. Kasta icke bort detta tillfälle.»

»Vi ämna inte lemna dig, Jim,» sade Bill, »inte ens för friheten, åtminstone inte jag.»

»Naturligtvis vilja vi icke, så vida vi icke tvingas dertill.» tillade Harry. »Har ni icke sagt att vi måste hålla oss tillsammans?»

»Hafven I icke alla lofvat att hörsamma mig?» sade Jim. »Nu beder jag eder att icke göra vidare motstånd. Följen dem om I önsken att någonsin blifva fria.»

»Jim vet hvad han säger,» inföll Colin; »låt oss lyda honom.»

Med någon motvilja förmåddes Harry och Bill att åter sätta sig upp; men just som de skulle rida bort, återkallades de af Jim, som sade dem att de icke skulle lemna honom och att alla måste stå fast i beslutet att icke skiljas.

»Karlen har säkerligen blifvit tokig,» resonnerade Harry Blount under det han vände om ännu en gång. »Vi böra icke längre låta oss ledas af honom ; men Terence får icke lemnas efter oss. Vi kunna icke öfvergifva honom.»

Åter stego de af sina djur och gingo till det ställe der Jim och Terence lågo fastbundna, samt satte sig beslutsamt ned bredvid dem.

## LXXIII. Mera tortyr.

Den hastiga förändringen i Jims beslut och hans kontraorder hade sina giltiga orsaker.

Då Jim hörde att köpmännen, hellre än att hafva onödigt besvär med dem, voro sinnade att sälja dem alla, hade Jim icke velat beröfva sin broder och de öfriga tillfälle att vinna sin frihet, ochaf detta skäl hade han uppmanat dem att lyda; men just som han förmått Harry och de öfriga att sätta sig upp på sina åsnor och kameler, hörde han att araben som köpt Terence och honom sjelf vägrat att köpa någon mera af dem, äfvensom att de öfriga närvarande araberna antingen icke hade råd eller icke ville tillhandla sig dem.

Köpmännen måste alltså föra dem vidare innan de kunde blifva af med dem.

Detta återlifvade Jims hopp, och förmådde honom att återkalla sina kamrater.

Få ord förklarade detta för Harry och Colin, som ännu en gång lofvade att motstå hvarje försök att skilja dem från deras sällskap.

Förgäfves befallde köpmännen »de kristna hundarne» att följa sig. Sedan började de att bruka våld,, och slag på slag haglade öfver dem. Harry, för hvilken de hittills visat någon aktning, blef också slagen, tills hans dåliga kläder voro genomdränkta af blod.

Jim, som plågades af att se dem lida, och som icke hade någon sjelfvisk tanke, rådde ännu en gång Harry och de öfriga att lyda sina herrar, i hvilket råd Terence varmt instämde; men Harry förklarade sig besluten att icke öfvergifva sin skeppskamrat Terence, och Bill förblef lika envis, medan kroomannen, som väl visste att hans enda hopp om frihet var att hålla sig till de hvita slafvarne, icke kunde förmås att röra sig.

Då Jim såg att de voro fäste i sitt beslut, sökte han göra ett slut på den pinsamma scenen, genom att vända sig till sina forna herrar.

»Köpen oss tillbaka och tag oss alla till Swearah, som ni lofvade,» sade han. »Om I gören det, gå vi med glädje som vi gjorde förut. I kunnen vara säkra att blifva bra betalade för ert besvär.»En af köpmännen erbjöd sig nu att köpa Jim och Terence, men deras nye herre vägrade att skiljas från sin nyligen förvärfvade egendom.

En skara af karlar, qvinnor och barn hade nu samlat sig omkring stället, och från alla håll hördes ropen: »Döda de motsträfvigt kristna hundarne! Hur våga de att sätta sig mot de rättrognas vilja!»

Detta råd gafs af dem som icke hade något intresse i denna fråga, men köpmännen, som gjort sig hopp om en stor summa för sina slafvar, nåde ingen tanke på att göra denna uppoffring, för att endast tillfredsställa sin vrede.

Det fanns blott ett sätt att besegra den svårighet, som så oförmodadt uppkommit. Det var att skilja slafvarne med våld. Härtill fordrades hjelp af åskådarne, hvilken ock beredvilligt lemnades.

Harry greps och upphissades på sin kamel, vid hvilken han fastbands.

Colin, Bill och kroomannen sattes grensle öfver hvar sin åsna och fastgjordes på det sättet att fötterna sammanbundos under djurets mage.

För en ringa summa skulle två af de åskådande araberna åtfölja dem och bevaka de hvita slafvarne till gränsen af det mohriska riket, hvilken var belägen på ett afstånd af två dagsresor.

Just som sällskapet skulle begifva sig af, vände sig en af köpmännen till Jim och tilltalade honom på följande sätt:

»Säg den unge mannen, nevön till köpmannen För-guds-skull-käppas, att, sedan vi ämnat oss till Swearah, i den tanke att hans berättelse är sann, skola vi nu taga honom dit, antingen han vill eller ej, och om han på något sätt bedragit oss, skall han säkerligen dö.»

»Han har icke bedragit er,» sade Jim; »taghonom och de öfriga af oss dit, och ni blir bestämdt belönad.»

»Hvarföre gå de icke frivilligt då?»

»Emedan de icke vilja lemna sina vänner.»

»Otacksamma hundar! kunna de icke vara glada åt sin egen lycka? Taga de oss för slafvar, att vi skulle göra som de vilja?»

Under tiden hade de två andra köpmännen styrt sina djur till vägen, och en minut derefter hade Harry Blount och Colin blifvit skiljda från deras kamrat Terence, utan hopp att någonsin se honom åter.

## LXXIV. Ett säkert hopp.

Under första timmen måste Harry? Colin och Bill färdas fastbundna på djurens ryggar. Så obehagligt funno de detta sätt att transporteras, att kroomannen blef ombedd underrätta deras herrar, att de ville följa dem utan vidare motstånd, om de tillätos hafva sina lemmar fria. På detta sätt upptäckte de arabiska köpmännen att kroomannen kunde tala deras språk.

Efter att hafva utöst några förbannelser och gifvit honom några slag för det han så länge hemlighållit sin kunskap, lösgjorde araberna de hvita slafvarne. De djur på hvilka de redo drefvos fram i spetsen för tåget och de två besoldade vakterna anbefalldes att hålla vaksamt öga på gossarne och Bill.

Resan fortsattes till sent på natten, då de anlände till en hög mur, som omgaf en liten stad.

Slafvarne fördes in i staden och portarne lästes bakom dem. Deras herrar, som nu voro befriade från oron att förlora sin egendom, antogo sheikens på stället erbjudna gästfrihet, och begåfvo sig till honom och de öfriga af oss dit, och ni blir bestämdt belönad.»

»Hvarföre gå de icke frivilligt då?»

»Emedan de icke vilja lemna sina vänner.»

»Otacksamma hundar! kunna de icke vara glada åt sin egen lycka? Taga de oss för slafvar, att vi skulle göra som de vilja?»

Under tiden hade de två andra köpmännen styrt sina djur till vägen, och en minut derefter hade Harry Blount och Colin blifvit skiljda från deras kamrat Terence, utan hopp att någonsin se honom åter.

## LXXIV. Ett säkert hopp.

Under första timmen måste Harry? Colin och Bill färdas fastbundna på djurens ryggar. Så obehagligt funno de detta sätt att transporteras, att kroomannen blef ombedd underrätta deras herrar, att de ville följa dem utan vidare motstånd, om de tillätos hafva sina lemmar fria. På detta sätt upptäckte de arabiska köpmännen att kroomannen kunde tala deras språk.

Efter att hafva utöst några förbannelser och gifvit honom några slag för det han så länge hemlighållit sin kunskap, lösgjorde araberna de hvita slafvarne. De djur på hvilka de redo drefvos fram i spetsen för tåget och de två besoldade vakterna anbefalldes att hålla vaksamt öga på gossarne och Bill.

Resan fortsattes till sent på natten, då de anlände till en hög mur, som omgaf en liten stad.

Slafvarne fördes in i staden och portarne lästes bakom dem. Deras herrar, som nu voro befriade från oron att förlora sin egendom, antogo sheikens på stället erbjudna gästfrihet, och begåfvo sig tillhans hus, samt befallde att slafvarne skulle förses med mat.

Sedan de förtärt en god måltid, bestående af kornbröd och mjölk, blefvo de förda till ett uthus, hvilket skulle tjena dem till sofställe och der de tillbragte större delen af natten med att fäkta emot loppor.

Aldrig förut hade någon af dem råkat ut för sådana insekter, hvarken så stora eller så hungriga.

Först mot morgonen glömde de sitt hopp och sina sorger i sömnens famn. Trötta till kropp och själ, sofvo de ända tills de väcktes af en arab, som medförde deras frukost, och funno då med förvåning att solen stod högt på himlen.

Hvarför hade de icke blifvit väckta förut?

Hvarföre detta dröjsmål?

En instinktlik fruktan att något illa var på färde intog dem.

Timmar förflöto och ändock kommo icke deras herrar till dem.

Ängslige och fruktande det värsta, sökte de fruktlöst gissa till orsaken hvarför resan blifvit uppskjuten.

Sent på eftermiddagen besöktes de af sina herrar, och deras fruktan blef mer än förverkligad.

Med tillhjelp af kroomannen underrättade en af köpmännen Harry att han bedragit dem, att sheiken, hvars

gästfrihet de åtnjutit, ofta besökt Swearah och kände till alla de utländska residensen der. Han hade sagt dem att der icke fanns någon med namnet »För-guds-skull-käppas».»

»Vi vilja icke döda er,» sade en af deras herrar till Harry, »ty vi skulle dermed skada oss sjelfva. Vi vilja taga er tillbaka till öknens gränser och der sälja er för det pris vi kunna erhålla.»

Harry bad kroomannen underrätta sina herraratt han frivilligt satt sitt lif i pant för sanningen af sina ord; att han obestridligt hade en rik vän i Mogador, hvilken skulle igenlösa dem alla, och om icke hans onkel skulle vara på platsen vid den tid de skulle anlända, skulle det icke betyda något, emedan de utan tvifvel skulle blifva friköpta af den engelske konsuln.

»Säg dem,» tillade Harry, »att om de taga oss till Mogador och vi icke friköpas som jag lofvat, må de taga mitt lif. Säg dem att de icke sälja oss, förrän de funnit att mina ord äro falska; och säg dem att de skada både sig sjelfva och oss, genom att sätta alltför stor tro till främlingars ord.»

Härpå svarade köpmännen att de blifvit underrättade att slafvar som blifvit förda från öknen till Marocco, stundom gjorde anspråk på beskydd af styrelsen, hvilken försatte dem i frihet utan att betala dem som haft omkostnader och besvär att föra dem dit, och hvilka icke ens erhållit så mycket som tack derför.

En af köpmännen, vid namn Bo Muzem, syntes tala till Harrys fördel; men han öfverröstades af de andra två, så att de unga engelsmännens försäkringar om deras föräldrars rikedom hemma, och Harrys och Colins värde såsom officerare vid »hennes majestäts» flotta, hade ingen verkan.

Köpmännen gingo omsider sin väg, lemnande Harry och Colin i förtviflans ångest, medan Bill och kroomannen syntes fullkomligt likgiltiga för sitt framtida öde.

## LXXV. El Haji.

Sent på aftonen den andra dagen bultade tvänne resande på stadsporten, och begärde att blifva insläppta. att han frivilligt satt sitt lif i pant för sanningen af sina ord; att han obestridligt hade en rik vän i Mogador, hvilken skulle igenlösa dem alla, och om icke hans onkel skulle vara på platsen vid den tid de skulle anlända, skulle det icke betyda något, emedan de utan tvifvel skulle blifva friköpta af den engelske konsuln.

»Säg dem,» tillade Harry, »att om de taga oss till Mogador och vi icke friköpas som jag lofvat, må de taga mitt lif. Säg dem att de icke sälja oss, förrän de funnit att mina ord äro falska; och säg dem att de skada både sig sjelfva och oss, genom att sätta alltför stor tro till främlingars ord.»

Härpå svarade köpmännen att de blifvit underrättade att slafvar som blifvit förda från öknen till Marocco, stundom gjorde anspråk på beskydd af styrelsen, hvilken försatte dem i frihet utan att betala dem som haft omkostnader och besvär att föra dem dit, och hvilka icke ens erhållit så mycket som tack derför.

En af köpmännen, vid namn Bo Muzem, syntes tala till Harrys fördel; men han öfverröstades af de andra två, så att de unga engelsmännens försäkringar om deras föräldrars rikedom hemma, och Harrys och Colins värde såsom officerare vid »hennes majestäts» flotta, hade ingen verkan.

Köpmännen gingo omsider sin väg, lemnande Harry och Colin i förtviflans ångest, medan Bill och kroomannen syntes fullkomligt likgiltiga för sitt framtida öde.

## LXXV. El Haji.

Sent på aftonen den andra dagen bultade tvänne resande på stadsporten, och begärde att blifva insläppta.Den ene af dem uppgaf ett namn som blef orsak till stor uppståndelse i staden, ty alla syntes angelägna att få visa namnets egare gästfrihet.

Köpmännen suto uppe till sent på natten i sällskap med dessa främlingar och sheiken på stället; detta oaktadt voro de uppe och i rörelse följande morgon före daggryningen, för att bereda sig att fortsätta resan.

Våra slafgossar och Bill fingo en knapphändig frukost, som de befalldes att förtära med all skyndsamhet för att derefter biträda med att utrusta djuren för resan.

De underättades också att de skulle tagas tillbaka till Sahara för att der säljas.

»Skola vi gå, eller dö?» frågade Colin. »Jag, för min del. vill hellre dö än undergå fasorna af en ökenresa.»

Ingendera af de öfriga gaf något svar härpå. Förtviflan hade bemägtigat sig dem.

Köpmännen voro tvungna att sjelfva lasta och sadla djuren, och just som de ämnade uppmana de motsträfviga slafvarne att stiga upp för att rida, underrättades de att »El Haji» (pilgrimen) önskade tala med de kristna.

Strax derpå närmade sig långsamt en af de främlingar, hvilka aftonen förut ankommit till staden.

Det var en högväxt, vördnadsbjudande arab, med ett långt hvitt skägg, som räckte ned till midjan.

Efter att hafva fullbordat sin vandring till profetens graf, var han berättigad att röna vördnad och gästfrihet af alla goda muselmän, hvarthän han än kom.

Med kroomannen till tolk, gjorde han många frågor, och syntes mycket intresserad af de framför honom stående slafvarnes sorgliga öde.

Sedan de besvarat hans frågor rörande namnetpå det fartyg på hvilket de kommit till landet, den tid de tillbringat i slafveri, och det sätt hvarpå de blifvit behandlade, gjorde han andra frågor rörande deras vänner och anhöriga i hemlandet.

Harry underrättade honom att både Colin och han hade föräldrar, bröder och systrar, hvilka nu troligen sörjde dem såsom förlorade, att de och deras två följeslagare voro säkra att blifva friköpta, om de kunde finna någon som toge dem till Mogador. Han tillade också att deras närvarande herrar lofvat föra dem till nämnde ställe, men nu afstode derifrån emedan de trodde att de icke skulle blifva belönade för sitt besvär.

»Jag vill göra allt hvad jag kan för att hjelpa er, sade El Haji, sedan kroomannen uttydt Harrys berättelse. »Jag står i tacksamhetsskuld hos en af edra landsmän, och jag skall försöka att återbetala densamma. Då jag vistades i Kairo var jag sjuk och saknatle föda. En officer, tillhörande ett engelskt krigsfartyg, gaf mig ett guldmynt. Detta mynt skänkte mig både lif och lycka, ty med detsamma kunde jag fortsätta min resa och komma till mina vänner. Vi äro alla barn af den sanne Guden, och det är vår pligt att hjelpa hvarandra. Jag vill tala med edra herrar.»

Den gamle pilgrimen vände sig derpå till de tre köpmännen och sade:

»Mina vänner, 1 hafven lofvat att föra dessa slafvar till Swearah, der de kunna friköpas. Ären I dåliga menniskor, hvilka icke frukta Gud, eftersom I tanken bryta edert löfte?»

»Vi tro att de hafva bedragit oss, svarade en af köpmännen, »och vi äro rädda att föra dem inom Maroccos område, der de måhända tagas ifrån oss utan att vi erhålla något. Vi äro fattiga mänoch ha gifvit ut nästan all var förmögenhet för dessa slafvar. Vi hafva icke råd att förlora dem.»

»I skolen icke förlora hvad de äro värda,» återtog den gamle mannen, »om I tagen dem till Swearah. De tillhöra ett land, hvars regering icke tillstädjer sina undersåter att qvarblifva i träldom, och det finnes ingen engelsk köpman i Swearah, som icke skall friköpa dem.»

»Men de kunna anmäla sig hos guvernören, då de komma till Swearah,» menade en af köpmännen, »och vi blifva måhända visade ur staden, utan att erhålla en enda dollar för dem. Sådant har händt förr. Den gode sheiken här känner en arab, som behandlades på detta sätt. Han förlorade allt, medan guvernören behöll lösepenningen och lade den i sin egen ficka.»

Detta var ett skäl som El Haji icke kunde motsäga, men det dröjde icke länge förrän han utfann en plan att tillintetgöra den svårighet, som här yppade sig.

»Fören dem icke inom Maroccos gränser,» sade han, »förrän I erhållit eder betalning. Två af eder kunna stanna hos dem här, medan den tredje går till Swearah med ett bref från denne unge man till hans vänner. I hafven ännu intet skäl att tro det han söker bedraga er, och som redlige män hafven I derföre ingen ursäkt för att bryta edert löfte till honom. Tag ett bref till Swearah, och om I icke fån penningar, kunnen I göra med dem hvad I behagen och någon skuld hvilar icke på edra hufvuden.»

Bo Muzem, den yngste af köpmännen, var genast för pilgrimens förslag.

Han anmärkte att de blott voro en dagsresa från Agadeer, en stad nära gränsen af Marocco, ochatt derifrån till Swearah var det endast tre dagsresor.

De andra två höllo för en stund rådslag sins emellan, och förklarade sedermera att de beslutat sig följa El Hajis råd. Bo Muzem kunde gå till Swearah med brefvet från Harry till hans onkel.

»Säg den unge mannen,» sade en af köpmännen, till kroomannen, »säg honom från mig, att om köpesumman icke betalas, skall han bestämdt dö då Bo Muzem återkommer. Säg honom detta.»

Kroomannen meddelade underrättelsen och utan tvekan antog Harry vilkoret.

Ett stycke smutsigt och skrynkladt papper, en penna af rör och något bläck sattes framför Harry. Medan brefvet skrefs, började Bo Muzem att ordna sig för resan.

Öfvertygad om att deras enda hopp om frihet berodde på att deras belägenhet blef känd af någon landsman i Mogador, tog Harry pennan och lyckades med stor svårighet att krafsa till följande ord:

»Sir!»

»Två midshipmän, tillhörande hennes majestäts flotta, förliste för några veckor sedan nära Cap Blanco, och hållas nu, tillika med två sjömän, i slafveri i en liten stad, en dagsresa från Agadeer, Den som aflemnar brefvet är en af våra herrar. Hans ärende i Mogador är att göra sig underrättad om vi skola blifva friköpta; och om han icke lyckas att finna någon som vill utbetala lösepenningar för oss, kommer undertecknad att dödas. Om ni icke kan eller vill betala den äskade summan (etthundrafemtio dollars för hvardera af oss) så var god och hänvisa brefbäraren till någon som ni tror vill göra det.

»En annan midshipman från samma fartyg ochen engelsk sjöman befinna sig en dagsresa söder om detta ställe.

»Kanhända brefvets bärare, Bo Muzem, kan förmås att köpa dem, så att de också kunna blifva utlösta.

Harry Blount.»

Detta bref ihopvek Harry och adresserade det till »Någon engelsk köpman i Mogador.»

Medan brefvet skrefs, lagade sig Bo Muzem i ordning för afresan.

Efter att hafva emottagit brefvet, underrättade han Harry ännu en gång, att om hans resa till Swearah utfölle fruktlöst, skulle ingenting kunna hindra honom från att döda Harry.

Han lofvade att vara tillbaka om åtta dagar, och åläggande de andra köpmännen att under hans frånvaro väl efterse deras egendom, begaf Bo Muzem sig på väg till Mogador.

## LXXVI. Bo Muzems resa.

Fastän arab, var Bo Muzem en hederlig man, som var redbar och sann i affärer, och fordrade redbarhet och sanning af andra.

Han reste till Mogador med blott svag tro på den unge engelsmannens uppgifter och med det beslut att taga lifvet af honom, om han skulle befinnas vara en bedragare.

Hans resa utgjorde ett slags åtagen förbindelse. Sedan han gifvit slafvarne ett löfte, ansåg han det vara blott

rättvisa att göra sig fullkomligt förvissad om att ingen ville friköpa dem, innan han kunde på hederligt vis öfvergifva tanken på att föra dem till Mogador.

Han påskyndade sin färd med den ihärdighet en engelsk sjöman befinna sig en dagsresa söder om detta ställe.

»Kanhända brefvets bärare, Bo Muzem, kan förmås att köpa dem, så att de också kunna blifva utlösta.

Harry Blount.»

Detta bref ihopvek Harry och adresserade det till »Någon engelsk köpman i Mogador.»

Medan brefvet skrefs, lagade sig Bo Muzem i ordning för afresan.

Efter att hafva emottagit brefvet, underrättade han Harry ännu en gång, att om hans resa till Swearah utfölle fruktlöst, skulle ingenting kunna hindra honom från att döda Harry.

Han lofvade att vara tillbaka om åtta dagar, och åläggande de andra köpmännen att under hans frånvaro väl efterse deras egendom, begaf Bo Muzem sig på väg till Mogador.

## LXXVI. Bo Muzems resa.

Fastän arab, var Bo Muzem en hederlig man, som var redbar och sann i affärer, och fordrade redbarhet och sanning af andra.

Han reste till Mogador med blott svag tro på den unge engelsmannens uppgifter och med det beslut att taga lifvet af honom, om han skulle befinnas vara en bedragare.

Hans resa utgjorde ett slags åtagen förbindelse. Sedan han gifvit slafvarne ett löfte, ansåg han det vara blott rättvisa att göra sig fullkomligt förvissad om att ingen ville friköpa dem, innan han kunde på hederligt vis öfvergifva tanken på att föra dem till Mogador.

Han påskyndade sin färd med den ihärdighetoch sjelfförsakelse, som är hans stam så egen, och den tredje dagen på aftonen ankom han till en liten inhägnad stad, tre timmars väg från den beryktade sjöstaden Mogador.

Här stannade han öfver natten, och ämnade fortsätta resan tidigt följande morgon. Men strax efter det Bo Muzem kommit in i staden, mötte han en person som var honom bekant.

Det var boskapshandlaren, till hvilken han för blott några dagar sedan sålt de två slafvarne Terence och Jim.

»Ah min vän, ni har ruinerat mig!» utropade boskapshandlaren, sedan de helsat hvarandra. »Jag har förlorat de två odugliga kristna hundarne ni sålde åt mig och jag är en ruinerad man.»

Bo Muzem bad honom förklara sig.

»Sedan jag skildes från eder,» sade boskapshandlaren, »försökte jag sätta de otrogna till arbete, men de lydde mig icke, och jag tror att de hellre dött än gjort nytta för sig. Som jag är en fattig man, hade jag icke råd att hålla dem i lättja, icke heller att döda dem, hvartill jag hade ganska god lust. Dagen efter fick jag en underrättelse från Swearah, som gjorde att jag måste begifva mig dit i affärer, och då jag trodde att möjligtvis någon kristen tok på detta ställe skulle vilja betala något för sina otrogna landsmän, tog jag de två hundarne med mig. De lofvade att om jag skulle föra dem till engelska konsuln, skulle han betala ett högt pris för dem. Då vi kommo till Mogador och uppnådde konsulns hus, sade hundarne mig att de voro fria, och bestredo mig att taga dem ur staden. Jag kunde icke få en piaster för mitt besvär och mina kostnader. Guvernören i Swearah och kejsaren af Marocco stå i godt förhållande till de otrognas regering, och de hata oss ökenaraber. Det finnesingen rättvisa i Mogador för sådana som oss. Om ni tager edra slafvar till staden, så förlorar ni dem.»

»Jag ämnar icke att föra dem till kejsardömet Marocco,» svarade Bo Muzem, »förrän jag först emottagit penningarne för dem.»

»Ni får aldrig några penningar i Swearah. Deras konsul betalar icke en dollar, utan försöker att få dem fria utan att gifva eder något.»

»Men jag har ett bref från en af slafvarne till hans onkel, en rik köpman i Swearah. Onkeln betalar penningarne.»

»Slafven har ljugit för er. Han har ingen onkel der och jag skall snart öfvertyga er att det så förhåller sig. Det finnes här i staden en jude från Mogador, och som är bekant med hvarenda otrogen köpman i staden. Han förstår också det språk de tala. Låt honom läsa brefvet.»

Angelägen att blifva förvissad om huruvida han var bedragen eller icke, samtyckte Bo Muzem villigt till detta förslag, och i sällskap med boskapshandlaren begaf han sig till det hus der juden bodde.

Då denne såg Harrys bref, sade han att det var ställdt »till någon engelsk köpman i Mogador.»

»Bismillah!» utropade Bo Muzem. »Alla engelska köpmän kunna icke vara onklar till den unge hunden som skref brefvet!»

»Säg mig,» tillade han, »har ni någonsin hört omtalas en engelsk köpman i Mogador som heter För-guds-skull-käppas ?»

Juden log och återhöll med någon svårighet en böjelse att skratta, samt gaf araben en öfversättning af orden »För-guds-skull-köp-oss».

Bo Muzem var nu öfvertygad om att han blifvit bedragen.

»Jag skall icke resa längre,» sade han. »Jagskall återvända till mina kamrater. Vi skola döda den kristne hunden som skref brefvet, och sälja hans två kamrater för hvad vi kunna få för dem.»

»Det är det bästa ni kan göra,» inföll boskapshandlaren. »De förtjena icke friheten, och måtte Allah förbjuda att någon sannt troende skulle försöka att hjelpa dem till densamma!»

Tidigt nästa morgon började Bo Muzem sin återresa, tacksam för att han så tidigt lyckats upptäcka det bedrägeri hvarför han varit föremål.

Han åtföljdes af boskapshandlaren, hvars resa ledde samma väg.

»De första kristna slafvar jag påträffar till salu ämnar jag köpa,» anmärkte den senare, under det de reste tillsammans.

»Bismillah!» utropade Bo Muzem; »det var besynnerligt. Jag trodde ni hade haft nog af dem?»

»Det är sannt,» medgaf boskapshandlaren; »men just derföre vill jag hafva flere af dem. Jag vill hämnas på de otrogna hundarne och derföre skall jag köpa dem. Jag skall arbeta ut dem, tills de blifva gamla och odugliga och sedan låta dem dö i ett dike.»

»Köp dem vi hafva till salu,» erbjöd Bo Muzem. »Vi skola sälja dem för godt pris, — alla utom en. Den som skref detta bref måste jag döda. Jag har svurit det vid profetens skägg.»

Som båda parterna syntes angelägna om handeln, kommo de snart öfverens om vilkoren, och boskapshandlaren lofvade att gifva tio dollars i penningar och fyra hästhufvuden för hvar och en slaf som var till salu.

Den enfaldige Bo Muzem hade nu verkligen blifvit bedragen, ty historien om de två slafvarneTerence's och Jim's flykt var helt och hållet osann.

## LXXVII. Rais Mourad.

Sex dagar hade förflutit, under hvilka de hvita slafvarne jemförelsevis voro väl behandlade.

På sjette dagen efter Bo Muzems afresa, besöktes de af sina herrar, åtföljde af en främling, en mohr.

De befalldes att resa sig upp och undersöktes derpå af mohren på ett sätt som väckte deras misstankar om att han ämnade köpa dem.

Mohren bar en kaftan, med rika broderier på bröstet och armarne, och lifvet omslöts af en silkesgördel. Ett par små gula marokinsstöflor stucko fram under byxorna, hvilka voro mycket vida och gjorda af det finaste satin, och på hufvudet bar han en ljusröd silkesturban.

Af den uppmärksamhet som visades honom af köpmännen, kunde gossarne sluta att han var en person med stort anseende. Detta kunde ock förmärkas af den talrika skara som åtföljde honom, af hvilka alla suto på vackra arabiska hästar.

Sedan han undersökt slafvarne drog han sig undan med de två köpmännen, och kort derefter erfor kroomannen från en af sviten att de hvita slafvarne blifvit den rike mohrens egendom.

De ljufva förespeglingar om frihet, hvaraf de varit intagne de senaste dagarne, försvunno vid denna underrättelse. En hopplös förtviflan intog dem och beröfvade dem för en stund nästan förmågan att tala.

Harry var den förste som vaknade till besinning. Terence's och Jim's flykt var helt och hållet osann.

## LXXVII. Rais Mourad.

Sex dagar hade förflutit, under hvilka de hvita slafvarne jemförelsevis voro väl behandlade.

På sjette dagen efter Bo Muzems afresa, besöktes de af sina herrar, åtföljde af en främling, en mohr.

De befalldes att resa sig upp och undersöktes derpå af mohren på ett sätt som väckte deras misstankar om att han ämnade köpa dem.

Mohren bar en kaftan, med rika broderier på bröstet och armarne, och lifvet omslöts af en silkesgördel. Ett par små gula marokinsstöflor stucko fram under byxorna, hvilka voro mycket vida och gjorda af det finaste satin, och på hufvudet bar han en ljusröd silkesturban.

Af den uppmärksamhet som visades honom af köpmännen, kunde gossarne sluta att han var en person med stort anseende. Detta kunde ock förmärkas af den talrika skara som åtföljde honom, af hvilka alla suto på vackra arabiska hästar.

Sedan han undersökt slafvarne drog han sig undan med de två köpmännen, och kort derefter erfor kroomannen från en af sviten att de hvita slafvarne blifvit den rike mohrens egendom.

De ljufva förespeglingar om frihet, hvaraf de varit intagne de senaste dagarne, försvunno vid denna underrättelse. En hopplös förtviflan intog dem och beröfvade dem för en stund nästan förmågan att tala.

Harry var den förste som vaknade till besinning.»Hvar äro vara herrar, köpmännen?» utropade han. »De kunna icke, de skola icke sälja oss. Kommen alla och följen mig!»

Rusande fram ur uthuset, som varit deras bostad, styrde den unge engelsmannen, åtföljd af sina följeslagare, sina steg till sheikens boning, till hvilket ställe köpmännen och mohren begifvit sig.

»Hvarföre hafven I sålt oss?» frågade kroomannen, då köpmännen visade sig. »Hafven I icke lofvat att vi skulle tagas till Swearah, och har icke eder kamrat gått dit för att bära upp penningar för vår befrielse?»

De två köpmännen voro vid detta tillfälle i godt förhållande med hvarandra och med hela verlden. De trodde sig ha gjort en god handel, och voro i den sinnesstämning att de ville visa sig behagliga; ännu mera, de ville icke att man skulle tänka det de handlat orätt, icke ens emot en kristen slaf, och derföre nedläto de sig ända derhän att gifva dem en förklaring öfver hvad som händt.

»Antag,» sade en af dem, »att vår kamrat Bo Muzem skulle finna en man i Mogador, som är villig att friköpa er; hur mycket skulle vi då erhålla?»

»Ett hundra dollars för mig,» svarade kroomannen, »och etthundrafemtio för hvardera af de öfriga.»

»Sannt, och för detta måste vi föra eder dit och kosta på ert underhåll på resan?»

»Ja.»

»Välan, Rais Mourad, denne rike mohr, har betalt oss etthundrafemtio dollars för hvardera af eder, och voro vi icke narrar om vi togo eder till Mogador för mindre penningar. Dessutom kunde det hända att vi icke finge något alls, hvaremot vi hafva erhållit pengar kontant af Rais Mourad. I ären icke längre våra slafvar utan hans.»Då kroomannen hade uttydt detta meddelande för de öfriga, insågo de att vidare samtal med köpmännen var fruktlöst, och att deras öde nu låg i Rais Mourads händer.

På Harrys uppmaning försökte kroomannen göra sig underrättad om till hvilken ort mohren ämnade föra dem; men det enda svar de erhöllo var att Rais Mourad kände till sina egna affärer, och icke brukade rådföra sig med sina slafvar, om hvad han ämnade göra med dem.

Några af mohrens följe framkommo nu och befallde slafvarne återgå till sitt kyffe, der litet mat väntade dem, som de befalldes att skyndsamt förtära, emedan de snart skulle ut på en lång resa.

Sedan de så grymt blifvit svikna i sitt hopp, hade ingen af dem någon appetit och Bill förklarade tvärt att han aldrig mera ville smaka någon föda.

»Förtvifla icke, Bill,» sade Harry; »det finnes ännu hopp för oss.»

»Hvar — hvar är det?» utropade Colin. »Jag kan icke se det.»

»Om vi beständigt ombyta egare,» resonerade Harry, »kunna vi falla i händerna på någon som vill taga oss till Mogador.»

»Är detta ditt enda hopp?» frågade Colin i missnöjd ton.

»Tänk på stackars Jim,» tillade Bill, »han har haft femtio herrar, varit tio år i slafveri, och är inte fri ännu... och har inte något hopp att blifva det.»

»Skola vi gå med vår nye herre?» frågade Colin.

»Ja,» svarade Harry, »jag har haft nog af motstånd och af de slag som strax följa derpå. Min rygg är alldeles flådd. Nästa gång jag görstånd skall bli då jag har utsigt att vinna något annat än stryk dermed.»

Fastän de beslutat att icke göra något motstånd, voro de angelägne att få veta hvarthän Rais Mourad ämnade föra dem.

Men på alla de frågor som gjordes af kroomannen, för att tillfredsställa deras nyfikenhet, svarades endast: »Gud vet det och vill icke omtala det för eder. Hvarföre skulle vi göra mera än han?»

Just som hästarne leddes fram och alla voro färdiga att resa, blef det en uppståndelse vid stadsporten, och nästa ögonblick red Bo Muzem, åtföljd af boskapshandlaren, in genom densamma.

## LXXVIII. Bo Muzem kommer hem.

Så snart som de hvita slafvarne igenkände sändebudet till Mogador, rusade de alla fram att möta detsamma.

»Tala, krooman!» utropade Harry. »Fråga honom om penningarne äro utbetalade? Om så är, äro vi fria och de våga icke sälja oss åter.»

»Hör hit!» utropade Bill, pekande på mannen som åtföljde Bo Muzem. »Fråga honom hvar bror Jim och master Terence äro.»

Kroomannen fick intet tillfälle att framställa frågan, ty så snart Bo Muzem kom så nära stadsporten att han fick

se slafvarne, skrek han:

»Kristna hundar! I hafven bedragit mig! Låten hvarje man, qvinna och barn i denna stad komma tillsammans och blifva vittne till det öde en ljugande otrogen förtjenar. Låten alla bevittna döden af en slaf, hvilken falskeligen förklarat sig ega en onkel i Swearah vid namn För-guds-skull-käppas. Låten stånd skall bli då jag har utsigt att vinna något annat än stryk dermed.»

Fastän de beslutat att icke göra något motstånd, voro de angelägne att få veta hvarthän Rais Mourad ämnade föra dem.

Men på alla de frågor som gjordes af kroomannen, för att tillfredsställa deras nyfikenhet, svarades endast: »Gud vet det och vill icke omtala det för eder. Hvarföre skulle vi göra mera än han?»

Just som hästarne leddes fram och alla voro färdiga att resa, blef det en uppståndelse vid stadsporten, och nästa ögonblick red Bo Muzem, åtföljd af boskapshandlaren, in genom densamma.

## LXXVIII. Bo Muzem kommer hem.

Så snart som de hvita slafvarne igenkände sändebudet till Mogador, rusade de alla fram att möta detsamma.

»Tala, krooman!» utropade Harry. »Fråga honom om penningarne äro utbetalade? Om så är, äro vi fria och de våga icke sälja oss åter.»

»Hör hit!» utropade Bill, pekande på mannen som åtföljde Bo Muzem. »Fråga honom hvar bror Jim och master Terence äro.»

Kroomannen fick intet tillfälle att framställa frågan, ty så snart Bo Muzem kom så nära stadsporten att han fick se slafvarne, skrek han:

»Kristna hundar! I hafven bedragit mig! Låten hvarje man, qvinna och barn i denna stad komma tillsammans och blifva vittne till det öde en ljugande otrogen förtjenar. Låten alla bevittna döden af en slaf, hvilken falskeligen förklarat sig ega en onkel i Swearah vid namn För-guds-skull-käppas. Låtenalla bevittna den hämnd Bo Muzem vill taga på en otrogen hund som bedragit honom.»

Så snart Bo Muzems tunga så mycket stillat sig, att han kunde höra de kringståendes röster, underrättades han att alla de hvita slafvarne voro sålda, nevön till »För-guds-skull-käppas» bland de öfriga, på bättre vilkor än han och hans kamrater väntat sig i Swearah.

Hade Harry Blount blifvit undantagen, skulle nyheten behagat honom; men nu förklarade han att hans kamrater icke hade någon rätt att sälja slafvarne utan hans samtycke, och att den hund som bedragit honom icke skulle säljas, utan skulle lida det utsatta straffet, för att han sändt Bo Muzem på sin långa ändamålslösa resa.

Rais Mourad ankom nu till stället. Det dröjde icke länge förrän mohren förstod alla omständigheterna af affären. Han befallde sina följeslagare att samla sig omkring de hvita slafvarne och eskortera dem utom stadens murar.

Bo Muzem försökte att hindra detta, men han hade emot sig icke allenast mohren utan sina egna kamrater, äfvensom stadens sheik, hvilken förklarade att det icke skulle spillas något blod bland dem som åtnjöto hans gästfrihet.

Slafvarne stego upp på de hästar som anordnats för dem, och redo genom stadsporten, lemnande Bo Muzem halfgalen af tygellös vrede.

Det fanns blott en person som sympatiserade med honom, och det var boskapshandlaren, till hvilken Terence och Jim blifvit sålda, och som underhandlat om att köpa de andra tre.

Ridande upp till mohren, sade han att slafvarne voro hans egendom, ty han hade köpt dem dagen förut och betalt för hvardera fyra hästar samt tio dollar i penningar, och förklarade att han ville

anskaffa tvåhundra man, om så fordrades, för att återtaga sin egendom.

Rais Mourad brydde sig icke om hans hotelse, utan gaf befallning till sitt folk att göra uppbrott, och fastän det var nästan natt begaf han sig i riktning åt Agadeer, det vill säga Santa Cruz.

Innan han hunnit långt, såg han boskapshandlaren rida i fullt sträck åt motsatt håll till sitt eget hem.

»Jag önskade,» sade Colin, »att vi hade gjort den karlen några frågor angående Jim och Terence, men nu är det försent.»

»Ja, försent,» upprepade Harry, »och jag önskar han fått rå om oss i stället för vår nuvarande egare; vi skulle då alla åter kommit tillsammans. Men hvad skola vi tänka om den sista vändningen af lyckans hjul?»

»Jag är nästan belåten dermed,» svarade Colin. »För en stund sedan voro vi förtviflade emedan mohren köpt oss. Detta var ett misstag. Om han icke hade gjort det, hade du, Harry, blifvit dödad.»

»Vi gå rakt på Swearah,» anmärkte kroomannen, som med glänsande ögon blickade mot nordvest.

»Det är sannt,» utropade Harry, seende åt samma håll. »Tänk om vi ändå till slut skulle kunna föras till Mogador! Om så är, ha vi ännu hopp qvar.»

»Men Bo Muzem kunde icke finna någon som ville betala för oss,» invände Colin.

»Han aldrig gå dit,» sade kroomannen. »Han aldrig hinna dit.»

»Jag tror kroomannen har rätt,» sade Harry. »Man har sagt oss att Mogador ligger fyra dagsresor härifrån, och köpmannen var endast borta i sex dagar.»

Slafvarnes samtal blef här afbrutet af mohrerna, hvilka beständigt yrkade att de skulle rida fortare.

Natten var ganska mörk, men Rais Mourad ville detta oaktadt icke tillåta dem att färdas långsammare.

Bill, som enligt hvad han sjelf sade, var ovan att segla i landbåt, kunde endast hålla sig qvar på djuret, genom att låta det följa de öfriga, under det han med båda händerna hårdt höll sig fast i djurets mahn.

Resan fortsattes till nära midnatt, då den gamle båtsmannen icke längre kunde uthärda strapatsen, utan förklarade att om han åter sattes upp på hästryggen, skulle han troligen falla af och bryta halsen af sig.

Detta meddelades Rais Mourad, som i vredesmod vändt tillbaka för att göra sig underrättad om dröjsmålet. Det var kroomannen, hvilken nu som förut tjenstgjorde som tolk.

Mohrens vrede lade sig ögonblickligt, då han fann att en af slafvarne kunde tala arabiska.

»Önsken I och edra kamrater att blifva fria?» frågade Rais Mourad, tilltalande kroomannen.

»Vi bedja Gud derom hvarje timme.»

»Säg då den dåraktige karlen, att friheten icke finns här, och att han för att vinna densamma måste följa med mig.»

Kroomannen tolkade detta, men det verkade icke på Bill.

»Jag vill inte höra något mer om friheten,» svarade Bill; »jag har hört nog deraf. Om någon af dem ämnar göra oss fria, låt dem göra det utan så många löften.»

Den gamle båtsmannen förblef envis.

Hvarken uppmaningar eller hotelser kunde förmåhonom att gå vidare. Då gaf Rais Mourad sitt folk befallning att göra halt, sägande att de skulle stanna der för den återstående delen af natten. Befallningen åtlyddes och ett läger bildades.

Fastän utmattade af deras långa ridt, kunde Harry och Colin icke sofva. Hoppet om frihet glödde för starkt inom deras bröst.

Detta hopp grundade sig icke på något af det som Rais Mourad sagt, ty de satte icke tro till löften. Deras hopp hvilade endast derpå att de reste till Mogador, och att mohren, deras herre, tycktes vara en intelligent man, som borde förstå att han icke skulle förlora något, genom att taga engelska undersåter till ett ställe der de med all säkerhet skulle friköpas.

## LXXIX. En förföljelse.

Vid dagens första inbrott befallde Rais Mourad att marschen skulle fortsättas, dervid han sjelf red i fronten uppför en lång sandås. Snart derefter strålade solen klar och sken på de hvita murarne af staden Santa Cruz eller, som den kallas af araberna, Agadeer, och som låg några mil derifrån. Sedan man kommit ned för sandåsen befann man sig på en jemn slätt, betäckt med korn. Här och der lågo små omskansade byar, inneslutna af vinplantager och palmträd.

Vid en af byarne nära vägen gjorde kavalkaden halt och tilläts inträda inom dess murar. Kastande sig ned i skuggan af några palmträd, föllo de hvita slafvarne snart i en djup sömn.

Två timmar derefter väcktes de för att intaga frukost, som bestod af varma kornkakor med honing.

Innan de hunnit sluta måltiden kom Rais Mourad till stället och började ett samtal med kroomannen.

honom att gå vidare. Då gaf Rais Mourad sitt folk befallning att göra halt, sägande att de skulle stanna der för den återstående delen af natten. Befallningen åtlyddes och ett läger bildades.

Fastän utmattade af deras långa ridt, kunde Harry och Colin icke sofva. Hoppet om frihet glödde för starkt inom deras bröst.

Detta hopp grundade sig icke på något af det som Rais Mourad sagt, ty de satte icke tro till löften. Deras hopp hvilade endast derpå att de reste till Mogador, och att mohren, deras herre, tycktes vara en intelligent man, som borde förstå att han icke skulle förlora något, genom att taga engelska undersåter till ett ställe der de med all säkerhet skulle friköpas.

## LXXIX. En förföljelse.

Vid dagens första inbrott befallde Rais Mourad att marschen skulle fortsättas, dervid han sjelf red i fronten uppför en lång sandås. Snart derefter strålade solen klar och sken på de hvita murarne af staden Santa Cruz eller, som den kallas af araberna, Agadeer, och som låg några mil derifrån. Sedan man kommit ned för sandåsen befann man sig på en jemn slätt, betäckt med korn. Här och der lågo små omskansade byar, inneslutna af vinplantager och palmträd.

Vid en af byarne nära vägen gjorde kavalkaden halt och tilläts inträda inom dess murar. Kastande sig ned i skuggan af några palmträd, föllo de hvita slafvarne snart i en djup sömn.

Två timmar derefter väcktes de för att intaga frukost, som bestod af varma kornkakor med honing.

Innan de hunnit sluta måltiden kom Rais Mourad till stället och började ett samtal med kroomannen.

»Hvad säger mohren?» frågade Harry.

»Han säger att om vi icke blifva elaka och icke bedraga honom, skall han föra oss till Swearah till engelska konsuln.»

»Naturligtvis lofva vi detta och hvad som helst,» inföll Harry, »och hålla löftet om vi kunna. Han kan vara säker om att få bra betaldt för oss, säg honom det.»

Kroomannen lydde och mohren svarade att han väl visste det han skulle erhålla någon betalning af konsuln, men

att han af slafvarne sjelfva ville hafva en skrifven förbindelse angående summan.

Härtill samtyckte de villigt och mohren försedde dem med papper, penna och bläck.

Rais Mourad skref sjelf förbindelsen, på arabiska, på ena sidan af papperet, och läste derpå upp densamma, mening efter mening, samt lät kroomannen öfversätta den för de hvita.

Denna öfversättning innehöll följande:

»Till engelska konsuln.»

»Vi äro fyra kristna slafvar. Rais Mourad har köpt oss af araberna. Vi lofva att gifva honom tvåhundra dollars för hvar och en af oss eller åttahundra dollars för fyra om han för oss till er. Var god betala honom skyndsamt.»

Harry och Colin undertecknade handlingen utan någon tvekan, hvarefter papperet och pennan öfverlemnades till båtsmannen Bill.

Den gamle båtsmannen tog papperet, och sedan han noga betraktat hvarje föremål omkring sig, gick han några steg bort till en af sadlarna, som låg på marken. Här bredde han papperet på sadeln, föll sedan ned på knä, och beredde sig med vigtig min att skrifva ned sin namnteckning.

Långsamt, likt visaren på en klocka, skred Billshand öfver papperet, medan hufvudet vägde från den ena sidan till den andra för hvarje bokstaf som bildades.

Sedan Bill lyckats rita till några figurer hvilka skulle föreställa namnet »William Mc Neal», öfverlemnades dokumentet till Harry, som anmodades att skrifva en lika lydande förbindelse på den andra siden af papperet, hvilken de också skulle underteckna.

Omkring två timmar före solnedgången suto alla åter i sadeln. De redo ut genom stadsporten och följde en väg som förde upp till det berg, hvarpå staden Santa Cruz hvilar.

Då de kommit halfvägs uppför berget, syntes ett sällskap till häst i fullt sträck skynda efter dem.

Rais Mourad påminde sig boskapshandlarens hotelser, och gjorde alla möjliga ansträngningar för att komma till staden, innan hans följaslagare skulle hinna upp honom.

Hästarne, som redos af de hvita slafvarne, voro små djur i ett eländigt tillstånd, och kunde icke gå uppför höjden med någon hastighet, fastän deras ryttare genom svält voro afmagrade till den möjligaste lätta vigt.

Innan Rais Mourad kommit till den jemna planen på bergets höjd, hade förföljarne minskat afståndet dem emellan med nära en half mil. Den närmaste stadsporten låg ännu något öfver en mil derifrån och till densamma dref mohren sina hästar, med all den kraft som kunde åstadkommas genom eder, sparkningar och slag.

Då Rais Mourad med sitt sällskap nalkades stadsporten, syntes hans förföljares hufvuden resa sig öfver toppen på berget bakom dem. Då mohren nu såg att hans slafvar voro i säkerhet, minskade han farten, så att de få alnar som återstodoaf vägen passerades långsamt, ty den store mannen ville icke göra sitt inträde genom porten i en främmande stad på ett hastigt eller mindre värdigt sätt.

Intet dröjsmål uppstod vid passerandet af posterna, och fem minuter derefter stego de trötta slafvarne från sina nära nog utmattade hästar och anbefalldes af Rais Mourad att tacka Gud för det de i säkerhet kommit inom området af det stora kejsardömet Marocco.

En qvart senare red Bo Muzem och boskapshandlaren genom stadsporten, åtföljda af en trupp arabiska ryttare med ett fruktansvärdt utseende.

Köpmannens vrede tycktes hafva nått sin högsta höjd, och det såg ut som han ämnade göra ett direkt anfall på Harry Blount, hufvudföremålet för hans hämnd, men Raid Mourad anlitade en officer af stadsvakten att skydda honom och hans egendom.

Officern underrättade Bo Muzem att medan han var inom stadens murar tilläts han icke att störa annat folk, och

Bo Muzem var tvungen att uppskjuta om icke stäfja sin hämnd.

De andra araberna, som tillhörde hans sällskap, funno äfven att de voro i en mohrisk stad, der de skulle blifva straffade om de gjorde någon illa, och ansågo derföre rådligast att uppföra sig så som det passade för en civiliserad stad.

Både de förföljde och förföljarne varnades emot att öfverträda landets lagar, och som skilda qvarter utsagos åt hvardera sällskapet, förekommos lyckligtvis alla tillfällen till sammandrabbning.

## LXXX. Mohrisk rättvisa.

Följande morgon kallades Raid Mourad att inställa sig för guvernören på stället. Han befalldes af vägen passerades långsamt, ty den store mannen ville icke göra sitt inträde genom porten i en främmande stad på ett hastigt eller mindre värdigt sätt.

Intet dröjsmål uppstod vid passerandet af posterna, och fem minuter derefter stego de trötta slafvarne från sina nära nog utmattade hästar och anbefalldes af Rais Mourad att tacka Gud för det de i säkerhet kommit inom området af det stora kejsardömet Marocco.

En qvart senare red Bo Muzem och boskapshandlaren genom stadsporten, åtföljda af en trupp arabiska ryttare med ett fruktansvärdt utseende.

Köpmannens vrede tycktes hafva nått sin högsta höjd, och det såg ut som han ämnade göra ett direkt anfall på Harry Blount, hufvudföremålet för hans hämnd, men Raid Mourad anlitade en officer af stadsvakten att skydda honom och hans egendom.

Officern underrättade Bo Muzem att medan han var inom stadens murar tilläts han icke att störa annat folk, och Bo Muzem var tvungen att uppskjuta om icke stäfja sin hämnd.

De andra araberna, som tillhörde hans sällskap, funno äfven att de voro i en mohrisk stad, der de skulle blifva straffade om de gjorde någon illa, och ansågo derföre rådligast att uppföra sig så som det passade för en civiliserad stad.

Både de förföljde och förföljarne varnades emot att öfverträda landets lagar, och som skilda qvarter utsagos åt hvardera sällskapet, förekommos lyckligtvis alla tillfällen till sammandrabbning.

## LXXX. Mohrisk rättvisa.

Följande morgon kallades Raid Mourad att inställa sig för guvernören på stället. Han befalldesockså att föra sina slafvar med sig. Han hade ingenting att invända emot dessa befallningar; och en soldat ledsagade honom och hans följeslagare till guvernörens residens.

Bo Muzem och boskapshandlaren voro der före honom, och strax derefter visade sig guvernören i ett stort rum, der båda parterna väntade på audiens.

Han var en man med fördelaktigt utseende och omkring sextiofyra år gammal.

Bo Muzem var den förste som talade. Han uppgaf att han, i kompani med två andra köpmän, hade tillhandlat sig de fyra slafvar, som nu voro närvarande. Han hade aldrig samtyckt att sälja slafvarne åt mohren; och det fanns *en* bland slafvarne, som icke alls skulle säljas. Denne slaf fordrade han att genast få tillbaka. Han hade fått i uppdrag af sina kamrater att begifva sig till Swearah och der afyttra hela lotten. Han hade sålt de andra två till sin vän Mahommed, som stod bredvid honom. Dem hade han ingen rätt till. Mahommed, boskapshandlaren, var nu deras laglige egare.

Boskapshandlaren uppmanades nu att yttra sig.

Allt hvad han hade att säga, var att han tillhandlat sig tre kristna slafvar af sin vän, Bo Muzem, och gifvit fyra hästar och tio dollars i penningar för hvardera af dem. De hade tagits med våld af mohren, Rais Mourad, från hvilken han nu ville hafva dem åter.

Rais Mourad kallades att förklara sig, och tillfrågades hvarför han tagit i besittning annor mans egendom.

Till svar uppgaf han att han hade tillhandlat sig slafvarne af två arabiska köpmän, och betalat dem på stället, med etthundrafemtio silfverdollars för hvardera slafven.

Sedan mohren afgifvit denna förklaring, förblefguvernören tyst i två eller tre minuter. Derpå vände lian sig till Bo Muzem, sägande:

»Fick ni af edra kamrater er del af de penningar, som de erhöllo för slafvarne?»

»De erbjödo mig en del,» svarade köpmannen, »men jag ville icke emottaga den.»

»Har ni, eller edra kamrater, af mannen der emottagit tolf hästar och trettio dollars?»

Efter något betänkande svarade Bo Muzem nekande.

»Slafvarne tillhöra mohren, Rais Mourad, som utbetalt penningarne för dem,» sade guvernören, »och de skola icke tagas från honom här. Aflägsnen eder.»

Alla gingo sin väg, och boskapshandlaren mumlade några ord om att det icke fanns någon rättvisa i Marocco för fattiga araber.

Rais Mourad gaf befallning åt sin svit att bereda sig till afresa, och just som de voro färdiga dertill, bad han Bo Muzem att följa sig utom stadens murar.

Köpmannen samtyckte med vilkor att hans vän Mahommed, boskapshandlaren, skulle följa honom. Ett eget leende drog sig öfver Rais Mourads ansigte, då han biföll denna begäran.

Boskapshandlaren, som var glad att få ett nytt tillfälle att fullfölja sina påståenden, följde gerna med.

Då de kommit utom stadsportarne sade Rais Mourad med beskyddande ton till Bo Muzem:

»Min goda vän, ni har blifvit bedragen. Om ni tagit dessa kristna slafvar till Swearah, som ni lofvade att göra, skulle ni fått betaldt för dem allt hvad ni rimligtvis kunnat begära. Jag bor i Swearah och nödgades för angelägna affärers skull göra en lång resa till södern. På min återresa träffadejag lyckligtvis en af edra kamrater och köpte dessa slafvar af dem. Vinsten derpå kommer att mer än betäcka alla omkostnader för resan. Mannen Mahommed, hvilken ni kallar er vän, har köpt två andra kristna. Han har sålt dem till engelska konsuln. Efter att hafva förtjent tvåhundra piaster på denna handel, var han angelägen att köpa af eder de andra två och samla några hundra mer. Han har bedragit er för att erhålla er egendom för billigt pris. Det finnes blott en Gud, Mahommed är hans profet och ni, Bo Muzem, är en narr!»

Bo Muzem fordrade icke vidare bevisning, för att öfvertygas om sanningen af hvad han hört. Han kunde icke betvifla att mohren var en förståndig man, som visste hvad han företog sig, då han inköpte slafvar. Boskapshandlaren hade köpt de två omtalade slafvarne, hade erkänt att han fört dem till Swearah, och ville sedan köpa de andra tre.

Allt var nu klart för Bo Muzem; och ett ögonblick stod han stum och orörlig, med en känsla af blygsel öfver sin egen enfald.

Denna känsla efterföljdes af vildt raseri emot den man, som så slugt bedragit honom.

Han drog sabeln och rusade emot boskapshandlaren, hvilken, då han hört Rais Mourads ord, icke var helt och hållet oberedd på anfallet.

Araberna i allmänhet ega icke mycken skicklighet i att begagna sablar, och en affär emellan dem med detta

vapen är snart afgjord.

En muselman litar mera på rättvisan af sin sak, än på sin styrka eller skicklighet, och då han vet sig ha orätt, har han förlorat mycket af sin naturliga tapperhet.

Förtröstande på sin rättvisa sak, var Bo Muzem öfvertygad derom att hans dödstimme ännuicke var inne, och han hade icke heller misstagit sig.

Hans häftiga anfall kunde icke emotstås af den man, som visste med sig att han var en bedragare, och boskapshandlaren Mahommed blef snart stucken till marken och lemnad i sanden, der han vred sig i dödsryckningar.

»Nu finns det en mindre af dem, utropade båtsmannen Bill, hvilken tillika med de andra svarta och hvita slafvarne stodo i närheten, likgiltigt åskådande striden, ty de kände inga sympatier för någon af de stridande. »Jag skulle önska att han fört bror Jim och master Terence hit innan han dog, fortfor Bill, då han såg Jims herre uppgifva andan. Jag undrar hvar han gjort af dem?»

»Vi skola utforska det, om möjligt,» svarade Harry, »och innan vi komma längre ifrån dem. Antag att vi tala till mohren om dem?»

På Harrys uppmaning ämnade kroomannen framställa en fråga, men hindrades af Rais Mourad, hvilken befallde slafvarne gå till sin plats, ty man skulle nu fortsätta resan.

Sedan Rais Mourad varnat Bo Muzem att taga sig till vara för folket som tillhörde Mahommed, hvilken nu låg död vid hans fötter, red mohren fram till fronten af kafilan, och tåget satte sig i rörelse i riktning åt Mogador.

## LXXXI. "Judarnes hopp."

Den väg Rais Mourad följde, dagen efter sedan han lemnat Santa Cruz, löpte genom ett land af ganska ojemn beskaffenhet.

Stundom passerade tåget genom trånga dalar vid hafskusten, och nästa timme följdes en stig, som gick i zigzag uppför något brant berg.

icke var inne, och han hade icke heller misstagit sig.

Hans häftiga anfall kunde icke emotstås af den man, som visste med sig att han var en bedragare, och boskapshandlaren Mahommed blef snart stucken till marken och lemnad i sanden, der han vred sig i dödsryckningar.

»Nu finns det en mindre af dem, utropade båtsmannen Bill, hvilken tillika med de andra svarta och hvita slafvarne stodo i närheten, likgiltigt åskådande striden, ty de kände inga sympatier för någon af de stridande. »Jag skulle önska att han fört bror Jim och master Terence hit innan han dog, fortfor Bill, då han såg Jims herre uppgifva andan. Jag undrar hvar han gjort af dem?»

»Vi skola utforska det, om möjligt,» svarade Harry, »och innan vi komma längre ifrån dem. Antag att vi tala till mohren om dem?»

På Harrys uppmaning ämnade kroomannen framställa en fråga, men hindrades af Rais Mourad, hvilken befallde slafvarne gå till sin plats, ty man skulle nu fortsätta resan.

Sedan Rais Mourad varnat Bo Muzem att taga sig till vara för folket som tillhörde Mahommed, hvilken nu låg död vid hans fötter, red mohren fram till fronten af kafilan, och tåget satte sig i rörelse i riktning åt Mogador.

## LXXXI. "Judarnes hopp."

Den väg Rais Mourad följde, dagen efter sedan han lemnat Santa Cruz, löpte genom ett land af ganska ojemn beskaffenhet.

Stundom passerade tåget genom trånga dalar vid hafskusten, och nästa timme följdes en stig, som gick i zigzag uppför något brant berg.

På sådana ställen måste djuren gå i rad, medan mohren ständigt varnade slafvarne att icke falla från hästarna.

Vid middagen stannade man en timme för att låta djuren pusta. Då stötte kroomannen på en flat sten, under hvilken han upptäckte en stor skorpion.

Efter att hafva gjort en grop i sanden omkring sex tum djup och fem eller sex tum i diameter, kastade han skorpionen deri.

Derefter sökte han upp några skorpioner att hålla fången sällskap. Under nästan hvarje sten, som vändes omkring, upptäcktes en eller flera af dessa reptiler, hvilka alla kroomannen kastade i gropen, dit han hade lagt den första.

Då han tillfångatagit omkring ett dussin, började han att reta dem med en käpp.

Skorpionerna började då en dödlig strid med hvarandra, och då någon af dem lyckades att få ett säkert fäste, sökte dess motståndare genom alla möjliga vridningar att undkomma, ungefär som om han tiggde om att få behålla lifvet, men förgäfves, ty der gifves aldrig pardon. Den starkare stinger det afgörande stinget, och den som träffas dör ögonblickligen.

Sedan alla skorpionerna, utom en, blifvit dödade, aflifvade kroomannen denne med sin käpp.

De unga engelsmännen betraktade detta med afsky och förebrådde kroomannen för denna handling af grymhet, men han svarade »att det var hvarje menniskas skyldighet att döda skorpioner!»

På eftermiddagen kom tåget till det ställe som kallas »judarnes hopp». Det var en smal stig som ledde uppför ett berg, hvars fot sköljdes af hafvet.

Stigen var omkring en half mil lång och icke mera än fyra eller fem fot bred; på högra sidanbegränsades den af klippväggar, hvilka på somliga ställen voro lodräta och reste sig till en höjd af några hundra fot. På venstra sidan låg Atlantiska Oceanen omkring fyrahundra fot nedanom stigen.

Den som föll från denna stig var oåterkalleligen förlorad.

Icke en buske, ett träd, eller något annat erbjöd det ringaste motstånd för en utför branten fallande kropp.

Kroomannen hade rest öfver detta ställe förut och kände derföre till det. Han underrättade sina följeslagare att ingen någonsin vågade passera detta ställe under våt väderlek, och att det under alla förhållanden ansågs farligt; men som det besparade en tröttsam resa af omkring sju mil omkring berget, begagnade man sig af denna stig under de torra årstiderna. Han berättade vidare att man gifvit brådjupet namnet »judarnes hopp», emedan ett antal judar blifvit kastade utför detsamma.

Det var natt, och judarne hade mött en skara mohrer, som kommit från motsatt håll. Ingendera af dem kunde vända tillbaka; en strid uppstod och både mohrer och judar blefvo kastade i hafvet, ehuru det behagat mohrerna att kalla stället »judarnes hopp», hvilket namn ännu bibehåller sig.

Innan Rais Mourad vågade sig in på denna farliga stig, gjorde han sig förvissad om att ingen kom från motsatta sidan.

Efter att hafva ropat så högt han kunde, utan att erhålla något svar, red han utmed klippkanten, uppmanande sina följeslagare att anförtro sig mera åt djuren än åt sig sjelfva.

De hvita slafvarne redo sist på den smala stigen; endast två mohrer redo bakom dem såsom vakt. Då de hade framskridit ett kort stycke utmed kanten, blef hästen som Harry red uppskrämd. Det var enung häst, som lefvat i öknens slätter och var ovan vid bergstigarne.

Medan de andra hästarne gingo ganska varligt, stannade Harrys tvärt och ville icke gå vidare.

På ett sådant ställe har en ryttare stora skäl att frukta hvarje excentrisk rörelse af det djur han rider; och Harry ämnade just att stiga af, då hans häst började att stryka baklänges.

Den unge engelsmannen red efter sina kamrater och var i hack och häl följd af mohrerna. Den, som red närmast efter Harry fruktade för sin egen säkerhet, och gaf den bångstyriga hästen ett slag med bössan, för att tvinga honom framåt. I samma ögonblick hängde bakbenen på det dåraktiga djuret öfver kanten på brådjupet, medan kroppen och ryttaren, som fasthöll sig vid hästens hals, höll motbalansen.

Hästen gjorde en häftig rörelse för att undvika att falla ned. Med nosen och framfötterna tätt utmed stigen, stretade han förgäfves att komma upp.

I detta ögonblick beslöt Harry att göra ett förtvifladt försök att frälsa sitt lif.

Fattande tag i hästens öron ryckte han sig upp och satte ena foten på brådjupets kant i samma ögonblick som djuret släppte sitt fäste.

I nästa ögonblick låg det olyckliga djuret i hafvet och dess kropp slog emot vattnet med ett doft ljud, som om lifvet allaredan hade flytt.

Den återstående delen af stigen tillryggalades utan någon svårighet, och sedan alla kommit väl öfver, lyckönskades Harry af sina följeslagare att hafva undkommit den hotande faran.

Ynglingen förblef stum. Hans själ var alltför full af tacksamhet emot Gud, att han kunde gifva akt på hvad menniskor sade honom.

## LXXXII. Slutet.

På aftonen andra dagen derefter, stod Rais Mourad jemte sina följeslagare utanför staden Mogadors murar, men för sent att inkomma genom dess portar, hvilka allaredan för den dagen blifvit stängda.

Under större delen af natten kunde Harry, Colin och båtsmannen Bill icke sofva.

De höllos vakna af minnet af de lidanden de i öknen undergått, men ännu mera af tanken på den frihet, hvilken de trodde sig så nära.

De uppstego med solen, otåliga att komma in i staden och göra sig underrättade om sitt öde; men Rais Mourad, som visste att icke någon affär kunde uppgöras förrän om tre eller fyra timmar, ville icke tillåta dem att dessförinnan komma inom stadsporten.

I tre timmar väntade de med största otålighet. De hade gladt sig så mycket åt utsigten om frihet, att detta dröjsmål började framkalla en motsatt ytterlighet af förtviflan, då de åter upplifvades vid åsynen af Rais Mourad, som kom tillbaka från staden. Han gaf uppbrottsorder åt sina följeslagare, och förde sedan sitt sällskap genom den stora stadsporten.

Efter att hafva passerat några trånga gator sågo våra gossar på taket af ett hus en flagga svaja, som fyllde dem med outsäglig glädje. Det var gamla Englands flagga.

Den betecknade engelska konsulns residens. Då de sågo det uppgåfvo de ett högt glädjerop och skyndade framåt, midt ibland en skara mohriska män, qvinnor och barn, som samlat sig omkring dem.

Rais Mourad klappade på konsulns port, hvilken genast öppnades och de hvita slafvarne fördes in på gården. I samma ögonblick kommo tvåpersoner springande ur huset. Det var Terence och Jim!

En man med fördelaktigt utseende och omkring femtio år visade sig nu; och tagande Harry och Colin vid handen, lyckönskade han dem till vissheten om deras snara befrielse.

Terences och Jims närvaro i konsulns hus vid Mogador blef snart förklarad. Boskapshandlaren hade genast

begifvit sig med dem till Swearah och fört dem till engelska konsuln, af hvilken han erhållit lösesumman för dem. Vid samma tillfälle hade han lofvat att köpa de andra tre hvita slafvarne och föra dem till Mogador.

Konsuln drog icke i betänkande att betala det pris som blifvit lofvadt för Harry, Colin och Bill; men han ansåg sig icke berättigad att utgifva regeringens penningar i lösen för kroomannen, hvilken icke var engelsk undersåte.

Då den stackars karlen hörde detta, öfverfölls han af förtviflan.

Hans unga följeslagare kunde icke blifva likgiltiga vid åsynen af hans sorg. De lofvade att han skulle blifva fri. Hvar och en af midshipmännen hade rika vänner hemma, på hvilka de kunde draga vexlar, och de hyste den förhoppningen att någon engelsk köpman i Mogador ville förskottera summan.

Följande dag, då konsuln för några utländska köpmän beskrifvit kroomannens belägenhet, bildades en lista, och den nödvändiga summan för mannens friköpande blef genast tecknad.

De tre midshipmännen förseddes tillräckligt med allt hvad de behöfde och väntade endast på ankomsten af något engelskt fartyg, för att blifva förda tillbaka till sitt hemlands kuster.

De behöfde icke vänta länge, ty kort dereftersyntes de höga masterna af ett brittiskt örlogsfartyg kasta sina skuggor öfver vattnet i Mogadors hamn.

Dessa unga officerare stego i graderna och utmärkte sig i tjensten för sitt land. Det var deras glädje att sedermera komma i beröring med hvarandra och skrattande samtala om den förfärliga tiden, då de tjenade ut sin lärotid som slafgossar i Sahara.

—